

Luka

Jejuí 'ga rekwawera Luka 'ga omome'u ka'aran are inuga janee rakue.
Luka 'ga nuatai futari Jejuí 'ga rupi rakue. Najudeu arüi 'ga. A'ere 'ga Jejuí 'ga rerowiari. Morofuanugara 'ga. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Luka 'ga upe. A'eramü 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejuí 'ga ree.

1 ¹⁻⁴Teofiru. Ene 'ã küima'eeteetea. A'eramü je ene upe ka'arana kwasiaa inuga. Je Luka. Jejuí 'ga ree je ka'arana kwasiari inuga ene upe. A'eramü ene jeremikwasiarera mogytau. A'eramü ene “Na pa je 'gã a'jea futat imome'ui jee ra'e”, 'jau ene jeremikwasiarera mogyta re.

Ae pype akou 'ã Jejuí 'ga awau watau kwe pe akou rakue, mama'eukwaawa pe'au 'gã nui rakue. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka 'ga awau kwe pe akou rakue. 'Gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramü 'gã 'awamü kwaiwete 'ga renuparera 'gã 'ga rera mome'wau awau kwe pe ajemogyau 'gã nupe. Amumera 'gã ka'arana kwasiaa 'ga ree, 'ga rekwawer are. A'ere 'gã nomome'upawi 'ga rekwawera rakue.

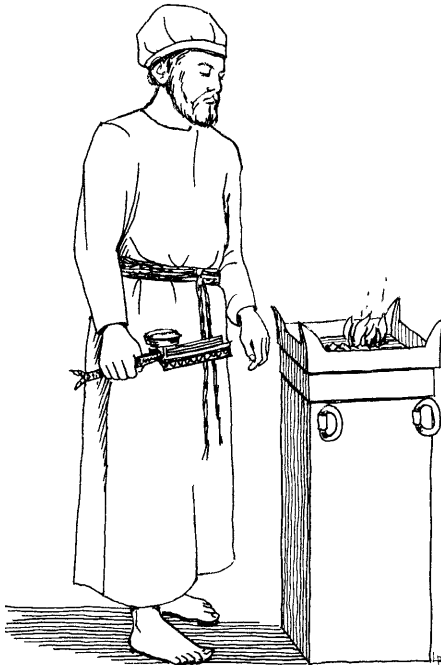
A'eramü je “amome'upap pa je ikwasiaa inuga ka'aran are 'gã nupe kwy”, 'jau je tejeupe. A'eramü je a'eramü tewau Jejuí 'ga resakarera 'gã nupe teporogytau tekou ai'i. Je naesagi futari Jejuí 'ga. A'eramü je tewau 'ga resakarera 'gã nupe teporogytau tekou. Namajepeli 'gã nupe etee rüi futat je porogytai. Kwaiwete je porogytai 'ga resakarera 'gã nupe tewau tekou ai'i. “Pemome'upap pejejemiesagera jee”, 'jau je 'gã nupe tewau tekou ai'i. “Jejuí 'ga remiapofera pemome'upap jee”, 'jau je tewau tekou 'gã nupe ai'i.

A'eramü 'gã imome'waupap jee. Wemiesagera 'gã imome'wau jee. A'eramü je 'awamü ka'arana kwasiaa inuga 'gã nemimome'ufer are pë nupe.

A'eramü ene jeremikwasiarera resaka ka'aran are. “A'jea futat 'gã Jejuí 'ga mome'ui jee rakue”, tere jeremikwasiarera mogyta re 'jau.

Sakari 'ga upe ywagipewara 'ga 'eawet

⁵A'ere je Juã Batista 'ga ra'ne imome'ui enee. Juã 'ga rekoramü Erote 'ga rekoi 'wyriaramü judeu 'gã nupe rakue. Juã 'ga ruwa 'ga rera Sakari. Sakari 'ga mainana. Apiasi 'ga remiayua 'gã pyri 'ga oporowykyau Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype. Mainana 'gã juejue Arão 'ga juapyrera. Sakari 'ga remireko ëë nanë Arão 'ga juapyrera ëë nü, Isapeu ëë. ⁶Ëë mama'e tywera nuapoi futari Jarejuwarete 'ga

(Luka 1.8-11)

upe. Sakari 'ga nanē nuapoi futari 'ga upe nū. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gã apyakai. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat 'gã mama'e apou akou namutamutat 'ga upe. ⁷Isapeu ēē nata'yri futari 'gã nupe. Ēēmena 'ga nanē futat osawa'eramū. Noko'i futari 'gã na'yra mū. Namanūi futari 'gã na'yra mū. Ēē ra'yre'em teea futat.

⁸Jarejuwarete 'ga upe 'ga porowykyaw ipe Sakari 'ga ruramū 'ga pytuna 'gã 'jau 'ga upe:

⁹—'Awamū ene ekwap esou 'au myter ipewara pype jany kasiga rapyau, Jarejuwarete 'ga muorypawamū— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau osou jany kasiga rerawau iapyau. Awau osou imy'ja'wi pype. ¹⁰Jany kasiga 'ga upe eroo iapyramū tekotee 'gã 'upa oporogytau ukupepe Jarejuwarete 'ga upe, 'ga ēma promukuran.

¹¹Jany kasiga imonygauwe

ywagipewara 'ga 'ua ojesaukaa 'ga upe. 'Ua u'ama tata eny pyri. Jany kasiga 'ga iapyramū 'ga 'ua u'ama ojesaukaa 'ga upe. Iapyawa rowajara katy ojesaukaa 'ga upe. ¹²'Ga resakawe Sakari 'ga okyjau etee 'ga wi.

—Kuu. Ma'ja te 'wei? Ma'ja te koromū 'ut ojesaukaa jee 'wei?— 'jau 'ga okyjau etee futat u'ama ywagipewara 'ga wi, ojeupe 'ga jesaukaramū.

¹³Ojewi 'ga kyjeramū ywagipewara 'ga oje'ega 'ga upe:

—Erekyje awi. Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup 'ūina— 'jau 'ga 'ga upe ojewi 'ga kyjeramū. —“Kunumia emut amū jee”, ere ako 'ga upe rakue. A'eramū 'ga 'awamū eneremifutara mua enee— 'jau 'ga 'ga upe. —Anurenure'i nipo eneremireko ēē ra'yramū— 'jau 'ga Sakari 'ga upe. —Eja'yra 'ga 'ar ire ki Juā enug 'ga ree. 'Ga 'aramū nipo eneku'i 'ga ree. ¹⁴Enepytuna 'gã we futat nipo aku'iramū ene pyri 'ga 'aramū 'ga ree.

¹⁵Waranuw ire nipo enera'yra 'ga kūima'eeteetea Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe u'ama. —'Ga aranuw ire ene kawīajaiwa rykurukare'ema 'ga upe. Y'way ajaiwaye'ema miamū futat itykurukare'ema 'ga upe. 'Ga 'ar ypyrauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekoi— 'jau 'ga 'ga upe imome'wau.

¹⁶—Waranuw ire nipo enera'yra 'ga awau akou kwe pe oporogytau Israeu juapyrera 'gã nupe. A'eramū nipo 'ga 'gã mojewyrukaa Jarejuwarete 'ga rerowiara upe nū— 'jau 'ga 'ga ruwa 'ga upe u'ama. ¹⁷—Sā'ā ymā Eliasi 'ga rekoa

Jarejuwarete 'ga pājē mü etee mama'e apoa rakue. Nan tee futat nipo enera'yra 'ga rekoí, 'ga 'jawerimū etee futat. Jarejararete 'ga rur enune nipo enera'yra 'ga rekoí 'gā mu'jau. 'Gā na'yra mota'waukaa 'gā nuwa 'gā nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'ere te nipo Janejararete 'ga ruri enera'yra 'ga rewiri. Kwaiwete te 'ā 'gā Janeruwarete 'ga je'ega nenuwi. A'eramū enera'yra 'ga a'eramū 'ua Janeruwarete 'ga je'ega renuwukaa 'gā nupe. Janejararete 'ga rura futarukaa 'gā nupe kwaiwete— 'jau ywagipewara 'ga Sakari 'ga upe u'ama imome'wau.

¹⁸A'ere aipo 'eramū Sakari 'ga nuerowiari 'ga je'ega.

—Ene'me awi jee kūi. Iwāiwī jeremireko ēē nū'ū. Je nanē 'ā tesawa'eramū nū. A'jea futat sipo ēē wāiwī pype ēē ra'yramū?— 'jau 'ga ywagipewara 'ga upe.

¹⁹A'eramū ywagipewara 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani. Ereapo awi aipoa. Je 'ā Gaprieua futat. Je 'ā Ku'jywa 'ga pyriwara futat. 'Ga te 'ā je mut je moporogytaukaa enee. 'Ga te 'ā moranuw esage werurukat imome'waukaa enee jee. ²⁰A'ere 'ā 'ga nererowiari etee ejeupe je 'ga mome'uramū. A'eramū nipo 'ga ene je'ēwoka'jama. Ije'ege'ema 'jawe nipo ekou. Enera'yra 'are'emauwe nipo nereje'egi. 'Ga 'ar ire te ereje'eg nū— 'jau ywagipewara 'ga Sakari 'ga upe. —Eja'yra 'aramū te nipo ejeupe jeporogytawera ererowiat. A'eramū te nipo ereje'eg nū— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramū ukupepewara 'gā Sakari 'ga rapesaka 'upa.

—Ma'ja te 'ga wapo 'ūina oporomukuramū 'i?— 'jau 'gā ajaupe 'upa.

²²Ojeupe ywagipewara 'ga porogytapaw ire Sakari 'ga 'ua uēma ukupepewara 'gā nupe. A'ere 'ga noje'egi futari 'ua. Opoa etee futat 'ga imowawaka 'gā nupe. A'eramū ukupepewara 'gā 'jau:

—Ywagipewara 'gā nipo kwe ojesaukaa 'ga upe ra'e. A'eramū 'ga oje'ēka'jamamū ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

²³Oporowykypaw ire Sakari 'ga awau ojewya oje'wyr ipe. ²⁴Kamēsīete 'ga remireko ēē wa'yramū. A'eramū ēē 'ūina wog ipe etee futat. Watawe'em futat kwe pe awau. Sīku jaya moka'jama 'ūina wog ipe watawe'em.

²⁵A'eramū ēē 'jau ojeupe etee futat 'ūina: “Janeruwarete kīā esage jee”, 'jau ēē 'ūina. “Teja'yre'ema je anosī jepi. A'ere 'ā je 'awamū jera'yramū. Jemena agawewi je 'ā. A'etea je najera'yri jepi. A'ere 'ā 'awamū jera'yramū. A'eramū je 'awamū tejenosōumap”, 'jau ēē 'ūina ojeupe.

Mari ēē upe ywagipewara 'ga 'eawet

^{26,27}Isapeu ēē ra'yryrūūnamū, Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua Mari ēē upe, Nasare pewara ēē upe. Gaprieua ywagipewara 'ga rera. Gaprieu 'ga 'ua, Janeruwarete 'ga je'ega rerua Mari ēē upe. Nimeni we Mari ēē. Eēmērama 'ga Jose 'ga. Jose 'ga Davi 'ga juapyrera. Iypy we 'gā nupe 'wyriarareteramū 'ūi ma'efera 'ga futat poromū, Daviramū.

²⁸A'eramū Gaprieu 'ga 'jau Mari ēē upe:

—Ere eku'iramū ekou 'awamū, kari. Janeruwarete 'ga nipo 'ā ojejuka ene ree 'awamū ī— 'jau 'ga ēē upe 'ua.

²⁹A'ere ãẽ naeapyoi ojeupe 'ga 'e are. “Ma'eramũ kĩa aipo 'jau jee 'ũ?” 'jau ãẽ ojeupe.

³⁰A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe:

—Erekyje awi, kari. Janeruwarete 'ga te ene rereko. Iku'i 'ga 'ũina ene ree.

³¹Enera'yt nipo ene. Kũima'e 'ga nipo enera'yra 'ga. Jejui 'jau ki ene eja'yra 'ga renũina— 'jau 'ga ãẽ upe. ^{32,33}—Kũima'eeteete 'ga te nipo. Janeruwarete 'ga te'i pẽ nupe 'jau: “Koromũ jera'yra 'ga”, te'i pẽ nupe 'ga resaukaa 'jau— 'jau 'ga ãẽ upe. —'Ga futat nipo anure Janeruwarete 'ga omogo 'wyriarareteramũ pẽ nupe, judeuramũ pẽ nupe, Jako 'ga juapyreramũ pẽ nupe— 'jau 'ga ãẽ upe. —Ymã we te ako Davi 'ga juapyrera 'ga peapesak pejemogyau ikue. “Maranime gatu nipo Davi 'ga juapyrera 'ga ruri 'wyriarareteramũ akou janee?” pe'je 'ã pejemogyau jepi. A'ere 'awamũ 'ga ruri pẽ nupe. Enera'yramũ 'ga 'ga muri pẽ nupe, pẽnemiapesagera 'ga. Namutat 'ga reko 'wyriarareteramũ pẽ nupe. Nipy'ruawi futari 'ga akou. Nateepawa'uweri futari nipo 'ga akou— 'jau 'ga ãẽ upe.

³⁴A'eramũ Mari ãẽ 'jau 'ga upe:

—Kũjãmukua we te 'ã je ako. Nokoi we te 'ã kũima'ea je ree. Ma'eramũ je kũima'e tejee ekoe'emaue teja'yr ekoeteramũ nũrã?— 'jau ãẽ 'ga upe.

³⁵A'eramũ 'ga 'jau ãẽ upe nũ:

—Ku'jywa 'ga 'Agesagea te nipo ene rereko ĩ. 'Ga te kunumã amut enee ĩ. A'eramũ nipo ene eja'yramũ. Ku'jywa 'ga te wa'yra 'ga amut enee. A'eramũ nipo 'ga wesageramũ. Nitywi'i futari 'ga tywera 'ga ree— 'jau 'ga ãẽ upe. ³⁶—Nenerea'ari nipo epytuna ãẽ ree, Isapeu ãẽ ree? “Ta'yre'ema kynã”, 'jau 'gã 'ã ãẽ upe jepi. A'ere 'awamũ ãẽ ra'yramũ. Ta'yryrũũ ãẽ. Owãiwĩ pype ãẽ ra'yramũ ai'i. ³⁷Wapo katu katu te 'ã Ku'jywa 'ga mama'ea. A'eramũ 'ga ãẽ mena 'ga ra'yra pyygukaa ãẽ upe. Nokoi'i te 'ã Ku'jywa 'ga remiapoe'ema mama'e mũ— 'jau 'ga ãẽ upe.

³⁸A'eramũ ãẽ 'jau 'ga upe:

—Nai'i. A'jea futat Janeruwarete kĩa jejararetea futat. Tene kĩa iapoi jee wemifutar imũ etee futat— 'jau Mari ãẽ ywagipewara 'ga upe.

Aipo 'epaw ire 'ga awau ãẽ wi ywag ipe nũ.

Isapeu ãẽ pyri Mari ãẽ oawet

^{39,40}A'eramũ Mari ãẽ ikoai'i awau Isapeu ãẽ 'wyr ipe. “Oo pa je kynã resaka tekou kwy”, 'jau ãẽ ojeupe. A'erauwe futat ãẽ okaraemã mogatyrũmũ awau. Isapeu ãẽ Judeja ywy pewara. Ywytyra pyte'rarimũ 'gã 'wyrã ruwi. A'eramũ Mari ãẽ awau peu. Amunaw ipe owaẽmawe Mari ãẽ awayayau osou Isapeu ãẽ 'wyr ipe.

⁴¹Mari ãẽ resakawe Isapeu ãẽ 'jau ãẽ upe:

—Tereko?

—Je reko 'we. Ene pyri je ruri tekou— 'jau Mari ãẽ ãẽ upe.

Mari ãẽ je'ega renupawe Isapeu ãẽ ra'yra 'ga omỹina ãẽ reweg ipe. A'erauwe futat Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri osou Isapeu ãẽ pype. ãẽ rerekwaramũ futat 'ua.

(Luka 1.40-41)

42 A'eramū ēē 'jau Mari ēē upe:

—Janeruwarete kīā ojejuka ene ree kyn. Janeruwarete kīā esage janee. Ma'eramū 'ā ereko eku'iramū. Eneku'i 'ā ekou tekotee wā ku'i apyraapa—'jau Isapeu ēē Mari ēē upe. —Enera'yra kīā ree taetu nipo kīā jejukai ene ree. 43 Janeruwarete kīā esage jee. Ene 'ā jejara kīā ya— 'jau ēē Mari ēē upe. —Je te 'ā nakūjāeteete rūi te pē nupe. A'etea te 'ā erejot je resaka rai'i— 'jau ēē Mari ēē upe. 44—Ene te 'ā jarejara kīā ya. A'eramū jera'yra kīā om̄yina aku'iramū jereweg ipe eneje'ega renupawe ko— 'jau ēē ēē upe. 45—“Tene ki kīā iapoi jee”, ere 'ā kīā upe rai'i. “Tene ki kīā kunumī muri jee”, ere 'ā kīā upe rai'i. A'eramū taetu kīā tojejuka ene ree 'jau— 'jau Isapeu ēē Mari ēē upe.

46 A'eramū Mari ēē 'jau:

—Janejara kīā esage janee, a'e je jepi.

47 Janeruwarete kīā jane katu'okara.

A'eramū je a'eramū teku'iramū tekou.

48,49 Je 'ā nakūjāeteetea rūi agawewi.

A'etea kīā 'ā ojejuka je ree je rekoramū.

Janeruwarete kīā 'ā pājērete. Kīā 'ā aeremiapoe'ema wapo jee.

Anure nipo je manū re je rewiri 'ut ma'e wā 'jau jee:

“Janeruwarete kīā ojejuka kyn ree”, 'jau nipo wā 'ā jee je manū re.

Anure taetu nipo wã aipo wã 'i jee.
 Janeruwarete kĩa tekatu futat 'ã eteete ma'eramũ akou.
 Nokoi futari wã amũ kĩa 'jawe.
 Kĩa etee futat Okoeteete ma'eramũ—

'Jau Mari eẽ Isapeu eẽ upe 'ũina imome'wau.

⁵⁰—Kĩa 'ã ajemuaẽm ojee iporomutat ma'e wã nee.

Ymã we te 'ã kĩa jemuaẽmi wã nee rakue.
 Opoire'ema futat nipo kĩa jane ree ajemuaẽm awi.
 Anure taetu nipo kĩa jemuaẽmi wã nee—

'Jau eẽ imome'wau eẽ upe.

⁵¹—'Awamũ taetu 'ã kĩa opãjẽ resaukaru'jau'japa wã nupe.

Ojee ojerowiaraip ma'e wã kĩa imomapa nipo.
 Wã nemiaporama nipo kĩa imateepapa wã nui—

'Jau eẽ 'ũina eẽ upe.

⁵²—'Wyriara wã nipo kĩa imuẽma.

'Wyriare'ema wã etee nipo kĩa imỹina 'wyriara py'rau nũ.

⁵³Ikaraemã'e'ema wã nupe etee nipo kĩa mama'e esage monou nũ—

'Jau eẽ imome'wau eẽ upe.

—A'ere nipo kĩa ikaraemã kwai ma'e wã momoirukari wã karaemã awi.
 A'eramũ nipo kĩa wã monou kwe pe, wã karaemã'e'eme futat.

⁵⁴Janeypy upe kĩa 'Jau rakue: “Ajemuaẽm je pẽ nee.

A'eramũ je pẽ poaa mama'e apo are”, 'Jau kĩa rakue.
 A'eramũ kĩa u'eawer imũ etee mama'e apou wã nupe, wã poaa,
 Israeu kĩa juapyrera wã poaa.

Wenuparera wã kĩa ipooa.

Nomoka'jami futari kĩa u'eawera.

⁵⁵Wea'aramũ etee futat kĩa akou wã nee.

Kĩa 'ã ajemuaẽma janeypy wã nee rakue.

Abraão kĩa ree, kĩa juapyrera wã nee nanẽ futat kĩa 'ã ojejukau rakue.

Oje'eg imũ etee futat kĩa 'ã iapoi—

'Jau Mari eẽ Isapeu eẽ upe.

⁵⁶Muapyra jay magwapa Mari eẽ akou peu Isapeu eẽ 'wyr ipe. A'ere eẽ ojewya 'ua oje'wyr ipe nũ.

Juã Batista 'ga 'aawet

⁵⁷Oje'wyr ipe Mari eẽ o re Isapeu eẽ ra'yra 'ga u'aa eẽ wi. Kũima'e 'ga futat eẽ ra'yra. ^{58,59}A'eramũ eẽ pytuna 'gã aku'iramũ 'ga ree. Kwaiwete futat 'gã aku'iramũ 'ga ree. Eẽ pyriwara 'gã nanẽ aku'iramũ 'ga ree nũ.

—Janeruwarete kĩa 'ã esage kynu upe. Ajemuaẽm kĩa kynu ree.
 A'eramũ kĩa kynu mena ra'yra pyygukaa kynu upe— 'Jau kũjãmera 'gã.
 Kũima'e'fera 'gã we futat 'Jau eẽ upe:

—Esage te 'ã Janerwarete 'ga 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe ã ra'yra 'aramũ. — Iwãiwĩ agawewi 'ã ã. A'etea 'ã ã ta'yt owãiwĩ pype— 'jau 'gã ã upe ã ra'yramũ.

Majepeja etee kunumĩ 'ga morowykye'ema magwapa. A'ere 'gã 'ua 'ga mojewaga resaka. 'Ga mojewaga resaka 'ut ma'e 'gã 'jau ajaupe:

—'Ga ruwa 'ga rera etee futat sinug 'ga ree kũi, Sakari kũi— 'jau 'gã ajaupe. ⁶⁰A'ere 'ga y ã:

—Naani. Nafutari je. Juã te je afutat kã reramũ— 'jau ã 'gã nupe. — Juã te je anug kã ree— 'jau etee ã 'gã nupe.

⁶¹Aipo 'ga y ã 'eramũ 'gã 'jau ã upe:

—Ma'eramũ a'i i? Nitywi te 'ã enepytuna Juã pyu era a'i i— 'jau 'gã ã upe. —Ma'eramũ ene inuga ekoete 'ga ree a'i i?— 'jau 'gã ã upe.

'Ga ruwa 'ga peu futat 'ũina. A'ere 'ga noje'egi 'ũina. Ije'ëka'jam 'ga.

⁶²A'eramũ 'gã 'jau 'ga ruwa 'ga upe:

—Ma'ja pyu te jane 'ga renũi?— 'jau 'gã 'ga upe.

Opu etee futat 'gã oje'ega Sakari 'ga upe 'ga 'jawe. ⁶³A'erauwe 'ga iapoi 'gã 'jawe etee futat 'gã nupe. Opo warawarau etee 'gã nupe.

—Ka'arana perut jee— 'jau 'ga.

Opu etee futat 'ga 'jau 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ka'arana rerua 'ga upe. Ka'arana 'ga ikwasiaa wa'yra 'ga rer are 'gã nupe. Ka'aran are 'ga rera kwasiaramũ 'gã esaka.

—'Ga rera Juã futat ra'e kũi— 'jau 'gã ajaupe.

⁶⁴Aipoa 'ga ikwasiaa 'ga renamũ futat 'ga je'ega ojewya 'ga upe. A'eramũ futat Janerwarete 'ga 'ga je'ega mamuka 'ga wi, ywagipewara 'gã 'eawer imũ etee futat. A'eramũ futat 'ga imome'ui oje'eg imũ 'gã nupe, 'ga oporogytau 'ũina 'gã nupe.

—Janerwarete 'ga 'ã esage janee— 'jau 'ga oje'ega fug ire 'ũina, Jarejuwarete 'ga mome'wau 'gã nupe.

⁶⁵'Ga je'egauwe futat pewara 'gã ajemogymogyau etee futat 'ga renupa.

—Kuu. Maran te 'ga je'egi nũ 'wei?— 'jau 'gã ajemogyau etee futat 'ga je'ega rerowiare'ema 'ga je'egamũ.

A'eramũ futat 'gã awau kwe pe ã rera mokwasi'wau ajaupe.

—Iwãiwĩ agawewi 'ã Isapeu ã. A'etea ã ta'yt. ã mena 'ga oje'ëka'jamamũ a'i. 'Ga ra'yra 'ga 'arauwe 'ga je'ega fugi 'ga wi a'i nũ. A'eramũ futat 'ga oporogytau 'ũina Jarejuwarete 'ga upe oree a'i— 'jau 'gã imome'wau ajaupe.

Amunawa moyka awau imome'wau 'gã nupe. ⁶⁶A'eramũ 'ga je'ega renupara 'gã 'jau:

—Ma'e kũima'e 'ga sipo 'i? Kũima'e esage 'ga nipo kũi— 'jau 'gã ajaupe, 'gã na'yra rera renupa.

A'eramũ Juã 'ga 'ar pyyrawe Janerwarete 'ga ojejukau esage 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uawet

⁶⁷'Ga je'ega mamug ire Janerwarete 'ga U'agesage mua Juã 'ga ruwa 'ga upe, Sakari 'ga upe. 'Ga 'Agesagea 'ga rerekou 'ga moje'egukaa 'gã

nupe. Janeruwarete 'ga remimurama 'ga 'ga imome'wau 'gã nupe, wa'yra 'ga rewiri 'ut ma'e 'ga 'ga imome'wau 'gã nupe.

68 —Ene 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp.

Nitywi 'ga amũ ene 'jawe oree.

Ene etee futat te 'ã eneresage oree, sa'e ki Jarejuwarete 'ga upe.

Janepyyp 'gã 'ã, Israeu juapyrera 'gã 'ã, werowiat futat Jarejuwarete 'ga rakue.

Janeruwarete 'ga te 'ã wemiayuwa 'gã wenũ'ëukat Egitu ywy awi rakue.

Anure nipo 'ga jane katu'okara 'ga muri janee.

69 Jane katu'okara 'ga 'ã pãjēretea.

Jane katu'okara 'ga 'ã Davi 'ga juapyrera, Janeruwarete 'ga upe oporowyky ma'efera 'ga juapyrera 'ga.

70 Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'egi oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue.

A'eramũ 'ã 'ga 'eawera 'ga je'ega mome'wara 'gã imome'wau awau kwe pewara 'gã nupe rakue.

71 “Tajejuka pē nee 'jau,

pē jukaukare'ema pē nee iporomutare'ema 'gã nupe 'jau,

pē nereko tywerukare'ema 'gã nupe 'jau, e'i 'ã Janeruwarete 'ga janee rakue”,

'jau 'gã awau 'ga 'eawera mome'wau 'gã nupe rakue.

72 Janeruwarete 'ga 'ã ajemuaēm futat nanē janepytunera 'gã nee rakue.

U'eawer imũ etee futat Janeruwarete 'ga iapoi 'gã nupe rakue.

73-75 Ymã te 'ã 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue:

“Amuēm je ene ene ree iporomutare'ema 'gã nui”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

“A'eramũ ene ekyjawe'em jeje'ega renupa.

Je'eawer imũ etee futar iki ene mama'e apou ekou.

A'eramũ ene etywere'emamũ ekou jee.

Mama'e tywera apoare'ema ene.

A'eramũ ene nan etee futat ewau emanũmũ jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue.

Aipo 'jau 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue.

A'ere 'ga na'ga upe etee rūi 'ga 'i.

Abraão 'ga juapyreramũ jane upe juejue nanē futat 'ga 'i nũ—

'jau Sakari 'ga imome'wau 'gã nupe.

76 A'ere Sakari 'ga 'jau wa'yra 'ga upe:

—Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera 'ga renunewara, kisit.

Ene aranuw ire nipo Janeruwarete 'ga 'jau enee:

“Je te 'ã pãjēretea”, 'jau nipo Janeruwarete 'ga enee.

“Juã 'ga jeje'ega mome'wara 'gã nupe”, 'jau nipo 'ga enee ene rekoramũ.

Ene nipo kũima'eeteete futat ereko 'gã nupe.

Ene nipo ereo Jarejararete 'ga renunewe kwe pe 'gã mu'jau ekou

Jarejararete 'ga rura futarukaa 'gã nupe.

Janeruwarete 'ga ajemuaēm ae ree.

A'eramũ 'ga ene monou kwe pe ene moporogytaukaa 'gã nupe.
 77-79 “Pejetywer awi pẽpoiwiweraũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ
 mogyau wemiayuwamũ pẽ katu'oka”, 'jau nipo ene ewau ekou 'gã nupe.
 “Janeruwarete 'ga ajemuaẽma jane ree.
 Ipota'wa te 'ã 'ga jane ree”, 'jau nipo ene ewau ekou 'gã nupe—
 'jau 'ga wa'yra 'ga upe 'ũina oporogytau.
 —Janejararete 'ga 'ara 'jawe futat.
 Sã'ã ae kwara poromũ mama'e resak katu katu.
 Ypytunaiwa pypewara 'gã tee ajemogy okyjau mama'e awi.
 'Arimũ wata ma'e 'gã nokyjei futari ajemogyau.
 Nan tee Janejararete 'ga 'ur ire jane mu'ei 'Uwarete 'ga ree.
 A'eramũ jane 'ga kwaaw ire jarekyjawe'em.
 'Ga kwaapare'ema 'gã tee okyje ajemogyau. Amanũ awi 'gã kyjea 'gã nerekou.
 A'ere 'ga kwaapara 'gã nokyjei.
 Okwaawamũ Janeruwarete 'ga janekyje mateepawi.
 Ojeupe jane porogytaramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane
 wi, jane monou wemiayuwamũ.
 A'eramũ jane a'eramũ jarekyjawe'em jaremanũ awi—
 'jau Sakari 'ga wa'yra 'ga upe.

⁸⁰Waranuw ire Juã 'ga awau akou kwe pe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea
 futat 'ga rerekou. Ojeteel'i futat 'ga awau akou amunawe'em ipe
 namutamutat. A'ere Israeu juapyrera 'gã awau ajatykau 'ga porogyta
 renupa. A'eramũ 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

Jeju 'ga 'aawet

(Mateu 1.18-25)

2 ¹Wyriararete 'ga Augusto 'ga. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Marãmaran
 te jeremiayuwa pytuna nũ?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'gã nera
 kwasiarukaa ojeupe.

—Pekwap pejeje'wyr ipe pejejera kwasiarukaa 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã
 nupe, oje'ega monou wemiayuwa 'gã nupe. —A'ere simojopyrũ pẽẽ 'jau,
 pẽnera kwasiarukar ire 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

²Aipoa 'ga iapoukaramũ Sireniu 'ga 'ũina 'wyriaramũ Siria ywy
 pewara 'gã nupe.

³A'eramũ 'gã awaupap wera kwasiarukaa wamỹja jeupawer ipe
 etee futat. ⁴A'eramũ Jose 'ga nanẽ awau Garireja ywy awi. Nasare
 awi 'ga awau Judeja ywy pe, wamỹja 'ga Davi 'ga 'wyrer ipe. Perẽi
 me Davi 'ga 'ari rakue. A'eramũ 'ga awau peu, wamỹja jeupawer ipe.

⁵Wemirekoram eẽ rerawau, Mari eẽ rerawau ojeupi wera kwasiarukaa
 'gã nupe. Eẽ ra'y'ra ja'wyja'wyrãmũ 'ga eẽ rerawau Perẽi me. A'ere
 kwaiwete 'gã oi peu. A'eramũ 'gã wawa 'oga ojumypykware'emamũ
 'gã nupe. A'eramũ Jose 'ga eẽ rerawau wyra jagawa pype erosou 'ara

ro'ysag awi. ⁶⁻⁷Peu 'gã nekoramũ Mari eẽ ra'yr ppy 'ga u'aa. 'Ga 'ar ire 'ga auwana taity pyu, 'ga monou 'ga nuga ywya'ri pype^a

Ywagipewara 'gã jesaukaawet

^{8,9}Jejui 'ga 'aramũ ywagipewara 'ga 'ua ojypa ojesaukaa wyra jara 'gã nupe. Mukuu'i 'gã nekoï Perẽi awi. Jũ me 'gã nekoï weymawa pyri. Karupa'mĩa 'gã neymawa. Ypytunimũ agawewi. A'etea 'ara 'jawe imojesaka 'gã nupe. Tata eny 'jawewara rerua erojypa 'gã nupe. Janeruwarete 'ga ojemuenyu 'gã nupe. A'eramũ 'gã okyjau 'ga reny awi.

¹⁰A'eramũ jui 'ga kyjeramũ ywagipewara 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi. Moranuw esagea te je arut amũ imome'wau pẽ nupe. A'ea moranuwa pyu tamaku'i pẽẽ 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ea nipo 'gã

(Luka 2.7)

^a 2.6-7 Ymã nitywi taityrete 'ga nugawa rakue. A'eramũ 'gã 'ga monou ywya'ri pype.

amaku'i imogyau najuejue etee. ¹¹'Awa 'ara rupi pẽ katu'okara 'ga 'ari Perẽi me ko. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga 'ari ko. Pẽjararete 'ga 'ari ko, pẽnemiapesagera 'ga 'ari ko— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹²—Taity pyu 'ga jeuwani 'upa ywya'ri pype. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejewau 'ga resaka. Jeremimome'ufer imũ etee futat nipo peesak 'ga ruwamũ. “A'jea futat jane esagi 'ga remimome'ufer imũ etee futat”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³Ojetee'i ra'ne ywagipewara 'ga 'ua. A'ere kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ur ypy ma'e 'ga ree.

—Nitywi 'ga amũ Janeruwarete 'ga 'jawe.

'Ga te 'ã esage—

'jau 'gã ajaupe.

¹⁴—Ywagipewaramũ ore 'jau: “Ene te 'ã eneresage jepi.”

Ywy pewara 'gã nanẽ 'jau nũ: “Ene te 'ã eneresage jepi” 'jau 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ 'ga ojee oryp ma'e 'gã mopy'ata'wau—

(Luka 2.8-13)

'jau 'gã ajemogyau.

¹⁵A'ere ywagipewara 'gã awau ojewya ywag ipe nũ. A'eramũ wyra jara 'gã 'jau ajaupe:

—Pe'je ajee soo Perëi me 'ga resaka 'ũ. “Pe'je pejewau 'ga resaka, e'i Janeruwarete 'ga pẽ nupe”, e'i ako ywagipewara 'ga janee ko. A'eramũ jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁶A'eramũ futat 'gã awau jupiwewe futat kunumĩakyrã 'ga resaka. Owaẽm ire 'gã 'ga resaka. Mari eẽ resaka Jose 'ga reewe. Kunumĩakyrã 'ga resaka ywya'ri pype 'ga ruwamũ. ^{17,18}Ga resag ire 'gã awau 'ga momel'wau amunaw ipewara 'gã nupe:

—Ywagipewara 'ga 'ut ojesaukaa oree ko. “Pẽ katu'okara 'ga u'at Perëi me ko”, e'i 'ga oree ko. A'eramũ ore arajua 'ga resaka. A'ere a'jeal'jea futat 'ga 'i ra'e. 'Ga 'eawer imũ etee futat ore kunumĩakyrã 'ga resagi— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã aipo ojeupe 'gã 'eramũ ajemogyau oporesagamũ 'gã nee.

¹⁹Mari eẽ 'upa etee enupa 'gã porogytaramũ. Wapyakau 'upa 'gã je'leg are. Wea'aramũ etee 'upa wa'yra 'ga ree.

²⁰A'ere wyra jara 'gã awau ojewya nũ.

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã awau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa akou. —Mama'e esagea te 'ã eremome'u oree. Nitywi 'ga amũ ene 'jawe— 'jau 'gã awau akou pe rupi 'ga upe. —Ywagipewara 'gã nemimome'ufer imũ etee futat jane esagi— 'jau 'gã ajaupe, awau akou pe rupi.

Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã oawet

²¹'Ga 'ar ire 'gã majepeja etee morowykye'ema magwapa. A'ere 'gã 'ga mojewagukaa 'ga upe. Ywagipewara 'ga je'legawer imũ etee futat 'gã 'ga re'roka, Jejui 'jau 'ga upe.

^{22,23}'Ga mojewag ire 'ga ru'wyrã 'ga 'ga rerawau Jerusareg ipe 'ga y eẽ retee. 'Ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe. Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã 'ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe Jarejuwarete 'ga rowase. Ymã te Moisesi 'ga 'i 'gã nupe rakue: “Pẽna'yr ypya nipo Janeruwarete 'ga remiyauwa futat. A'eramũ pẽẽ 'ga 'ar ire 'ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe, Jarejuwarete 'ga rowase”, 'jau 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga rerawau esaukaa 'ga upe, Moisesi 'ga je'legawer imũ etee futat.

²⁴Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga ee rakue. “Mukũja ki pykaua pero mainana 'ga upe iapyaukaa Jarejuwarete 'ga upe pejeja'yra 'arauwe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. “Pykau tywe'emamũ mukũja wyra'i rerawau iapyau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramũ Jejui 'ga ru'wyrã 'ga 'ga rerawau erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mukũja pykaua 'ga erawau erosou ojeupi mainana 'ga upe.

²⁵⁻²⁷Poje Janeruwarete 'ga 'Agesage oje'ega Simeão 'ga upe:

—Ere ewau esou peu, jemogytaaw ipe— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau osou 'ga mogytaawa pype. Awau osou Jejui 'ga ru'wyrá 'ga resaka 'ga y eẽ retee. Jejui 'ga nanẽ 'ga esaka nũ. 'Ga resakawe 'ga 'ga rupia 'ga mua ojywa pe. A'erauwe 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Jerusareg ipewara 'ga futat Simeão 'ga. Esage ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'e 'ga te poromũ, Simeãonamũ. Simeão 'ga akou ae katu'okara 'ga rura rapesaka rakue. Janeruwarete 'ga remimura 'ga rapesaka 'ga akou. ²⁸A'eramũ 'ga Jejui 'ga wuja rupia ojywa pe. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: ²⁹⁻³¹—Ku'jyp. Ene te 'ã mama'ea ereapo oree rakue.

Ene te 'ã mama'e jararetea.

Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawewara.

Ene te 'ã mama'ea ereapo katu katu ore upe rakue.

Ymã te ako Ene'agesage je'egi jee ikue:

“Emanũme'ẽwe nipo ae katu'okara 'ga ereesak”, 'jau ako ene jee ikue.

A'efer imũ etee je 'ã 'ga resagi.

'Awamũ je 'ga resagi tejeau.

A'eramũ je 'awamũ temanũarũmũ.

Aesak je 'ga enu'ama 'awamũ.

A'eramũ je tewau ene pyri 'awamũ.

³²'Ga nipo 'ara 'jawe futat.

Sã'ã ae najuejue etee mama'e resaga 'arimũ.

Nan tee futat nipo 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukari 'gã nupe, 'ga je'ega mome'wau judeue'ema 'gã nupe.

Jejui 'ga 'ã judeua.

A'eramũ nipo tesirũmera 'gã Jejui 'ga ree te judeu 'gã pojeupa ajemogyau.

Eneremiayuwa 'gã pojeupa ajemogyau—

'jau 'ga oje'ega Jarejuwarete 'ga upe u'ama.

³³Aipo 'ga 'eramũ Jejui 'ga jara 'gã oporesagamũ Simeão 'ga ree.

—Ma'eramũ 'ga aipo 'jau janera'yra upe 'ũ?— 'jau 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree, 'ga porogyta 'ga 'amamũ.

^{34,35}A'ere Simeão 'ga 'jau Jarejuwarete 'ga upe nũ:

—Ejejuka esage ki 'ga jara 'gã nee, 'gã nekoramũ— 'jau 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ futat Jejui 'ga monou 'ga y eẽ upe nũ. A'eramũ futat Simeão 'ga 'jau Mari eẽ upe:

—Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ã kunumã amut enee rai'i— 'jau 'ga eẽ upe. —A'ere nipo 'ga aranuw ire amumera 'gã niporomutari 'ga ree. 'Ga rerekou tyweaete nipo 'ga rekoramũ— 'jau 'ga imome'wau eẽ upe. —Aipo resaga nipo wayeteramũ enee. Sã'ã ae jepokysia tuwuuu raya. Nan futat nipo ayramũ enee— 'jau 'ga imome'wau eẽ upe u'ama. —'Ga rereko tywearera

'gã nipo Janeruwarete 'ga omomap. Amumera 'gã etee te nipo ipromutat

enera'yra 'ga ree— 'jau 'ga êê upe imome'wau. —A'eramũ futat nipo 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nerekou— 'jau 'ga êê upe.

A'eramũ Simeão 'ga 'jau 'gã nupe:

—Anure te nipo Janeruwarete 'ga janerea'awa kwaap katu katuukari janee. Ae nokwaawa'uweri ajuea'awa. 'Ga tee okwaap katu katuukat aerea'awa ae upe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

³⁶⁻³⁸'Ga porogyta 'ga 'amamũ kũjã êê mũ 'ua 'gã nerowyka. Wãiwĩ êê 'ua 'gã nerowyka. Jejui 'ga resakawe wãiwĩ êê oje'ega Jarejuwarete 'ga upe:

—Ku'jyp. Eneresage 'ã oree. Ore katu'okara kĩa eremut oree rai'i— 'jau Ana êê 'ga upe u'ama.

A'eramũ êê 'jau ojepyriwara 'gã nupe:

—'Awamũ nipo 'ã kĩa rekoi janee. Janeruwarete kĩa remimurera kĩa futat u'at rai'i— 'jau êê ojepyriwara 'gã nupe imome'wau. —Kĩa futat nipo jane katu'ok, Jerusareg ipewaramũ— 'jau êê 'gã nupe.

Ana êê Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat. Êê ruwa 'ga rera Fanueu. Aseri 'ga juapyrera êê. Êê iwãiwĩ gatu gatu te. Oitêtai kwaturu kwara amu'at. Ana êê omenaat rakue. A'ere sete kwara magwaw ire, êê mena manũi êê wi. A'eramũ êê akou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Jarejuwarete 'ga upe oje'ega 'ga muorypa akou.

—Ene te 'ã eneresage oree— 'jau êê 'ga upe 'ũina. —Nitywi futari kĩa amũ ene 'jawe. Ene tee futat te 'ã eneresage oree— 'jau êê oje'ega 'ga upe akou.

Ojemi'ware'ema êê 'ga upe oje'eg enune. Ojety'ajaga etee te futat akou 'ga upe oje'egaw ipe. Aipo kũjã êê futat Jejui 'ga mome'wau ojepyriwara 'gã nupe.

Ojewya 'gã awau Nasare pe nũ

³⁹Êê porogytapaw ire Jejui 'ga jara 'gã 'ga rerawau mainana 'ga upe mukũja pykaua retee. Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã erawau imonou mainana 'ga upe. A'eramũ mainana 'ga pykau apyau Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. A'ere Jose 'ga Mari êê retee wa'yra 'ga rerawau erojewya Nasare pe nũ. Nasare 'jawa amunawa 'upa Garireja ywy pype. ⁴⁰Peu futat Jejui 'ga waranupa. 'Ga wujawuja'ia we futat u'akwaakwaawamũ. 'Ga Ruwarete 'ga ojejukau 'ga ree.

Jejui 'ga opytau Jerusareg ipe

⁴¹Maraka apoawa upe iwaẽmauwe Jejui 'ga jara 'gã awau Jerusareg ipe. Wea'aramũ awau ajatykau. “Janeruwarete 'ga 'ã esage janee. Ymã te 'ga 'ã janepytuna 'gã nenũ'êi Egitu ywy awi rakue”, 'jau 'gã ajaupe wea'aramũ ee.

Aipoa aejatykaawa rera pasikwa. Kwara 'arauwe 'gã awau ajatykau wea'aramũ opytunera 'gã nenũ'êawer are. ⁴²Tusi kwara Jejui 'ga imu'ar ire 'ga jara 'gã 'ga rerawau poromũ ojeupi. Majepeja etee 'gã morowykye'ema magwapa peu ajatykaaw ipe.

⁴³Maraka teepaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe. A'ere Jejui 'ga nooi 'gã nupi. A'e pe 'ga pytai 'gã nui. Nokwaawi 'ga jara 'gã 'ga pytaa. ⁴⁴Ojewyaw ipe

Mari eẽ 'ga resake'ema. A'eramũ eẽ 'jau ojeupe: “Kũima'efera wã nupi nipo turi re'ã”, 'jau etee eẽ ojeupe. A'eramũ eẽ weae'emamũ 'ga ree. Awau akou ko'aramuku watau. Awau 'gã peu okaaruwamũ pe aje. Okaarupaw ipe 'gã 'ga rekaa.

—Peesak te jera'yra kiã ra'e?— 'jau eẽ opytuna 'gã nupe.

—Naani nũ i— 'jau etee 'gã eẽ upe.

45 'Ga resake'emawe 'ga jara 'gã awau ojewya 'ga rekaa Jerusareg ipe nũ. 46 Mukũi 'gã osea 'ga rekaa. Imuapyra rupi 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga rekaa. A'e pe 'gã 'ga resaka. Moromu'jara 'gã nupe 'ga 'ũina oporogytau. A'eramũ 'gã a'e pe 'ga renamũ, awau owaẽma 'ga upe.

47 A'eramũ moromu'jara 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree:

—Tete 'ga 'akwaaweteramũ, oporogytau 'ũ— 'jau 'gã ajaupe ajemogyau.

48 'Ga jara 'gã nanẽ oporesagamũ etee 'ga ree nũ. A'eramũ 'ga y eẽ oje'ega 'ga upe:

—Ma'eramũ ene epytau rai'i rã? Erejekarukat ore ki'ĩ— 'jau eẽ 'ga upe. —Arajemuaẽm ore ene ree ki'ĩ— 'jau 'ga y eẽ 'ga upe. —“Oka'jam nipo 'ã rai'ĩ”, aru'e ore arakou ene rekaa ki'ĩ— 'jau 'ga y eẽ 'ga upe.

49—Ma'eramũ peẽ je rekaa i? 'Au te je rekoi Tejuwarete 'ga rog ipe tepytaw nũ i— 'jau 'ga oy eẽ upe oje'ega wekat eẽ rekoramũ.

50 A'ere 'gã naeapyoi 'ga je'eg are aipo 'eramũ. 51 A'eramũ futat 'gã 'ga rerawau oje'wyr ipe Nasare pe nũ. Mari eẽ akou wea'aramũ wa'yra 'ga ree, 'ga muawer are. 52 'Ga ru'wyr 'ga futat 'ga muaranupa 'ga y eẽ retee. Jejui 'ga awau waranupa, 'gã je'eg imũ etee futat mama'e apou akou. Wenuw etee futat 'ga 'gã je'ega. U'akwaawa 'ga erawau eruaranupa. A'eramũ 'gã najuejue etee futat 'ga futaa. Janeruwarete 'ga nanẽ 'ga futaa nũ.

Juã Batista 'ga remimome'ufet

(Mateu 3.1-22; Maku 1.1-8; Juã 1.19-28)

3 1,2 Amunawe'em ipe Juã 'ga rekoramũ Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe rakue:

—Ekwap jeje'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue, Sakari 'ga ra'yra 'ga upe rakue. —Ikwaapare'ema 'gã nupe jeje'ega mome'wau ewau— 'jau 'ga 'ga upe.

Tiperiu 'ga te futat 'wyriarareteramũ 'ũina romanũ 'gã nupe. Kĩsi kwara magwapa 'ũina 'wyriar ymanamũ 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'wyriarareteramũ 'ga renauwe futat tesirũmera 'gã 'ga imogyau 'wyrria'riramũ 'gã nupe. Põsiu Piratu 'ga 'ũina 'wyriaramũ Judeja ywy pewara 'gã nupe. Erote 'ga 'ũina 'wyriaramũ Garireja ywy pewara 'gã nupe. Erote 'ga rewirera 'ga, Filipe 'ga 'ũina 'wyriaramũ Iturea ywy pewara 'gã nupe. Trakoniki ywy pewara 'gã nupe nanẽ nũ. Lisaniã 'ga 'ũina 'wyriaramũ Apireni ywy pewara 'gã nupe. Aipo 'gã jemogyramũ Anasi 'ga akou 'wyriaramũ mainana 'gã nupe Kaifasi 'ga retee.

Aipo 'gã jemogyramũ Janeruwarete 'ga oje'ega Juã 'ga upe:

—Ekwap jeje'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe, Sakari 'ga ra'yra 'ga upe.

³Ojeupe 'ga porogytapaw ire Juã 'ga awau akou kwe pe. Jotãuy pewara 'gã nupe 'ga awau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau akou.

—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit tãmējē pejetywer awi. A'eramũ je pejetywer awi pepoir ire je pē pymiãu 'y pe. A'eramũ Janeruwarete 'ga pētywera moia pē nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴Isai 'ga je'eager imũ etee futat Juã 'ga awau imome'wau 'gã nupe nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga je'egi Isai 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ojeupe 'ga 'e kwasiaa inuga ka'aran are 'gã nupe rakue:

“Peu 'ga amũ rekoi wafukaita amunawe'em ipe.

Janeruwarete 'ga porogyta are ae mu'jau, Jarejararete 'ga rura futarukaa 'gã nupe.

‘Pe’je Janejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou imojewarawe'em.

Ywyaty'ria nanē ene imomēmōumap nũ.

⁵Ywyperewa ene imatyneema 'jau. A'eramũ akware'emamũ futat pe awau ywy kwara matyneem ire.

Ikwakwara ene imomēmōu', 'jau 'ga wafukaita.

⁶A'eramũ nan ene iaporamũ, 'gã najuejue etee futat ae katu'okara 'ga kwaapa, ‘A’jea futat Janeruwarete 'ga ae katu'ogi ra'e’, e'i nipo 'gã 'gã nupe najuejue etee”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa Juã 'ga ree inuga 'gã nupe.

⁷A'eramũ 'gã awau kwaiwete ajatykau Juã 'ga ree numiamũ ojepymĩaukaa 'ga upe numiamũ. “‘Y pe 'ga je pymi re nipo Janeruwarete 'ga je rerekou tywere'ema jetywer are”, 'jau 'gã ojeupe numiamũ. A'ere Juã 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pejetywer awi ra'ne pepoit. A'ere te je pē pymi— 'ga 'i etee 'gã nupe ojee 'gã jatykaramũ.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Janeruwarete 'ga imara'ne pē nee. Pētywer are 'ga mara'neramũ pē nee. A'eramũ nipo 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. “Ene'me awi”, pe'je awi jee. A'jea futat nipo 'ga pē nereko tyweretei. “Nore rereko tywera'uweri 'ga”, pe'je awi. A'jea futat 'ga pē nereko tyweri nipo— 'jau Juã 'ga 'gã nupe. ⁸—Pe'je pejewau mama'e esage mũ apou pejetywer awi pejepoira resaukaawamũ kũi— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

—“O'meramũ 'ga 'i”, pe'je kasi jee ne. “Je 'ã Abraão 'ga juapyrera te. A'eramũ 'ga a'eramũ je rerekou tywere'em”, pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga ifutar ire amunipo 'ã 'ga ita mu'jagi Abraão 'ga juapyreramũ. ⁹Sã'ã ae 'ywa 'i'a a'wyre'ema iypy mosoga. A'eramũ erawau imonou imomoa tata pe. Nan tee futat 'ga pē nerekoj pejetywer awi pepoire'emamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁰A'eramũ 'gã 'jau Juã 'ga upe:

—Ma'ja ajee ore aruapo a'eramũ orotywer awi oropoiawamũ 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Au'je ki pejejee etee pejejea'ar ire. Najuejue etee ki 'awamũ pejejuka esage pejejee. ¹¹Taity kwaiwete ma'eramũ pemono ape taitye'ema 'gã nupe. Emi'uram kwaiwete ma'eramũ pëe mama'e monou emi'urame'ema 'gã nupe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe, aipoa ojeupe 'gã 'eramũ.

¹²A'eramũ 'wyrriara upe ka'aranũũ pyykara 'gã oje'ega Juã 'ga upe nũ: —Ma'ja ajee ore aruapo orojee, orotywer awi oropoiawamũ nũ'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹³A'eramũ Juã 'ga 'jau ka'aranũũ pyykara 'gã nupe:

—Au'je ki ka'aranũũ muruu re 'gã nui. 'Wyrriara je'eg imũ etee futar iki ka'aranũũa pepyyk pejekou 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe, aipo ojeupe 'gã 'eramũ.

¹⁴A'eramũ jefaruu 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Ore nũ'ũ? Ma'ja ajee ore aruapo orotywer awi oropoiawamũ 'ũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Juã 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:

—“Ka'aranũũa tejeupe imure'emamũ je ene nupãi ne”, ere kasi 'awamũ 'gã nupe ne, 'gã je'ëwu'jage'ema ne. Mama'ea a'jea etee futat imome'wau ekou. “Temepyl'ia je nafutari”, 'jawe'em pëe pejekou. “Temepyuua te je afutat”, 'jawe'em futat pejekou— 'jau 'ga jefaruu upe. —Pejeporowyky repy are etee futat pënekõëai pejekou— 'jau 'ga 'gã nupe. “Topoit tetywer awi 'jau” 'jara 'gã jefaruu 'gã nupe 'ga 'jau poromũ.

¹⁵Aipo 'gã nupe Juã 'ga 'eramũ 'gã amũ 'upa 'ga porogyta renupa.

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga nipo kweramũ ki sa— 'jau 'gã ajaupe 'upa. —'Ga futat nipo ae katu'okara— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

¹⁶Aipo 'gã 'eramũ Juã 'ga enupa. A'eramũ 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Naani. Naae katu'okara rüi je. Naje rüi 'ga remimurera— 'jau 'ga 'gã nupe, aipo ojeupe 'gã 'eramũ. —Naani. Janeruwarete 'ga remimura 'ga 'ã kũima'eeteetea te— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Je naani. Je akotee'i ma'ea te. Apoat te je 'ga tekou— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Je 'ã a'jea futat apymĩ pëe 'y pe tekou. A'ere je rewiri 'ut ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —'Ga te amut 'Uwarete 'ga 'Agesagea werowiaaramũ pë nupe. Werowiare'ema 'gã nupe te ajee 'ga namuri futari U'aga. Wereko tywerete futat nipo 'ga 'gã. ¹⁷Sã'ã ae juowuuran ape 'oga. A'eramũ 'ã ae a'yi esage imũ'jäu jui. A'eramũ 'ã ae iapefera monou tata pe. Nan tee futat nipo 'ga werowiare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata nowewi futari. Nitywi futari imowepara 'ga amũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁸A'eramũ Juã 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit pejetywer awi. Pejetywer awi pëpöiriweramũ Janeruwarete 'ga imoia pë nui— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁹⁻²²A'eramũ 'gã a'eramũ kwakwai'i opoia otywer awi. A'eramũ Juã 'ga otywer awi 'gã poiramũ 'gã pymãäu 'y pe.

'Y pe Jejui 'ga pymīawet*(Mateu 3.13-17; Maku 1.9-11; Juã 1.31-34)*

'Gã pymīmaw ire Jejui 'ga 'ua 'gã pymīaw ipe owaēma 'ga upe. A'eramũ Juã 'ga Jejui 'ga monou ipymīãu 'y pe.

Juã 'ga opymĩ re Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe. Ojeupe 'ga je'ega monoramũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua 'ga upe. Pykau 'jawe 'ua ojypa 'ga jasi'y'warimũ wapyka. Ywag awi 'ga upe U'agesage jywamũ Janeruwarete 'ga oje'ega Jejui 'ga upe.

—Ene te 'ã Jera'yraretea. Ene 'ã jeremifutararetea. Ene 'ã je muorypararetea ejee— 'jau 'ga wa'yra 'ga upe oje'ega mua.

Anure Erote 'ga Juã 'ga munewukaa 'gã nupe. Erote 'ga 'wyrīaramũ peuwara 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'ga munewukaa. Erote 'ga wewirera 'ga remireko ãẽ pojekau 'ga wi, Erotiasi ãẽ pojekau 'ga wi. A'eramũ Juã 'ga 'jau 'ga upe:

—Nia'wryri nanuara. Ejewirera remirekoa 'ã erepojeka 'ga wi. Nenea'wryri ene ra'e. Kwaiwete enetywera ra'e— 'jau Juã 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga a'eramũ Erote 'ga mamara'neukaa ojee. A'eramũ 'ga Juã 'ga munewukaa 'gã nupe.

Jejui 'ga pytunet*(Mateu 1.1-17)*

²³Trīta kwara magwaw ire Jejui 'ga awau 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga porogyta are.

Jose 'ga Jejui 'ga ru'wryra.

Eli 'ga Jose 'ga ruwa.

²⁴Matate 'ga Eli 'ga ruwa.

Levi 'ga Matate 'ga ruwa.

Meki 'ga Levi 'ga ruwa.

Janai 'ga Meki 'ga ruwa.

Jose 'ga Janai 'ga ruwa.

²⁵Matatiasi 'ga Jose 'ga ruwa.

Amosi 'ga Matatiasi 'ga ruwa.

Naum 'ga Amosi 'ga ruwa.

Esi 'ga Naum 'ga ruwa.

Nagai 'ga Esi 'ga ruwa.

²⁶Maate 'ga Nagai 'ga ruwa.

Matatiasi 'ga Maate 'ga ruwa.

Semei 'ga Matatiasi 'ga ruwa.

Jose 'ga Semei 'ga ruwa.

Jota 'ga Jose 'ga ruwa.

²⁷Joanã 'ga Jota 'ga ruwa.

Resa 'ga Joanã 'ga ruwa.

Soropapeu 'ga Resa 'ga ruwa.

- Saratieu 'ga Soropapeu 'ga ruwa.
 Neri 'ga Saratieu 'ga ruwa.
- 28 Meki 'ga Neri 'ga ruwa.
 Ati 'ga Meki 'ga ruwa.
 Kosã 'ga Ati 'ga ruwa.
 Ematâu 'ga Kosã 'ga ruwa.
 Eri 'ga Ematâu 'ga ruwa.
- 29 Josue 'ga Eri 'ga ruwa.
 Eriese 'ga Josue 'ga ruwa.
 Jorim 'ga Eriese 'ga ruwa.
 Matate 'ga Jorim 'ga ruwa.
 Levi 'ga Matate 'ga ruwa.
- 30 Simeão 'ga Levi 'ga ruwa.
 Juda 'ga Simeão 'ga ruwa.
 Jose 'ga Juda 'ga ruwa.
 Jonã 'ga Jose 'ga ruwa.
 Eriakī 'ga Jonã 'ga ruwa.
- 31 Merea 'ga Eriakī 'ga ruwa.
 Mena 'ga Merea 'ga ruwa.
 Matata 'ga Mena 'ga ruwa.
 Natã 'ga Matata 'ga ruwa.
 Davi 'ga Natã 'ga ruwa.
- 32 Jese 'ga Davi 'ga ruwa.
 Opete 'ga Jese 'ga ruwa.
 Poasi 'ga Opete 'ga ruwa.
 Sara 'ga Poasi 'ga ruwa.
 Nasom 'ga Sara 'ga ruwa.
- 33 Aminatape 'ga Nasom 'ga ruwa.
 Amin 'ga Aminatape 'ga ruwa.
 Arni 'ga Amin 'ga ruwa.
 Esrom 'ga Arni 'ga ruwa.
 Peres 'ga Esrom 'ga ruwa.
 Juda 'ga Peres 'ga ruwa.
- 34 Jako 'ga Juda 'ga ruwa.
 Isaki 'ga Jako 'ga ruwa.
 Abraão 'ga Isaki 'ga ruwa.
 Tera 'ga Abraão 'ga ruwa.
 Nako 'ga Tera 'ga ruwa.
- 35 Seruki 'ga Nako 'ga ruwa.
 Ragau 'ga Seruki 'ga ruwa.
 Faleki 'ga Ragau 'ga ruwa.
 Eperi 'ga Faleki 'ga ruwa.

Sara 'ga Eperi 'ga ruwa.

³⁶ Kainã 'ga Sara 'ga ruwa.

Arfasate 'ga Kainã 'ga ruwa.

Sem 'ga Arfasate 'ga ruwa.

Nue 'ga Sem 'ga ruwa.

Lameki 'ga Nue 'ga ruwa.

³⁷ Metusarem 'ga Lameki 'ga ruwa.

Enoki 'ga Metusarem 'ga ruwa.

Jarete 'ga Enoki 'ga ruwa.

Maleleu 'ga Jarete 'ga ruwa.

Kainã 'ga Maleleu 'ga ruwa.

³⁸ Enosi 'ga Kainã 'ga ruwa.

Sete 'ga Enosi 'ga ruwa.

Atãu 'ga Sete 'ga ruwa.

Janeruwarete 'ga Atãu 'ga ruwa. Atãu 'ga ae ypy ypya. Janeruwarete 'ga remiapo ppyfera 'ga. A'eramũ 'ga a'eramũ Atãu 'ga ruwa
Jarejuwaretea futat.

Amunawe'em ipe Jejuí 'ga rerawaawet

(Mateu 4.1-11; Maku 1.12-13)

4 ¹Y pe 'ga jepymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejuí 'ga rerawau amunawe'em ipe 'ga rerekou. ²Kwarêta 'ara 'ga imagwapa akou ojemi'ware'ema. A'eramũ 'ga opy'arayparamũ akou.

A'e pe 'ga rekwaw ipe mama'eukwaawa 'wyriara 'ua 'ga resaka. “Taesak 'ga poira 'uwa 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau ojeupe etee futat. “Teje'ega taenuwukat esaka 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ũina ojeupe etee futat numiamũ.

³A'eramũ oje'ega Jejuí 'ga upe:

—“Ku'jywa 'ga ra'yra je”, ere 'ã. A'eramũ ene ita mu'jaga ejemi'uramamũ— 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Jejuí 'ga upe.

⁴Aipo ojeupe 'eramũ Jejuí 'ga 'jau jupe:

—Naani. Naene rũi je arowiat tekou. Tejuwarete 'ga etee te je arowiat tekou. Jeruwarete 'ga e'li oree: “Nawemi'uram are tee rũi ae rekoí”, 'jau oree jepi— 'jau 'ga jupe. —Oreruwarete 'ga te 'ã ae mogoara— 'jau etee 'ga jupe.

⁵A'ere mama'eukwaawa 'wyriara 'ga rerawau 'ga roerojeupia ywytyr apyte'rarimũ nũ. Peu 'ga rerowaẽm ire mama'eukwaawa 'wyriara ywy resaukaa 'ga upe. Mama'ea ipype ajemogy ma'e reewe futat esaukaapap 'ga upe. Kamêsiete futat ywy pypewara resaukaa 'ga upe.

^{6,7}—Ejuwarete 'ga rerowiar awi ene poir ire 'agera tomonopap enee 'jau— 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Jejuí 'ga upe. —Tejerowiarãmũ tomonopap enee 'jau— 'jau 'ga upe oporogytau, mama'e resaukaa 'ga upe. —Ymã te ako 'ga 'agera muri jee ikue. A'eramũ je ene tejerowiarãmũ 'agera monoupap enee nũ. A'eramũ je ene mogou 'wyriarareterãmũ 'agera mama'e upe.

A'eramũ ene e'ỹina jeje'leg imũ etee futat 'wyrriaramũ 'gã nupe. Je te omono enee temuoryw ire— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga upe.

⁸A'eramũ aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Naani. Ymã Jeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'ga amũ upe rakue. “Je te 'ã Pëjararetea. Je te 'ã Pënuwaretea. A'eramũ ki pëe jeje'ega etee enupa pejejemogyau. Je te ki je muoryp pejepe pejejemogyau”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue— 'jau etee 'ga jupe.

⁹A'ea ywyty'rar awi mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga rerawau Jerusareg ipe nũ. Janeruwarete 'ga mogytaawa apyte'rarimũ 'ga rerawau erojeupia. Ywatewate 'ga mogytaawa. A'eramũ 'jau 'ga upe nũ:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ã ene. A'eramũ ene ewau epoa 'aw awi. Nerepena'uweri ewau. Jaruete ereo e'aa. ^{10,11}Eneruwa 'ga futat oje'ega okwasiarukat pë nee rakue:

“Tejepyriwara 'gã je omono enee.

A'eramũ 'gã ojejukau ene ree. A'eramũ ene ejemokanãje'ema ewau e'aa.

Epya miamũ ene imokanãje'ema ita are”,

'jau ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukaa wa'yra 'ga ree ikue— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga upe.

“Omorytee pa je 'ga kwy”, 'jau ojeupe numiamũ.

¹²A'ere Jejui 'ga 'i etee jupe:

—A'jea futat aipo 'ea numiamũ. A'ere je narowiari futari eneje'ega. Jeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat 'ga amũ upe nanë nũ: “A'jea futat sipo ajee 'ga jejukai je ree, pe'je kasi jee ne, je rerowiare'ema ne”, e'i 'ga ikwasiarukaa ajepeja 'ga upe rakue— 'jau 'ga jupe. —A'eramũ je eneje'ega mojerowiare'ema— 'jau Jejui 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara upe.

¹³A'eramũ mama'eukwaawa 'wyrriara awau Jejui 'ga wi. “Anurenure'i nipo tomorytee 'ga 'jau kwy”, 'jau awau ojeupe etee futat.

Jejui 'ga porowyky ypyruga (Mateu 4.12-17; Maku 1.14-15)

^{14,15}Mama'eukwaawa 'wyrriara ojewi io re Jejui 'ga ojewya awau Garireja ywy pe nũ. 'Ga Ruwarete 'ga 'Agesegea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga a'eramũ awau kwe pe watau akou. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'ga awau akou 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. A'eramũ 'ga renuparera 'gã 'jau ajaupe:

—Ae mu'e katuram 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga porogyta are pa 'ã jeporenuwiweramũ nũ. Esage te 'ã 'ga porogyta ra'e a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'ga rera mokwasi'wau.

—Esage 'ga porogyta ra'e— 'jau 'gã 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype.

Nasare pe Jejui 'ga oawet (Mateu 13.53-58; Maku 6.1-6)

^{16,17}A'ere Jejui 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ, Nasare pe nũ. Waranupawer ipe 'ga awau ojewya nũ opytuna 'gã nesaka. Morowykye'ema

rupi 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe wapyka oporogytau 'gã nupe. Wemiapo etee futat 'ga iapou 'gã nupe. 'Gã jatykapaw ire 'ga awau afu'ama 'gã mogytaawa rowase katy. A'eramũ ajatykaawa raarana 'ga ka'arana monou 'ga po pe. A'ere 'ga ipypekau esaka. A'eramũ 'ga Isai 'ga remikwasiarer ipe ipypekau esaka. Isai 'ga Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera rakue. A'eramũ 'ga oje'ega Isai 'ga upe rakue. A'eramũ Isai 'ga ojeupe 'ga je'egawera kwasiaa inuga ka'aran are. Aipoa ka'arana kwasiaripyrrera Jejuí 'ga imogytau 'gã nupe:

18 “Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko”,

'jau 'ga u'ama imogytau.

“‘Ga 'ã je mono morogyta esage mome'waramũ itywerete ma'e 'gã nupe.

'Ga 'ã je mono moromunepawa pypewara 'gã mũ'jãukaa jee.

'Ga 'ã je mono eae'ema 'gã mamã'ëukaa.

'Ga 'ã je mono 'gã nemirereko tywerete 'gã mũ'jãukaa 'gã nui jee.

19 'Ga futat 'ã je mono, ‘Awamũ Janeruwarete 'ga ae katu'ogi' 'e mome'waukaa jee 'gã nupe”,

'jau 'ga imogytau u'ama 'gã nupe. 20 Imogytapaw ire 'ga ka'arana mamana nũ. A'ere 'ga ka'arana monou ojeupe imuarera 'ga po pe nũ. 'Ga po pe imono re 'ga awau wapyka 'ũina.

A'eramũ peuwara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree.

—Awÿi are te Isai 'ga ka'arana kwasiari rakue? “Je ree 'ga ikwasiari inuga rakue”, e'i sipo kwe 'ga 'i?— 'jau peuwara 'gã ajaupe.

21 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Ga remikwasiarer imũ etee futat je ruri— 'jau 'ga 'ũina wapyka oporogytau 'gã nupe.

22 A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Ae mu'e katuram 'ga ra'e nũ'ũ. Jane 'jawewara 'ga agawewi 'ã. A'etea 'ga morogyta esagea omome'u janee— 'jau 'gã aipo 'ga 'e 'ga renamũ.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—NaJose 'ga ra'yra 'ga rui nipo ki sa? Maran ajee 'ga ae mu'ei aipo 'jau ki 'ei— 'jau amumera 'gã ajaupe.

23 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Aeremiapoe'ema 'awamũ eapo amũ oree”, pe'je 'ã jee. “Kafanaũ pe 'ã ereapo futat. A'eramũ ene 'au nanẽ iapou nũ”, pe'je 'ã jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Earanupawer ipe eapo oree”, pe'je 'ã jee. “Ojero'wu ma'e 'gã 'ã erekatu'ok rail'i. A'ere 'awamũ ene ejete futat erejekatu'ok”, 'jau nipo pẽẽ jee. “Kafanaũ pe 'ã ojero'wu ma'e 'gã erekatu'ok rail'i. A'eramũ ene 'awamũ earanupawer ipe taetu nanuara apou oree. Ore 'ã enepytuna futat. A'eramũ ene epytunamũ taetu ore katu'oka. Taruesak orokatu'oga 'jau”, 'jau nipo pẽẽ jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

24—Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ oo kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramũ kwe pewara 'gã jẽmĩ 'ga je'ega rerowiaa. A'ere 'ga 'wyr ipewara 'gã jẽmĩ nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gã miamũ 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejuí 'ga oje'wyr ipewara 'gã nupe. —

Nan tee futat kwe pewara 'gã je rerowiari. A'ere je'wyr ipewaramũ jẽmĩ naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

25,26—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga monoi ajepeja amunaw ipe rakue, Sarepata pe rakue. Sidoma ywy pe aipo 'upa. Peu futat 'ga 'ga monou kũjã ẽẽ upe rakue, imen manũ ma'efera ẽẽ upe rakue. Nalsraeu juapyrera rũi ẽẽ. A'etea Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga monoukat imoporogytaukaa ẽẽ upe. “Ene ejot ekou jeremi'urama rerua jee”, 'jau 'ga ẽẽ upe. Muapyra kwara u'aa amana okyre'ema. A'eramũ 'gã nemi'urama opapa 'gã nui. A'eramũ 'gã a'eramũ ty'ara rerajemogyau— 'jau 'ga imome'wau ojepyriwara 'gã nupe. — Kwaiwete agawewi futat judeu 'gã jemogyi peu ty'ara rerajemogyi. A'etea Janeruwarete 'ga ẽẽ upe etee futat mama'e nomateepawukari. 27Nãnẽwẽjẽmĩ futat Janeruwarete 'ga judeue'ema 'ga amũ katu'oka 'ga pito'om awi nũ, Naamã 'ga katu'oka 'ga pito'om awi nũ. Kwaiwete agawewi futat ipito'om ma'e 'ga Israeu juapyrera 'gã jemogyi peu. A'etea 'ga judeue'ema 'ga etee okatu'ok 'gã nui. Siria ywy pewara 'ga 'ga ikatu'ogukaa Eliseu 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. 28—Najudeu 'gã etee rũi 'ga opoat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'e renupawe 'gã amara'neramũ Jejui 'ga ree. 29A'eramũ 'gã 'ga rerawau wwytyra rupi 'ga rorojeupia 'ga rerawau iapyte'rarimũ. 'Ga rerawau 'gã iããpyraya 'arimũ 'ga rerawau.

—Simono 'ga imomoa ijukau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

30A'ere 'ga kwawi 'gã pyterimũ awau kwe pe 'gã nui.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Maku 1.21-28)

31Ajepeja 'gã 'wyrarete pe Jejui 'ga awau, Kafanaũ pe. Garireja ywy pype Kafanaũ 'jawa amunawa 'upa. A'e pe 'ga awau 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. Morowykye'ema rupi judeu 'gã mu'jau akou 'ga ree. 32'Wyriara 'jawe 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'gã moporesaka etee ojee.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'li ae mu'jau ra'e nũ— 'jau 'gã ajaupe. —NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã 'jawe rũi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gã Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã ae mu'ei— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarũi. U'eawer imũ etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gã ajaupe, oporesagamũ 'ga ree.

'Ga porogyta renupa etee ajemogyau, ojeupe 'ga 'eramũ. Judeu 'gã jatykaawa pype 'ga oporogytau 'gã nupe. 33A'e pype mama'eukwaawa rerekwara 'ga amũ akou. A'eramũ 'ga muafukaita:

34—Jejui! Nasare pe waranup ma'eramũ je 'i ene upe: Ma'ja are te ereko ki sa?— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe. —Ore momapa te erejot ra'e? Akwaap je ene. Jane 'arimũwara 'ga remimurera te 'ã ene— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

35A'eramũ 'ga 'jau jupe:

—Epije ene ekou. Ere ejepe'au 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'eramũ 'ga pirewara 'ga wi uẽmawamũ 'ga moywyrupãu. A'ere namuayrũi 'ga uẽma 'ga wi. ³⁶A'eramũ esakarera 'gã opiryjamũ 'ga pirewara pe'aramũ. A'eramũ taetu 'gã oporesagamũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Opãjẽ mũ futat ako 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'ga wi ko— 'jau 'gã ajaupe. —Mama'eukwaawa miamũ 'ã pãjẽa. Jejui 'ga taetu pãjẽretea. Sã'ã 'ga mama'eukwaawa pe'aa 'ga wi— 'jau 'gã ajaupe.

³⁷Mama'eukwaawa wejue 'ga imonou 'ga wi. A'eramũ taetu Jejui 'ga rera okwasi'wau Garireja ywy pype kamẽsiete, amunawa moymoyka.

Pedro 'ga rojo ẽẽ

(Mateu 8.14-17; Maku 1.29-39)

³⁸Judeu 'gã jatykaaw awi uẽm ire Jejui 'ga awau Simão 'ga rog ipe. Simão 'ga rojo ẽẽ oro'yramũ 'upa. A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Waiwa ẽẽ iro'y 'upa. Ejot ẽẽ resaka ẽẽ ro'y awi— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹A'erauwe Jejui 'ga awau ẽẽ resaka. A'eramũ 'ga 'jau ẽẽ ro'y upe:

—Ejepe'a ẽẽ wi— 'jau 'ga ẽẽ ro'y upe.

A'erauwe ẽẽ ro'ya oia ẽẽ wi. A'erauwe ẽẽ afu'ama awau mama'e apou 'gã nupe 'gã mojem'i'waa.

⁴⁰Kaaruwamũ peuwara 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua esaukaa Jejui 'ga upe. Opoa etee agawewi 'ga imonou 'gã 'arimũ. A'etea ojero'wu ma'e 'gã ojekatu'okapap. ⁴¹Kwaiwete 'gã nui 'ga mama'eukwaawa pe'au.

—Pejepe'a 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã pirewara upe.

A'eramũ mama'eukwaawa awau wafukaita:

—Jane 'arimũwara 'ga ra'yra te 'ã ene— 'jau wafukaita 'ga upe. —Orokwaaw ore ene— 'jau mama'eukwaawa wafukaita 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ 'ga 'jau mama'eukwaawa upe:

—Peafukai awi pejewau— 'jau 'ga jupe.

⁴²Ai'iwe, ypytu'nĩnauwe, Jejui 'ga afu'ama awau awotywe'eme oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. A'ere Kafanaũ pewara 'gã nuri 'ga rekaa. 'Ua owaẽma 'ga upe. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ereo awi. Taruenup eneporogyta 'jau— 'jau 'gã 'ga upe numiamũ.

⁴³A'ere 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Peuwara amunaw ipe je oi nũ— 'ga 'i etee 'gã nupe, “Epyta” ojeupe 'gã 'eramũ. —Janeruwarete 'ga je mono kwe pe nũ. “Kwe pe ekwap je mom'e'wau 'gã nupe”, e'i 'ga jee. “Pejetywer awi pẽpoiwiwaramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui, pẽ mogyau wemiayuwamũ”, ta'e 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁴Najuejue etee futat 'ga awau akou imome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatykaaw ipe etee te futat 'ga awau akou imome'wau. Amunawa moyka imome'wau akou.

—'Awamũ Janeruwarete 'ga 'wyrirareteramũ janee. Pejetywer awi pepoiramũ 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ— 'jau 'ga awau akou imome'wau 'gã nupe.

Jejuí 'ga remimu'e ypy 'gã
(*Mateu 4.18-22; Maku 1.16-20*)

5 ¹Genesare ypia reme'y'warimũ Jejuí 'ga 'amamũ kwaiwete 'gã 'ua ajatykau 'ga ree, 'ga porogyta renupa. Ojopyypypyka 'gã 'ua. ²A'eramũ Jejuí 'ga yaruú resaka. Mukũ yaruú 'ua ojekoka 'upa. Yara jara 'gã ũ'jáumap yar awi. Taityuu 'gã ipireita 'upa. ³A'eramũ Jejuí 'ga awau u'aa Simão 'ga yara pype.

—Ty pyteripe'i eyara emono jee— 'jau 'ga Simão 'ga upe.

A'erauwe 'ga imonou ty pyteripe'i 'ga upe. A'erauwe Jejuí 'ga wapyka oporogytau 'yisiga pypewara 'gã nupe 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

⁴Oporogytapaw ire 'ga 'jau Simão 'ga upe:

—Typyu'i pype eyara emono— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. —A'eramũ ene eirũ 'gã netee taityuu imomoa esaka— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.

⁵—Aruetyg ore koypyntunamuku arakou ko nũ'ũ. A'ere nojejagi'i amũ ore ko nũ'ũ. A'ere 'ã ene te ere oree. A'eramũ ore imomoa esaka nũ'ũ— 'jau Simão 'ga 'ga upe. —Ko ajee ore imonoi esaka nũ.

⁶Etyg ypyrauwe ipira ojejaga taityuu pype 'gã nupe imatyneema. Kwaiwete ipira ojejaga ipype 'gã nupe. A'eramũ imonoroka werewi. Omonorok ja'wyja'wy futat. Ipira rarefe'ria te. ⁷A'eramũ 'gã ojeпоetyka opytuna 'gã nupe:

—Pejot imatãu ore pyri 'wei. Kwaiwete ipiraa. Norefuakari ore ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ua 'gã nepejana. 'Ua owaẽma 'gã nupe. A'eramũ 'gã imatãu 'gã pyri, mukũja yaruú matyneema ipira pyu. Ipira poyja yara motypywyka werewi 'gã nupe. ^{8,9}Ipiraa ojeupe i'aramũ 'gã ajemogymogyau etee 'gã kyjea 'gã nerekou. Ipiraa 'gã moporesaka etee ojee.

—Kuu. Kwaiwete ipiraa. Awỹja te koromũ ako nũ'ũ? Ae rekoetea nuapoa'uweri nanuara. Ku'jywa 'ga te nipo 'ã ako nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ Simão Pedro 'ga awau wenupy'ãu wapyka Jejuí 'ga rowase.

—Eryr'gi je wi. Jetywet noko je jepi 'ja. Ene te 'ã eneresage. A'eramũ ene je pyri epytawe'em— 'jau Pedro 'ga Jejuí 'ga upe.

¹⁰Tiago 'ga, Juã 'ga. Mĩmera 'gã Pedro 'ga porowyky irũa. 'Gã nuwa rera Sepeteu, Tiago 'ga ruwa, Juã 'ga retee. Mĩmera 'gã ajemogyau oporesagamũ ipira are. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau Simão 'ga upe, 'ga poirũ 'gã neewe:

—Pẽporesag awi ee. 'Awamuete je 'ã pẽ mu'ei. Naipira rewara rũi pẽẽ 'awamũ. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te pẽẽ 'awamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

¹¹A'erauwe 'gã yaruú mojekoka imonou 'yisig are. Peu etee futat 'gã yaruú rejaa inuga taityuu reewe. A'eramũ 'gã awau Jejuí 'ga rupi.

Ipito'om ma'e 'ga
(*Mateu 8.1-4; Maku 1.40-45*)

¹²Amunawaretea mũ pype Jejuí 'ga rekoramũ, ipito'om ma'e 'ga amũ 'ua owaẽma 'ga upe. Ymã te ipito'om ma'e 'gã nokoi futari opytuna 'gã

pype rakue. Okyje 'gã ipito'om ma'e 'gã nui. 'Gã pito'oma ppyg awi 'gã kyjei. A'eramũ 'gã muku 'gã m̃yina ojewi. A'eramũ aipo ipito'om ma'e 'ga Jejui 'ga resakawe awau ojenuga 'upa ywyu 'ga rowase.

—Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i 'gã jee. A'eramũ je tejua tejesaukaa enee. Je ree ejemuaēmiweramũ je mokā'ē ape— 'jau 'ga 'ga upe.

¹³Aipo ojeupe 'erauwe Jejui 'ga opo monou 'ga 'arimũ:

—Ko ajee je ene mokā'ēi 'wei— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Oje'arimũ 'ga po mono ypyrauwe okā'jäu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramũ futat 'ga pira ojekatu'oka.

¹⁴A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokā'ēawera tekotee 'gã nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okā'ē je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resaka 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mũ rerawau 'ga upe. A'eramũ 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekā'ēawer are— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat ene ejeymawa mũ rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Ejeymawa mũ rapyaukara ene ekā'ēawera resaukaawa futat— 'jau Jejui 'ga ipito'om ma'efera 'ga upe.

¹⁵Ga mokā'ēnamũ Jejui 'ga rera okwasi'wau amunawa moymoyka.

A'eramũ futat 'gã ojeko'woka 'ga piara rupi ajatykaupap 'ga ree. 'Ga porogyta renupa 'ua, ojekatu'ogukaa nanē 'ua 'ga upe nũ. ¹⁶A'eramũ futat Jejui 'ga uēma etee 'gã nui. Awotywe'eme 'ga awau oporogytau 'Uwarete 'ga upe 'ũina.

Iteu ma'e 'ga

(Mateu 9.1-8; Maku 2.1-12)

¹⁷Anure 'gã ajatykau Jejui 'ga ree. Jerusareg awi, Garireja ywy awi, Judeja ywy awi. Mimer awi 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. Fariseu 'gã amũ 'ua, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee ajatykau 'ga porogyta renupa. Janeruwarete 'ga pājēa 'ga rerekou. A'eramũ 'ga oporogytau 'gã nupe.

¹⁸A'e pype 'gã iteu ma'e 'ga rerua Jejui 'ga upe. Wupawa pype 'ga 'upa ojenuga.

—Soo 'ga rerawau Jejui 'ga upe 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã 'ga rupia 'ga rupawa reewe 'ga rerua 'ga upe.

¹⁹A'ere 'gã nuerosearũi 'ga. Nijumypykwari'i 'oga 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga rosose'em. A'eramũ 'gã 'opewuu apyte'rarimũ 'ga rerawau 'ga roerojeupia. 'Oga pyrrape mopoka 'ga upe. Imopog ire 'gã 'ga monou imojypa tupaama pyu Jejui 'ga rowase.

²⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Je rerowiat pa 'gã ajemogyau ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Enetywera je omoit 'awamũ ene wi ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã, fariseu 'gã netee 'jau ajaupe:

—Kuu. Awỹja 'agamũ 'ũina Jarejuwarete 'ga kurapa 'ũ? Janeruwarete 'ga etee te 'ã janetywera omoit jane wi. “Enetywera je amoit ene wi” 'eramũ 'ga 'i “Je Jarejuwarete 'ga 'jawe” 'jau— 'jau 'gã ajaupe 'upa.

²²A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽe poromũ 'jau pejejeupe 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²³—Je upe te naayi. Iteu ma'e mafu'amaramũ ae nanẽ ojotywera moiri ajau nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁴—Pẽnekil'yra je 'ã. A'eramũ je tepãjẽ resaukaa pẽ nupe iteu ma'e 'ga mafu'ama pẽ neape— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Ga fu'ama resaka taje kwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“A'efera 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanẽ ae wi nũ”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ã opãjẽ amut jee. A'eramũ je pẽtywera moia pẽ nui, iteu ma'e mafu'ama nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Efu'ama jui. Eatau ewau eje'wyr ipe nũ. Jaruete ene 'awamũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere ewau. Ere ejupawa rerawau eje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁵A'erauwe 'ga afu'ama. A'eramũ futat 'ga awau. 'Gã nowase 'ga afu'ama. Najuejue etee futat 'gã 'ga resaka. A'eramũ 'ga wupawa rerawau oje'wyr ipe nũ.

—Esage ete Janeruwarete 'ga. Je mafu'am 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe awau, Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

²⁶A'eramũ peuwara 'gã oporesagamũ 'upa 'ga ree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Ku'jywa 'ga 'ga amafu'am. Iteu ma'efera 'ga wata nũ— 'jau 'gã ajaupe. —Siesak ako jane 'ga mafu'ama akiko! A'eramũ nipo 'ga aetywera moia nanẽ ae wi nũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

Levi 'ga mo'wyawet

(*Mateu 9.9-13; Maku 2.13-17*)

²⁷A'eramũ Jejui 'ga awau jui. Awau pe aje kũima'e 'ga amũ resaka, Levi 'ga resaka. Levi 'ga 'wyrirarete upe ka'aranũ pyykara 'ga. 'Ga porowyky 'ga renamũ Jejui 'ga awau owaẽma 'ga upe. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸A'erauwe 'ga opoia oporowyky awi ejaa inuga a'e pe te futat.

A'eramũ futat 'ga awau akou Jejui 'ga remiayuwamũ.

²⁹A'ere Levi 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejemiayuwa 'gã nerua erojemi'waa je pyri— 'jau 'ga oje'ega Jejui 'ga upe. A'erauwe 'ga wemiayuwa 'gã nerawau erojemi'waa 'ga rog ipe. Kwaiwete 'gã jatykai ojemi'waa 'gã pyri 'wyrirarete upe ka'aranũ pyykara 'gã netee.

³⁰Ae tywera pype 'gã jemi'wara resakawe fariseu 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara 'gã netee 'jau Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe:

—Kuu. Ma'eramũ pẽe pejememi'waa 'wyrirarete upe ka'aranũ pyykara 'gã pype 'ũ? itywet ma'e 'gã pype 'ũ? Nojemi'wari noko ae 'gã pyri 'ja. Nia'wyr 'gã ajemogyau kũ— 'jau 'gã 'gã nupe, oje'ega moywyradena.

³¹Aipo wemiayuwa 'gã nupe 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Gã pyri je rekoi 'gã poaawamũ te nũ'ũ. Je 'ã morofuanugara 'jawewara te ako 'gã nupe. Sã'ã morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gã nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gã nupe muaga. ³²Nan tee futat je. Ia'wyre'ema 'gã katu'okawamũ te je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Je jeresage”, pe'je 'ã. A'ere naesage ma'eramũ rui je ruri pẽ katu'oka. Itywet ma'e katu'oka tee je ruri— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nan tee 'ã je rekoi, “Pejetywer awi pepoit”, 'jau 'gã nupe. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Jeruwarete 'ga tomoit pẽ nui 'jau”, 'jau je 'ã tekou 'gã nupe. “Pẽ nui imoir ire 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ”, 'jau je 'ã tekou 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Gã jemi'ware'em are 'gã mu'eawet
(Mateu 9.14-17; Maku 2.18-22)

³³Anure amumera 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe nũ:

—Juã Batista 'ga remiayuwa 'gã ojemi'ware'ema futat oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gã nemiayuwa 'gã nanẽ ojemi'ware'ema futat oje'ega monou 'ga upe jepi. Oporogytaawa upe iwaẽmawe 'gã awau ojemi'ware'ema oporogytau Jarejuwarete 'ga upe jepi. A'ere 'ã eneremiayuwa 'gã nanarui. Niojeri agawewi 'gã 'ã ojemi'war awi. A'etea 'ã 'gã oje'ega omonou Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Ojepyri je rekoramũ 'gã niojeri futari ojemi'waa. Sã'ã ae ajuekokaturamũ ty'ara rerekoe'ema. Nan tee futat 'gã ojepyri je rekoramũ jeremiayuwa 'gã niojeri ojemi'waa. Akokatu ma'e 'gã nekokaturamũ sipo 'gã nekokatu resakara 'gã opy'araypara rerajemogyi maraka are? Naani. Maraka teepaw ire te nipo 'gã nojemi'waru'jawi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁵—Pe awi akokatu ma'e 'gã jepe'a re tee esakarera 'gã poiri ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe u'ama. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gã niojeri ojemi'waa ojepyri je rekoramũ. Je jepe'a re te nipo 'gã nojemi'wari ajemogyau. U'arasigamũ ajemogyau je ree je o re. A'eramũ nipo 'gã ojemi'ware'ema ajemogyau je ree, wea'aramũ ajemogyau je ree— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁶—Ymã te 'ã aepy 'gã pẽ mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ã 'awamũ pẽ mu'ei nũ. Amutee are je 'awamũ pẽ mu'ei nũ. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogytafera aepy 'gã nemimome'ufer are. Jeporogytafer are ojemu'e ma'eferamũ ki a'ea etee futat pejemu'e. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gã nuapoi jeporogytafer imũ mama'ea— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Taity yaua ae nomonoroga'uweri taity ymanera perugawamũ. Nia'wryri taity yaua awau taity ymanera perugawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

^{37,38}—Y'way yau ae nuko'wogi yrũ ymanera pype. Yrũ yau pype te ae eko'wogi. Yrũ ymana pype sieko'wok 'eramũ wajaiwamũ kamẽsiete. A'eramũ futat opy'apefugamũ wyrũ kakau. A'eramũ futat oje'ko'woka— 'jau 'ga 'gã nupe.

39—Y'waya ajai'wi tykur ire ae notykuri futari y'way yaua. Nan tee 'ã pëẽ mũ. Pejemu'e morogyta ymaner are tee. Pënea'at aepyyp 'gã pejemu'eawer are etee. Pejemu'e yau are jëmĩ 'ã nepëjemu'eweri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Morowykye'em are 'gã mu'eawet

(Mateu 12.1-8; Maku 2.23-28)

6 ¹Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimũ. 'Ga rewiri oo ma'e 'gã a'yja pa'wau erawau opo pe. A'eramũ 'gã ipe'oka i'wau. ²Gã nesakawe fariseu 'gã amũ 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te pepo'o a'yja? Nepeporowykya'uweri morowykye'ema rupi. A'yja po'oa aeporowykya futat. Ymã te 'ã Moisesi 'ga 'i rakue: “Peoporowyky awi morowykye'ema rupi”, 'jau 'ga 'ã rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe.

³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja te Davi 'ga wapo rakue? Nepemogytai nipo ka'arana 'ga ree? Ymã te 'ã 'ga py'arayparamũ opytuna 'gã netee rakue. ⁴A'eramũ 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou rakue. A'e pe 'ga kanape pyyka ojeupe rakue. A'eramũ 'ga 'ã ape monou opytuna 'gã nupe rakue. Pekwaap 'ã aipoa. Na'gã nemi'u arũĩ poa numiamũ. Mainana 'gã etee te a'u aipoa rakue. A'etea Davi 'ga a'u opytuna 'gã netee rakue. Ipy'araypat 'gã awau osou peu. A'eramũ 'ga amũ “Nepëa'wyri pëẽ” 'jawe'em 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pëneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ je 'jau pë nupe: Je 'ã morowykye'ema jara. A'eramũ je te amunipo 'ã “peapo awi”, 'jau pë nupe. Iapoare'emamũ nepeje'eg ekoetei 'gã nupe. Je te 'ã iapoarera— 'jau 'ga fariseu 'gã nupe.

Ipoteu ma'e 'ga

(Mateu 12.9-14; Maku 3.1-6)

⁶Ajepeja morowykye'ema rupi Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe nũ. A'e pe futat ipoteu ma'e 'ga wapyka 'üina. 'Ga jakwatawa nia'wyri. ⁷Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã fariseu 'gã netee Jejui 'ga resaka 'upa. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Awamũ 'ã morowykye'ema. 'Awamũ nipo 'ga 'ga katu'ogi 'ja? Ma'ja e'i sipo 'ga 'awamũ oje'ega ipoteu ma'e 'ga upe? 'Ga po katu'ogamũ ki sa'e 'ga upe: Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remikwasiarera ra'e, sa'e ki 'ga upe. Sã'ã 'ga porowykya morowykye'ema rupi. 'Ga poa 'ga wapokatu morowykye'ema rupi, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

⁸A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi etee ojee. A'eramũ 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Efu'am e'ama 'gã pyteripe. Tene resak 'gã 'jau— 'jau 'ga ipoteu ma'e 'ga upe.

A'erauwe 'ga afu'ama. ⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau moromu'jara 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga rakue? morowykye'ema upe rakue? “Esageay etee ki peapo”, e'i te 'ga janee rakue? “Ia'wyre'ema etee ki peapo”, e'i te

ra'ua 'ga janee rakue nũ? “Pejokatu'og iki”, e'i te Moisesi 'ga janee rakue nũ? “Tene imanũ”, e'i te ra'ua 'ga janee nũ?— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. — Pekwaap futat 'ã. “Esageay etee ki peapo”, e'i 'ã Moisesi 'ga janee rakue. “Pekatu'og iki 'gã”, e'i 'ã 'ga janee rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰Aipo 'e re Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee ra'ne 'gã moyka. A'ere 'ga 'Jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'Jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo popywau. A'erauwe futat 'ga poa ojekatu'oka.

¹¹Morowykye'ema rupi 'ga katu'ogamũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'gã 'Jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? Sijuka te jane 'ga? Naani te ra'ua nũ?— 'Jau 'gã ajaupe.

Jejui 'ga remimu'e 'gã
(Mateu 10.1-4; Maku 3.13-19)

¹²Aipo 'gã nupe 'epaw ire Jejui 'ga awau ojeupia wyyty'rarimũ. Awau oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Koypyunamuku 'ga oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Noseri futari 'ga. ¹³Ai'iwetetewe 'ga wewiri oo ma'e 'gã majatykau ojee. Kwaiwete 'ga rewiri oo ma'e 'gã. A'ere 'ga tusi 'gã etee imũ'ei 'gã pytuna 'gã nui. A'eramũ 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pêe te 'ã jeremimu'ea. Je te 'ã amu'e pêe— 'Jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je anure pê monou kwe pe tejemome'waukaa 'gã nupe— 'Jau 'ga 'gã nupe.

¹⁴⁻¹⁶Simão, Andre, Tiago, Juã, Filipe, Patarumeu, Mateu, Tome, ajepeja Tiago, ajepeja Simão, Judas, ajepeja Judas. Mĩmera 'gã Jejui 'ga imũ'jãu wemimu'eramũ. Simão 'ga mukũi 'ga rera. Pedro 'Jau Jejui 'ga inuga 'ga ree. Ajepeja Simão 'ga mukũi 'ga rera nanẽ nũ. Serote 'Jau 'ga rer irũa. Andre 'ga Pedro 'ga rewirera. Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra 'ga. Judas 'ga Tiago 'ga ra'yra 'ga. Ajepeja Judas 'ga mukũi 'ga rera. Iskariote 'Jau 'ga rer irũa. Kũima'e tywera 'gã nupe 'ga monoara 'ga poromũ.

Jarejuwarete 'ga remifutar are 'gã mu'eawet
(Mateu 4.23-25)

¹⁷Jejui 'ga 'ua ojypa wyytyra apyte'rar awi nũ. Wemimu'e 'gã nerua erojypa ojeewe. Waimy 'wyr ipe 'gã 'ua. Kwaiwete 'gã 'upa 'ga rapesaka. Judeja ywy pewara 'gã, Jerusareg ipewara 'gã, Tiro pewara 'gã, Sidom ipewara 'gã 'Jau 'ua. Tiroa 'upa 'y'ẽ'ẽ pyri Sidoma nanẽ nũ. Mĩmer amunaw awi 'gã 'ua ajatykau 'ga rapesaka 'upa. ¹⁸Kwaiwete 'gã 'ua. 'Ga porogyta renupa ajatykau 'ga ree. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ 'ua ajatykau 'ga ree. Ojekatu'ogukaa 'ua 'ga upe. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nanẽ nũ. Ojekatu'ogukaa 'ua 'ga upe. ¹⁹'Ga Ruwarete 'ga opãjẽ mua Jejui 'ga upe. A'eramũ 'ga 'Uwa 'ga pãjẽ mũ te 'gã katu'oka. Opokoka etee agawewi 'gã Jejui 'ga ree. A'etea 'gã ojekatu'ok.

Iku'i ma'e
(Mateu 5.3-12)

20 Ojero'wu ma'e 'gã katu'opaw ire Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee, ojeypyri ajatyka ma'e 'gã nee. A'eramũ 'ga oje'lega 'gã nupe:

—“Jetywerete je tekou. Ejejuka je ree” 'jaramũ Janeruwarete 'ga pẽ poari futari.

“Jetywerete je. Je katu'og ape” 'jaramũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'ogi futari. A'eramũ pẽẽ pejeku'iramũ pejemogyau.

Pẽẽ 'ã 'ga remiyuwamũ 'awamũ pejemogy.

A'eramũ pẽẽ anure nipo pejewau 'ga pyri.

21 Pẽẽ 'ã “torokwaap 'ga 'jau”, pe'je.

A'eramũ pẽẽ a'jea futat 'awamũ 'ga kwaapa katu katu pejemogyau.

A'eramũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ pejemogyau.

Nanamũ pejetywera peru'arasig erajemogyau.

A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nuĩ.

Pejewewi imoir ire pejemogyau pejeku'iramũ nipo.

22 Jeremiyuwamũ pejemogyramũ nipo je rerowiare'ema 'gã niporomutari pẽ nee.

Je 'ã pẽneki'yraretea agawewi.

A'tea 'gã je rerekou tyweaete.

A'eramũ nipo jeremiyuwe'ema 'gã pẽ nee taetu oporomutare'emamũ ajemogyau. Je ree nipo 'gã pẽ ago'wau ajemogyau.

A'tea nipo pejeago'oramũ nepẽku'ipawa'uweri pejemogyau.

23 Pẽ nereko tywerete agawewi nipo 'gã.

A'tea ki pẽku'i etee pejemogyau.

Pẽẽ 'ã pejemogy esage pejemogyau jeje'eg imũ etee.

A'eramũ pẽẽ pejewau je rupi ywag ipe.

Peu te Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pẽ nupe.

Peu te 'ga pẽneko esageawera repy monoi pẽ nupe.

Ymã te 'ã 'gã ypy 'gã Jarejuwarete 'ga je'lega mome'wara 'gã nereko tyweretei rakue.

A'ere 'ã nãnwẽjẽmĩ 'gã pẽ nerekoi nũ.

'Awamũ ojeup ma'e 'gã nanẽ pẽ nereko tyweretei nũ.

A'ere 'ã nãnwẽjẽmĩ pẽku'i etee pejemogyau nũ—

'jau Jejui 'ga oje'lega renupara 'gã nupe u'ama oporogytau.

24 A'ere Jejui 'ga 'jau ikaraemã kwai ma'e 'gã nupe, “nafutari je Jarejuwarete 'ga tepoara” 'jara 'gã nupe:

—'Awamũ etee futat pẽkaraemã pejemogyau. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, pe'je numiamũ.

A'ere 'ga anure namuru'jawi mama'ea pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

25 —Pẽporiayi'i pejemogyau numiamũ.

'Awamũ etee te pẽku'i pejejemogyau pejekaraemã kwaiwete are numiamũ.
A'ere nipo anure peko tywet etee nũ, pejekaraemã are pẽku'iawera
rayramũ etee pẽ nupe nũ.

Nepekwaawi futari Jarejuwarete 'ga.

Nepẽporomutari te 'ã 'ga je'eg are.

A'eramũ pẽẽ 'ga resake'ema futat pejewau.

Pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ.

'Awamũ pefuka etee pejejemogyau numiamũ.

Pejetywera etee 'ã pefutat.

A'ere nipo anure pejoo'o pejejemogyau.

A'eramũ nipo pẽẽ pejejemogyau, “Ma'eramũ je tetywer are etee
teku'iramũ tekou rakue 'ũ?” 'Jau nipo pẽẽ pejejemogyau pejejaa'wau.

Anure peo futat pejejemogyau tyweaete mama'eukwaawa rapyaw ipe.

²⁶ Pẽporiay'i numiamũ.

'Awamũ kwaiwete 'gã poromutaramũ pẽ nee numiamũ.

Ymã te 'ã kũima'e 'gã amũ 'i 'gã nupe rakue: “Je 'ã Jarejuwarete 'ga
je'ega mome'wara”, 'Jau futatee 'gã nupe o'meramũ rakue.

A'etea 'ã pẽypy 'gã 'gã nerowiaa rakue.

“Esage ma'e 'gã”, 'Jau 'gã 'ã i'me ma'e 'gã nupe 'gã nekoramũ rakue.

Nan tee 'awamũ pẽporiay'i pejejemogyau numiamũ.

A'eramũ nipo 'gã najuejue etee pẽ futaa ajemogyau numiamũ.

A'eramũ pẽẽ najeremiayuwa rũi. Jeremiayuwamũ nipo 'gã amũ
niporomutari pẽ nee—

'Jau 'ga 'gã nupe.

Pẽporomutar iki pejejee iporomutare'ema 'gã nee

(Mateu 5.38-48)

²⁷ A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe, oje'eg are wapyaka ajemogy ma'e 'gã nupe:
—'Awamũ je je'egi pẽ nupe najuejue etee teje'ega renuparamũ. Pejejuka
esage ki pejejee iporomutare'ema 'gã nee. Niporomutari nipo 'gã pẽ nee
numiamũ. A'ere ki 'gã pereko esage etee futat. Pẽmara'ne kasi 'gã nee
ne— 'Jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

²⁸—Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega ki pe'je 'ga upe: “Ejejuka esage
ki 'gã nee, ore ree iporomutare'ema 'gã nee”, pe'je ki 'ga upe pejeje'ega.
²⁹ 'Ga amũ nipo pẽnetywape nupãu. A'eramũ ki pejejetywape nupãnamũ
perowag etee pejejetywape owajara 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe
u'ama. —'Ga amũ nipo pẽnaity poakuwuu rerawau pẽ nui. A'ere kasi
pẽnẽa ee ne. Tene ki 'ga erooi pẽnetyrũa nanẽ nũ— 'Jau 'ga 'gã nupe.

³⁰—“Mama'e mũ emut jee”, pejejeupe 'ga amũ 'eramũ imonou etee
futat 'ga upe— 'Jau 'ga 'gã nupe u'ama. —'Ga amũ nipo pẽkaraemã
pyyka erawau pẽ nui. A'ere kasi “pe'je imua jee nũ”, pe'je 'gã nupe ne,

pejeje'egayau ne. ³¹Pefutat te 'gã pejejereko esagea? A'eramũ pẽẽ nanẽ pejejejukau esage 'gã nee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

³²—Pejejee te iporomutat ma'e 'gã nereko esagea etee sipo Janeruwarete 'ga afutat? Pejejee iporomutare'ema 'gã nereko tywera sipo 'ga afutat? Naani. Oporojuka ma'e 'gã miamũ futat ipota'wa ajuee, ojee iporomutat ma'e 'gã nee. A'ere kasi pẽẽ nanarũi ne. Pejejee iporomutare'ema 'gã nee miamũ futat pejepeporomutamũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. ³³—Pejejereko esageara 'gã nee etee pejepeporomutamũ sipo Janeruwarete 'ga pẽ mepyi? Naani. Aetywera 'gã miamũ futat nanuara wapo ojekoty'aawa upe. A'ere ki najuejue etee futat pẽpota'wa 'gã nee— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. ³⁴—A'ere “Nipo 'gã imepyi jee re'ã” 'jara 'gã nupe etee kasi ekaraemã eremono ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere 'ã aipoa miamũ futat aetywera 'gã iapoi. A'ere kasi pẽẽ nan ine. Nanarũi pẽẽ. Pemono ekoete tee futar iki ikaraemãe'ema 'gã nupe. Karaemã mepye'ema 'gã nupe nanẽ pemono ekoete tee nũ. Mama'ea 'gã nupe itywe'emamũ ki pemono ekoete tee 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ³⁵—Nan pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga pẽporowyky repy muri pẽ nupe anure. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ. 'Ga te 'ã Janeruwaretea janee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

—Kwaiwete te 'ã Janeruwarete 'ga upe iporogytae'ema 'gã jemogyi. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga esage 'gã nupe, ojeupe oje'eg ma'e 'jawe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —Itywerete ma'e 'gã nupe nanẽ 'ga 'ã mama'e esage monou nũ, ajemuaẽma 'gã nee nũ. ³⁶A'eramũ ki pẽẽ nanẽ pejejemuaẽma 'gã nee nũ, Jarejuwarete 'ga 'jawe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau u'ama.

Pejejuago'wawe'em

(Mateu 7.1-5)

³⁷—“Nepẽa'wyri pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je kasi 'gã amũ nupe ne. Aipo 'gã nupe 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo ne'i pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —“Mama'e tywerete ereapo”, pe'je kasi 'gã nupe ne. Aipo pẽẽ 'e'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ aipo ne'i pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —'Gã pejejereko tywearer are kasi pẽnea'at pejejemogyau au'jeteramũ ne. Ee pẽnea'aru'jawe'emamũ Janeruwarete 'ga nanẽ futat naea'aru'jawi petywer are nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁸—Mama'ea 'gã nupe pẽẽ imonoramũ Janeruwarete 'ga nanẽ mama'e muri pẽ nupe nũ. Inãinãni'ĩ nipo pemono 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga nanẽ imua inãinãni'ĩ etee pẽ nupe nũ. Imonoawera 'jawerimũ etee futat imua pẽ nupe nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Mama'ea 'gã nupe imonou re te amunipo 'ã Janeruwarete 'ga i'jawerimũ etee futat imuri pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe 'gã mu'jau.

³⁹—Eae'ema 'gã nokoi ajuee ojopopyyke'ema. Kasi 'gã a'e pe ajuerooi ajueru'aa ywy kwara pype ne. Nan tee pẽẽ. Mama'e tywera apoaramũ pẽẽ najuejue etee. A'eramũ pẽẽ a'eramũ “Mama'e tywera ereapo”, 'jawe'em futat pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Ojemu'e yau ma'e 'gã amu'jara

nuapyaawí futari. Amu'jara 'ga amu'e re tee 'ga ka'arana kwaawi. 'Ga 'jawe etee futat ikwaapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

41,42—Najuejue etee te 'ã pëtywet. A'eramũ pëe “Itywet ma'ea pëe”, 'jawarüe'em pejejaupe. A'eramũ pejepoia futat pejetywer awi. “Nitywi oretywera”, pe'je futat numiamũ. A'ere pëe pëtyp futat. Pejetywer awi ra'ne pepoit. A'ere pejejewirera tepepoat 'jau. “Ere epoia etywer awi”, tepe'je pejejewirera 'gã nupe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

—Sã'ã ae 'ywa tuwyrera weape i'aramũ ajuea pewara resake'ema ajauí. A'eramũ 'ã ae weapewara ra'ne enuëm. Ojewi enuëm ire 'ã ae ojoma'e resaka ajuea awi. Nan tee futat ae otywer awi ra'ne ae poiri. A'ere ojopoa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp katuram
(Mateu 7.16-20; 12.33-35)

43—Y'wa 'ywa 'jawe ae. Y'wa 'yp katurama i'a katuram tãmëjê futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. 44 A'e are y'wa 'ywa pekwaap i'a esage are. Sã'ã y'wa mũ i'ae'ema ojo'yw ekoete are. O'yw are etee i'aa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

45—A'eramũ ae nan tee futat. Aeywyter esagea mama'e esagea etee futat imome'wau akou ojopoa. Aeywyter a'wyre'ema mama'e tywera etee futat imome'wau akou. Mama'e katurama jëmí imome'wawe'em— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau u'ama.

I'akwaap ma'e
(Mateu 7.24-27)

46—Ma'eramũ ajee je renüi pejepe, “Jejara 'ga”, pe'je jee. A'etea 'ã nepeenuwi pejejeupe jeje'ega. “Jejara 'ga” 'jaramũ pëe jeje'ega renupa katu katu. Jeje'ega renupare'emamũ kasi pe'je jee ne, “Jejara 'ga”, pe'je jee ne— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. 47,48—Jeje'ega renuparamũ pë'akwaap pejemogyau. Sã'ã i'akwaap ma'e 'ga 'oga mýja ywy ätä pype. A'eramũ 'y ruwiretea miamũ 'ã owaëme'ema 'ga roga upe. A'eramũ 'ã aipo 'oga awawe'em ypy pe. Aipo 'og apoara 'ga i'akwaap. Nan tee pëe jeje'ega renuparamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 49—A'ere jeje'ega renupare'emamũ pejemogy i'akwaawe'ema 'ga 'jawe. I'akwaawe'ema 'ga te ajee 'oga omýi 'y apopewa pype. A'eramũ 'ã 'y ruwia 'ga roga rupia 'ga wí, imonou ypy pe 'ga wí. Ni'akwaawi 'ga akou. Nan pëe jeje'ega renupare'emamũ. Aipo 'ga 'jawewaramũ nipo pëe anure pejepapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Jefaruu 'ga remiayup
(Mateu 8.5-13)

7 ¹ Aipoa 'gã nupe imome'upaw ire Jejui 'ga awau 'gã nui Kafanaü pe. ² A'e pe futat jefaruu 'gã 'wyría'tri 'ga reni. Amutee 'ga romanüa 'ga. 'Ga remiayuwa 'ga ojero'wu 'upa. Kwaiwete 'ga jero'wui 'upa. Amanü ja'wyja'wy futat 'ga 'upa.

Aipo 'ga ree 'wyrriara 'ga oporomutaramũ. A'eramũ 'ga a'eramũ ajemuaẽma 'ga ree. ³A'eramũ 'ga Jejuĩ 'ga rera renupawe, oje'ega judeu 'gã 'wyrriari 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jejuĩ 'ga rerua jee. Jeremiayuwa 'ga tomoferap 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴A'eramũ judeu 'gã 'wyrriari 'gã awau Jejuĩ 'ga renũina:

—“Ejot”, e'i 'ga enee ko. “Jeremiayuwa amanũ ja'wyja'wy amũ 'upa”, e'i 'ga enee ko— 'jau judeu 'gã 'wyrriari 'gã awau Jejuĩ 'ga upe. —Ejot 'ga remiayuwa resaka 'ga upe. Ore muara 'ga esageay te. ⁵Ga futat judeuramũ janejatykaawa apoawera omepy ai'i. A'eramũ ene ejua 'ga resaka ore rupi— 'jau 'gã Jejuĩ 'ga upe.

⁶A'eramũ Jejuĩ 'ga awau 'gã nupi, ojero'wu ma'e 'ga resaka. 'Ga waẽm ja'wyja'wyrarauwe jefaruu 'gã 'wyrriara 'ga oje'ega ojekoty'aawa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'jau 'ga upe: “Tut kasi 'ga osou 'au jerog ipe ne”, e'i 'ga enee ko, pe'je pejewau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷A'erauwe 'gã awau 'jau Jejuĩ 'ga upe:

—“Tut kasi 'ga osou 'au ne”, e'i 'ga enee ko. “Naesage ma'ea rũi je.

Nakũima'eeteete rũi te 'ã je”, e'i 'ga enee ko— 'jau 'wyrriara 'ga jekoty'aawa 'gã awau oje'ega Jejuĩ 'ga upe. —“Ojenosĩ je 'ga wi”, e'i 'ga enee ko. “Naesage ma'ea rũi te 'ã je”, e'i 'ga enee ko. “A'eramũ je a'eramũ tejenosõu 'ga wi tejog ipe 'ga reseramũ ne”, e'i 'ga enee ko. “Ga te 'ã esageay ma'ea”, e'i 'ga enee ko. “Peu etee futat pejewau pejeje'ega 'ga upe jee”, 'jau 'ga oree ko. “A'eramũ 'ga oje'eg imũ etee futat jeremiayuwa moferapa jee 'jau”, e'i 'ga enee ko— 'jau 'gã Jejuĩ 'ga upe.

⁸—“Je 'ã jefaruua. A'eramũ je 'ã te'wyrriara 'ga je'eg imũ etee futat mama'e apou tekou jepi. Je 'ã 'gã 'wyrriaria. Ma'eramũ 'ã jeremiayuwa 'gã jeje'eg imũ etee futat mama'e apoi ajemogyau. 'Ga amũ upe je 'jau: Kwe pe ekwap ajeppei amunaw ipe. A'eramũ 'ga awau ojeupe je'eawer imũ. Amumera 'gã nupe je 'jau jepi: 'Au pejot je pyri, 'jau je 'gã nupe”, e'i 'ga oree ko. “Ma'eramũ 'gã 'ã jeje'eg imũ etee futat 'gã je'egi ajemogyau ajaupe. Tejeupe oporowyky ma'e 'gã nupe je 'jau: Pekwap mama'e apou jee, 'jau je 'ã 'gã nupe. A'erauwe 'gã jeje'eg imũ etee futat mama'e apou jee jepi. A'eramũ 'ga nan tee futat jeje'ega ojeupe imome'uramũ jeremiayuwa 'ga moferapa oje'eg imũ etee futat jee 'jau”, e'i 'ga enee ko— 'jau aipo 'gã awau Jejuĩ 'ga upe.

⁹Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Jejuĩ 'ga oporesagamũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau ojepeyriwara 'gã nupe:

—Israeu juapyrera agawewi 'ã pẽẽ. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe. Inãinãni'i etee 'ã pẽẽ je rerowiari pejejemogyau. Ko 'gã muarera 'ga judeue'ema agawewi. A'etea 'ga je rerowiat kwaiwete ra'e jepi— 'jau Jejuĩ 'ga ojepeyriwara 'gã nupe.

¹⁰O'wyrriara 'ga je'ega Jejuĩ 'ga upe eroo re aipo 'gã ojewya 'ua nũ. Owaẽma ypy we 'gã ojero'wu ma'efera 'ga resaka:

—Kuu. Oferap nipo 'ga ra'e ki sa. Oje'eg imũ etee futat 'ga 'ga moferawi ra'e— 'jau Jejuĩ 'ga upe oporogyta ma'efera 'gã.

Majawera êê ra'yra 'ga moferapawet

¹¹Anure Jejuí 'ga awau ajepēja amunaw ipe nũ. Naĩ me 'ga awau, wemimu'e 'gã nerawau. Mytuna 'gã nanê awau 'gã nupi nũ. Ojoywywyr ipe 'gã awau watau. ¹²Aipoa amunawa ojeosõu. Awau 'gã owaẽma iosoma rokwara upe. 'Gã waẽm ja'wyja'wyrãmũ, Naĩ mewara 'gã amanũ ma'e rerawau ityma numiamũ. Majawera êê ra'yra 'ga amanũmũ. Êê mena amanũ rakue. A'eramũ êê omene'emamũ akou. Majepêi tee êê ra'yra 'ga. A'e 'ga amanũ êê wi. Êê ra'yra 'ga rerawau ityma numiamũ. Kwaiwete 'gã awau êê rupi. ¹³Êê resakawe Jejuí 'ga ajemuaẽma êê ree. —Erejoo'o awi i— 'jau Jejuí 'ga êê upe. ¹⁴Awau 'ga erowyka. A'erauwe 'ga pokogi ae rupiaw are. Erawara 'gã opytau imuapyka 'ga upe. A'eramũ futat 'ga 'jau teumera upe: —Ere ejua ewya— 'jau 'ga amanũ ma'efera 'ga upe. ¹⁵A'eramũ futat amanũ ma'efera 'ga owya oporogytau. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga y êê upe: —'Agamũ enera'yra 'ga reni owya nũ— 'jau 'ga êê upe. ¹⁶'Ga ferawa resakara 'gã oporesagamũ etee 'ga ree. —Janeruwarete 'ga 'ã esage janee. Oje'ega mome'wara 'ga 'ga amut ojemome'waukaa janee— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga 'ga amut imojekaukaa jane ree— 'jau 'gã ajaupe. ¹⁷Amanũ ma'e 'ga imoferaw ire 'ga rera okwasi'wau amunawa pype. Amunawa pypiarugamap.

Juã Batista 'ga remiayup

(Mateu 11.2-19)

¹⁸Moromunepawa pype Juã Batista 'ga renamũ 'ga remimu'e 'gã awau Jejuí 'ga mome'wau 'ga upe: —Ekoay 'ga aeremiapoe'ema apou akou. Majawera êê ra'yra 'ga omoferap imanũ re ko— 'jau Juã 'ga remimu'e 'gã awau imome'wau 'ga upe, moromunepawa pype 'ga renamũ. ¹⁹A'erauwe Juã 'ga 'jau mukũja 'gã nupe: —Pe'je pejewau pejeje'ega 'ga upe jee. “Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” pe'je ki 'ga upe jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Ymã we te 'ã ore Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesagi arajemogyau. Ene te? Naani te ra'u nũ?” pe'je ki 'ga upe jee— 'jau Juã 'ga 'gã nupe, 'gã monou 'gã oporonupa ee Jejuí 'ga upe. ²⁰A'eramũ 'gã awau oporonupa ee Jejuí 'ga upe: —“Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amũ te ra'u nũ?” e'i Juã 'ga enee ko— 'jau 'gã 'ga upe. ²¹Aipo ojeupe 'e re 'ga ojeypyriwara 'gã katu'oka. Kwaiwete 'gã katu'oka. Eae'ema 'gã mamã'jãu. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui mama'eukwaawa pe'au. Iteu ma'e 'gã katu'oka. ²²'Gã katu'og ire Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Peesak te je iapoa ra'e?— 'Jau 'ga Juã 'ga remimonofera 'gã nupe. —Pe'je pejewau 'awamũ pejejemiesagera mome'wau 'ga upe. “Iteu ma'e 'gã 'ga amafu'am ko. Ipito'om ma'e 'gã 'ga imokã'jãu. Eae'ema 'gã 'ga imamã'jãu”, pe'je ki pejewau imome'wau Juã 'ga upe— 'Jau 'ga 'gã nupe. —“Iapyae'ema 'gã 'ga imuapyau ko. Amanũ ma'efera 'gã nanẽ 'ga imoferapa ko nũ”, pe'je ki imome'wau 'ga upe. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. Pejejewi imoir ire 'ga remiayuwamũ tepeko 'Jau”, e'i 'ga 'gã nupe, “Jarejuwarete 'ga takwaap 'Jau” 'Jara 'gã nupe 'ga 'i ko, pe'je ki 'ga upe. ²³“Je rerowiar awi ipoire'ema 'gã niku'ipawi futari ajemogyau”, e'i 'ga enee ko, pe'je ki 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Gã amũ te nipo ajee mama'eaya ojeupe ijesaokaramũ opoit je rerowiar awi”, e'i 'ga, pe'je ki 'ga upe. “Nakwaawi je 'ga iapoa. A'eramũ je tepoia 'ga wi 'Jara 'gã te nipo ajee niku' futari ajemogyau”, e'i 'ga, pe'je ki 'ga upe imome'wau— 'Jau Jejui 'ga ojeupe Juã 'ga remimurera 'gã nupe. —“Je rerowiar awi ipoire'ema 'gã al'jea futat iku' futari ajemogyau”, 'Jau ki pẽẽ imome'wau 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴A'erauwe Juã 'ga remimonofera 'gã awau ojewya nũ. 'Gã orauwe Jejui 'ga Juã 'ga ree oporonupa ojepyriwara 'gã nupe:

—Amunawe'em ipe pejewau te maran peesak 'ga rai'i? Ma'ja 'jawe te 'ga rai'i? Sãã juowa ywytua erojetyjetyga erekoa. Nan tee 'ga rai'i? Naani te ra'u rai'i nũ?— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Nanarũi futat 'ga. Ae 'Jawe etee futat 'ga oje'ega nanẽ nũ 'gã nupe. “Pejetywer awi pẽpoiriweramũ 'ga imoiri futari pẽ nui”, 'Jau 'ga pãwẽ pãwẽ 'gã nupe ai'i. Kũima'eteete 'gã nupe, akotee ma'e 'gã nupe 'Jau 'ga akou imome'wau ai'i— 'Jau Jejui 'ga Juã 'ga mome'wau 'gã nupe.

²⁵—Taity esagea sipo 'ga wereko eruatau pẽnemiesagamũ rai'i? Naani. Taity esage ma'e 'gã ako 'og esage pype etee. A'ere Juã 'ga nanarũi. ²⁶Juã 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga mome'wararetea ako rai'i. ²⁷Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari inuga Juã 'ga rur are rakue. “Koromũ jeje'ega mome'wara 'ga” 'ea 'ga ikwasiarukaa inuga 'gã nupe rakue. “Je tomono 'ga ene renunewe kwe pewara 'gã mueapyou ene ree ene rura futarukaa 'gã nupe 'Jau”, 'Jau 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁸—Aeypy 'gã wesageramũ agawewi rakue. A'ere 'ã Juã 'ga 'gã nesagea apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'awamũ je rerowiaara 'ga amũ Juã 'ga apyraawi. Imu'epyre'ema 'ga agawewi. A'etea 'ga je rerowiamũ 'ga apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga je rerowiamũ ojejukau 'gã nee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

²⁹Aipo renupa 'gã amũ 'Jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree. Nitywi 'ga amũ ene 'Jawewara esage ma'eramũ— 'Jau 'gã 'ga maku'iu.

Aipo 'ga renupara 'gã amũ ka'aranũ pykarera. Mytuna 'gã nanẽ 'ga renupa nũ. Aipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega renupa rakue. A'eramũ 'gã ojepymãũkaa 'y pe Juã 'ga upe rakue. Mĩmera 'gã juejue Jarejuwarete 'ga muorypa ajemogyau.

³⁰A'ere amumera 'gã mara'neramũ 'ga ree ojeupe Juã 'ga mome'uramũ: —Iro Juã 'ga eremome'u oree— 'Jau 'gã amara'neramũ 'ga ree.

Fariseu 'gã amara'neramũ 'ga ree, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara 'gã nanẽ amara'neramũ 'ga ree nũ. Aipo 'gã nuapoi futari mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. A'eramũ 'gã wemifutar imũ etee futat oporowykyau ajemogyau.

“Pejetywer awi pepoit”, Juã 'ga ojeupe 'eramũ amara'neramũ etee 'ga ree. Nopoiri futari 'gã otywer awi. A'eramũ 'gã awawe'em futat ojepymĩãukare'ema Juã 'ga upe. Jejui 'ga remimome'ua miamũ futat 'gã nafutari. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

³¹—Mal'ja 'jawe te aipo 'gã?— 'jau 'ga 'gã nupe. ³²—Kunumĩarũ'e'ema 'jawe 'gã niapyai ajemogyau. Nuenuwi 'gã ujara je'ega. Sã'ã kunumĩa “soo jarejerokyau 'jau” 'eramũ, “Naani. Najeataweretei je”, 'jau etee 'ã ajaupe. “Pe'je ajee sajeawotee 'ũ”, 'jau 'ã kunumĩa ajaupe nũ. “Najeawoteeweri futari je, a'e ako je ko”, 'jau ete 'ã kunumĩa ajaupe. Nan tee futat aipo 'gã niapyai— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe. ³³—Juã 'ga 'ã ojemi'ware'ema akou Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'eramũ 'gã 'ã “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are ra'e”, 'jau 'gã 'ã 'ga upe, 'ga jemi'ware'emamũ rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁴—A'ere 'ã je ruri Juã 'ga rewiri nũ. Je 'ã tekou teojere'emamũ tejemi'waa Jarejuwarete 'ga upe teporogytau. A'eramũ 'gã 'ã “Emi'uu 'ã 'ga ra'e”, 'jau etee jee nũ. “Itywet ma'e 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e, 'wyriararete upe ka'aranũũ ppykara 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e”, 'jau etee 'gã jee nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kunumĩ 'jawe 'gã. Juã 'ga ree ra'ne 'gã 'ã oporomutare'emamũ rakue. 'Awamũ 'gã 'ã je ree nanẽ oporomutare'emamũ nũ. Kunumĩ 'jawe 'ã 'gã jemogyi— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁵—Jarejuwarete 'ga je'eg imũ jane mama'e aporamũ, jane pyriwara 'gã nipo 'jau: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga 'ã 'lakwaap. Sã'ã 'ga remiayuwa 'gã neko esagea”, 'jau nipo 'gã janee, janereko esage resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

³⁶Anure fariseu 'ga amũ 'ua, Simão 'jawa 'ga 'ua Jejui 'ga upe oje'ega: —Ekwaw iki ejemi'waa ore pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁷A'erauwe Jejui 'ga wemiayuwa 'gã nerawau ojemi'waa Simão 'ga rog ipe. A'eramũ kũjã tywera eẽ 'ga rera renupa. “Au 'ga ruri 'ũina ojemi'waa 'ga pyri” 'e renupa. A'erauwe eẽ ojany kasiga ppyka erua. Itasiga apopyra aipo jany kasiga ryrũa, aripasi 'jawa apopyra. A'eramũ eẽ ippyka erua enafu'ama Jejui 'ga py pyri. ³⁸'Ua ajaa'wau 'ga ree. A'eramũ eẽ 'ga py pireita weay pyu etee futat. A'ere eẽ 'ga py mukagi u'awa pyu etee futat. A'ere eẽ 'ga py sĩmytea. A'ere 'ga py sĩmyter ire jany kasiga reko'woka 'ga py are 'ga pyeita ipyu. Werowiamũ Jejui 'ga eẽ tywera moia eẽ wi. A'eramũ eẽ 'ua otywera moiawamũ eẽ 'ga py sĩmytea, jany kasiga reko'woka 'ga py are. Eẽ kul'ia eẽ rerekou.

³⁹A'eramũ “ekwaw iki ejemi'waa ore pyri”, 'ga upe 'jarera 'ga 'jau ojeupe: “A'jea futat sipo 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga? Ma'eramũ sipo ajee 'ga kũjã tywera nokwaawi?” 'jau 'ga 'ũina ojeupe.

⁴⁰A'eramũ Jejui 'ga ikwaapa aipo 'ga 'e 'ga renamũ. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Morogyta mũ je amome'u enee, ki Simão. A'eramũ ene ikwaapa 'jau—
'jau 'ga 'ga upe.

—Ere ki ajee imome'wau jee 'wei— 'jau Simão 'ga Jejui 'ga upe.

⁴¹A'erauwe Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'ga upe aipo ojeupe 'erauwe:

—Kũima'e 'gã amũ ka'aranũũ jara 'ga upe 'jau: “Ka'aranũũa emut ape
oree”, 'jau 'gã awau 'ga upe. A'erauwe ka'aranũũ jara 'ga ka'aranũũ muri
'gã nupe. Majepeja 'ga “kwaiwete emut jee”, 'jau 'ga upe. Ajepeja 'ga
“inãinãni'i etee emut jee”, 'jau 'ga upe.

—Ko'iko'i ete nipo ka'aranũũ jara 'ga ruri ojewi erawarera 'gã nupe 'jau: “Pe'je
je mepyau. Teka'aranũũa ako je omono pẽ nupe ai'i”, 'jau 'ga awau 'gã nupe.

⁴²—A'ere 'ga wi ka'aranũũ rerawarera 'ga 'i etee 'ga upe: “Nitywi ka'aranũũa.
Noreka'aranũũũ we ore”, 'jau etee erawarera 'gã ka'aranũũ jara 'ga upe.

—A'eramũ ka'aranũũ jara 'ga 'jau 'gã nupe: “Au'je nipo ajee 'ja. Nafutari je
ka'aranũũa. Nafutaru'jawi je tejeupe pẽẽ imepya nanẽ nũ. Najerea'aru'jawi je
'awamũ ka'aranũũ are”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga Simão 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau Simão 'ga upe:

—Mõ 'ga te ka'aranũũ jara 'ga afutarete?— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —
Inãinãni'i erawarera 'ga? Tuwiiu erawarera 'ga te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴³A'erauwe Simão 'ga 'i:

—Tuwiiu erawarera 'ga te 'ga futarete. Inãinãni'i erawarera 'ga 'ga
inãinãni'i etee afutat— 'jau Simão 'ga Jejui 'ga upe.

—A'jea futat ere. Kwaiwete te 'ã eẽ tywera. Ma'eramũ 'ã eẽ ojewi je
imoiramũ je futari nanimenime. Inãinãni'i etee itywet ma'e 'gã inãinãni'i
etee je futaa otywera moir ire— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'ga upe.

⁴⁴Aipo 'e re Jejui 'ga ojerowaka kũjã eẽ ree. Eẽ ree ojerowag ire 'ga
oje'ega Simão 'ga upe:

—Ereesak te 'aga kũjã eẽ ra'e?— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —Sipokwaap te
'ã jane jarejuog ipe jaresea 'oga jara 'ga remiayuwa jarejepyeja— 'jau 'ga
Simão 'ga upe. —A'ere ako nereapoi jee nan ko. A'ere 'ã ko kũjã eẽ ruri weay
pyu je pyeita. A'ere 'ã eẽ jepy pirei re u'awa pyu etee futat jepy mukaga nũ.

⁴⁵Eje'wyr ipe je waẽmamũ ako najeretywape pyteri ape ko. Jarejemiapo 'ã
nereapoi jee— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —A'ere 'ã koa kũjã eẽ ruri owaẽma
jee jepy sĩmytea. Jepy sĩmyteru'jau'japa. ⁴⁶Janya ako ene imonowe'em
jeakag are ko. A'ere 'ã eẽ jẽmĩ jany monoi jepy are— 'jau 'ga Simão 'ga upe.

⁴⁷—Eẽ tywera 'ã kwaiwete eẽ rekoramũ ra'e jepi. Ma'eramũ 'ã eẽ otywera
ojewi je imoiramũ je futari je rerekou— 'jau 'ga Simão 'ga upe imome'wau.

⁴⁸A'ere Jejui 'ga 'jau kũjã eẽ upe:

—Enetywera ako je omoit ene wi ko— 'jau 'ga eẽ upe.

⁴⁹Aipo Jejui 'ga 'eramũ 'ga pyriwara 'gã 'jau ajaupe:

—Awỹja a'eramũ eẽ tywera moia eẽ wi 'ũ?— 'jau 'gã ajaupe. —
Janeruwarete 'ga etee te wapo nanuara aetywera omoit ae wi— 'jau 'gã
ajaupe, “omoit je ako enetywera ene wi ko” 'e renuw ire 'gã 'jau.

⁵⁰A'ere Jejuí 'ga 'jau ēē upe:

—Je rerowiat te 'ã ape ekou rai'i. A'eramũ je 'agamũ tejerowiamũ ene katu'oka enetywera pe'au ene wi— 'jau 'ga kũjã ēē upe.

A'eramũ Jejuí 'ga 'jau ēē upe:

—Ere ewau eje'wyr ipe nũ. Jaruete ene 'awamũ. Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Enepy'a'wyt kasi ewau ekou ne— 'jau 'ga ēē upe oje'ega.

Kũjãmera 'gã Jejuí 'ga rupi 'gã ataawet

8 ¹Anure Jejuí 'ga awau akou watau amunawa moyka 'gã mu'jau: —Pejetywer awi pẽpoiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga awau akou 'gã nupe oporogytau. —Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe akou.

'Ga remimu'e 'gã awau 'ga rupi. Tusi 'gã awau 'ga rupi. Tusi 'gã etee 'ga amũ'ẽ wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'gã akou 'ga rewiri etee futat. ²Kũjãmera 'gã nanẽ awau 'ga rewiri nũ. Kũjãmera 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka rakue nũ. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka rakue, mama'eukwaawa rerekwara ēē retee rakue. A'eramũ 'gã awau 'ga rupi. Okatu'og ire 'gã awau 'ga rupi, mama'e apoawamũ akou 'ga upe, 'ga poaa akou. Ajepeja ēē rera Maria. Mari ēē rera mukũ. Matarena 'jau ēē upe. Janeruwarete 'ga okatu'oge'emamũ ēē pirowara kwaiwete ēē ree rakue, sete ēē tywera rakue. A'ere Jejuí 'ga imoia ēē wi. A'eramũ ēē awau 'ga rewiri. ³Ajepeja ēē rera Juana. Ēē mena 'ga rera Kusa. Erote 'ga roga raarana 'ga poromũ Kusaramũ. Jejuí 'ga okatu'og ire Juana ēē awau 'ga rupi. Ajepeja ēē rera Susana. 'Gã pytuna 'gã awau 'gã nupi. Kwaiwete futat kũjãmera 'gã pytuna awau 'gã nupi.

Okaraemã 'gã imonou Jejuí 'ga upe. Ka'aranũũ, taity, temi'uram. Mĩnamũ kũjãmera 'gã imonou 'ga upe 'ga poaa.

Mama'e a'yi tymawet

(Mateu 13.1-23; Maku 4.1-20)

⁴Kwaiwete 'gã 'ua ajatykau Jejuí 'ga resaka. Amunap tesirũmer awi 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. 'Gã jatykapaw ire Jejuí 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jawamũ:

⁵—Kũima'e 'ga amũ juowuuran a'ỹja momopoa oko pe. A'eramũ a'ỹja mũ u'aa pe pe 'ga wi. A'eramũ pe rupi oo ma'e 'gã a'e are opyruga 'ga wi. Wya'ia nanẽ futat 'ua ojypa i'wau 'ga wi nũ. ⁶Amumera ywy a'wyre'ema pype u'aa 'ga wi. A'eramũ nipo opopoa futat numiamũ. A'ere nipo ita rakuwa ijukai etee. Nitywi wejue 'yja jupe. A'eramũ awau owaẽma kamẽsietei ita upe. A'eramũ ita rakuwa ijukau etee. ⁷Amumera u'aa juemy pype. A'eramũ jua imoteu etee 'ga wi. Ikaapire'ema pype u'aa 'ũina. A'eramũ jawaiwa iapisau etee. ⁸Amumera a'ỹja te aje u'aa ywy katurama pype. A'eramũ opopoa. A'eramũ futat nipo awau u'aramũ. Kwaiwete u'aramũ. Aipo 'ywa sẽg 'laa 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau. —Ee pejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

⁹A'eramũ Jejuĩ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore. Ma'ja are te ore mu'e ape poromũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁰A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je mut pẽ mu'jau morogyta yau are. 'Awamũ Jeruwa 'ga pẽ mogyi wemiayuwamũ jeje'ega renupa katu katuaramũ, a'e je pẽ nupe. A'ere je morogytai etee imome'ui pẽ nupe pẽ mu'jaawamũ ee. Kasi a'e pe tesirũmera 'gã we, ikwaawi erujewi ne, a'e je. Jeje'eg are eapyowere'ema 'gã wanup futat jeje'ega numiamũ. A'ere 'gã naeapyoi futari ee. Amã'jãu agawewi 'gã jeremiapofer are. A'etea 'gã naeapyoi ee. Ma'eramũ je 'ã morogytau etee imome'ui pẽ nupe pẽ mu'jawamũ. Imome'u esage re 'gã neapyo ekoeteramũ ajemogyau ee ne— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

¹¹—Peapyaka jeje'eg are. Tamueapyo pẽẽ teje'eg are 'jau. Sã'ã y'wa a'ÿja mũ 'ara pe pe 'ga wi. A'ea 'ã wyra'ia 'ua i'wau etee. ¹²Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gã amũ. 'Ga je'ega renuwi futari numiamũ. A'ere nipo 'gã naeapyoi ee. A'eramũ mama'eukwaawa 'wyraria 'ua erowiarukare'ema 'gã nupe. “Perowiar awi”, 'jau nipo 'ua 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

¹³—Sã'ã amumera y'wa a'ÿja 'ara ywy a'wyre'ema pype ipopora numiamũ. A'eramũ 'ã jawaiwa ijukau etee nũ. Nan tee futat nipo 'gã amũ je rerowiaa numiamũ. A'ere nipo amumera 'gã nuri, “Iro ererowiat aipoa?” 'jau nipo 'ga 'ua 'gã nupe. A'erauwe nipo 'gã poiri je rerowiar awi, je upe oporogyta awi. “Nia'wyrĩ 'ga porogyta ra'e”, ojeupe 'erauwe nipo 'ga poiri je rerowiar awi— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁴—Amumera y'wa a'ÿja u'aa ju pype. A'eramũ opopoa futat numiamũ. A'ere jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gã amũ jeje'ega renuwaiwi etee. A'ere nipo 'gã wemifutar are etee wea'aramũ akou nũ. Wea'aru'jawe'emamũ nipo 'gã jeje'eg are. Ojemuorypaw are etee nipo 'gã wea'aramũ akou. Okaraemã momytun are etee nanẽ nipo 'gã wea'aramũ akou nũ. A'eramũ futat 'gã wea'aru'jawe'emamũ nipo 'gã jeje'eg are. Jeremifutar imũ nipo mama'e apowe'em futat— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁵—Amumera y'wa a'ÿja mũ nipo u'aa ywy katurama pype. A'ea nipo awau waranupa u'aramũ. Nan tee futat nipo Ku'lyywa 'ga je'ega renupara 'gã neapyoramũ ajemogyau ee. Wago'oramũ miamũ 'gã nopoirau'weri futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gã ajemogyau je ree. Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ etee futat nipo 'gã mama'e esage apou ajemogyau— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau, 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'ega renuw are.

Arãparĩn

(Mateu 5.14-16; Maku 4.21-25)

¹⁶A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peenup katu katu ki je'ea. Nomonyga'uweri ae arãparĩna mũ imÿina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi jakatupe te imÿina ajuesawamũ

te. A'eramū ose ma'e 'gã esaka tenamū. Nan tee futat kasi jeje'ega pemim ine. ¹⁷Mama'e jemima 'ã nepekwaawi. A'ere nipo anure te pekwaap. Sã'ã ae mama'e monoa imima imĩina. A'eramū 'ã ae mū esake'ema. A'ere 'ã ae anure esaka ajaupe. Nan tee futat pēē. 'Awamū jeje'ega nepekwaawi. A'ere anure te nipo pekwaap ikwaapare'emamū. ¹⁸Peenup katu katu ki je'ea. Jeje'eg are eapyowet ma'eramū Janeruwarete 'ga pē mueapyoi ee. A'ere 'ga jeje'eg are eapyowere'ema 'gã namueapyoi ee. Ee 'gã neapyoweramū etee te 'ga 'gã mueapyoi ee— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere ee eapyowere'ema 'gã amu'eawera moka'jamawi etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

Jejui 'ga y eē, 'ga rewirera 'gã netee

(Mateu 12.46-50; Maku 3.31-35)

¹⁹Ga porogyta 'ga 'amamū 'ga y eē 'ua, 'ga rewirera 'gã netee 'ua owaēma 'ga upe. A'ere mytuna 'gã nuwi 'ga porogyta renupa. A'eramū 'ga y eē 'ure'ema 'ga rerowyka.

²⁰A'eramū 'ga amū 'jau Jejui 'ga upe:

—Eney eē 'ut owaēma janee. “Taporogyta kīā upe 'jau”, e'i eneya. Enerewirera 'gã netee eē ruri ra'e— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramū 'ga 'jau ojepyriwara 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je'ega renuparamū jerewirera 'jawe futat pejemogy jee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kūjāmeramū nanē Jeruwarete 'ga je'ega renuparamū jey 'jawe pejemogyau jee nū— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

Ywyrū muojeawet

(Mateu 8.23-27; Maku 4.35-41)

²²Jejui 'ga wemimu'e 'gã neru'aa erawau erekou eroyaapa yaru pype.

—Soo jareyaapa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramū futat 'gã awau oyaapa.

²³Oyaapaw ipe Jejui 'ga osea 'upa yaru pype. 'Ga set 'ga ruwamū ywyrūua 'ua 'gã nupe. A'eramū 'y monou yara pype 'gã nupe. Yaru matyneema werewi 'y pyu 'gã nupe. ²⁴A'eramū 'gã Jejui 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere ejua epaka kūi! Sapap jane kūi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga fu'ami oje'ega ywyrū upe, 'y rajapetega upe nanē nū. A'eramū futat ywyrūua wojeramū. 'Y rajapetega nanē wojeramū nū.

²⁵A'eramū 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramū te nepejemogypygi etee je ree? Nepeesagi nipo pejejepype je rekoa ki sa? Je te 'ã areko pēē— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramū 'gã oporesagamū etee 'ga ree.

—Ma'e pājē 'ga te jane sireko jarejepype nū'ū?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ywyrūua te 'ã 'ga amuojet erujewi jarejewi a'i kūi. 'Y rajapetega nanē 'ga 'ã

(Luka 8.23)

imuojea nū— 'jau 'gā ajaupe. —Ma'e pājē 'ga te nū'ū? Naesagi pa je 'ga amū je'ega ywytu upe jepi nū, ywytu muojera erujewi jepi nū— 'jau 'gā ajaupe oporesagamū 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

Mama'eukwaawa rerekwat
(Mateu 8.28-34; Maku 5.1-20)

²⁶Garireja ypiauu raapa 'gā awau akou. Kwe katywara 'gā 'wyrā katy 'gā awau akou. Gerasa 'jau 'gā oje'wyrā upe. ²⁷Peuwara 'ga amū 'ua yar awi 'ga ēm ppyrauwe 'ga repejāna. Mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'ua 'ga repejāna. Aipo 'ga akou imara'ne ma'e 'jawe. Waitye'eme 'ga akou. Namutat 'ga akou. Nokoi 'ga 'og ipe. Tywy 'arimū etee futat 'ga akou.

^{28,29}Mama'eukwaawa 'ga ppyka 'ga rerekou. A'eramū peuwara 'gā okyjau 'ga wi. A'eramū 'gā 'ga kupyfaa itajuu pyu. A'ere 'ga imopeni etee. A'eramū mama'eukwaawa 'ga rerawau ejaa imyina ae rekwawe'em ipe. A'e 'ga poromū 'tut Jejuī 'ga resakawe u'aa 'ga rowase. A'eramū 'ga pirewara wafukaita Jejuī 'ga upe:

—Jejuī. Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. Maran te ore rereko ape? Ore rereko tywet kasi ape ne— 'jau mama'eukwaawa Jejuī 'ga upe.

Kūima'e 'ga wi uēme'emawe 'jau poromū 'ga upe, “ore rereko tywet kasi ape ne”, 'jau 'ga upe.

³⁰—Ma'ja te enerera?— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

—Kwai 'jau 'gā oree— 'jau etee 'ga upe.

Kwaiwete 'ga pirewara. A'eramū 'gā 'ga renūina, Kwai 'jau etee 'gā 'ga upe.

³¹—Ore monoukat kasi ape ore rereko tyweaw ipe ne— 'jau 'ga pirewara Jejuí 'ga upe. —Tajaurana ywyteripe ore mono ape ore mogyau— 'jau 'ga upe.

³²Aipo 'eramũ tajaurana ajemogyau muku'i te ojemi'waa. “Tajaurana pype ore mono ape ore mogyau” 'erauwe 'ga 'jau jupe:

—Pe'je ajee pejewau— 'jau 'ga 'ga pirewara upe.

A'erauwe awau.

³³A'eramũ tajaurana mama'eukwaawa ojepype ijejagamũ erowawaka erajemogyau. A'eramũ erawau enujãna erojypa ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

³⁴A'ere tajauran are omaenun ma'e 'gã awau imome'wau 'gã nupe:

—Jejuí 'ga 'ga pirewara omono tajaurana pype ko. A'eramũ opapa ko— 'jau 'gã awau imome'wau 'gã nupe 'gã moy moyka.

³⁵A'eramũ 'gã awau esaka. Awau 'gã amã'jãu mama'eukwaawa rerekwarera 'ga ree. Irãã'ã 'ga renamũ 'ga apygamũ. A'eramũ futat 'gã mopy'a'wya etee.

—Nanarũi 'ga rekoí jepi— 'jau 'gã ajaupe. —A'ere 'ga 'ã ojewi imoir ire 'ga rekoí ojekatu'oka. Ojeyrũwunepa 'ga 'ã akou 'awamũ— 'jau 'gã ajaupe.

³⁶Ga resakarera 'gã imome'wau tesirũmera 'gã nupe:

—Jejuí 'ga mama'eukwaawa omoit 'ga wi ai'i. A'eramũ 'ga 'awamũ ojekatu'oka akou— 'jau 'gã 'gã nupe.

³⁷A'eramũ peuwara 'gã okyjau Jejuí 'ga wi. Nokwaawi wejue 'gã 'ga porowykya. 'Ga pãjãa nanẽ 'gã nokwaawi nũ. A'eramũ 'gã okyjau Jejuí 'ga wi. A'eramũ 'gã 'ga monou ojewi.

—Ere ejepe'au ore wi, ki Kul'jyp— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau u'aa yar ipe nũ. A'eramũ futat 'ga awau oyaapa nũ.

³⁸—Too ene rupi 'jau— 'jau mama'eukwaawa rerekwarera 'ga Jejuí 'ga upe.

A'ere 'ga nuerooi 'ga.

³⁹—Naani. Ere ewau eje'wyr ipe nũ. Ekatu'okawera ekwap imome'wau ekou 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe. —“Janeruwarete 'ga je katu'ok”, ere ki epytuna 'gã nupe— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga ojewya awau oje'wyr ipe nũ. A'eramũ futat 'ga okatu'okawera mome'wau akou 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga je katu'ok ai'i. A'eramũ 'ga 'agamũ je katu'oka je mogou— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je tejua tekou pẽ pype nũ, mama'eukwaawa tejewi enuẽm ire nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga awau akou amunawarete pyterimũ imome'wau peuwara 'gã nupe.

Kũjã ãẽ mũ kũjãmuku ãẽ retee

(Mateu 9.18-26; Maku 5.21-43)

⁴⁰A'eramũ Jejuí 'ga awau ojewya oyaapa nũ. Mytunũũ 'gã ajatykau 'upa 'ga renune. A'eramũ 'gã aku'iramũ 'ga ree, 'ga ruramũ. ⁴¹A'eramũ kũima'e 'ga amũ 'ua owaẽma Jejuí 'ga upe. Jairo 'ga 'ua wapyka wenupy'ãu 'ga rowase.

Esage ma'e 'ga te Jairo 'ga. Judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga. Jejui 'ga porogyta 'ga erowiaa. A'eramũ 'ga 'ua wapyka wenupy'au 'ga rowase, oje'ega 'ga upe.

—Ejot je'wyr ipe. Jera'jyra nipo 'ã amanũ. ⁴²Ejot ãẽ resaka jee. Nirũi jera'jyra ãẽ. Kũjãmuku'ia ãẽ— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe. Taesak ãẽ enee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga awau 'ga rupi. Kwaiwete 'gã awau 'gã newiri.

Ojopyypykyka 'gã awau.

⁴³Nan 'gã waw ipe kũjã ãẽ mũ 'ua Jejui 'ga rupisika. Ojero'wu ma'e ãẽ 'ua 'ga rewiri. Tusi kwara ãẽ imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari ãẽ rya ãẽ wi. Ymã te ãẽ rekoï rakue. Morofuanugara 'gã nupe ojesaukaa rakue numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi ãẽ karuara. Ajepeja 'ga upe ãẽ awau ojesaukaa nũ. A'ere 'ga nãñewẽjẽmĩ nokwaawi ãẽ wi nũ. A'eramũ morofuanugara mepyetea ãẽ ka'aranũ mateepapa ekoete ãẽ wi. A'ere ãẽ nojekatu'ogi futari. Nitywi futari muaga ãẽ upe. ⁴⁴A'eramũ ãẽ 'ua 'gã ata pype Jejui 'ga rewiri. “Kĩã raity pygamũ tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau ãẽ ojeupe. A'eramũ ãẽ 'ua 'ga rupisika, 'ga raity pypireme'ywa pyka. A'erauwe ãẽ rya uoka ãẽ wi.

⁴⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Awÿja te owyk jeraity are ra'e?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Tee. Naje rui— 'jau tee 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'ga upe.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete te 'gã 'ã ki jã. A'eramũ 'gã okwaapawe'emamũ.

Ojopyypykyk te 'gã 'ã— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁴⁶A'ere Jejui 'ga 'i 'ga upe:

—Naani. Akwaap je 'ga amũ tepyyga. Jepãjẽa oo oporokatu'oka— 'jau etee Jejui 'ga.

⁴⁷A'erauwe ijaruete ma'efera ãẽ 'jau ojeupe: “Najemima'uweri je kĩa wi. Okwaap futat kĩa”, 'jau ãẽ ojeupe. A'eramũ ãẽ awau wapyka wenupy'au 'ga rowase. Oyyita ãẽ ojemome'wau 'ga upe:

—Je ako awyk eneraity are ko. Ymã te jerya nuogi je wi. A'ere eneraity are je wygauwe iogi je wi ko— 'jau ãẽ 'ga upe.

⁴⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ upe:

—Je rerowiat wejue te 'ã ape ra'e jepi. A'eramũ je ako ene katu'oka ko— 'jau 'ga ãẽ upe. —A'eramũ ki ene epy'ata'waramũ ekou. Enejaruete ene ekou— 'jau 'ga ãẽ upe.

⁴⁹Ëẽ upe Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamũ, Jairo 'ga remiayuwa 'ga amũ 'ua 'ga rewiri.

—Amanũ enera'jyra ko. Au'je 'ga reruri re— 'jau 'ga 'ua 'ga upe.

⁵⁰A'ere Jejui 'ga enuwi 'ga upe 'ga 'ea. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene'arasig awi. Tejerowiamũ je enera'jyra moferawi enee nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga awau 'ga rupi.

⁵¹Og ipe owaẽmawe Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gã nupe:

—Peu etee futar iki pejup. Ore tee futat oroo orosou eẽ resaka— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga rupi oo ma'efera 'gã ukupepe etee futat 'upa. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juã 'ga, kũjãmuku eẽ y eẽ, eẽ ruwa 'ga. Mĩmera 'gã etee awau osou Jejuĩ 'ga rupi eẽ resaka. ⁵²Eẽ pytuna 'gã ajaa'wau eẽ ree. A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejoo'o awi eẽ ree. Oset tee eẽ 'upa.

⁵³A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene'me awi nũ'ũ. Amanũ futat akiko— 'jau 'gã 'ga upe.

“Amoferap nipo je eẽ re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga poromũ 'jau 'gã nupe, “Oset tee eẽ 'upa”, 'jau etee 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'gã mũ'jãu ojewi. ⁵⁴A'eramũ 'ga awau amanũ ma'efera eẽ poppyka.

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau 'ga eẽ upe.

⁵⁵A'eramũ futat eẽ oferapa. A'erauwe futat eẽ afu'ama. A'ere 'ga 'jau eẽ y eẽ upe:

—Pe'je eẽ mojemĩ'waa— 'jau 'ga eẽ upe.

A'erauwe eẽ wa'yra eẽ mojemĩ'waa. ⁵⁶Eẽ ferawamũ eẽ jara 'gã oporesagamũ eẽ ree. A'eramũ futat eẽ ruwa 'ga 'jau ojeupe: “Amanũ ako jera'jyra ako re'ã. A'ere pa 'ga 'ã jera'jyra moferawi jee nũ”, 'jau 'ga ojeupe.

A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je mome'u kasi ape kwe pe 'gã nupe ne, 'au je iapoawera ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejuĩ 'ga wemimu'e 'gã monoawet

(Mateu 10.5-15; Maku 6.7-13)

9 ^{1,2}Anure 'ga wemimu'e 'gã majatykau, tusi 'gã majatykau. A'eramũ 'ga opãjẽ monou 'ga nupe:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Mama'eukwaawa ki pemoit 'gã nui jeje'eg imũ. Pekatu'og iki 'gã je 'jawe futat. “Je katu'og ape” 'eramũ Ku'jywa 'ga pẽ katu'ogi pẽ monou wemiayuwamũ, pe'je ki tesirũmera 'gã nupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe. ³—Pejemama'e mũ rerawawe'em futat pejejeupe. Ywyrãa miamũ futat erawawe'em pejepo pe. Ka'aranũũ ryrũa nanẽ erawawe'em nũ. Pejejemĩ'urama nanẽ pẽẽ erawawe'em futat nũ. Ka'aranũũ miamũ pẽẽ erawawe'em. Pejejyrũmũ rerawawe'em futat 'jau. Pejepit arewara etee futar iki peroo. Nan etee te futar iki pekwap. ⁴Gã 'wyrarete upe pejewae'ma majepeja 'oga pype etee futat ki pejup. Peo kasi kwe pe pejejemogyau ne. ⁵Pejeporogyta renuwe'emamũ pẽẽ kamẽsiete pejewau amunaw awi. Ajepeja 'gã 'wyrarete pe pejewau nũ. 'Gã nui pejewau ki pejepyapaawa penupãnupã, 'yja mototoka jui. “Janeruwarete 'ga 'ã pẽ katu'og are ifuwet numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee,” 'jau ki pẽẽ pejewau pejejemogyau pejepyapaawa nupãu ajuee 'gã nupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

⁶A'eramũ 'ga wemimu'e 'gã monou mukũi juejue amunawa moymoyka. Jejuĩ 'ga ree morogyta esagea 'gã awau imome'wau 'gã nupe. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka nanẽ nũ.

Juã Batista 'ga ree Erote 'ga rea'aawet
(*Mateu 14.1-12; Maku 6.14-29*)

7-9 Anure Erote 'ga, Garireja wyy pewara 'gã 'wyrriara 'ga, Jejui 'ga rera renupa. 'Ga amũ Jejui 'ga remiapofera mome'wau 'ga upe. A'eramũ 'ga opy'a'wyrãmũ 'ga rer are. A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Awỹja te poromũ ako?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—Amanũ ma'efera 'ga amunipo 'ã 'ut oferapa rail'i nũ kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ amumera 'gã 'jau:

—Nipo ajee Juã Batista 'ga 'ut oferapa rail'i nũ 'ja. Maranamũ nipo Eliasi 'ga kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'gã amũ 'jau:

—Tee nũ'ũ. Amutee 'ga te nipo nũ'ũ— 'jau 'gã 'ga upe. —Naokoiwera 'gã nũi nipo nũ'ũ. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ te nipo nũ'ũ— 'jau 'gã 'upa 'ga rera renupa.

Aipo 'gã 'e 'gã jemogyramũ Erote 'ga 'ũina etee futat 'gã je'ega renupa. A'eramũ 'ga 'jau:

—Tee. A'jea futat nipo. NaJuã Batista 'ga rũi. Je te ako 'ga ajukaukat ai'i. Ajuwonogukat 'ga ai'i. A'eramũ sipo awỹja 'wei?— 'jau 'ga 'ũina aipo 'eramũ. “Aesak werewi pa je 'ã 'ga nũ”, 'jau 'ga 'ga rera renupa 'ũina. A'ere 'ga nuesagi 'ga.

Kanape'i me'yitawet

(*Mateu 14.13-21; Maku 6.30-44; Juã 6.1-14*)

10 Anure Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ua ojewya nũ. Imome'wau 'ua Jejui 'ga upe: —Kwe pe ako ore mono ape ejemome'waukaa 'gã nupe ai'i. A'eramũ ore ojero'wu ma'e 'gã katu'oka arakou ene 'jawe ai'i. Mama'eukwaawa nanẽ ore imoia arakou 'gã nui ai'i nũ— 'jau 'gã 'ua wekwawera mome'wau Jejui 'ga upe.

Imome'upaw ire 'ga 'gã nerawau ajepeja amunaw ipe, Pesaita 'jaw ipe nũ. Kwaiwete tekotee 'gã nejaa. 'Gã tee awau. Wemimu'e 'gã tee futat 'ga erawau numiamũ.

A'ere tekotee 'gã 'ga o kwaawi futari. 11 A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Oo futat 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je soo 'gã newiri— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'gã newiri. Ojeupe 'gã waẽmamũ Jejui 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga afutat pejetywer awi pepoira. Pejetywer awi pepoirãmũ 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ. Najuejue etee futat 'ga pejetywer awi pepoira futari— 'jau 'ga 'gã nupe.

'Gã nupe oporogytapaw ire, 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oka nũ.

12 Kaaruwamũ 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Emono 'gã amunaw ipe 'gã nemi'urama murukaa 'gã nupe. Nitywi mama'ea 'au. “Pe'je pejewau mama'e mua pejejeupe. Peu pekwap pejesea”, ere 'gã nupe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹³A'ere Jejui 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pěẽ futat mama'ea pemono 'gã nupe— 'jau etee 'ga 'gã nupe.

—Nitywi mama'ea. Muküi'i etee ipira'ia. Siku etee nanẽ kanape'ia nũ. A'ea niapoi 'gã nupe. Eneporomuriwet nipo mama'e mua 'gã nupe? Kwaiwete te 'ã 'gã a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁴Kwaiwete 'gã. Siku miu te kũima'efera 'gã nuri 'upa 'ga porogyta renupa. A'eramũ 'gã poromũ 'jau 'ga upe: “Niapoi mama'ea 'gã nupe”, 'jau 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Pemojo'ok 'gã. Kwaiwete 'gã 'ã. A'eramũ pěẽ 'gã mojo'oka. 'Au sïkwëta 'gã pemuapyk. Peu sïkwëta 'gã muapyka 'jau. Peu nanẽ nũ. Peu nanẽ nũ 'jau 'gã muapykapap— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵A'erauwe futat 'gã 'ga je'ega rupiwewe futat 'gã muapyka. ¹⁶A'ere Jejui 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramã'jäu ywau opo pe. A'eramũ 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka ipira reewe imopëpena 'gã nupe. A'ere 'ga imonou wemimu'e 'gã nupe.

—Pe'je imonou 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã imonou 'gã nupe. 'Gã nupe omonorauwe ojeme'yita.

¹⁷A'eramũ 'gã ojomoyka kanape'i are ipira'i reewe. A'eramũ futat 'gã wewegamũ.

—Janerewek jane ki 'ei— 'jau 'gã ajaupe. —Niapoi agawewi akiko. A'etea ojeme'yi janee 'ga omowowogamũ— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga te ome'yi janee. A'eramũ 'ã jarejewegamũ jarejemogyau— 'jau 'gã ajaupe.

Ojemi'wapaw ire 'gã emyrera monou ijaga yrũ pype. Tusi yrupemũ matyneema. 'Gã jemi'wapaw ire 'ga 'gã monou 'gã 'wyr ipe nũ. Opy'araypare'emamũ 'gã awau ajemogyau oje'wyr ipe nũ.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet
(*Mateu 16.13-20; Maku 8.27-30*)

¹⁸A'ere anurenure'i Jejui 'ga 'ũina oporogytau 'Uwarete 'ga upe ojete'e'i. 'Ga porogytaaw ipe 'ga remimu'e 'gã 'ua owaẽma 'ga upe. A'eramũ 'gã 'ga rerowyka. A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gã jee jepi?— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹—“Amanũ ma'efera 'gã amũ te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, e'i 'gã enee jepi. Amumera 'gã: “Juã Batista 'ga te nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, 'jau 'gã enee jepi. Amumera 'gã: “Eliasi 'ga nipo 'ã 'ut ojewya rai'i nũ”, 'jau enee jepi. Amumera 'gã: “Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'gã amũ nipo 'ã 'ut oferapa rai'i nũ”, 'jau 'gã enee jepi— 'jau 'gã 'ga upe.

20—Pěẽ nũ. Ma'ja pe'je ajee jee jepi nũ'ũ?— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. A'eramũ Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:
—“Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, aru'e ore enee jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.
—Je mome'u kasi ajee pejepe 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

Amanũawama mome'uawet
(Mateu 16.21-28; Maku 8.31-9.1)

21 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea futat pe'je. 22 Je 'ã a'jea futat pẽneki'yraretea— 'jau 'ga 'gã nupe aipo ojeupe 'eramũ. —Anure nipo 'gã je rereko tyweretei. Kwaiwete nipo je ree iporomutare'ema 'gã. A'eramũ nipo 'gã je rerekou tyweaete. Judeu 'gã 'wyría'ri, mainana 'wyríat, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mímera 'gã nipo oporomutare'emamũ je ree— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe. —'Gã nipo je juka. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Jeruwarete 'ga je moferawi etee nũ— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe.

23,24—Jeremiyuwamũ pejekoweramũ pẽnẽ jeremifutar imũ etee futat mama'ea peapo. Pejekyjawe'em futat pejekereko tywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pejemanũ awi miamũ pejekyjawe'em futat. Amumera 'gã nipo “Jejui 'ga rerowiaara je” 'eramũ ifuwet pẽ apisi are. A'ere kasi “naJejui 'ga rerowiaara rüi je”, pe'je 'gã nupe ne— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. —“Tene 'gã je jukai kwy”, pe'je etee ki. “Napoirauweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki. Jeremiyuwamũ pejekoweramũ ki jeje'eg imũ etee futat peko— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Najemanũweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imũ” 'jara nanẽ awawe'em ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Amumera 'gã te nipo ajee e'i “tene 'gã je jukai kwy”, e'i ajemogyau. “Napoirauweri je 'ga rerowiar awi” 'jara 'gã etee awau ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ee. 25—Okaraemã mono'log are etee ea'at ma'e 'gã nanẽ ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gã karaemã. A'ere aipo 'gã miamũ nooi futari ywag ipe. Nomÿi 'gã weaa Jarejuwarete 'ga ree. Okaraemã me'yi are etee 'ga fueweramũ. A'eramũ 'gã awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe etee 'gã awau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

26—Temome'u awi 'ga amũ jenosĩ re je nanẽ nipo tejenosõu 'ga wi tejewya nũ. “Je naJejui 'ga remiayuwa rüi” 'jara 'gã nipo okyjau je ree amanũ awi. A'eramũ je 'jau aipo 'jarera 'gã nupe: “Najeremiyuwa rüi 'ga”, 'jau nipo je 'gã nupe tejewya nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Amanũ awi ikyje'ema 'gã te nipo 'jau, “Je te 'ã Jejui 'ga remiayuwa”, 'jau 'gã 'gã nupe. Aipo 'jarera 'gã te nipo je anure tejewya naenosĩ 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. —Anure je ruri tejewya ywagipewara 'gã netee 'awa ywy pe nũ. Mama'e tywera apoare'ema 'gã netee nipo tejuwa tejewya 'awa ywy pe nũ. Tejuwarete 'ga renyfuga pype je tejuwa tejewya anure. A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: “Nitywi 'ga amũ ene 'jawe esage ma'e 'gã. Ene tete 'ã eneresageay oree”, 'jau nipo 'gã jee anure je jewyt je

ruramũ— 'Jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Aipo 'ara rupi futat nipo je 'i 'gã nupe, 'gã nowase. “Agera 'gã jeje'ega wanuwa ajemogyau rail'i”, 'Jau nipo je 'gã nupe 'gã nowasewase— 'Jau 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Tejewyru'ljapa te nipo je ruri pẽ nupe pẽ'wyriat pãwẽ pãwẽnamũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁷— Anure nipo pẽẽ mũ je resak pejepe pejemanũme'ẽwe peje'wyriaramũ je rekoa. Jarejuwarete 'ga pãjẽa nipo pẽẽ mũ esaka— 'Jau 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau.

'Gã neape Jejui 'ga jesowo'gõkawet
(Mateu 17.1-13; Maku 9.2-8)

²⁸Majepeja morowykye'ema magwaw ire, Jejui 'ga awau ywyty'rarimũ oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Muapyra 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Juã 'ga, Tiago 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau ojeupi. ²⁹'Uwarete 'ga upe 'ga porogytaramũ 'ga reakwara ojesowo'gõka. 'Ga reakwara wenyfugamũ. 'Ga raitya nanẽ waparasingamũ 'ga ree nü. Iaparasig enyfuk te 'ga raitya 'ga ree.

^{30,31}A'eramũ futat mukũja 'gã 'ua oporogytau 'ga upe. Ywag awi 'gã 'ua oporogytau 'ga upe. Moisesi 'ga, Eliasi 'ga retee 'ua oporogytau 'ga upe. Tata enyfuga 'Jawewara wywyteripe 'gã u'ama oporogytau. Jejui 'ga manũawama mome'wau 'ga upe:

—Jerusareg ipe nipo ereo emanũmũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat. “'Ga manũa 'gã tywera tomepey 'Jau”, e'i Janeruwarete 'ga enee— 'Jau 'gã 'ga upe. —“A'eramũ 'ga 'gã katu'okaramũ akou 'Jau”, e'i Janeruwarete 'ga enee— 'Jau 'gã 'ga upe imome'wau.

³²'Gã porogytaramũ 'ga rupi oo ma'efera 'gã osea 'upa. Poje 'gã opaka. Amã'jãmayayau Jejui 'ga renyfug are. Irãã'ã mukũja 'gã 'amamũ 'gã porogytaramũ 'ga upe. ³³Mukũja 'gã oja'wyja'wyramũ Pedro 'ga 'Jau Jejui 'ga upe:

—'Awa esageay jance ra'e. 'Au etee sapyta 'Jau, ki Ku'jyp— 'Jau 'ga 'ga upe. —'Au etee tapÿja taruapo amũ pẽ nupe 'Jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'Jau— 'Jau 'ga 'ga upe.

Osera 'ga enafu'ama. A'eramũ 'ga u'akwaawe'emamũ oporogytau tyweruu 'gã nupe.

³⁴'Ga porogytarauwe ywasiga mũ 'ua ojypa 'gã nee. A'eramũ futat ywasiga 'gã mima 'gã nui. Ywasiga etee 'gã mopiryyita ojypa 'gã nee nü. ³⁵A'erauwe futat Janeruwarete 'ga oje'ega muri imojypa ywasiga rupi 'gã nupe:

—Koromũ je ra'yrarete 'ga, jeremimurera 'ga. A'eramũ ki pẽẽ pejeapyakau 'ga je'eg are— 'Jau 'ga 'gã nupe, oje'ega mua.

³⁶'Ga porogytapawauwe ywasiga ojeupiapap 'gã nui nü. Irãã'ã Jejui 'ga etee 'ga 'amamũ ojetee. Ywasiga rupi mukũja 'gã ojeupia awau. A'eramũ futat 'ga remimu'e 'gã opika etee futat. Nomome'ui futari 'gã tekotee 'gã nupe, miamũ ojewyr ire.

Kunumĩ 'ga katu'okawet
(*Mateu 17.14-21; Maku 9.14-27*)

³⁷Ai'iwe 'gã 'ua ojypa ywyty'rar awi nũ. A'eramũ futat kwaiwete 'gã 'ua Jejui 'ga rowosõu. 'Ga porogyta renupa 'gã 'ua. ³⁸Jejui 'ga resakawe kũima'e 'ga amũ 'ua wafukaita 'ga upe:

—Jejui! Esak jera'yra 'ga jee. Majepi tee jera'yra 'ga. Nirũi 'ga jee. A'eramũ ene ejua 'ga resaka jee. ³⁹Mama'eukwaawa 'ga opyyk 'ga moypiwukaa 'ga muafukajukaa 'ga motyjuita 'ga juru rupi. A'ere 'ga pikapikapikau 'ga rerekou. Nopoiri futari 'ga wi. Esak 'ga jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. ⁴⁰—“Pemoit 'ga wi”, a'e futat je eneremimu'e 'gã nupe ko. A'ere 'gã nomoiri etee 'ga wi ko— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ sipo pẽe je rerowiare'ema pejemogyau 'ũ? Ymã agawewi nãã je pẽ mu'ei re'ã. A'etea nipo 'ã naje rerowiari tãmẽjẽ 'ã pejepe. “Nokoau'weri je pẽ pype namutamutat”, a'e je pẽ nupe jepi— 'jau 'ga tesirũmera 'gã nupe nanẽ nũ.

A'ere 'ga 'jau kunumĩ 'ga ruwa 'ga upe:

—Ere 'ga rerua 'au jee. Taesak 'ga 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴²A'erauwe futat 'ga wa'yra 'ga rerua. 'Ga upe 'ga waẽm ja'wyja'wyrãmũ mama'eukwaawa 'ga pyyka nũ. A'eramũ futat 'ga retyka ywyu.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga pirewara upe:

—Ejepe'a 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'eramũ futat 'ga imoia 'ga wi. A'ere Jejui 'ga 'jau kunumĩ 'ga ruwa 'ga upe:

—Kweramũ enera'yra 'ga nũ. Jaruete 'ga nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴³A'eramũ esakarera 'gã oporesagamũ etee futat 'ga ree.

—Mama'eukwaawa miamũ 'ã pãjẽa. Ku'jywa 'ga taetu te 'ã pãjẽreteã— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

Amanũawama 'ga imome'wau'japa
(*Mateu 17.22-23; Maku 9.30-32*)

Aipo resakarera 'gã oporesagamũ 'ga ree kunumĩ 'ga katu'ogamũ.

—Janeruwarete 'ga 'ã pãjẽreteã futat. Nitywi 'gã amũ 'ga 'jawe— 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁴Aipo 'gã 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽneki'yra agawewi je 'ã. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je pyygukat anurenure'i je ree iporomutare'ema 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

⁴⁵A'ere 'gã naeapyoi 'ga 'eawer are. Janeruwarete 'ga namueapyoi 'gã ee. A'ere 'gã jenosĩ 'ga upe oporonuw are.

Esageay ma'e are 'gã mu'eawet
(*Mateu 18.1-5; Maku 9.33-37*)

⁴⁶A'ere 'ga remimu'e 'gã 'jau ajaupe:

—Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyraapa?— 'jau 'ga remimu'e 'gã 'upa.

Ajaupe etee futat oporogytau. ⁴⁷A'ere Jejui 'ga 'gã kwaawi. Ajaupe 'gã 'e kwaawi. Nuenuwi futari 'ga numiamũ. A'ere 'ga ikwaawi futari ajaupe 'gã 'ea. A'eramũ 'ga 'jau kunumĩ 'ga amũ upe:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe kunumĩ 'ga amũ 'ua 'ga repejãna 'ga rerowyka.

⁴⁸—Peesak te kunumĩ 'ga 'ama je pyri?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —'Ga ree pejejejuka esageramũ je ree we futat pejejuka esage. Je ree pejejejuka esageramũ je muarera 'ga ree we futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. — Aipo apoara 'gã esage ma'eramũ Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—“Je jeresage” na'jara 'gã nũi esage ma'eramũ Jarejuwarete 'ga upe. A'ere ajuee ojejuka esage ma'eramũ te ae esage ma'eramũ 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau esage ma'e 'gã nee.

Jane poara 'gã janepytuna 'jawe futat

(Maku 9.38-40)

⁴⁹A'eramũ Juã 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Kũima'e 'ga amũ ore aruesak mama'eukwaawa pe'aa 'gã nui ko, enerer imũ ko. A'ere norepytuna 'ga rui ko. A'eramũ ore 'jau 'ga upe ko: “Ereapo awi nanuara”, 'jau ore 'ga upe ko— 'jau Juã 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

⁵⁰Aipo 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Aipo pe'je awi 'gã nupe. “Peapo awi nanuara”, pe'je awi 'gã nupe. Najanepytuna 'gã nũi numiamũ. A'ere 'gã jane poari te janeporowyky apo are. A'eramũ 'gã janepytuna 'jawe futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe aipo 'gã 'eramũ.

Samari ywy pewara 'gã

⁵¹Ywag ipe awawa upe iwaẽm ja'wyja'wyrauwe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jerusareg ipe futat too 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵²A'ere 'ga wemiayuwa 'gã mũ ra'ne imonou wenune Samari ywy pe.

—Amunaw ipe pekwap 'oga mũ resaka jarejee jareseawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau. Awau 'ga owaẽma amunawa mũ upe. A'eramũ 'gã oporogytau peuwara 'gã nupe:

—Jejui 'ga ore mut 'au oroseawa mũ rekarukaa orojee ko— 'jau 'gã peuwara 'gã nupe. —A'ere nipo 'ga ruri ore rewiri. Ityp te oreseawa 'au?— 'jau 'gã peuwara 'gã nupe.

⁵³A'ere peuwara 'gã 'i etee 'gã nupe:

—Nitywi pẽseawa 'au nũ'ũ. Jerusareg ipe etee futat pekwap. Nepesera'uweri 'au— 'jau etee 'gã 'gã nupe.

Samari ywy pewara 'gã najudeu joporemũremũa rũi. Ojopyepype 'gã. A'eramũ 'gã judeu 'gã futare'ema peu ojepype.

A'eramũ 'gã ojewya 'ua Jejui 'ga pyri nũ.

—“Nitywi pẽseawa 'au”, e'li 'gã oree ko— 'jau 'gã 'ua Jejui 'ga upe.

⁵⁴A'e renupa Tiago 'ga 'jau Juã 'ga retee Jejui 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga upe tee pa ore 'i “Tata emut 'gã nupe 'gã apisaupap”, aru'e te pa ore 'ga upe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁵⁵A'eramũ Jejui 'ga amã'jãu 'gã nee:

—Ma'eramũ pẽẽ aipo 'jau ki 'ei. Naani. Aipo pe'je awi— 'jau 'ga 'gã nupe, oje'ega moywrafena. ⁵⁶—Pe'je ajee soo ajepeja amunaw ipe etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau.

“Too ene rupi 'jau” 'gã eawet

(Mateu 8.19-22)

⁵⁷'Gã waw ipe kũima'e 'ga amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Too ene rupi 'jau— 'jau 'ga 'ua 'ga upe. —Taata tekou ene rewiri kwe pe ene orauwe 'jau— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

⁵⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nipo eneatawet je rupi ki sa? A'ere 'ã je najerogi te tekou a'li kũi. Kasuru'miara te 'ã ok. Ywy kwara 'ã 'ga roga. Wyrã'i nanẽ 'ã waityramũ nũ. A'eramũ 'ã kaaruwauwe ojewya 'ua waity pype osea. A'ere je nanarũi. Aset ekoete te futat je tekou. Tekaarupaw ipe je tesea ekoete te futat tekou. Je 'ã pẽneki'yra agawewi. A'etea 'ã je najerogi tekou. Jeremiayuwamũ nan tee futat pejemogy. A'etea futat te eneatawet je rupi?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁹A'ere Jejui 'ga oje'ega ajepeja 'ga upe nũ:

—Erejet te je rupi? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'ga upe.

—Naani. Nooi je 'awauwe ene rupi. Tene jeruwa 'ga manũ ra'ne. Tejuwa 'ga manũ re too ene rupi 'jau. 'Ga manũ re nipo a'jea futat tekou wyyapi ene rewiri. Tejuwa 'ga manũa ra'ne je aesak— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶⁰A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Ene'me awi. 'Awauwe futat ejot je rupi. Eneruwa 'ga manũnamũ amutee 'gã totym 'ga enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. —Ene tereko “Pe'je pejepoia pejetywer awi” 'gã nupe 'jaramũ 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —“Pejetywer awi pepoiramũ Janeruwarete 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ” 'gã nupe 'jaramũ tereko 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶¹A'ere 'ga amũ 'jau Jejui 'ga upe nũ:

—Tene ajee je ra'ne. Too ene rupi 'jau— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. —A'ere je oi tepytuna 'gã momoranupa ra'ne, “Oo je 'ga rupi”, 'jau 'gã nupe ra'ne— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶²A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je rupi iatawet ma'eramũ pejot ekoete te futat je rupi pejejea jewyre'emamũ futat pejemiejarera mama'e are. Wemiejarer are eajewyt

ma'e 'gã nooi futari je rupi. Eajewyt ma'e 'gã nokoarũi je mome'waramũ kwe pewara 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Setêtai tois 'gã monoawet

10 ¹Anure Jejui 'ga kwaiwete 'gã mũ'jãu 'gã pytuna 'gã nui. Setêtai tois etee 'ga 'gã mũ'jãu. 'Gã mũ'ê re 'ga 'gã mokwasi'wau. Mukũi juejue Jejui 'ga 'gã monou amunaw ipe wenune.

—A'ere too pẽ newiri 'Jau— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²—Inãinãni'ĩ etee Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Kwaiwete je 'gã jemogyi Jarejuwarete 'ga kwaape'ema— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽe pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: “Emuru'jap ejemiayuwa 'gã amũ emome'waramũ”, pe'je ki 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã juowuurana. Omonookara tywe'emamũ 'ã ototokapaw ekoete. Nan tee futat nipo 'gã 'ga je'ega ojeupe 'gã imome'ue'emamũ 'gã pawĩ etee mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³—Ma'eramũ je 'ã pẽ monoi kwe pe, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waukaa 'gã nupe, ikwaapare'ema 'gã nupe. Sã'ã kasurua tajau jarũa pyterimũ isea. A'eramũ 'ã tajaua iu'wau. Nan tee futat pẽe. Jarejuwarete 'ga kwaapare'ema 'gã pyterimũ pese. 'Gã amũ nipo amara'neramũ akou pẽ nee. A'ere nipo je jejukai pẽ nee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴—Peroo kasi karaemã ne. Ka'arana nanẽ kasi peroo ne. Pejejemi'urama nanẽ kasi peroo ne. Pejepypapaawa nanẽ pẽe erawawe'em nũ. Pejepytawe'em nanẽ pe aje pejeporogytau 'gã nupe nũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

⁵—Amunaw ipe pejewaẽmawe ki pe'je 'gã nupe: “Awamũ Janeruwarete 'ga pẽ mopy'ata'wai pẽ mogyau”, pe'je ki pejesou pejewau 'gã nog ipe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ⁶—Pẽ nee 'gã ku'iramũ Janeruwarete 'ga aku'ĩ monoi 'gã nupe. Pẽ nee 'gã ku'ie'emamũ 'ga aku'ia nomonoa'uweri 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁷—Pejejeupe 'oga resaukaripyra pype etee futat ki pejup. Pejejejyite'ema ajepeja 'oga pype. Pejejeupe imuripyra 'wau etee futat— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Sã'ã ae ojeupe ojomoporowyky re ojomepya. Nan tee futat nipo 'gã pẽnemi'urama muri pẽ nupe ojeupe pẽporogyta repyramũ— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

⁸—'Gã 'wyrarete upe pejewaẽmawe ki pe'je 'gã nupe: “Au ore ruri Jarejuwarete 'ga porogyta mome'wau pẽ nupe”, pe'je ki 'gã nupe. “Pe'je ajee pejejua 'ga imome'wau ore” 'eramũ peu pejepyttau pejejupa imome'wau 'gã nupe. 'Gã 'wyr ipe etee futat pejejemogyau pejejeupe mama'e muripyra 'wau etee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

⁹—Ojero'wu ma'e 'gã ki pekatu'ok. Jarejuwarete 'ga ree pẽe 'gã mu'Jau. “Werowiamũ 'ga pẽ mogoi wemiayuwamũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

^{10,11}—Pejewau nipo 'gã 'wyrarete mũ upe pejewaẽma. A'eramũ nipo 'gã “noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'Jau nipo 'gã pẽ nupe. A'eramũ ki pe'je 'gã nupe: “Janeruwarete 'ga 'ã wemiayuwamũ pẽ futat numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee 'ga”, pe'je ki 'gã nupe. “A'eramũ nipo 'ga anure pẽ mu'arasiga

pẽ mogyau”, 'jau ki pẽẽ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ pẽẽ 'gã 'wyrarete pyterimũ pejewau pejemogyau pejepypaawa nupãnupãu, 'yja motototoka juu. “Janeruwarete 'ga 'ã ifuwet pẽ katu'og are futat numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee”, pe'je ki pejewau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹²—A'jea futat je 'i. Anure, wowase pẽ majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga Sodom ipewarera 'gã nereko tyweretei nũ. Sodom ipewarera 'gã itywetywet Janeruwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are nipo. A'ere “Noreporenuwiwari ore Jarejuwarete 'ga je'eg are” 'jara 'gã Sodom ipewara 'gã tywera apyraawi. A'eramũ 'ga a'eramũ nipo 'gã nerekou tyweaete nũ Sodom ipewarera 'gã apyraapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Jejui 'ga je'ega moywyrafenawet

(Mateu 11.20-24)

¹³A'eramũ 'ga 'jau 'Uwarete 'ga ree oporomutare'ema 'gã nupe: —A'e je ki 'ei pẽporiay'i 'ã pejemogyau numiamũ a'i kũu. Korasi pewaramũ, Pesaita pewaramũ. Mimer ipewaramũ 'ã pẽporiay'i pejemogyau numiamũ. Pẽ'wyr ipe ako je Jarejuwarete 'ga mome'ui tekou pẽ nupe ikue numiamũ. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka ako tekou pẽ neape ikue numiamũ. A'ere ako nepẽporenuwiwari jeje'eg are ikue. Nepẽpoiriwari ako pejetywer awi ikue. Pejetywera retee ako pẽẽ ikue. Tiro pe 'gã katu'og ire amunipo 'ã peuwara 'gã poiri otywer awi rakue. Sidom ipe nanẽ je iapo re amunipo 'ã peuwara 'gã poiri futari otywer awi rakue. Tanimuga amunipo 'ã 'gã wereko wapyte'rarimũ otywer awi opoira resaukaawamũ. A'ere ako je 'au agawewi iapoi tekou pẽ'wyr ipe ikue. A'etea ako nepẽpoiri pejetywer awi ikue— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

¹⁴—A'eramũ nipo Jarejuwarete 'ga pẽ majatykaawa 'ara rupi Tiro pewara 'gã majatykau wowase. A'eramũ nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete. Sidom ipewarera 'gã nanẽ nipo 'ga erekou tyweaete nũ. 'Gã tywer are wejue nipo 'ga 'gã nerekou tyweaete etee. A'ere nipo 'ga pẽẽ te pẽ nereko tyweretei kwaiwete. Pẽẽ te 'ã neperowiari 'ga, 'ga pãjẽ resakareramũ miamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁵—Pẽporiay'i pejemogyau numiamũ, a'e je 'ã pẽ nupe, Kafanaũ pewaramũ nanẽ nũ. “Ore Kafanaũ pewaramũ oreresage. A'eramũ ore arawau ywag ipe”, pe'je pejejaupe numiamũ. A'ere je 'i pẽ nupe: Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'eramamũ futat pẽẽ, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga Kafanaũ pewara 'gã nupe. —Nepẽpoiri te 'ã pejetywer awi. A'eramũ pẽẽ pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁶A'eramũ 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe: —Pe'je pejewau jeporogyta mome'wau kwe pe 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ pẽ nee wapyaka ma'e 'gã je ree nanẽ futat wapyakau nũ. Pẽje'ega renupara 'gã futat jeje'eg are nanẽ wapyaka nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pẽje'ega renupare'ema 'gã je ree nanẽ nuapyakai nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Je renupare'ema 'gã nanẽ futat je muarera 'ga nuenuwi nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Setêtai tois 'gã wekwawera mome'uawet

¹⁷A'eramũ Jejuí 'ga wemimũ'ëmera 'gã monou kwe pe, 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. Setêtai tois 'gã awau kwe pe 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. Anure 'gã 'ua ojewya nũ. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. A'eramũ 'gã 'ua 'jau Jejuí 'ga upe:

—Mama'eukwaawa miamũ futat ore oromoit arakou 'gã nui ai'i— 'jau 'gã 'ua 'ga upe imome'wau. —“Jejuí 'ga rer imũ ore pê moiri 'gã nui”, 'jau ore mama'eukwaawa upe ai'i— 'jau 'gã 'ua imome'wau Jejuí 'ga upe.

¹⁸Aipo ojeupe 'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea— 'jau etee futat 'ga 'gã nupe ojeupe imome'uramũ. —Ymã te je mama'eukwaawa 'wyríara resagi ikue, ywag awi tut 'l'ara resagi ikue, Satanasi turi 'ara resagi ikue. Sã'ã tupã werawa 'ara. Nan tee futat 'l'ari. Janeruwarete 'ga imuëma imua imomoa ikue. A'eramũ je a'eramũ esaka ikue. Janeruwarete 'ga ipãjê renuëma jui ikue. A'eramũ inãinãni'í etee erekou. Ma'eramũ 'ã emiayüwa pemoit 'gã nui rai'i. Tepãjêa te ako je omono pê nupe ai'i. A'eramũ 'ã pêë imoia pejemogyau 'gã nui rai'i— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ¹⁹—Ma'eramũ 'ã mama'eukwaawa 'wyríara ipãjêa niapoa'uweri pê nupe. Jeje'eg imũ peata pê nekoramũ mama'eukwaawa 'wyríara nepê apisiukari mama'e tywera upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ nipo pêë pejepyruga agawewi futat moi are. A'eramũ nipo pê u'wau agawewi. A'etea nipo nepemanũ jupe. Jawa'jyra nipo pê piaü agawewi. A'ere nipo naya'uweri pê nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. —Jeje'eg imũ peata pê nekoramũ nitywa'uweri mama'e tywera pê nupe. Ma'eramũ 'ã a'jea futat mama'eukwaawa pemoit pejemogyau 'gã nui. ²⁰A'ere kasi a'e are pejerowiarap pejee pejemogyau ne. Jeremiayuwamũ wejue te pejemogy. Ma'eramũ 'ã pêku'i pejemogyau— 'jau Jejuí 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau. —Jeremiayuwamũ pënera jekwasiari 'upa jeka'aran are ywag ipe. A'e are ki pêku'i pejemogyau jeremiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Jejuí 'ga ku'iawet

(Mateu 11.25-27)

²¹Janeruwarete 'ga pãjêa Jejuí 'ga rerekou. A'eramũ 'ga a'eramũ aku'iramũ akou oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. Ene 'ã mama'e jararetea. Ene 'ã ywag ipewara mama'e jara. Ywy pewara jara nanê 'ã ene nũ. Ene te 'ã mama'e jararetea. Nai'akwaap ma'e 'gã etee rüi 'ã eremueapyo jeje'eg are. Akotee ma'e 'gã na'ne 'ã eremueapyo ee nũ. I'akwaap ma'e 'gã jëmĩ 'ã ene imueapyowe'em ee. Ejemifutar imũ etee futat 'ã ene akotee ma'e 'gã mueapyo ee. Nanuara futat te 'ã erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Ma'eramũ 'ã itywera 'gã etee futat eremueapyo ee— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²²'Uwarete 'ga upe oje'eg ire Jejuí 'ga 'jau wemiayüwa 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je mu'akwaap mama'e are ikue. Ma'eramũ je 'ã ikwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Jeruwarete 'ga je kwaap katu katu futat. Nitywi 'ga amũ je kwaaparamũ. Jeruwarete 'ga etee te je kwaap— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Je 'ã Tejuwa 'ga akwaap katu katu futat. A'ere 'ga nitywi amũ je 'jawewara Jeruwa 'ga kwaapa katu katuara 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã tejemipyryrũmera 'gã mu'ei Tejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga kwaapa je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

²³A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe etee:

—Jeporokatu'okawera 'ã peesak. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã katu'oga nanẽ 'ã pẽẽ esaka nũ. Ma'eramũ 'ã pẽku'i pejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. ²⁴—Janeypy 'gã 'ã iporesagiwet futat jeremiapo are rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã manũi erujewi je rure'emauwe rakue. 'Gã 'ã oporenuwiweramũ jeje'eg are rakue numiamũ. A'ere 'ã 'gã manũi erujewi je rure'emauwe rakue— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe. —Pẽẽ 'ã jeremiapoa peesak katu katu. Ma'eramũ 'ã 'gã ku'ia peapyraap— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

Ajuee ajemuaẽm ma'e

²⁵A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga amũ 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe. “Tomojenosĩ Jejui 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamũ.

—Maran ae awau Jarejuwarete 'ga pyri ki 'ei? Emome'u jee 'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja e'i Moisesi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga rakue? Eremogyta nipo jepi? Maran enereapyo ee?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁷—Aipo e'i futat 'ã Moisesi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga rakue. “Peenup Jarejuwarete 'ga je'ega. Pẽporomutat Jarejuwarete 'ga ree al'jea futat. Mama'ea peapo 'ga upe, 'ga remifutar imũ. Pejejea'aramũ pejemogyau 'ga ree 'gã nee pejejea'ara apyraapa. Aipo aporamũ nipo pejeporomutaramũ 'ga ree al'jea futat”, e'i 'ga ka'aran are rakue. “Pẽporomutat pejepyriwara 'gã nee pejejee jeporomutara 'jawe etee futat”, e'i 'ga 'ã ka'aran are inuga janee rakue— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁸—Al'jea futat aipo 'ea— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Namutar iki peapo. A'eramũ pejewau Jarejuwarete 'ga pyri pejemanũ re— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁹A'eramũ 'ga 'jau Jejui 'ga upe nũ:

—A'eramũ je maranuara 'gã nee tepota'waramũ ki 'ei? Awỹja je pyriwaramũ ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁰A'eramũ kwe pe etee Jejui 'ga mama'e mũ momo'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jau ajuee 'gã pojejuka are.

—Kũima'e 'ga 'ut amũ akou ojypa Jerusareg awi. Ajejeja amunaw ipe 'ga 'ua numiamũ, Jeriko pe 'ga 'ua numiamũ. A'ere 'ga ruaw ipe muna'ywa 'gã 'ga rekoari. A'eramũ muna'ywa opokoka 'ga ree. 'Ga raitya mosoka 'ga wi 'ga nupãnupãu 'ga monou 'ga nuga. 'Ga jukaaipa 'ga reja inuga peyse pe.

³¹A'eramū mainana 'ga amū awau akou pe rupi. Awau owaēma 'ga upe. Irāā'ā 'ga ruwamū peyse pe. Amā'jāu etee 'ga ree. Okwapa etee 'ga pyu. A'ere mainana 'ga nokoi 'ga ree. Awau etee 'ga pyu. ³²A'ere 'ga amū 'ua nū. Levi 'ga juapyrera 'ga amū 'ua 'ga pyu nū. 'Gā pytuna 'ga futat numiamū. A'ere nānēwējēmī 'ga nokoi 'ga ree. Okwapa etee 'ga pyu nū— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe.

³³—A'ere Samari ywy pewara 'ga 'ua pe rupi akou. Na'ga jekoty'aawa 'ga rūi agawewi. 'Ga ree iporomutare'ema 'ga agawewi.^b Inupāmyrera 'ga judeua. A'etea Samari ywy pewara 'ga inupāmyrera 'ga resakawe ajemuaēm 'ga ree. ³⁴A'eramū 'ga opytau 'ga ree. Na'ga remiesaga 'ga rūi agawewi. A'etea 'ga opytau 'ga ree. Oporiaramū 'ga ree. Iporiay'i 'ga 'upa 'ga upe. “Maran poko ene 'i?” 'jau 'ga 'ga upe.

—“Muna'ywa opokok je ree ki 'ei, jekaraemā areewi ki 'ei”, 'jau 'ga 'ga upe.

—A'eramū futat 'ga muagy monou 'ga ree, 'ga pi'rokawer are. Muaga 'ga ree imono re ifaa 'ga wi. A'ere 'ga 'ga monou kawaru'i 'arimū, weymawa 'arimū 'ga rupia. A'eramū futat 'ga 'ga rerua erowaēma ae sawa 'og ipe. A'e pe futat 'ga 'ga fuanuga 'ga rerekou.

(Luka 10.30-37)

^b 10.33 Ymā judeu 'gā niporomutari Samari ywy pewara 'gā nee rakue.

35—A'i'we 'ga, oo enune, oka'aranũũ monou 'oga jara 'ga upe. “Efuanug 'ga jee. Maran gatu nipo owaẽme'ema ka'aranũũa jupe. Jupe iwaẽme'emamũ tejewya tameypyap ene 'jau”, 'jau 'ga 'oga jara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

36 Imome'upaw ire Jejui 'ga oje'ega moromu'jara 'ga upe nũ:

—Muapyra 'gã inupãmyrera 'ga resaka. Maranuara 'ga ajemuaẽma 'ga ree? 'Ga pytuna 'ga te ajemuaẽm 'ga ree?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

37—Naani. 'Ga pytune'ema 'ga futat ajemuaẽm 'ga ree, ojejukau 'ga ree— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat. 'Ga pytune'ema 'ga futat ojejuka 'ga ree. A'eramũ pẽẽ nanẽ iapou nan— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Nan aeresage jejukai ajuee. Namutar iki pẽẽ nanẽ peapo nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ moromu'jara 'ga awau nũ.

Jejui 'ga awau Marta ãẽ 'wyr ipe

38 Aipo mome'upaw ire Jejui 'ga wemimu'e 'gã nerawau ajepeja amunaw ipe nũ. Marta ãẽ rog ipe awau osou. 39 ãẽ kypy'yra ãẽ, Mari ãẽ awau wapyka Jejui 'ga pyri, 'ga porogyta renupa 'ũina. 40 A'eramũ Marta ãẽ kumi apou erekou. A'eramũ ãẽ 'jau ojeupe: “Koo. Je tee 'i nipo aje ako mama'e apou jarejee”, 'jau ãẽ. “Maran tete Mari kynu nuapoi mama'ea je pyri. Wapyg etee pa 'ã kynu 'ũina kã pyri nũ”, 'jau ãẽ ojeupe.

A'eramũ ãẽ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Emut kynu je poaa. Je etee ako teporowykyau. “Ekwap ãẽ poaa mama'e apou”, ere kynu upe jee— 'jau ãẽ Jejui 'ga upe.

41—Naani. Ene te 'ã eporowyky are etee enerea'at. Epytu'u'i jui. Erejemuaẽm awi eporowyky are etee— 'jau 'ga ãẽ upe. —Tene Mari ãẽ reni. Jeporogyta are ãẽ porenuwiweramũ. Jaruete ãẽ reni je renupa, jeporogyta are wea'aramũ— 'jau 'ga ãẽ upe. 42—Ene te 'ã mama'e apoawamũ etee ereko rakue. ãẽ jeje'ega renuparamũ etee ako. ãẽ te 'ã oporowyky esagea wesak ojeupe. Nomomoira'uweri 'gã ãẽ jui— 'jau Jejui 'ga ãẽ upe 'ũina.

Jarejuwarete 'ga upe 'gã je'eg are 'gã mu'eawet

(Mateu 6.9-15; 7.7-11)

11 1 Anure Jejui 'ga 'ũina oporogytau 'Uwarete 'ga upe. 'Ga pig ire 'ga remiayuwa 'gã 'jau 'ga upe:

—Ore mu'e ape Jarejuwarete 'ga upe oroje'eg are ki jã— 'jau 'gã 'ga upe. —Sã'ã Juã Batista 'ga wemiayuwa 'gã mu'ea rakue. Nan ore mu'e ape, ene taetu— 'jau 'gã 'ga upe.

2 Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Nan iki peporogyta 'ga upe:

Kiapi'ni. Oroje'eg ore arajupa enee.

Tene muoryp ki 'gã najuejue etee.

Kamẽsiete ki 'gã najuejue etee tene rerowiat ajemogyau.

Kamēsīete tere'ỹi 'wyrriaramū oreo najuejue etee 'jau.

³ 'Awamū ki mama'ea emut oreo oreremi'uramamū.

⁴ Norerea'aru'jawī ore mama'e tywera orojeupe 'ga iapoawer are.

A'eramū ki ene ejea'aru'jawe'emamū oretywer are.

Ore mamuakat futar iki ape mama'e tywera apoe'em are,

pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Jarejuwarete 'ga upe pejeporogyta awi kasi pepoit futar ine. Ojewi pepoire'emamū nipo 'ga mama'e esage muri pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

A'ere 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū, 'gā mu'jawamū nū:

—Sā'ā nipo kūima'e 'ga amū rura iwaēma opytuna 'ga upe ppyaje. A'eramū nipo 'gā oseae ajemogyau. A'eramū nipo 'ga 'ga momaka. ⁶ “Kanape'ia emut amū jee. Muapya kanape'ia emut jee. Jepyntuna 'ga 'ut amū owaēma jee. A'ere nitywi mama'ea 'ga upe. A'eramū je tejua, emut amū mama'ea jee, 'jau enee”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. ⁷ A'eramū nipo oset ma'e 'ga 'jau ajaupe: “Aset je tejupa. Najefu'amiweri je. Jera'yra 'gā oset 'upa. Awopytyim je 'okwara ko”, 'jau nipo ta'yt ma'e 'ga ajaupe.

⁸—A'ere nipo 'ga pyntuna ojero'waro'wau etee 'okwara mopoga u'ama 'ga upe wojere'emamū. Pog pog pog. A'eramū nipo 'ga omogerukare'emamū afu'ama, kanape'i monou 'ga upe, opytuna 'ga omogerukare'emaue.

⁹—A'eramū je 'jau pē nupe: Nan tee futar iki pejemogy pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe pejeojere'emamū. A'eramū 'ga pēnemifutara mua pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

—Ojeupe pēē mama'e renūjamū Janeruwarete 'ga imuri pē nupe. “Je poar ape” ojeupe 'eramū 'ga pē poari futari. Kamēsīete 'ga pejepeare'emamū, pejeje'ega pejejemogyau pejeojere'emamū 'ga upe. Sā'ā mama'e 'ara ae wi. A'eramū 'ā ae ijaramū awau ekaa. Esag ire tāmējē 'ā ae opoia ekar awi. Nan tee futar iki pēē, pejeje'ega pejeojere'emamū futat 'ga upe mama'e renūi awi. A'eramū 'ga mama'e mua pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

—'Okwara mopogara 'ga 'jawe ki peko. 'Okwara rawopytymo'wog ire etee 'ga pōiri imopog awi. Nan tee futar iki pēē. Pepoit kasi 'ga upe pejeporogyta awi ne. A'eramū 'ga pē poari futari— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁰—“Mama'e emut amū jee” 'jara 'gā nupe 'ga imuri futari. “Je poar ape” 'jara 'gā 'ga opoat futat. Ojeupe peje'egamū 'ga je'egi futari pē nupe— 'jau 'ga u'ama 'gā nupe oporogytau.

—Pejenosī kasi mama'ea 'ga upe enūina ne. Mama'e esage tee te 'ga amut pē nupe. Namura'uweri 'ga mama'e tywera pē nupe. ¹¹ Sā'ā pēē. “Mama'e emut amū jee, Kiapi'ni”, pejeja'yra pejejeupe i'eramū mama'e katurama etee imonoa pejeja'yra upe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e esagea etee imuri pē nupe, “mama'e esagea emut jee” 'eramū. Moja sipo pemono pejeja'yra upe, “ipira emut jee” 'eramū? Naani. Mama'e esagea etee te pemono pejeja'yra upe. ¹² “Wyraupi'a emut amū jee” 'eramū

sipo jawa'jyra pemono pejeja'yra upe? Naani. Nepemonoa'uweri jawa'jyra pejeja'yra upe. Nan tee futat Ku'jywa 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹³—Pëë 'ã aetywera agawewi. A'etea 'ã mama'e esagea etee pemono pejeja'yra upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Nan tee futat peapo numiamü. A'ere Ku'jywa 'ga te mama'e esagerete muri pë nupe “mama'e esagea emut oree” ojeupe pëë 'eramü— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —U'agesagea miamü futat 'ga amut pë nupe, “Emut E'agesagea jee” ojeupe 'eramü— 'jau 'ga oporogytau 'gã nupe.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Mateu 12.22-30; Maku 3.20-27)

¹⁴Oporogytapaw ire Jejui 'ga mama'eukwaawa pe'au erekwara 'ga wi. A'ea 'ga moje'egukare'ema 'ga mogou. Ije'lege'ema 'jawe 'ga pirewara 'ga mogou. A'eramü 'ga ojewi ipe'a re oje'ega nü. A'e resakarera 'gã oporesagamü ajemogyau 'ga ree.

¹⁵A'ere 'gã amü “o'meramü te 'gã 'i”, 'gã 'i etee ajaupe:

—Mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imü te 'ga 'ga pirewara moiri 'ga wi— 'jau 'gã ajaupe. —Pesepu je'eg imü te 'ga imoiri 'ga wi— 'jau etee esakarera 'gã ajaupe.^c

¹⁶A'eramü peuwara 'gã 'jau 'ga upe:

—Oreemiesage'ema eapo amü oree. A'e resaka “Aljea futat ra'e”, taru'e enee 'jau. “Janeruwarete 'ga opäjë muri 'ga upe ra'e”, taru'e enee 'jau— 'jau 'gã 'ga upe numiamü.

A'ere 'ga nuapoi 'gã nupe. “Mama'e tywera siapoukat esaka 'ga upe jarejee 'jau”, 'jau 'gã ajaupe numiamü. A'ere 'ga nuapoi 'gã nupe. ¹⁷Okwaap 'ga 'gã je'eg jemima ojee. A'eramü Jejui 'ga aipo 'jau etee 'gã nupe:

—Maran sipo 'gã amü a'eramü ojo'oka oywy pype ajamueu? Ajaupi etee futat ajuapisaupap, ojomateepapa ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Maran sipo a'eramü ajepeja amunaw ipewara 'gã ojo'oka ajaupi etee futat ajuapisawamü?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁸—Nan iapo re amunipo 'ã mama'eukwaawa remiayuwa ojomateepawi ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ¹⁹—“Pesepu päjë mü 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui”, 'jau ako pëë jee ko. A'eramü je 'jau pë nupe: Mal'ja päjë mü ajee pënemiyuwa 'gã mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui? NaJaneruwarete 'ga päjë mü rüi nipo 'gã imoiri 'gã nui?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁰—Je nanë futat 'ã Jarejuwarete 'ga päjë mü etee je 'ã imoiri 'gã nui. A'eramü pëë a'e are je kwaapa. “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga te nipo 'ã”, 'jau amunipo 'ã pëë jee— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

²¹—Ifuakat ma'e 'ga 'ã u'ywa renu'ama 'okwar ipe woga rarümü. A'eramü 'ã muna'ywa osowe'em. ²²A'eramü ifuakararete ma'e 'ga 'ua 'ga muajãna 'ga

^c 11.15 Mama'eukwaawa 'wyrriara rera muküi tapy'yja je'eg imü. Satanasi 'jawamü, Pesepu 'jau nü.

monou 'ga retyka u'ywa pojekau 'ga wi. A'eramũ futat osou 'ga karaemã upe. A'eramũ futat 'ã erawau ime'ega ajaupe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Mama'eukwaawa 'wyriara ifuakat ma'e 'jawe. Ipãjẽ futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te pãjẽretea. Mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽa te 'ga wapyraap. Ma'eramũ 'ã ae Jarejuwarete 'ga pãjẽ mũ mama'eukwaawa pe'ai 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama, oporogytau.

²³—Je ree iporomutare'ema 'gã najeremiayuwa rũi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jeporowyky are je poare'ema 'gã naje upe rũi oporowyky. Mama'eukwaawa upe te 'gã porowyky— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Werekwarera upe mama'eukwaawa jewyawet

(Mateu 12.43-45)

²⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽ nui omoir ire mama'eukwaawa nipo ioi ywy akỹme'ema rupi opytaawa mũ rekaa akou. A'eramũ nipo opytaawa mũ resake'emawe 'jau ojeupe etee futat nũ: “Maran te 'ã nooi tejekwawer ipe etee futat tejewya nũ 'i?” 'jau nipo ojeupe.

²⁵A'eramũ nipo ojewya 'ua werekwarera 'ga resaka. Erekwarera 'wyriar amuteeramũ nipo akowe'em ee. Ijekatu'oguu tuwamũ. ²⁶A'eramũ nipo opytuna majatykau awau. Sete nipo opytuna rerua. A'lea te nipo itywerete. A'eramũ te nipo erekwarera 'ga te'arareteramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea mama'eukwaawa rerekwarera pype ose re mama'eukwaawa noseu'jawi 'ua nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã ku'ia

²⁷A'ere Jejui 'ga oporogytapaw ire kũjã ãẽ mũ mytun awi wafukaja mua 'ga upe:

—Iku'i nipo eney kynananimenime ene ree— 'jau ãẽ wafukaja mua 'ga upe.

²⁸Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga 'jau ãẽ upe:

—A'jea futat nũ ã. Iku'i futat ãẽ je ree nũ ã— 'jau 'ga ãẽ upe. —Je rerowiaara 'gã taetu nipo ãẽ ku'i wapyraap— 'jau 'ga ãẽ upe.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enũinawet

(Mateu 12.38-42; 16.1-4; Maku 8.11-13)

²⁹Ojee 'gã jatykapaw ire Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—'Awauwaramũ miamũ 'ã nepẽa'wyri futari pejejemogyau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Oreremiapoe'ema eapo amũ oree, pe'je 'ã jee numiamũ. A'e resaka “A'jea futat Janeruwarete 'ga opãjẽ muri 'ga upe ra'e”, taru'e enee 'jau, pe'je 'ã jee numiamũ. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pẽ nupe pẽnemiesagamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Juna 'ga ree etee je pẽ muea'ari pẽ mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—Sã'ã ipira Juna 'ga mokona rakue. A'eramũ 'ã imuapyra 'ara rupi 'ga rerua eropy'apojyau rakue. Nan tee futat je ferawi imuapyra 'ara rupi. Je manũ re nipo Janeruwarete 'ga futat je moferapa imuapyra 'ara rupi Juna 'ga

'jawerimũ etee futat. Aiporamũ tãmẽjẽ te nipo pekwaap. “Na pa je Janeruwarete 'ga 'ga muri rakue”, 'jau nipo pẽẽ jee je feraw ire— 'jau 'ga 'gã nupe.

31—Wowase pẽ majatykaaw ipe Janeruwarete 'ga 'jau pẽẽ mũ nupe. “Ko 'gã esage ra'e. Werowiat wejue 'gã jera'yra 'ga. A'eramũ je 'gã mua tejemiayuwamũ. A'eramũ 'awamũ 'gã 'ua osou ywag ipe je pyri. Jera'yra 'ga 'gã werowiat rakue”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe. “Ko 'gã te aje nia'wyri. Nuerowiari 'gã jera'yra 'ga rakue”, 'jau nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Aipo 'eramũ nipo Sepa ywy pewara 'wyriara eẽ 'jau pẽ nupe: “NaKu'jywa kĩa remiayuwã rũi agawewi je ikue. A'etea je ojot muku awi Sarumãu kĩa je'ega renupa ikue”, 'jau nipo eẽ pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“A'ere 'ã Jejui kĩa rekoi agawewi pẽ pype rakue. I'akwaap ma'e kĩa jẽmĩ. A'etea 'ã nepeanuwi kĩa je'ega rakue”, 'jau nipo eẽ oje'ega 'ua pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'jea futat eẽ 'i. Sarumãu 'ga a'jea futat okwaap numiamũ. A'ere 'ga nokwaapawi. Je te 'ã a'jea futat okwaap katu katu. A'etea 'ã jeje'ega nepeanuwi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

32—Janeruwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe nipo Ninewa pewara 'gã afu'ama pẽ nupe. “Ore nanẽ nũ. Norokwaawi ore Ku'jywa 'ga ikue. A'etea ore orojeupe Juna 'ga 'ga mome'u pyrauwe oropoit orotywer awi ikue”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. “A'ere 'ã nepeanuwi futari Jejui 'ga je'ega rakue”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Juna 'ga a'jea futat esage ma'ea rakue. A'ere 'ã je te 'ga apyraawi. A'etea 'ã naje rerowiari pejepe pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Arãparĩn

(Mateu 5.15; 6.22-23; Maku 4.21-23)

33 A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Arãparĩna monyg ire ae nomima'uweri mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi jakatupe te imỹina ajuesawamũ te— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

34—Tata eny 'jawe aereaa. Sã'ã tata enya mama'e resaukara janee. Nan tee futat jarejeau jane mama'e resagi. Ea ma'e 'gã wesak katu katu futat mama'ea. Eawep ma'e 'ga te aje 'ã nuesakatui mama'ea. Nan tee futat pẽẽ. Ea ma'e 'gã 'jawewaramũ pẽẽ pẽneapyo pejejemogyau jeje'eg are, erowiaa pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ mama'e apou Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. A'ere eawep ma'e 'jawewaramũ nepẽneapyoi futari jeje'eg are. Neperowiari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejemifutar imũ etee futat mama'e apou pejejemogyau. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

35—A'eramũ pẽẽ jeje'ega renupa futat. Jeje'ega tata eny 'jawe. Sã'ã tata enya pe resaukara pẽ nupe. Nan tee futat jeje'ega pẽ mu'ei ywaga piar are. 36 A'eramũ pẽẽ jeje'ega renuparamũ tata eny pype futat pejejemogyau pejeatau. Jeje'ega renupara 'gã a'jea futat ajemogyau mama'e apou esage Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Judeu 'gã nemiapo
(Mateu 23.1-36; Maku 12.38-40)

³⁷Jejui 'ga porogytapaw ire fariseu 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—Ere ejua ejemi'waa je'wyr ipe— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga awau 'ga rupi.

'Ga rog ipe owaẽm ire Jejui 'ga awau osou. Awau wapyka. ³⁸A'eramũ 'ga mo'wyarera 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. Nojepoei futari nipo ajee 'ga ki sa”, 'jau 'ga ojeupe. “Najane 'jawe rũi 'ga jepoei ojemi'war enune”, 'jau 'ga 'ga ago'wau ojeupe etee futat.

³⁹A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee.

—Ene 'ã jarejemiapou etee futat mama'ea ereapo ekou numiamũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'jeteetewi 'ã ene mama'e apou ekou numiamũ. A'etea 'ã nenea'wyri. Pẽẽ 'ã y'a kupe pireita futat numiamũ. A'ere 'ã nepekatu'ogi waipy katy. Nan tee futat 'ã pẽẽ. Pẽpir esageay futat numiamũ. Pejauk futat pejepiky'a awi numiamũ. A'eramũ 'ã pẽpira ojekatu'oka numiamũ. A'ere pẽkurasãu nia'wyri futari. Iky'auramũ futat pẽkurasãua. A'ere 'ã pejekurasãu nepekatu'ogi futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina.

⁴⁰—Pẽ'akwaawe'ema pẽ nereko kũi— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyräfena 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga 'ã pẽ apoarera. A'eramũ 'ga afuweramũ pẽ katu'og are numiamũ. Napẽpira katu'og are rũi 'ga fuweramũ. Pẽkurasãu katu'og are tee 'ga fuweramũ numiamũ— 'jau 'ga oje'ega moywyräfena 'gã nupe. —Pejetywer awi pepoir ire amunipo 'ã 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ amunipo 'ã pẽẽ pejejesageramũ pejejemogyau 'ga upe, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴¹—Pejejakate'em awi pepoit. Ikaraemãe'ema 'gã nupe pejekaraemã pemono amũ. Nan pẽẽ iaporamũ pejekatu'ok, pẽpira we futat pẽywyter ipe nanẽ nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴²—Pẽporiayi' pẽẽ numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweri pejejee pejeporomutare'em are. Fariseu 'ã pẽẽ. A'eramũ pẽẽ mama'e mojo'oka pejepo 'jawe pejejeupe. Ko pypiara nanẽ imojo'oka nũ. A'eramũ pẽẽ majepeja monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ emyrera pẽma'ea. Kumikasiga miamũ pẽẽ imojo'oka imonou Jarejuwarete 'ga upe. Nanuara te esage futat 'ga upe numiamũ. A'ere namĩa etee rũi peapo. Pejejee nanẽ futar iki pejejuka esage nũ. Mĩmera apoa esageay Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mul'jau ee. —A'ere 'ã pẽẽ nanarũi. Pẽẽ 'ã pejuereko tywerete. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pejejee pejeporomutare'em are pẽ nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina. —Pejepytuna 'gã nereko esagearamũ Jarejuwarete 'ga ree we futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'ere pejepytun are pejejuka'emamũ Jarejuwarete 'ga we futat pereko tywerete— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina oporogytau.

⁴³—Pẽporiayi' nipo pẽẽ numiamũ. “Je jeresage” pe'je numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweretei. Pejejatykaaw ipe pejewau

'ã kũima'eeteete 'gã apykaw ipe etee pẽapygiwet. Ukawõ'õ me pejeatau pejemogyau miamũ 'ã pejejeapeje'ega futaa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

44—Judeuramũ jane nipyругa'uweri tywy are. Tywya nia'wyri. Aeto'omera ajemogy. A'eramũ jane jarepyruga'ema futat ee. A'eramũ jane mama'e monou tãmẽjẽ futat imỹina tywy 'arimũ imojewakawamũ ajaupe. A'eramũ ae tywy 'arimũ opyruga'ema. Tywya 'ã 'ũina ojewage'emamũ. A'eramũ 'ã ae okwapa i'arimũ. Ikwaape'ema rerekou. Nan tee futat pẽẽ. Nepẽywyter a'wyri pejemogyau. A'ere 'gã nokwaawi te. Tywy jewage'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Oresageay” pe'je 'ã jepi numiamũ. A'ere 'gã nepekaawi te. Pẽywyter a'wyre'ema nokwaawi te— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe.

45 A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã amũ 'jau Jejui 'ga upe, aipo 'ga 'eramũ.

—'Gã nupe aipo 'jau te ore nanẽ futat ore ago'o ape e'ỹina nũ— 'jau 'gã 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

46—Pẽẽ nanẽ nipo moromu'jaramũ pejemogy tywet 'gã 'jawe futat nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Napejemimu'efer imũ etee rũi te 'ã mama'ea peapo. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete futat. Sã'ã 'gã amũ mama'e poyja monoaaju'arimũ. A'eramũ 'gã ojopoare'ema iupia. Nan etee pẽẽ. Pẽẽ 'ã Moisesi 'ga remikwasiarer are pemu'e katu katu 'gã numiamũ. “Peko esage 'ã pejemogyau Moisesi 'ga je'eger imũ. Pepoit kasi 'ga je'eger awi ne”, pe'je 'ã 'gã nupe pejemogyau numiamũ. A'ere 'ã pẽẽ te nepeko esagei pejemogyau Moisesi 'ga je'eger imũ— 'jau 'ga 'gã mu'jara 'gã nupe.

47 A'ere 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pẽporiay'i pẽẽ pejemogyau numiamũ. Nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã je'ega. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete futat. Pẽypy 'gã 'ã Janeruwarete 'ga mome'wara 'gã je'ega nuenuwi etee rakue. Ma'eramũ 'ã 'gã 'ga je'ega mome'wara 'gã apisi rakue. Pẽẽ nanẽ 'ã 'gã je'egera renupe'ema nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 48—Pejepy 'gã 'gã apisi re 'ã pẽẽ ita esage monou 'gã nywy 'arimũ peje'arasiga resaukaawamũ. A'ere 'ã pẽ'arasig 'mea te pẽ nerekoi. Pẽku'ia te pẽ nereko 'gã apisiawer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

49—Janeruwarete 'ga 'ã i'akwaap tãmẽjẽ futat. A'eramũ 'ga jane kwaapa. A'eramũ 'ga 'jau “Teje'ega mome'wara 'gã tomono 'gã nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga rakue. “Amumera 'gã te nipo 'gã wereko tywerete. Amumera 'gã te nipo ajee 'gã wapisi”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

50—A'eramũ Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete werowiaara 'gã nepyaa. Nepẽ'arasigi te 'ã pejetywer are. Pejetywer are, jareypy 'gã tywer are. Mĩmer are 'ga pẽ nereko tyweretei. Janepy 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisau ekoete rakue. Ywy apo ypyrauwe te 'ã 'gã 'ga rerowiaara 'gã apisi rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'ũina. 51—Apeu 'ga ra'ne te 'ã 'gã ajuka ppy ppy rakue. A'ere 'gã 'ã 'awamũ taetu 'ga rerowiaara 'gã apisi kwaiwete. 'Awamue 'gã 'ã Sakari 'ga jukau rai'i nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga rukawõ'õ me 'ga

'amamũ 'gã 'ã 'ga jukau rai'i. A'eramũ nipo 'ga pẽ nerekou tyweaete iapisipyrrera 'gã nepyaa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵²—Moromu'jara pẽẽ numiamũ. Pẽporiay'i pejemogyau numiamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nereko tyweri futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ã neperowiari futari. A'eramũ 'ã pẽẽ erowiarukare'ema 'gã nupe. Pẽ'me etee 'ã 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'jea futat ikwaape'ema. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga pẽ nerekou tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵³Oporogytapaw ire Jejui 'ga awau 'gã nui. Fariseu 'gã amũ awau 'ga rupi Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. A'eramũ 'gã awau akou oporogytau pe rupi. Ajamueu awau akou. Oje'ega moywyrafena 'ga upe, 'ga rerawau 'ga rerekou, 'ga moporogytaukaa ojeupe. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Pe'je ajee 'ga simoporogytaukat jarejee 'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Siesak 'ga mama'e tywera mome'ua jarejee 'jau 'ũ— 'jau 'gã ajaupe, ajuerawau ajuerkou. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga moporogytaukaa 'ga rerawau 'ga rerekou pe rupi. A'ere 'ga morogyta a'jea etee imome'ui 'gã nupe 'ga nerawau 'gã nerekou. Nomome'ui futari 'ga mama'e tywera. ⁵⁴—'Ga je'eg ekoete 'ga rekoramũ sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

A'ere 'ga morogyta a'jea etee imome'ui 'gã nupe 'gã nerekou.

Pekyje ki Jarejuwarete 'ga wi

(Mateu 10.26-31)

12 ¹A'eramũ 'gã ajatykau Jejui 'ga ree. 'Ga porogyta renupa 'ua ajatykau. Kwaiwete 'gã. A'eramũ 'gã opyruga pãwẽ gatu etee te futat ojopy are. Opyrugawe'ema rerekou 'gã opyruga ajuee.

A'ere Jejui 'ga je'egi wemimu'e 'gã nupe etee ra'ne:

—Peko kasi fariseu 'gã 'jawe ne— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe. —“Ore 'ã oreresageay”, e'i 'gã numiamũ. A'ere o'meramũ te 'gã 'i ajemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nepeesagi te 'gã tywera. A'ere 'gã tywereteramũ futat. Mama'e tywera 'gã wapo ajemogyau. A'ere 'gã imimi te. Kanape'i jopypeawa 'jawe 'gã tywera. Nuesaga'uweri ae kanape'i jopypeawa. A'ere imopy'apirupaw ire ae imopy'apiruawa kwaawi futari. Nan tee 'gã tywera. Ae nuesaga'nei nipo 'gã tywera. A'ere anure te nipo ae esagi futari. Pejemogy kasi 'gã 'jawe ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. ²—Nomima'uweri futari mama'e tywera. Anure te nipo imimipyrrera jesaukari 'gã nupe. ³Awamũ 'gã amũ jemogyi jemime oje'ega ajaupe. A'ere aipo 'ara rupi te nipo 'gã amũ imome'ui 'gã nupe wafukaita. A'eramũ te nipo najuejue etee futat pekwaap— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

⁴A'ere Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Pekyje awi pejeapisi are ifuwet ma'e 'gã nui. Pẽ apisi 'gã numiamũ. A'ere 'gã pẽ'aga nomateepawa'uweri. ⁵Jarejuwarete 'ga wi te pekyje ete. 'Ga te a'jea futat pẽ mateepap ywawuje tee werowiare'emamũ. Pẽ'aga we futat 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —'Ga te a'jea futat mama'e tywera ojeupe iaporamũ ae apisi— 'jau 'ga 'gã nupe.

6—Janeruwarete 'ga te 'ã pãjêrete. A'ere 'ga jejukai esagei futari ae ree. Peesak wya'ia. Wya'ia 'ã niapoi agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga imanünamũ wesak 'üina. 7 Ae taetu aje 'ã ae ate 'ga upe. Ma'eramũ 'ã 'ga jejukai ae ree taetu— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama. —Pê'awa we futat ojemojopyrümawa ajemogyau pëakag are. Aeakag are ijemogyau we futat 'ga okwaapap. “Nojejukai nipo 'ga ore ree?” pe'je kasi ne. Naani. Ojejuka futat 'ga pë nee. A'eramũ ki pëe pejekyjawewem pejereko tywera 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

Pejenosĩ kasi Jejui 'ga mome'u awi ne
(Mateu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pëneki'yarete. Pejenosĩ kasi je mome'wau 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Gã nowase pëe je mome'u renosie'em ire je nanë najenosĩ pë mome'wau nũ. “Je Jejui 'ga remiayuamũ”, pëe 'eramũ je ywag ipe peoramũ je nanë futat ywag ipewara 'gã nowase a'e 'gã nupe nũ: “Koromũ noko jeremiayuwa 'gã 'ja”, 'jau nipo je pë nupe ywag ipe peoramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

9—Pëe mũ nipo 'jau 'gã nupe: “Je naJejui 'ga remiayuwa rüi”, 'jau nipo pëe. A'eramũ nipo je nanë futat ywag ipe peoramũ “Najeremiayuwa rüi koromũ”, 'jau nipo je 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

10—Ojeupe peporogyta re Janeruwarete 'ga pëtywera moiri pë nui. Je kuraw ire pëtywerete futat. A'ere nipo anure 'ga 'Agesage je'egi pë nupe, pëtywera resaukaa pë nupe. A'eramũ nipo pëe pejepoia pejetywer awi. Jui pepoir ire Janeruwarete 'ga imoia pë nui— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'ere 'ga 'Agesage kuraw ire nitywi 'ga amũ pëtywera resaukaawamũ pë nupe. A'eramũ pëe jui pejepoire'ema. Nan tee futat pejemogyau. Pejetywer awi pëpoiwiwere'emamũ Janeruwarete 'ga nomoiri futari pë nui. A'eramũ aipo 'gã awau mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

11—Anure nipo 'gã amũ je rerowiaaramũ pë pyygi pë nerawau pejejatykaaw ipe 'wyrriara rowase pë moporogytaukaa jupe. “Ekoay 'ga akou mama'e tywera apou”, 'jau nipo 'gã pë nerawau 'wyrriara upe pë mome'wau 'me jupe. A'eramũ kasi pekyje pejerooramũ ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ “Ma'ja 'jau sipo je 'gã nupe teporogytau 'wei”, pe'je kasi ne, pejekyjau ne. 12 Janeruwarete 'ga peu pë nerooramũ 'gã nupe peje'egawa amut pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

Ika'aranũũ kwai ma'e 'ga

13 A'ere kũima'e 'ga amũ mytun awi wafukaja mua Jejui 'ga upe:

—Jeruwa amanũ ai'i. A'ere jereki'yra 'ga arajuwa karaemãmera nomojo'ogi jee ai'i— 'jau 'ga wafukaja mua 'ga upe. —A'eramũ ene eje'ega 'ga upe jee: “Emojo'ok pejejuwa karaemãmera ejewirera 'ga upe”, ere ki 'ga upe jee— 'jau 'ga oje'ega mua Jejui 'ga upe.

14 A'eramũ Jejui 'ga 'jau etee 'ga upe:

—Naekeki'yra ene iago'o anupa rüi je ruri ai'i— 'ga 'li etee 'ga upe, aipo ojeupe 'ga 'eramü. —Naamanü ma'e karaemã mojo'oka rüi je ruri ai'i— 'jau etee 'ga 'ga upe.

¹⁵ A'eramü 'ga 'jau 'gã nupe nü:

—“Kwaiwete je karaemã futari”, pe'je awi. Nakaraemã rüi pẽ mogeukat ywag ipe. Tejerowiarãmü te je pẽ mogeukari ywag ipe Tejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

^{16,17} A'eramü Jejui 'ga mama'e mü mome'wau 'gã nupe nü:

—Küima'e 'ga amü ikaraemã kwaiwete ma'e 'ga amü e'li ojeupe: “Kwaiwete te 'awamü jeko pypiara 'wei. Kwaiwete jeremi'ua 'awamü 'wei” 'jau 'ga ojeupe. “A'ere ijagawa niapoi jupe. A'eramü je ma'ja apou jupe nü'ü. Najeporomonoweri je ee 'gã nupe”, 'jau 'ga 'üina ojeupe. ¹⁸ “Sikõ'i'i ma'ea pa je omono etyka kwy. Taapo tee amü tuwuu ma'e tejemi'u ryrünamü 'jau kwy. Tekaraemã reewe tomono inuga tupaw yau pype 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. ¹⁹ “A'ere ta'e tejeupe 'jau kwy: Kwaiwete te jeremi'ua 'wei. Noporowykyi futari te je 'awamü 'wei. Ajemi'wat etee futat te je 'awamü te'ýina 'wei” ta'e tejeupe etee futat 'jau kwy. “Teku'iramü tejemi'u are te'ýina 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁰—A'eramü nipo aipo 'ga upe Janerwarete 'ga 'jau: “Eremut ekoete eje'ega e'ýina ra'e”, 'jau nipo 'ga 'ga upe, amara'neramü 'ga ree. “Ene manü re awýja ma'ea eneremi'ua ki 'ei? 'Awauwe futat eremanü ejemi'u awi küi”, 'jau nipo 'ga oje'ega mua 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

²¹—Pẽẽ mü nipo pejekaraemã are etee futat pejejea'aramü. A'eramü Jarejuwarete 'ga ree jẽmĩ nipo pejejea'are'emamü futat— 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipoa küima'e 'ga 'jawe futat nipo pẽẽ. 'Ga 'jawe futat nipo pejemama'ea peetypap pejemanünamü— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

Pejemogypyk ki Jarejuwarete 'ga ree

(Mateu 6.25-34)

^{22,23} A'eramü Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe nü:

—Ma'eramü 'ã je 'li pẽ nupe: Pẽnea awi mama'e are etee pejemogyau, je 'li pẽ nupe. “Ma'ja je 'wau 'awamü”, pe'je awi pejejeupe. Pẽnea'ar awi pejejaity are etee pejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogypyk pejemogyau, 'jau je 'ã pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Ga te 'ã pẽ apo. A'eramü 'ga ojee pejemogypygamü mama'e mua pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau. ²⁴—Sã'ã wya'ia. Wya'ia 'ã nuapoi agawewi mama'ea. Nitywi agawewi 'ã mama'e tymawa. A'etea 'ã Janerwarete 'ga mama'ea omono jupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Niapoi agawewi wya'ia 'ga upe. A'etea 'ga ojejukau ee. Pẽẽ taetu aje 'ã aeramü. A'etea sipo 'ga nojejukai pẽ nee?— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁵—Peko sipo amü pejeymane'em are ete ea'at ma'eramü amü pejeymane'emamü namutat?— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Naani. Nia'wyrri futari aipoa miamü pẽ nupe ee pẽnea'ara. A'etea te nipo pẽyman pejemogyau. Pejeywyr are tee pejejea'aramü miamü pemanü futat. Mama'e are etee pẽnea'at pẽ nekoa nepẽ

koga'uweri— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁶—Ma'eramũ pẽẽ pejejea'aramũ mama'e are etee pejemogyau ki 'ei?— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁷—Sã'ã 'ywoytyra. 'Ywa 'ã noporowykyi agawewi futat opotyry are. A'ere ipotyra esageteeramũ— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te janepytunera 'ga, Sarumãu 'ga, ikaraemã kwai ma'ea rakue. 'Ga te 'ã taity esage ma'ea rakue. A'ere 'ã 'ywoytyra te 'ga raity esage apyraawi. ²⁸'Ywoytyra 'ã majepe 'ara rupi etee wesageramũ. A'eramũ 'ã ai'iwe opỹijagamũ. A'etea 'ã Janeruwarete 'ga omokaturam ipotyra jupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Jupe iapo re sipo 'ga nomonoi mama'e esagea pẽ nupe? Pẽẽ taetu aje 'ã pẽnesage 'ga upe. Ma'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaraipe etee 'ũ? Pe'je 'ga rerowiaa futat nanimenime. Perowiaraiw awi etee 'ga. ²⁹Au'je mama'e are etee pẽnea'ar ire. Pejemuaẽm awi pejemem'uram are etee. Pejemuaẽm awi nanẽ pejejaity are etee nũ. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee pejejuka ete— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁰—Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã te 'ã ajemuaẽm mama'e are etee. A'ere kasi pẽẽ 'ga 'jawe peko ne. Janeruwarete 'ga pẽnemifutara okwaap. Ojejuka 'ga pẽ nee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³¹—Jarejuwarete 'ga je'ega peenup katu katu. 'Ga je'eg imũ peko esage. A'eramũ 'ga mama'e esage mua pẽ nupe, pẽnemifutara mua pẽ nupe— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Nateepawi futari ywag ipe ako ma'ea
(Mateu 6.19-21)

³²—Pekyje futat kasi mama'ea pejejewi teepap ja'wyja'wyrãmũ ne. Pejemogyppyk futar iki pejemogyau 'ga ree. Janeruwarete 'ga ojee pejemogyppygamũ iku'i futat 'ũina pẽ nee. A'eramũ 'ga mama'e esage mua pẽ nupe. Anure ywag ipe pẽ nesaka 'ga aku'iramũ futat pẽ nee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³—Pejekaraemã ki peme'eg amũ ka'aranũũ are. A'e repyfera monou ikaraemãe'ema 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga ka'aranũũa 'gã nupe imonoramũ ywag ipe mama'e mua pẽ nupe. Mama'ea pejejaupe imonoawera mepyaũ pẽ nupe. Peu mama'e nateepawa'uweri. Nitywi mama'e mateepaara. Nitywi agu'jaa peu. Nitywi jypemeruua. Nitywi muna'ywa. A'eramũ mama'ea atepawe'emamũ futat peu— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁴—Pejekaraemã are etee pẽnea'aramũ 'au ywy pe etee futat pejekaraemã pereko. A'ere Janeruwarete 'ga ojee pẽnea'aramũ, ywag ipe nanẽ mama'e esage muri pẽ nupe nũ. 'Auwara karaemã momytunara 'gã ojejuka 'au ojeapo ma'e are etee ajemogyau. A'ere ywag ipe karaemã momytunara 'gã jejukai Jarejuwarete 'ga ree te— 'Jau 'ga 'gã nupe u'ama.

“Je rura ki peapesak” Jejui 'ga 'eawet

^{35,36}—Anurenure'i nipo je oi Jarejuwarete 'ga pyri pẽ nui. Anure te nipo je ruri nũ. A'eramũ pẽẽ je ruru'jawa rapesaka pejemogyau— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau 'ũina. —Sã'ã aeporowykya 'wyrriara upe. A'eramũ 'ã 'wyrriara 'ga awau watau wemiayuwa 'gã nui, maraka pe 'ga awau 'gã nui. A'eramũ 'gã 'ã

'upa tata monyka im̃yina 'ga rura rapesaka. Owaẽmawe 'ga 'ã 'okwara mopoga wemiayuwa upe. A'erauwe 'ã 'wyrriara 'ga remiayuwa iawopytymo'woka 'ga upe. ³⁷A'eramũ 'gã aku'iramũ 'upa. 'Ga waẽma rapesakara 'gã aku'iramũ. “Au'je katu pa 'ga ruri jane sere'emaue nũ”, 'jau 'gã ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—A'ere nipo 'ga opiara mosoka, oje'ega wemiayuwa 'gã nupe: “Pe'je pejejua pejejem'i'waa”, 'jau nipo 'ga ojewyra rapesakara 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁸—Meewei 'ur ire nipo 'ga ypyaje 'ua owaẽma. A'tea nipo 'gã ajemogyau 'ga rapesaka. 'Ga waẽmamũ nipo 'gã aku'iramũ. ^{39,40}Nan tee futat nipo pẽẽ je rura rapesakaramũ pejejemogyau au'jeteramũ je rapesaka— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Nepekwaawi futari je jewyawa. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau au'jeteramũ je rapesaka— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Sã'ã 'oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Muna'ywa rura kwaaw ire amunipo 'ã 'oga jara 'ga awawe'em 'og awi. A'ere 'ga nokwaawi futari muna'ywa rura wog ipe. Nan tee futat nepekwaawi pejejek'i'yramũ je jewyawa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Kũima'e 'ga remiayuwa 'gã

(Mateu 24.45-51)

⁴¹Aipo 'ga 'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore upe te ere aipo 'jau? Najuejue etee te 'ã ere ore nũ?— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

⁴²A'eramũ Jejui 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Je rerowiaaramũ etee futat pejemogy najuejue etee futat je rapesaka, je jewyra rapesaka— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

A'eramũ Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'uaw are nũ:

—'Wyrriara 'ga remiayuw esage 'ga 'lakwaap ma'ea. O'wyrriara 'ga je'eg imũ etee futat mama'ea wapo. A'eramũ 'wyrriara 'ga wata enune wemiayuw esage 'ga m̃yina wemiayuwa 'gã nesakawamũ. “Aata je. A'eramũ je ene m̃yina 'gã nesakawamũ”, 'jau 'wyrriara 'ga wemiayuw esage 'ga upe. “Mama'ea ki emono 'gã nupe 'gã nemi'uramamũ”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ nipo 'ga 'wyrriara 'ga awau watau 'gã nui. Anure nipo 'ga ojewya 'ua nũ. ⁴³'Ga 'eawer imũ etee mama'e apo re nipo 'wyrriara remiayuw esage 'ga aku'iramũ ajemogyau o'wyrriara 'ga resakawe. ⁴⁴A'eramũ 'wyrriara 'ga we futat aku'iramũ 'ga ree wemifutar imũ etee 'ga porowykyramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ nipo 'ga al'jea futat 'ga monou 'ga m̃yina okaraemã are ojejuka ma'eramũ. ⁴⁵A'ere nipo im̃yimirera 'ga amũ 'i ojeupe: “Mukuu nã'ã je'wyrriara 'ga oi re'ã, oporomukuramũ re'ã”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga opytuna 'gã amũ nupãnupãu. A'ere nipo 'ga awau ojemi'waa, kawãajaiwa rykua. A'eramũ nipo 'ga weawyrywamũ akou. Oporowykyawe'em nipo 'ga 'ũina. ⁴⁶A'e pype nipo 'ga 'wyrriara 'ga 'ua owaẽma erujewi 'ga upe. Wapesage'emeteramũ nipo 'ga 'ua owaẽma erujewi 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga 'ga rekoarũ'e'ema resakawe 'ga mopimopika. A'ere nipo 'ga 'ga monou tata pe imomoa 'ga rerekou tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

47—'Gã amũ nipo 'wryiara remifutara kwaapa futat numiamũ. A'ere nipo 'gã nuapoi jupe. A'eramũ nipo 'ga 'wryiara 'gã nupãnupãukaa tesirũmera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

48—Amumera 'gã te nipo ajee nokwaap katui 'wryiara remifutara. A'e 'gã 'gã nonupãuui. Nonupãi kwaiwete. Inãinãni'ĩ etee nipo 'gã nupãi, mama'e tywera apo re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—'Gã amũ nipo 'wryiara remifutara kwaapa katu katu futat. 'Gã a'jea futat oporowyky jupe. Wemiesaga 'gã nee ojemogypyka etee. Wemiesage'ema 'gã nee 'ga nojemogypyga'uweri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

Jejui 'ga ree nipo ae ajamueu

(Mateu 10.34-36)

49 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e mateepapa je ruri. Sãã tata mama'e tywera mateepawa. Nan tee futat nipo je ruri mama'e tywera mateepapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga nipo je rerekou tywerukaa pëtywer are 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga werowiaara 'gã nerekou tywerukare'ema. A'ere je anure 'ga rerowiaare'ema 'gã etee ereko tyweretei— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 50—Anurenure'i nipo je rerowiaare'ema 'gã je rereko tyweri. A'e are etee je rea'aramũ tekou— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

51 A'ere 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rur ire nipo ore jamuepawi”, pe'je kasi ne. Naani. Je ree taetu nipo pejamue pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. 52—Je ree naju'jaju'jawe tee rüi pënea'at mama'e are. Muküja 'gã nipo pëpytuna 'gã oporomutaramũ je ree. Muapyra 'gã tee nipo ajee pëpytuna 'gã niporomutari je ree. A'eramũ nipo 'gã naju'jaju'jawe tee rüi wea'aramũ je ree— 'jau 'ga 'gã nupe. 53—Küüma'e 'ga amũ nipo je rerowiaa. A'ere nipo 'ga ra'yra naje rerowiari. Kújãmuku ëë mü nipo je rerowiaa. A'ere nipo ëë ya naje rerowiari. A'eramũ nipo 'gã ajamueu je ree— 'jau 'ga 'gã nupe.

Naje kwaawi pejepe 'ga 'eawet

(Mateu 16.2-3)

54 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ywagũna resakawe 'ã pëë mü 'jau pejejaupe: “Amana nipo 'ã 'ja”, 'jau 'ã pëë pejejaupe. A'eramũ a'jea futat amana. 55 Ywytu ruramũ 'ã pëë, “Arasimiũna nipo 'ã”, 'jau 'ã pëë pejejaupe. A'eramũ 'arasimiũna futat— 'jau 'ga 'gã nupe. 56—Ywagũna resakawe 'ã pëë amana kwaapa pejejemogyau. Ywytu ro'ysag are 'ã pëë 'arasimiũna kwaapa— 'jau 'ga 'gã nupe. —Tejuwarete 'ga remiaporama je amome'u pë nupe. Ma'eramũ sipo nepekwaawi? Nepëporokwaawiweri te 'ã ee. Ma'eramũ 'ã nepekwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Pemota'wa pejejee iporomutare'ema 'gã
(Mateu 5.25-26)

⁵⁷A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ ajee mama'e esagea pejejeupe iapoa nepekwaawi pejemogyau 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere Jejuí 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

⁵⁸—“Mama'e tywera 'ga wapo jee”, pejejeupe 'ga amũ 'eramũ pejewau pejeporogytau 'ga upe, 'ga mota'wau pejejeupe. Kasi a'e pe 'ga pẽ nerooi 'wyriara 'ga upe ne. A'eramũ 'wyriara 'ga pẽ monoukaa jefaruu 'ga upe, pẽ munewukaa ne. ⁵⁹Moromunepawa pype pejemono re nipo nepe'ëarũ jui. Mama'e tywera apo mepy re tãmêjẽ te pe'ë jui— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee. —Nan tee futat ki pẽẽ. Mama'e tywera apo re peje'eg tãmêjẽ futat Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga pẽ katu'oka tãmêjẽ pẽ mogyau nũ. Ojeupe peje'ega'ne'emamũ 'ga pẽ nereko tyweretei aipo are— 'jau 'ga 'gã nupe.

Otywer awi ipoire'ema 'gã

13 ¹Jejuí 'ga porogyta 'ga 'amamũ 'gã amũ 'ua owaẽma 'ga upe. —Ekoay 'wyriara 'ga, Piratu 'ga Garireja ywy pewara 'gã apisaukaa Jarejuwarete 'ga upe 'gã porogyta 'gã nupawamũ. Itywerete nipo 'gã. Ma'eramũ nipo 'ã Janeruwarete 'ga 'gã apisaukaa 'gã nupe, aru'e ore kũi— 'jau 'gã 'ua u'ama imome'wau 'ga upe.

^{2,3}A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. Nityweri 'gã kwaiwete. Ajepeja Garireja ywy pewara 'gã tywera 'gã nuapyraawi. Pẽẽ nanẽ pëtywerete futat nũ. Pejetywer awi pejepoire'ema pẽẽ nanẽ futat pemanũ 'gã 'jawe. Pemanũ re nipo, Janeruwarete 'ga pë'aga monou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe u'ama.

4—'Awamũ 'ã 'og ywate u'aa Sirue pewara 'gã 'arimũ rai'i, 'gã apisau rai'i. Tesoitu 'gã pytuna. Itywerete ma'e 'gã sipo poromũ rai'i? Pëtywera sipo 'gã wapyraap rai'i? ⁵Naani. Pẽẽ juejue futat pepapap pejetywer awi pejepoire'emamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp

⁶A'ere Jejuí 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ 'ũina. A'eramũ y'wa 'ywa u'ama 'ga ko pe. Y'wa 'aawa rupi 'ga awau y'wa 'ywa resaka. A'ere nokoi'i futari i'a mũ akã are 'ga upe. ⁷A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe: “Muapyra kwara 'ara rupi je ruri 'au y'wa 'ywa resaka ai'i. A'ere je naesagi amũ 'i'aa ai'i. A'eramũ ene etyka”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe.

⁸—Aipo 'ga 'eramũ 'ga remiayuwa 'ga 'jau 'ga upe: “Tene i'ami ra'ne, 'awa kwara rupi tee ra'ne”, 'jau 'ga 'ga upe. “Taypywykai 'jau. A'ere 'yja esage tarut ara iypy are esaka 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe. “Siesag i'a 'jau, 'yi esage oypy

are erur ire 'jau. ⁹I'aramũ simu'am gatu etee 'jau. A'jea futat i'ae'emamũ sietyk 'jau", 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

—A'jea futat i'ae'emamũ ijetygi futari— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. —Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e tywera apo awi pepoira rapesagi ra'ne. Jui pepoire'emamũ 'ga nan tee futat pẽ netygi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Iteu ma'ea kũjã

¹⁰Morowykye'ema rupi Jejui 'ga awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe oporogytau 'gã nupe. ¹¹A'e pe ojero'wu ma'e eẽ mũ 'ua 'gã pyri. Ymã eẽ jero'wui akou rakue. Tesoitu te eẽ kwara mu'ari akou ojero'wau. Mama'eukwaawa eẽ erekou opir are. Iteu ma'e 'jawe eẽ mogoukaa. Najepyoï futari eẽ watau. ¹²Eẽ resakawe Jejui 'ga oje'ega eẽ upe:

—Erefu'am ï. Enejaruete ene 'awamũ ï— 'jau 'ga eẽ upe.

¹³A'ere 'ga opo monou eẽ 'arimũ. Eẽ 'arimũ etee agawewi opo monou. A'erauwe eẽ u'ama gatu. Ojepywau.

—Au'jete je katu'og ape wa'iko. Ene te 'ã eneresage jee— 'jau eẽ Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁴A'ere judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga amara'neramũ 'ga ree. Morowykye'ema rupi Jejui 'ga eẽ mafu'ami. “Ae katu'oga ae porowykya futat”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga amara'neramũ Jejui 'ga ree. A'eramũ 'ga a'eramũ 'jau 'gã nupe:

—Pejor awi pejejekatu'ogukaa morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Morowykye'ema rupi kasi peporowyky ne”, 'jau 'ga 'ã janee rakue. Ma'eramũ 'ã pejot morowyky rupi etee pejejekatu'ogukaa— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—“Morowykye'ema rupi kasi peporowyky ne”, pe'je awi oree. Pẽẽ nanẽ te 'ã peporowyky pejejemogyau morowykye'ema rupi. Wyrã jara agawewi 'ã pẽẽ. ¹⁶A'etea 'ã “ereporowyky awi morowykye'ema rupi”, pe'je jee. A'etea pejejemawa pemoy'u morowykye'ema rupi. Eẽ taetu aea. Abraão 'ga juapyrera eẽ. Janepytuna futat eẽ. Ma'eramũ sipo je mama'eukwaawa moire'ema morowykye'ema rupi eẽ wi? Ymã te 'ã eẽ mama'eukwaawa rerekoï opir are rakue. Ma'eramũ je imoire'ema eẽ wi morowykye'ema rupi 'ũ, a'e te je nũ a'i kũi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁷Aipo 'eramũ 'gã opoyje'emamũ ajemogyau 'ga wi. 'Ga ree ipromutare'ema 'gã opoyje'emamũ. A'ere tesirũmera 'gã kul'iramũ 'ga ree, eẽ wi imoiramũ.

'Ga rerowiaara 'gã jemomytunawam*(Mateu 13.31-33; Maku 4.30-32)*

18 A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ma'ja 'jawe ajee je rerowiaara 'gã?— 'jau 'ga 'gã nupe.

19—Sã'ã y'wa'yi'i'ia, mostarda 'jawa. A'eramũ 'ã ae ityma. A'eramũ 'ã opopoa awau 'ã o'ywuuramũ. A'eramũ 'ã wyra'ia aja'yrapyau akã are, waity mogyau ee. Nan tee futat je rerowiaara 'gã— 'jau Jejuĩ 'ga u'ama 'gã nupe. —'Awamũ 'gã inãinãni'i'ĩ etee. A'ere nipo 'gã anure kwaiwete je rerowiaara 'gã jemomytuni awau— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

20—Ma'ja'ja 'jawe ajee je rerowiaara 'gã?— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe nũ.

21—Sã'ã kũjã u'i mojerawa. A'eramũ 'ã imojopyeawa monou ipype. Inãinãni'i'ĩ etee agawewi 'ã imonou ipype. A'etea 'ã awua. Nan tee futat je rerowiaara 'gã jemomytuni nipo— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —'Awamũ 'gã inãinãni'i'ĩ etee je rerowiari. A'ere nipo anure je rerowiaara 'gã jemomytuni kwaiwete— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ywag ipe oo ma'e*(Mateu 7.13-14, 21-23)*

22 Jejuĩ 'ga awau akou Jerusarega repejãna. Awaw ipe 'ga awau pe rupiwara 'gã mu'jau akou.

23 A'eramũ kũima'e 'ga amũ 'jau Jejuĩ 'ga upe:

—Inãinãni'i'ĩ etee sipo ore oi ywag ipe?— 'jau 'ga Jejuĩ 'ga upe.

24 Aipo 'ga 'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pënea'at kasi pejemogoyau tesirũmera 'gã nee ne. Pejetywer awi pepoit. A'eramũ pëë pejeporowykyau esage pejemogoyau pejejeupe ywag ipe pejejesawamũ— 'jau Jejuĩ 'ga 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ywaga rokwaru nokwaruui. Je rerowiaara 'gã etee te oo osou ywaga rokwaru rupi— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Jeje'ega renupare'ema 'gã nipo e'i “Ywag ipe je oi”, 'jau nipo 'gã numiamũ. A'ere jeje'ega renupare'ema 'gã nosea'uweri ywag ipe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

A'ere Jejuĩ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe u'ama nũ:

25—'Okwara motyw ire 'oga jara 'ga nuawopytymo'wogi tekotee 'gã nupe. A'ere 'gã amũ nipo 'ua 'okwara mopoga 'ga upe. “Toroo orosou 'jau”, 'jau nipo 'gã numiamũ. A'eramũ 'oga jara 'ga awau oje'ega 'gã nupe: “Pe'je pejewau je wi. Nakwaawi je pëë”, 'jau etee 'ga 'gã nupe.

26—Nan tee futat nipo peo peu ywag ipe jeje'ega renupare'emamũ 'okwara mopoga jee. A'ere nipo je “Najeremiayuwa rui pëë”, je 'i etee pë nupe. “Pe'je pejewau pejeweya je wi”, je 'i etee pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramũ nipo pëë 'jau jee: “Orojemi'wat ako ore ene pyri ikue. Ore'wyr ipe futat ako ore mu'e ape ikue”, 'jau nipo pëë jee. 27 A'ere

nipo je 'i etee pẽ nupe: “Najeremiayuwa rũi pẽẽ. Pe'je pejewau je wi”, 'jau etee nipo je pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —“Nepeenuwi futari jeje'ega. Pe'je pejewau je wi”, 'jau nipo je pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸—Aipoa 'ara rupi nipo pẽẽ jareypy 'gã nesaka. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga, Jeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Mïmera 'gã nipo peesak ywag ipe numiamũ. A'ere nipo pẽẽ nepesei futari. A'eramũ nipo pẽẽ pejejaa'wau pejejupa pejese'ema rerekou. “Ma'eramũ ore 'ga rerowiare'ema arakou rakue 'ü?” 'jau nipo pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

²⁹—A'ere nipo kwe pewara 'gã 'ua ajatykau je ree. Najuejue etee nipo 'gã 'ua ajatykau je ree. Awau ojejaga ywag ipe ojemi'waa je pyri— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe oporogytau. ³⁰—Akotee nipo 'gã amũ numiamũ. A'etea nipo 'gã oo ojejaga ywag ipe je pyri ojemi'waa— 'jau 'ga 'gã nupe. — A'ere amumera 'gã nosea'uweri ywag ipe je pyri. “Je ika'aranũĩ kwaiwete ma'ea. Je kũima'eeteetea 'jau. A'eramũ je Jejui 'ga tepoara futare'ema” 'jara 'gã nosea'uweri ywag ipe— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

Jerusareg ipewara 'gã nee 'ga 'arasigawet

(Mateu 23.37-39)

³¹A'e pype fariseu 'gã amũ 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Eka'jam 'aw awi ewau. Erote 'ga ene juka are ifuwet. A'eramũ ene ewau 'aw awi eka'jama kwe pe— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

³²A'eramũ Jejui 'ga wea'aramũ ojeupe 'gã 'e are: “Mõ. Siesak 'ga paira oporowyky awi 'jau, e'i nipo 'gã jee”, 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Naani. Naka'jama'uweri je tewau. Tejuwarete 'ga remifutara 'ara rupi te je manũĩ. Nopaira'uweri je teporowyky awi. Erote 'ga 'me ate 'ga renamũ. Pekwap 'jau 'ga upe: “Nopaira'uweri je teporowyky awi. Mama'eukwaawa je omoit tekou 'gã nui. Ojero'wu ma'e 'gã je akatu'ok tekou, e'i etee 'ga”, pe'je 'ga upe pejewau— 'jau etee Jejui 'ga aipo 'gã nupe. —“Namateepawi we je Tejuwarete 'ga porowykya, e'i 'ga”, pe'je 'ga upe pejewau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³³—Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat je porowykyi tekou. Oporowykya je iapopaw ire te nipo 'ga je jukaukari 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —Jerusareg ipe futat nipo tewau temanũmũ. Peu futat Jeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisara 'gã nuwi. A'eramũ je peu futat tewau temanũmũ nipo— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

³⁴A'eramũ 'ga 'jau Jerusareg ipewara 'gã nupe:

—Jerusareg ipewaramũ futat te 'ã pẽẽ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisaramũ pejup— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã wyrasokwëa wa'yra majatyka wakape 'wyrripe imonoa kwanũ awi. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —“Tajejuka esage Jerusareg ipewara 'gã nee”, 'jau je 'ã pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã nepefutari etee. ³⁵A'eramũ 'awamũ Janeruwarete 'ga opoia futat pẽ nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ nipo pẽ nee iporomutare'ema 'gã 'ua pẽ'wyrarete pojekau pẽ nui. 'Awamũ 'ã je nanẽ tewau pẽ nui nũ. A'eramũ

pěẽ je resagu'jape'ema 'awamũ. “Esageay Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, jawe'ẽwe pěẽ je resagu'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Awuwut ma'e 'ga

14 ¹Morowykye'ema mũ rupi Jejui 'ga awau osou fariseu 'ga amũ rog ipe ojemi'waa. 'Wyria'ri 'ga rog ipe awau osou. A'eramũ fariseu 'gã amũ 'ua Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee. 'Gã 'ua osou 'ga resaka.

—Pe'je soo 'ga resaka. Mama'e tywera 'ga iapo re sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

²Poje kũima'e 'ga amũ 'ua osou Jejui 'ga pyri. Awuwut ma'e 'ga 'ua osou 'ga pyri. A'eramũ fariseu 'gã 'jau ajaupe:

—'Awamũ 'ã morowykye'ema. A'etea sipo 'ga awuwut ma'e 'ga okatu'ok?— 'jau 'gã ajaupe. —Ae katu'oga ae porowykya futat morowykye'ema rupi. Nokatu'oga'uweri nipo 'ga 'awauwe 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga rakue? “Pekatu'ok kasi 'gã morowykye'ema rupi ne”, e'i te 'ga janee rakue? Naani. Aipo ne'i 'ga rakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴A'ere 'ga ree ajatyka ma'e 'gã noje'egi futari. Ojenosĩ 'gã 'ga wi aipo ojeupe 'ga 'eramũ.

A'eramũ Jejui 'ga opo monou awuwut ma'e 'ga 'arimũ 'ga katu'oka. A'ere 'ga oje'ega 'ga upe 'ga katu'og ire:

—'Awamũ enejaruete. A'eramũ ene ewau eje'wyr ipe— 'jau 'ga awuwut ma'efera 'ga upe.

⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau esakarera 'gã nupe:

—Pejeja'yra ywy kwara pype i'aramũ sipo nepenuẽmi jui morowykye'ema rupi? Pejejeymawa ywy kwara pype i'aramũ sipo nepenuẽmi jui morowykye'ema rupi?— 'jau 'ga 'gã nupe. —Nepeejara'uweri pejeja'yra imỹina ywy kwara pype. A'ea 'ara rupi pěẽ iaporamũ je nanẽ ojero'wu ma'e 'ga katu'ogi morowykye'ema rupi nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁶A'ere 'gã noje'egi futari ajemogyau ojeupe 'ga 'eramũ.

'Gã neko esage are 'gã mu'eawet

⁷Ojemi'war enune Jejui 'ga awau afu'ama wewiri oo ma'e 'gã nesaka. 'Gã apyga resaka u'ama. “Naakotee ma'e 'gã nenawa 'arimũ rũi pa 'gã apygiweramũ ra'e. Esage ma'e 'gã apykawa 'arimũ etee pa 'gã apygiweramũ ra'e”, 'jau 'ga ojeupe 'gã nesaka.

A'eramũ 'ga mama'e mũ momel'wau 'gã nupe 'gã mul'jawamũ:

^{8,9}—'Ga amũ nipo 'ua ene mo'wya, “Ere ejua ejemi'waa jerog ipe”, 'jau enee. A'eramũ nipo ene ewau eapyka esage ma'e 'gã apykawa 'arimũ. A'eramũ nipo esage ma'e 'ga amũ 'ua wapykawa 'arimũ ene renamũ osou. A'eramũ nipo ene mo'wyarera 'ga “Eryrk 'ga renaw awi”, 'jau enee. A'eramũ nipo ene ejenosõu ekou 'gã nowase— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe. ¹⁰—A'eramũ ene 'gã amũ emo'wyrãmũ

eapyka akotee ma'e 'gã apykawa 'arimũ te. A'eramũ nipo ene mo'wyarera 'ga 'ua osou. A'eramũ 'ga te 'jau enee: “Au te ejot eapyka je pyri”, 'jau enee— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ ene ekou 'wyrria'ri 'jawe 'gã nowase— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹¹—“Je 'ã kũima'eteetea” 'jara Janeruwarete 'ga imogyau tywet. A'eramũ Janeruwarete 'ga “Nakũima'eteete rũi je” 'jara 'gã etee 'ga imogyau kũima'eteeteramũ 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹²A'eramũ Jejui 'ga 'jau omo'wyarera 'ga upe:

—Eremo'wy'wyt kasi esage ma'e 'gã etee ne, epytuna etee ne. Ajemogy tee ma'e 'gã we futar iki emo'wyt imojemi'waa ejepyri— 'jau 'ga 'ga upe u'ama. —Esage ma'e 'gã etee ene imo'wy'wyrãmũ 'gã nanẽ ene mo'wyrri ene rerawau oje'wyr ipe nũ. ¹³Itywetywet ma'e 'gã nanẽ ki emo'wy'wyt imojemi'waa ejepyri nũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Iteu ma'e, eae'em. Mĩmera 'gã nanẽ ki emo'wy'wyt eje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'ga upe. ¹⁴—'Gã nene mepya'uweri. A'eramũ anure Janeruwarete 'ga 'gã mojem'i'waawera mepya' uene— 'jau 'ga 'ga upe.

Maraka pe imo'wy'wyrirera 'gã

(Mateu 22.1-10)

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga pyri ojemi'wat ma'e 'ga amũ 'jau 'ga upe:

—'Au aejemi'wara miamũ pa 'ã esage nũ. Peu ywag ipe taetu 'ã aeku'iawa te— 'jau 'ga 'ga upe, 'gã nemianuwamũ 'ũina. —Jarejuwarete 'ga pyri ojemi'wat ma'e 'ga taetu aku'iramũ nanimenime— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶A'eramũ aipo 'ga 'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nũ'ũ. A'jea futat ere poromũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ kumia wapoukat 'gã nupe. Kwaiwete 'ga iapoukaa.

¹⁷A'ere 'ga erojyw ire oje'ega wemiayuwa 'ga amũ upe: “Ere ewau 'gã nupe kwe pe, jeremimo'wy'wyrera 'gã nerua”, 'jau 'ga 'ga upe oje'ega. A'eramũ 'ga awau. ¹⁸Awau 'ga owaẽma 'ga remimo'wy'wyrera 'ga amũ upe: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau 'ga upe.

—A'ere aipo 'ga 'i etee 'ga upe: “Naani ki 'ei. Ywya je amut ape ko ki 'ei. A'eramũ je tewau esaka ki 'ei”, 'jau etee 'ga 'ga upe.

¹⁹—Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'ga awau ajepeja 'ga upe etee 'jau nũ, 'ga remimo'wy'wyrera 'ga upe 'jau nũ: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau 'ga upe.

—“Tee. A'ere nipo je nooi nũ'ũ. Teis kwataua je amut ko. A'eramũ je tewau tejemimurera resaka ra'ne”, 'jau etee 'ga 'ga upe nũ.

²⁰—Awau 'ga aipo 'ga wi nũ. Awau 'ga ajepeja 'ga upe 'jau nũ: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau ajepeja 'ga upe etee nũ. A'ere “Je nooi ki 'ei. Jeremireko je 'awamue ko. A'eramũ je a'eramũ ejararũme'em. Nooi je”, 'jau etee 'ga 'ga upe nũ.

21—A'eramũ 'ga remiayuwa 'ga ojewya awau imome'wau 'ga upe. “Nuri etee 'gã je rupi ki 'ei”, 'jau 'ga awau imome'wau 'ga upe. A'eramũ 'ga a'eramũ amara'neramũ akou 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—A'eramũ 'ga oje'ega 'ga upe nũ, aipo 'ga upe wějẽmĩ futat nũ. “Ekwap ajemogy tee ma'e 'gã mo'wy'wya. Erut ekoete te futar iki 'gã. Eae'ema 'gã we futat ki erut. Iteu ma'e 'gã miamũ futar iki erut. Itywet ma'e 'gã nanẽ ki erut. Mĩmera 'gã futar iki erut”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe nũ.

22—A'erauwe 'ga awau nũ. A'eramũ 'ga 'gã nerua, kwaiwete. A'ere 'gã nomatyneemi 'ga roga. A'eramũ 'ga wemiayuwa 'ga mojewyru'japa nũ.

23—“Ere ajee ewau kwe pe nũ. Kwe pe ekwap pe rupi nũ. Pe rupiwarã 'gã nerua imajatykau jee. Tejoga ryneem gatu gatu te je afutat”, 'jau 'ga 'ga upe.

—A'erauwe 'ga ojewya awau nũ. Ojewya awau 'gã nupe nũ. A'eramũ 'ga 'gã nerua, kwaiwete nũ. A'eramũ te 'ga 'ga roga matyneemi 'gã nerua.

24—“Amo'wy'wyt futat je 'gã ai'i numiamũ, kwaiwete ai'i numiamũ. A'ere 'ã 'gã jẽmĩ nuri ojemi'waa je pyri. A'eramũ 'gã 'awamũ jeremi'ua 'wawe'em futat. Nomonoĩ futari je tejemi'ua 'gã nupe”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

Jejui 'ga remiayup

(Mateu 10.37-38)

25 Anure Jejui 'ga awau watau akou nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. A'eramũ 'gã awau akou oporogytau pe rupi.

26—Pẽporomutat pẽẽ pejepytuna 'gã nee. Pejey are, pejejuw are, pejejewirer are, pejejenyr are, pejepytun are, pejejee nanẽ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou pe rupi. —A'ere je 'i pẽ nupe: Jeremiayuwamũ pejejekoweramũ ki pẽporomutat je ree pejepytuna 'gã nee pejeporomutara apyraapa. Je ree pejeporomutaramũ ki pẽẽ mama'e apou jeremifutar imũ je muorypawamũ. “Ereapo awi nanuara ki sa”, 'jau nipo pẽpytuna 'gã pẽ nupe. A'ere kasi eremojerowiat 'gã ne. Jeje'eg imũ etee futat pẽẽ iapou. Kasi a'e pe pẽẽ najeremiayuwa rũĩ ne— 'jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou.

27—Jeremiayuwamũ pejejekoweramũ jeremifutara etee futat pẽẽ iapou, pejekyjawe'em 'gã pejejereko tywer awi. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau etee ki pẽẽ— 'jau 'ga 'gã nerawau 'gã nerekou pe rupi.

28—Kũima'e 'ga amũ nipo 'og ywate are aparuapoweramũ. A'eramũ 'ga ka'aranũia ra'ne imojopyrũmũ 'ũina. “Taesak ka'aranũia i'jawe jooa 'jau kwy, 'oga apoa 'jawe jooa 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga 'ũina imojopyrũmũ.

29,30 “Kasi 'gã a'e pe 'oga je imateepawe'emamũ je jai ne kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau 'gã nerawau 'gã nerekou.

—Nan tee futat nipo pẽẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ je rerowiaaramũ pejejemogyau pejejea'aramũ ra'ne. “A'jea futat sipo je rekoĩ 'ga rerowiarareteramũ 'wei?” 'jau ki pẽẽ pejejemogyau pejejea'aramũ

ra'ne— 'Jau 'ga 'gã nupe. —“A'jea futat sipo je 'ga porowykya etee futat iapoi 'wei”, 'Jau ki pëẽ pejejeupe— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

³¹—'Wyriara 'ga amũ remiayuwa nipo amara'neramũ ajepeja 'wyriara 'ga remiayuwa 'gã nee te. A'eramũ nipo 'gã 'Jau o'wyriara 'ga upe: “Soo 'gã apisau 'Jau” 'Jau nipo 'gã 'ga upe. A'eramũ nipo 'wyriara 'ga 'Jau 'gã nupe: “Tee. Tene ra'ne. Kwaiwete 'ga remiayuwa pytuna. Wĩti miu 'ga remiayuwa pytuna. Jane najanepytuni. Teis miu etee te 'ã janepytuna. Siapisipap sipo jane 'gã?” 'Jau nipo 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

—“Tee. Naani nipo nũ'ũ. 'Gã etee nipo jane apisipap”, 'Jau 'ga remiayuwa 'gã 'ga upe. A'eramũ nipo 'wyriara 'ga oje'ega ra'ne imonou ajaupe. ³²A'eramũ 'gã oje'ega pyu etee futat ojomojyrũmũ— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau.

³³—Nan tee futar iki pëẽ. Jeremiayuwamũ pejekoweramũ pejejea'aramũ ra'ne pejemogyau— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Pëẽ je rerowiaripa etee. A'ere etyka 'ea nia'wyrí— 'Jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

³⁴—Sã'ã jukyra resagea futat numiamũ. A'ere kumi pype omonoramũ nomë'ei futari. Aipoa jukyra nia'wyrí futari. ³⁵A'ea jukyra numiamũ. A'ere namuei mama'ea. A'eramũ ae imonou imomoa yty apy'rarimũ. Nan tee futat je rerowiar awi opoit ma'e 'gã— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —'Ga amũ te nipo ajee mama'eaya ojeupe ijesakaramũ opoit je rerowiar awi. 'Gã je rerowiaa numiamũ— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Ee pejejeapyoweramũ ki peapyaka katu jeje'eg are— 'Jau 'ga 'gã nupe 'gã nerawau 'gã nerekou.

Oka'jam ma'ea karupa'mĩa

(Mateu 18.12-14)

15 ¹Anure itywet ma'e 'gã 'ua Jejuí 'ga renupa 'upa. 'Wyriararete upe ka'aranũũ pyykara 'gã nanë kwaiwete nũ.

²'Gã nesakawe fariseu 'gã amũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara 'gã netee Jejuí 'ga ago'wau 'upa:

—Kuu. Itywet ma'e 'gã jekoty'aawa 'ga ra'e— 'Jau 'gã ajaupe 'upa. —Ojemí'waa nanë 'ga 'gã pyri ra'e nũ— 'Jau 'gã ajaupe.

³A'e renupawe Jejuí 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Itywet ma'e 'gã werowiara we futat Janeruwarete 'ga afutat— 'Jau 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'Jau 'Uwarete 'ga ree.

⁴—Kũima'e 'ga amũ nipo wyrá jara. Karupa'mĩa nipo 'ga reymawa. Kwaiwete nipo 'ga reymawa. Sëg nipo 'ga reymawa pytuna. A'ere nipo karupa'mĩ amũ ka'jami opytun awi ka'a pe. A'eramũ nipo ijara 'ga ipytuna jaga ukaja pype inuga. Ipytuna jãmaw ire nipo 'ga awau oka'jam ma'efera rekaa akou. A'eramũ nipo 'ga awau owaëma jupe. ⁵Esakawe aipo 'ga iupia imonou imopeywaa ojasí'y'warimũ erua. Aku'iramũ 'ga oka'jam ma'efera rerua oje'wyr ípe nũ. ⁶Wog ípe owaëmawe nipo 'ga oje'ega monou opytuna 'gã nupe: “Pe'je pejejua pejeku'iramũ je pyri. Tejeymawa je aesak ko”, 'Jau nipo 'ga 'gã nupe— 'Jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau.

(Luka 15.4-7)

7—Nan tee futat Jeruwarete 'ga ku'iramū 'ūina. Otywer awi itywet ma'e 'ga poiramū 'ga ku'iramū 'ūina ywag ipe, ywagipewara 'gā netee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau. —Nan tee otywer awi opoit ma'e 'gā nee 'ga ku'iramū 'ūina. Esage ma'e 'gā nee aku'ia 'ga iapyraapa 'ūina itywet ma'efera 'gā nee— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree 'ūina.

Ka'aranūū 'ywope'i etygyret

⁸A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū:

—Kūjā ēē mū 'ywope'ia wereko, ka'aranūū 'ywope'ia. Teis ēē ka'aranūū 'ywope'ia pytuna. Epyuu ma'ea juejue ēē upe. A'ere nipo amū 'ari ēē wi. A'eramū ēē tata monyka esakawamū 'oga peia imua imono'oga esaka.

⁹Esakawe ēē oje'ega ojepyriwara 'gā nupe: “Pe'je pejejaa je pyri pejeku'iramū. Aesak je teka'aranūūa ko”, 'jau ēē 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹⁰—Nan tee futat Janeruwarete 'ga ku'iramū otywer awi 'gā poiramū. Ywagipewara 'gā netee 'ga aku'iramū 'ūina— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau.

Oka'jam ma'ea kunumīūū 'ga

¹¹A'ere Jejui 'ga 'ūina mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree:

—Kūima'e 'ga amū mukūi tee 'ga ra'yra 'gā. Kūima'ea jue 'ga ra'yra 'gā.

¹²Iwujaa 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Anure ki ekaraemā emut oree. A'ere je tema'ea 'awauwe ifutari. Emanūme'ēwe jema'ea emut jee”, 'jau iwujaa 'ga 'uwa 'ga upe.

—A'erauwe 'ga okaraemā mojo'oka wa'yra 'gā nupe. Kwaiwete 'ga ka'aranūūa. A'eramū 'ga okaraemā kwajamū.

13—Anurenure'li 'ga ra'yra 'gã awau 'ga wi, iwujaa 'ga awau muku 'ga wi. Tapy'yja mũ 'wyrarete pe 'ga awau 'ga wi. Peu 'ga oka'aranũũ momyaupap. Kũjãmene'em are, kawĩajaiw are 'jau. Mĩmer are 'ga oka'aranũũ momyaupaw ekoete. Nan etee etee 'ga akou nũ. Ika'aranũũe'ema 'jawe akou nũ. Oka'aranũũ momypaw ire 'ga akou ty'ara upe. 14 Aman ipe agawewi. A'etea amana nokyri 'gã nupe. A'eramũ temi'ua opapapap. A'eramũ peuwara 'gã ty'ara upe ajemogyau. Peu oo ma'efera 'ga nanẽ akou ty'ara upe nũ.

15—A'eramũ 'ga 'jau peuwara 'gã nupe: “Jeporowykywet je tekou”, 'jau 'ga akou 'gã nupe, morowyky rekaa ojeupe. A'eramũ 'ga amũ 'jau 'ga upe: “Peu ekwap ekou, tajaurana poitawamũ”, 'jau 'ga 'ga upe.

16—A'erauwe 'ga awau akou tajaurana poitawamũ. A'eramũ 'ga ty'ara rerekou. Tajaurana futawa resaka 'ũina. A'eramũ 'ga tajaurana futawa uweita jui numiamũ. A'ere teymajara 'ga a'ea miamũ na'uukari 'ga upe. 17 Ty'ara rerekou 'ga aipo 'jau. “Kwaiwete agawewi nã'ã jeruwa 'ga remiyauwa jepi re'ã. A'etea nã'ã kumia emyret jepi re'ã. A'ere pa je 'ã 'au ty'ara rerekoi nũ. Maran te 'ã nooi tekou tejewya tejuwa 'ga resaka nũ 'i”, 'jau 'ga akou ojeupe. 18 “Tajemome'u tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina u'arasigamũ. “Jetywerete je tekou jarejee ai'i, Jarejuwarete 'ga upe nanẽ ai'i nũ, ta'e imome'wau tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga akou ojeupe. 19 “Eja'yra 'jawe kasi je rereko ape 'awamũ ne, ta'e 'ga upe 'jau kwy. Au'je je rereko ape eja'yramũ je rekoramũ jepi, ta'e 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina. “A'eramũ ene 'awamũ je moporowykyau etee ejee, ta'e tejuwa 'ga upe 'jau kwy. Tejemi'ua tamepy tekou 'jau, ta'e tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

20—A'erauwe 'ga afu'ama o'wya. Pe awi etee futat 'ga awau. Ojewya awau owaẽma 'uwa 'ga upe. Muku 'ga rekorauwe 'ga ruwa 'ga 'ga resaka. “Kweramũ nipo jera'yra ruri akou nũ”, 'jau 'ga ojeupe.

—'Ga resakawe 'ga awau ujãna 'ga rowosõu awau 'ga mana.

21—A'eramũ 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Jetywerete je tekou jarejee ai'i, Kiapi'ni. Jarejuwarete 'ga upe nanẽ ai'i nũ, Kiapi'ni”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. “Eja'yra 'jawe kasi je rereko ape 'awamũ ne”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. “Au'je je rereko ape eja'yramũ je rekoramũ jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe oje'ega.

22—A'ere 'ga ruwa 'ga 'i etee 'ga upe: “Ene'me awi. Eremur awi aipoa ki sira ko. Jera'yra futat ene kũi”, 'jau etee 'ga ruwa 'ga 'ga upe. “Nafutari je nanuara. Wesaga'uwe'emamũ te ae poromũ ae 'i ujara upe”, 'jau tee 'ga wa'yra 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—A'ere 'ga ruwa 'ga 'jau wemiayuwa 'ga amũ upe: “Ekwap taity esage pe rerua kamẽsiete imunepa 'ga wi. Fãyrũ reewe futar iki erut 'ga upe. Myapaawa nanẽ amũ rerua 'ga pyapaawamũ”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe. 23 “Wyra pejuka amũ jera'yra 'ga upe. Kwatau ra'yru'ia, oreremimoky'rafera ki perut ijukau. Janeroryp jarejupa 'jau”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe.

24—“Jera'yra nipo 'ã amanũ rakue”, a'e je tekou jepi. A'ere 'ã jaruete jera'yra rekoi ra'e jepi— 'jau 'ga 'gã nupe, ojeupe wa'yra 'ga poromũ.

“Okal'jam 'ga ako je wi ikue. A'ere 'ã ekoje ra'e jepi. A'ere 'ã turi opoa akou jee nũ. A'eramũ jane jarejemuekõẽãina 'ga rur are”, 'jau 'ga 'gã nupe.

25—Wewirera 'ga waẽmamũ tuwi ma'e 'ga akou ko pe oporowykyau. A'ere 'ga 'ua. Oporowykypaw ire 'ua, maraka renupa. 26 A'eramũ 'ga 'jau 'gã amũ nupe: “Ma'ja poromũ nũ?” 'jau 'ga 'gã nupe.

27—“Enerewirera 'ut ojewya akou ra'e. A'eramũ eneruwa 'ga kwatau ra'yru'li jukaukaa oree ko. ‘Sajemuekõẽãi jera'yra 'ga ree’, 'jau 'ga oree ko”, 'jau 'gã 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

28—A'erauwe tuwi ma'e 'ga amara'neramũ. A'eramũ 'ga osowe'em. 'Ga mara'nea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga ruwa 'ga uẽma 'ga resaka. “Ere ejua esou, kisit”, 'jau 'ga 'ga upe.

29,30—A'eramũ 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Je ree jẽmĩ 'ã nenerorywi jepi. Nerejemogypygyi 'ã je ree jepi. Je etee agawewi 'ã oporowyky tekou enee. Tekotee 'jawe je 'ã eneje'ega oware'ema jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. Wewirera 'ga ree 'uwa 'ga rorywamũ 'ga aipo 'jau 'ga upe. “Majawer are etee agawewi 'ga 'ã ka'arana momypaw ekoetei rail'i. A'etea 'ã eneporia 'ga ree. Je ree jẽmĩ 'ã eporiae'emamũ jepi. Je upe jẽmĩ 'ã jarejeymawa mũ jukawe'e'mĩ jarejee jepi. Wyrasokwẽ miamũ 'ã amũ jukaukare'ema jarejee jepi, oporowyky ma'eramũ jẽmĩ jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Wyra jukaramũ amara'neramũ 'uwa 'ga ree. 31 A'ere 'ga ruwa 'ga 'i etee 'ga upe: “Ene 'ã jepir are ereko. Nereoi 'ã muku je wi. Janemama'ea enemama'ea futat”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe, aipo ojeupe 'ga 'eramũ.

32 “Omomot sipo 'gã jera'yra rakue pa”, a'e je tekou jepi. A'ere 'ã turi akou opoa janee. A'eramũ je 'jau 'gã nupe ko: “Sajemuekõẽãi 'ga ree 'jau, 'jau je 'gã nupe ko”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Saa'e kũima'e 'ga ku'ia. Wa'yra ojeupe ijewyt turamũ 'ga ku'ia rakue. Nan tee futat Janeruwarete 'ga ku'iramũ 'ũina otywer awi opoit ma'e 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'ũina imome'wau 'gã nupe.

'Gã neko esage are 'gã mu'eawet

16 1 A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Kũima'e 'ga amũ wemiayuwa 'ga omono okaraemã pyykaramũ numiamũ. A'ere aipo 'ga nia'wyri. Ka'aranũũ jara 'ga wi ka'aranũũ momyaupap ekoete etee futat 'ũina 'ga wi. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga amũ 'ua imome'wau 'ga upe. “Enekaraemã pyykara 'ga nia'wyri ra'e ki 'ei. Ekoay 'ga enekaraemã mateepapa ekoete ki 'ei”, 'jau 'ga 'ua imome'wau karaemã jara 'ga upe.

2—A'eramũ karaemã jara 'ga 'ga renũina, okaraemã raarana 'ga renũina. A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “A'jea te jekaraemã eremomypap ekoete e'ỹina?” 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Ere ajee ewau ikwasiaa jee ka'aran are inuga”, 'jau 'ga okaraemã pyykara 'ga upe. “'Gã nera ki ekwasiat inuga jee ka'aran are. Erararera 'gã nera ki ekwasiat inuga jee. 'Gã nemireroofera nanẽ ki ekwasiat

inuga jee ka'aran are”, 'jau karaemã jara 'ga 'ga upe. “Aipo apo re tomono 'ga amũ imyina ene py'rau 'jau nũ”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga imome'wau 'gã nupe.

³—A'eramũ 'ga awau 'ga wi. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Tÿÿ. Maran je tekou 'awamũ 'ũ? Ma'ja je iapou mama'ea tejeupe imuawamũ 'ũ? Najefuakara'uweri je teporowyky apou”, 'jau 'ga ojeupe. “Ajenosí je tekou mama'e renũina 'gã nupe ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe etee futat 'ũina. “Ma'ja ajee je aapo 'awamũ 'ga upe 'ũ? Je muẽm are 'ga fueweramũ 'awamũ”, 'jau 'ga ojeupe. ⁴“Amorytee pa je tejara 'ga kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “'Ga karaemã rerawarera 'gã pa je apoat kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “A'eramũ 'gã je muẽmamũ 'Ere ejua 'au ore pyri. Mama'e toromono ene upe 'jau', 'jau jee kwy”, 'jau 'ga ojeupe etee futat 'ũina— 'jau Jejuí 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵—A'eramũ 'ga 'ga karaemã rerawarera 'gã nenũina: “Ma'ja te ereroo rai'i?” 'jau 'ga 'ga amũ upe.

—“Miara kawera ako je aroo ai'i”, 'jau erawarera 'ga 'ga upe. ⁶“Marana te ereroo rai'i?” 'jau 'ga erawarera 'ga upe.

—“Kwaiwete je erooi ai'i. Sẽg yrũũ te je aroo ai'i”, 'jau erawarera 'ga imome'wau 'ga upe.

—A'eramũ 'ga 'jau erawarera 'ga upe: “Ekwasiat 'au. Sikwẽta etee ki ekwasiat inuga ka'aran are”, 'jau 'ga erawarera 'ga upe. “Jane'me ijara 'ga upe 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe.

⁷—A'ere 'ga ajepaja 'ga renũina nũ: “Ma'ja te ene ereroo rai'i?” 'jau 'ga 'ga upe nũ.

—“Juowuuran ako je aroo ai'i, miu yrũ ai'i”, 'jau 'ga 'ga upe.

—“Ere ajee inuga ikwasiaa 'au oito sẽtu etee ka'aran are”, 'jau 'ga 'ga upe.

⁸—Aipo kwaapawe karaemã jara 'ga amara'neramũ 'ga ree. “Ene 'ã muna'ywa. Jekaraemã are 'ã eremunarũ ekou. A'etea 'ã ene'akwaap. 'Awamũ nipo 'gã jejukai ene ree numiamũ”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat. Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã i'akwaap futat numiamũ. A'ere 'ga rerowiaara 'gã nanẽ nokwaawi katu 'ga remiapoa. ⁹A'eramũ je pẽ mu'jau 'ga remifutar are. Pejekaraemã pemono amũ ikaraemãe'ema 'gã nupe. Nanuara 'ga afutat 'ũina, a'e je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga u'ama 'gã nupe. —Nanuara pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga pẽ monoi peu ojepyri. Nanuaramũ 'ga pẽ napesagi 'ũina peu ywag ipe 'jau agawewi je 'ã pẽ nupe imome'wau— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

¹⁰—Ika'aranũũe'ema 'gã amũ nipo oka'aranũũa wereko esage, mama'e esage are etee imomyau. A'e 'ga nanẽ oka'aranũũ kwajamũ wereko esage futat nũ, mama'e esage are etee imomyau. Imomyau ekoete'ema akou— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Ika'aranũũe'ema 'gã amũ oka'aranũũ'ĩnamũ imomyau ekoete etee futat. A'e 'ga nan tee futat oka'aranũũ kwajamũ omomy ekoete te futat ajemogyau— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau. ¹¹—Nan pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga namura'uweri omama'ea pẽ nupe— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

¹²—Janeruwarete 'ga ma'e ete ate 'agamũ mama'ea. 'Ga te 'ã jane mogy 'agamũ oma'ea ywy pype— 'jau 'ga 'gã nupe. —Oma'ea mama'e are ae jejuka esage'emamũ 'ga namura'uweri mama'ea ae upe peu— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

¹³—Namukũja 'wryiara 'gã nemiayuwa rũi 'ga amũ rekoi. Noporowykya'uweri 'ga amũ mukũja 'wryiara upe. Kasi a'e pe 'ga ajepeja 'ga ree etee 'ga poromutaramũ akou ne. Majepeja 'ga ree jẽmĩ oporomutare'emamũ ne. Wemifutara 'ga je'eg imũ etee mama'e apou ne. A'eramũ 'ga wemifutare'ema 'ga je'eg imũ mama'e apowe'em ne. Nan tee futat pẽẽ. Pejeka'aranũũ kwaiwete are etee ea'at ma'eramũ nepẽnea'aru'jawi Jarejuwarete 'ga ree. Nepejemogyppyyga'uweri ka'aranũũ are Jarejuwarete 'ga reewe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁴Aipo 'ga 'erauwe fariseu 'gã 'ga rerekoemãu etee. Ka'aranũũa tee 'gã afutat. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega jẽmĩ futare'ema. A'eramũ 'gã a'eramũ Jejui 'ga rerekoemãu etee.

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽẽ 'ã ka'aranũũa pemono ika'aranũũe'ema 'gã nupe jepi. “Esage ma'e 'ga ra'e. Ka'aranũũa 'ga omono itywet ma'e 'gã nupe”, te'i etee 'gã oree 'jau, pe'je 'ã jepi. Ma'eramũ 'ã ka'aranũũa pemono 'gã nupe jepi. A'ere naJaneruwarete 'ga rũi imonoukari pẽ nupe. Pemono ekoete te 'gã nupe. “Tore futarete 'gã 'jau”, pe'je tee jepi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'ere Janeruwarete 'ga pẽ kwaawi futari. Janeruwarete 'ga naea'ari pẽ 'jawe mama'e are etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Aeremifutara 'ga nafutari— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁶—Ymã te 'ã Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. Moisesi 'ga manũ re 'ã, 'ga amũ ete akou 'ga py'rau rakue. 'Ga upe nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega rakue nũ. A'eramũ 'ga nanẽ futat 'ã 'ga je'ega kwasiaa inuga ka'aran are janee rakue. Ymã we 'gã 'ã ajamu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —'Awamũ 'ã Juã 'ga nanẽ pẽ mu'jau 'ga je'eg are rai'i nũ. “Pejetywer awi pepoiramũ Janeruwarete 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ”, 'jau 'ã Juã 'ga pẽ nupe rai'i. A'eramũ 'ã mytuna 'gã wekoweramũ Janeruwarete 'ga remiayuwamũ rai'i. A'eramũ 'ã 'gã opoia otywer awi rai'i. Juã 'ga ojeupe 'ga mome'uramũ 'gã 'ã opoia kwaiwete otywer awi rai'i. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã monou wemiayuwamũ— 'jau Jejui 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

¹⁷—Al'jea futat 'gã nemikwasiarer ymanera resageramũ janee 'awamũ miamũ futat. Al'jea futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega jane wi. Ywaga teepawamũ ywy retee 'eramũ miamũ futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁸—“Kũima'e 'ga amũ nipo wemireko retyka awau amutee rerekou nũ” 'ea nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Itywerete a'e 'ga akou Janeruwarete 'ga rowase. Etygipyryr are, kũjã are nanẽ kasi peko ne nũ. Imen futat aipoa kũjã akou. “Pejejemogyau nipo pejejuemireko are” 'ea Janeruwarete 'ga nafutari— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

Ika'aranũũ kwai ma'e 'ga imama'e'ema 'ga retee

19 A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jawamũ nũ: —Kũima'e 'ga amũ akou waity esagea te imunepa rakue, ika'aranũũ kwai ma'e 'ga rakue. A'eramũ 'ga maraka apou 'gã nupe au'jeteramũ akou rakue. Maraka apoaw ipe 'ga mama'e monou 'gã nupe. Kwaiwete 'gã mojemil'waa rakue.

20,21—Ajepeja 'ga ipito'om ma'e 'ga otywereteramũ. Lasaru 'ga rera. A'eramũ 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau 'ga mĩina ika'aranũũ kwai ma'e 'ga pyri 'ga rejaa. “Siesak 'ga mama'e'li mũ mura 'ga upe 'jau”, 'jau 'gã numiamũ. A'ere 'ga namuri'li mama'ea 'ga upe. Kasurua etee 'ua 'ga pira rerepa 'ga wi, 'ga pito'oma rerepa. 22 Anure ipito'om ma'e 'ga amanũmũ. A'eramũ 'ga manũ re ywagipewara 'gã 'ua 'ga rerawau ojepyri. Abraão 'ga pyri 'ga rerawau imĩina, 'ga muapyka 'ga mojemil'waa. A'ere ika'aranũũ kwai ma'e 'ga amanũmũ nũ. A'eramũ 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau 'ga tyma. 23 'Ga 'aga nanẽ awayayawu mama'eukwaawa rapyaw ipe nũ. A'eramũ 'ga 'ũina akou tyweaete. Tata rakuwa 'ga mĩina 'ga rerekou tyweaete. A'eramũ 'ga Abraão 'ga piresaka. Ipito'om ma'efera 'ga resaka Abraão 'ga pyri. Mukuu 'ga 'ũina Abraão 'ga resaka. 24 A'eramũ 'ga wafukaita 'ga upe: “Abraão! Ene 'ã jeramỹja! Ejemuaẽm iki je ree. 'Y'ia erurukat ara jee Lasaru 'ga upe, 'ga fã'i are etee jekũ muakỹmawamũ. Ekoay jekũ osinisiniga”, 'jau ika'aranũũ kwai ma'efera 'ga oje'ega Abraão 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

25—A'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani nũ'ũ. 'Auwaramũ ore 'ã norooarũ'auwari peu enerekwaw ipe. Pẽẽ nanẽ pe awi pejejorarũme'em 'au orerekwaw ipe nũ”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe. “Nenerea'ari nipo ejekwawer are? Eka'aranũũ are etee ako ejerowiaraipe ikue. A'eramũ ene 'awamũ e'ỹina eko tyweaw ipe” 'jau 'ga 'ga upe. “A'ere ako Lasaru 'ga nitywi mama'ea ikue. A'eramũ 'ga 'awamũ akou 'au futat je pyri wekõẽãjamũ. Wekõẽãimawe'emamũ futat 'ga akou 'awamũ je pyri. A'eramũ je a'eramũ 'ga monowe'em futat kwe pe tejewi”, 'jau Abraão 'ga oje'ega 'ga upe. 26 “Nerekwaawi nipo 'ga oarũ'e'ema kwe katy ki sa”, 'jau 'ga 'ga upe. “Maran 'ga awau kwe katy ene pyri ki 'ei? Maran 'ga awau ikwara apyraapa ene pyri ki 'ei? Nooarũi 'auwara 'gã kwe katy. Peuwaramũ nanẽ pejejorarũme'em futat 'au nũ”, 'jau Abraão 'ga oje'ega monou 'ga upe.

27,28—A'eramũ mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ũi ma'e 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Ere ajee 'ga monou jepytuna 'gã nupe, 'ga moporogytaukaa 'ũ”, 'jau 'ga 'ga upe. “Sĩku futat jerewirera 'gã. Kasi 'gã nuri je pyri ne. Ekoay je tejua te'ỹina 'au tekou tywet, e'i enereki'yra pẽ nupe, te'i 'ga awau 'gã nupe peu ywyu jeruwa 'ga rog ipe 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega Abraão 'ga upe. “Kasi 'gã nuri je pyri ne”, 'jau 'ga 'ga upe.

29—Aipo 'ga 'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani. Okwaap futat 'gã 'ã Moisesi 'ga remikwasiarera numiamũ. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera nanẽ 'ã ityp futat. Tene 'gã aipo etee erowiari”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe.

³⁰—Aipo 'eramũ 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Naani. Moisesi 'ga je'egera 'gã nuerowiari futari jepi”, 'jau etee 'ga 'ga upe. “Amanũ ma'efera 'ga je'ega te nipo 'gã werowiat. A'eramũ te nipo 'gã poiri otywer awi”, 'jau etee 'ga Abraão 'ga upe.

³¹—A'eramũ Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani nũ'ũ. Moisesi 'ga je'egera renuwe'em ire 'gã amanũ ma'efera 'ga je'ega taetu nuerowiararu'uwari futari. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera mogytaw miamũ te 'gã 'ã nuerowiari. Oferap ma'e 'ga je'ega taetu 'gã nuenuwi futari nũ'ũ”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

Iporiay'i ajaupe mama'e tywera apoukaara 'gã

(Mateu 18.6-7; Maku 9.42)

17 ¹A'ere Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe nũ: —Nateepawi futari nipo ajaupe mama'e tywera apoukaara 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe oporogytau. —Iporiay'i aipo 'gã numiamũ. Aipo 'gã te nipo Kul'jywa 'ga wereko tywerete futat— 'jau 'ga 'gã nupe. ²—Sã'a ae ita mogoa ojojuri. A'eramũ 'ã ae ojomonou ojomomoa ajajukau 'yë'ë pype nũ. 'Y pe imomoripywera 'ga ako tywe'ri etee. Amanũ etee 'ga. A'ere nipo kunumĩ upe mama'e tywera apoukaara 'gã te Janeruwarete 'ga ereko tyweretei. ³A'eramũ pëe pejejea'gwau pejejemogyau. Mama'e tywera kasi peapoukat 'gã nupe ne— 'jau Jejui 'ga oporogytau 'gã nupe. —Je rowiara 'ga amũ nipo mama'e tywera wapo pë nupe. A'eramũ ki pejeporogytau 'ga upe. “A'jea futat ako je mama'e tywera apoi ene upe ai'i. A'ere je 'awamũ naapou'jawi nũ”, pejejeupe 'ga 'eramũ pëe 'ga rerekou esage etee. Pejejea'aru'jawe'emamũ futat ee— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴—Majepeja 'ara rupi etee mama'e tywera pejejeupe kwaiwete 'ga iaporamũ pejewau pejeporogytau 'ga upe. “Mama'e tywera ereapo jee. A'eramũ je ene raykau tekou. Au'je ki je rayka re ekou”, pe'je ki 'ga upe pejeporogytau. “Naapou'jawi je 'awamũ”, pejejeupe 'gã 'eramũ pejejea'aru'jawe'emamũ ee. Pejepota'waramũ 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau u'ama.

Perowiat Jarejuwarete 'ga

⁵A'eramũ Jejui 'ga remimu'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Jejui. Ejerowiarukat ore— 'jau 'gã oje'ega 'ga upe.

⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Inãinãni'i etee pëe 'ga rerowiaa 'eramũ miamũ Janeruwarete 'ga mama'e muri pë nupe— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe. —Pëe inãinãni'i etee Jarejuwarete 'ga rerowiaa 'eramũ miamũ peje'eg 'ywu upe. “Ejemosok ywy awi jee. A'eramũ ene ewau e'ama 'y rpyter ipe jee”, pe'je ki jupe. Janeruwarete 'ga pëe erowiamũ 'ywa sogi pë nupe. Peje'eg imũ etee futat awau u'ama peu pë nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Ajaupe oporowyky ma'e

⁷A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe:

—Sã'ã ae kũima'eramũ ae wemiayuwamũ monoa ko pe. Ajepejamũ 'ã awau wyra poita. A'eramũ 'ã ae kaaruwamũ 'ua ojewya oporowyky re. 'Gã nur ire sipo ijara 'ga 'gã nenũi 'gã muapyka 'gã mojemil'waa ra'ne? ⁸Naani. Nanarũi. A'ere 'gã monoarera 'ga 'i etee 'gã nupe: “Je upe ra'ne mama'ea peapo. Je ra'ne je mueuek pejepe. A'ere tepejemil'wat 'jau, je mueweg ire 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe. ⁹Mĩnamũ futat 'gã porowykya. A'e apoawamũ futat 'ga 'gã mepyi—'jau Jejui 'ga imome'wau 'ga nupe. ¹⁰—Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remiapo apo re “Ore resageramũ”, pe'je kasi ne. “Ore arujara 'ga remiapo etee aruapo”, pe'je etee ki—'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Teis ipito'om ma'e 'gã

¹¹Jerusareg ipe Jejui 'ga awau. Garireja ywy 'upa Samari ywy are oje'aa etee futat. A'eramũ 'ga awau ipõ'õ rupi ¹²owaẽma amuna'wili mũ upe. 'Ga waẽmauwe ipito'om ma'e 'gã 'ua 'ga rowosõu. Teis 'gã 'ua 'ga rowosõu. ¹³Mukuu we 'gã 'ua opytau wafukaita Jejui 'ga upe:

—Ipito'om ma'eramũ ore rekoi, aruafukaita enee. A'eramũ ene jemuaẽma ore ree, ore mokã'jãu—'jau 'gã Jejui 'ga upe.

¹⁴Gã nesakawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mainana 'ga upe pekwap, pejejesaukaa ra'ne—'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ mainana 'ga refejãna 'gã orauwe 'gã pito'oma okã'jãu 'gã nui.

¹⁵Esakawe 'gã 'jau ajaupe:

—Tÿÿ. Jane mokã'ẽmap 'ga ra'e nũ'ũ—'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'ga amũ ojewya 'gã nui. Samari ywy pewara 'ga ojewya.

—Ene te 'ã eneresage oree, ki Ku'jyp—'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

¹⁶Ua 'ga wenupy'ãu wapyka Jejui 'ga rowase.

—Ene te 'ã eneresage oree. Au'jete ore mokã'ẽ ape—'jau 'ga 'ga upe.

'Ga kul'ia 'ga rerekou.

^{17,18}A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mytuna 'gã te je 'ã amokã'ẽ. Ma'ape ajee enepytuna 'gã ki 'ei? Maran ajee ene tee erejeywt ejua ki 'ei? Maran ajee 'gã nojewyri ene rupi 'ũ?—'jau 'ga ojewyt ma'e 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gã nupe:

—'Agamũ Samari ywy pewara 'ga. Najanepytuna rũi agawewi 'ga.

A'etea 'ga ojetee futat ojewyt 'ua oje'ega jee. Ajepeja 'gã juejue janepytuna futat numiamũ, judeu 'gã futat numiamũ. A'etea 'gã nojewyri 'ua, “Au'jete ore mokã'ẽ ape”, 'jawe'em jee—'jau 'ga wewiri oo ma'e 'gã nupe.

¹⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau ojewyt ma'e 'ga upe nũ:

—Ere ewau nũ. Mainana 'ga upe ekwap ejesaukaa. Je rerowiat wejue 'ã ape ra'e jepi. A'eramũ je ene mokã'jãu—'jau 'ga 'ga upe. —Ere efu'ama. Ereka'ẽ futat ra'e—'jau 'ga 'ga upe.

Werowiaara upe Jejui 'ga reni 'wyrriaramū

(Mateu 24.23-28, 37-41)

20,21 Poje fariseu 'gã amū 'ua oporogytau Jejui 'ga upe:

—Maranime te Janeruwarete 'ga wemipyyrūmera 'ga muri imogou oree 'wyrriaramū?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga remimureramū je na'awa ywy pewara 'wyrriara 'jawe rūi. Ināinā'nī te je rekoi 'wyrriaramū pē nupe— 'jau Jejui 'ga aipo 'gã nupe. —'Awa ywy pewara 'wyrriaramū te 'ā ae ojo'wyrriat pāwē pāwēnamū ae rekoi. A'ere je Jarejuwarete 'ga remimureramū je reni 'wyrriaramū tejerowiaaramū pē nupe. Namajepei ywy pype tee rūi jeremiayuwamū pejemogy. Ywy tesirūmera pype we futat jeremiayuwa 'gã jemogyi okwasi'wasi'wau najuejue etee. Na'au etee rūi te je 'ā 'wyrriara. A'eramū pēē “auwaramū etee 'ga 'wyrriaramū janee”, 'jawe'em pejejaupe. Najuejue etee futat je rekoi 'wyrriaramū tejerowiaaramū pē nupe. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga remimureramū je rekoi pē pype— 'jau Jejui 'ga fariseu 'gã nupe.

22 A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Anure nipo pe'je pejejaupe. “Ma'ape te 'ga? Taesak 'ga 'jau”, 'jau nipo pēē pejejaupe. A'ere nipo naje resagi pejepe. A'eramū pēē pejejemogyau je jewyra rapesaka. A'eramū te nipo je resak pejepe najuejue etee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 23—Je rurul'jawa'ne'emamū nipo amumera 'gã 'jau pē nupe: “Peu futat 'ga rekoi”, 'jau nipo 'gã pē nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. 24 Je rurul'jawamū nipo najuejue etee je resak pejepe. Sā'ā tupā werawa. A'eramū 'ā ae najuejue etee esaka. Nan tee futat nipo je jewyramū najuejue etee je resak pejepe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 25—A'ere nipo je o enune itywerete ma'e 'gã je rereko tyweretei ra'ne. Niporomutari nipo 'gã je ree. A'eramū nipo 'gã je monou je jukaukaa 'wyrriara 'ga po pe. 26,27 A'ere nipo anure je rurul'jawi erujewi pē nupe. Je kwaapare'ema 'gã nipo aipoa 'ara rupi ajemogyau oporowykyau. Ojemi'waa, wemirekoramū 'jau nipo. Wemiapo apo are tee futat wea'aramū ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama. —Janeruwarete 'ga ree jēmī nipo 'gã wea'are'emamū ajemogyau. Sā'ā Nue 'ga rekoramū 'gã jemogyia rakue. Janeruwarete 'ga ree 'gã 'ā wea'are'emamū rakue. Nan nipo 'ga ajemogyau. Poje 'ga 'ā amana mua 'gã nupe, 'gã apisaukaa jupe rakue. Nan tee futat nipo je kwaapare'ema 'gã jemogyi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 28—Sā'ā Lo 'ga rekoramū nanē 'gã 'ā iapou rakue nū. Sodom ipewara 'gã awau kwe pe ojemi'waa ojekoty'aawa 'gã pyri. Oporowykyau akou oko tyma, amumera 'gã 'ā 'oga apou 'jau rakue. 29 A'ere 'ā ywagipewara 'gã Lo 'ga renuēmi 'gã nui rakue. 'Ga ēm ire Janeruwarete 'ga tata mua 'gã nupe rakue, itatata reewe rakue, ēsōfyri 'jawa reewe rakue. Itywerete 'gã ajemogyau. Naea'ari futari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'gã apisau rakue. 30 Nan tee futat nipo pejemogy je ruramū— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 31—Aipo 'ara rupi je jewyramū nipo ko pewara

'gã ojewyre'ema futat okaraemã pyyka. Ko pewara 'gã nanẽ nipo nooi futari osou okaraemã pyyka nũ. Okaraemã are tee ea'at ma'e 'gã okaraemã reewe futat teepap.

32—Pënea'at Lo 'ga remireko ãẽ manũawer are. Niporejariweri ãẽ okaraemã are rakue. A'eramũ ãẽ awayayawe'em. A'eramũ ãẽ amanũmũ rakue. 33Pejekaraemã are tee ea'at ma'eramũ nepei futari Jarejuwarete 'ga pyri. Jarejuwarete 'ga ree ea'at ma'eramũ te peo 'ga pyri pejeferapa— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. 34—Je jewyru'jawamũ nipo 'gã amũ ajuerosea ajuerupa. A'ere nipo 'ga amũ ãmi ajau. Ajepeja 'ga nipo opyta. Naje rerowiari 'ga. A'eramũ 'ga awawe'em je rupi nipo. 35Kũjãmera 'gã nipo 'upa mukũi ygu'ai. A'ere nipo majepeja ãẽ oi je repejãna. A'eramũ nipo ajepeja ãẽ te awawe'em. 36'Gã amũ nipo awau oporowykyau ko pe akou mukũi. A'ere nipo majepeja 'ga etee 'ga oi je rowosõu. Ajepeja 'ga awawe'em nipo. Je rerowiare'ema 'gã nooi je rowosõu— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe 'gã mu'jau ojewyru'jaw are.

37 A'eramũ 'ga remimu'e 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ape sipo erejot poromũ ejewyr ire?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

—Je ruramũ te nipo pekwaap katu katu— 'jau etee 'ga 'gã nupe. —Sã'ã uruwua mama'e nema kwaawa. A'eramũ 'ã 'ua ajatykau ee. Nan tee futat nipo pẽẽ. Je jewyru'jawamũ je kwaap katu katu pejepe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

Peojet kasi pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe ne

18 ¹Anure Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Peojet kasi pejejemogyau pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

²A'ere 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ:

—Tapy'yja 'wyrarete pe 'wyrira 'ga amũ reko. 'Gã ago'o anupawe 'ga 'jau 'gã nupe: “Ene te 'ã mama'e tywera ereapo 'ga upe. A'eramũ ene te 'ga mepyau”, 'jau 'ga itywet ma'e 'gã nupe. “'Ga mepye'emamũ 'gã ene munewi ne”, 'jau 'ga 'gã nupe. Aipoa 'wyrira nopojeuwi futari Jarejuwarete 'ga. Aea nanẽ futat nopojeuwi futari nũ.

³—Aipo amunawa pype majawera ãẽ mũ akou. 'Wyrira'ri 'ga upe ãẽ awau 'jau: “Jekaraemã rerawarera wã nomepyi jee”, 'jau ãẽ awau 'ga upe. “A'eramũ ene je mepyukaa wã nupe”, 'jau ãẽ 'ga upe. ⁴A'ere 'ga naani. Noje'egi futari aipo 'gã nupe. A'eramũ ãẽ ojewya 'ga ree nũ. A'ere ãẽ ojewyru'japa 'ga ree nũ. Ojewyewya akou 'ga ree, oporogytau 'ga upe. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe: “Kul'jywa 'ga miamũ je 'ã nopojeuwi jepi re'ã. Ae 'gã taetu je 'ã nopojeuwi jepi re'ã”, 'jau 'ga ojeupe. ⁵“A'ere pa 'ã koa majawera ãẽ je mopiroy'sãy'sagi nũ”, 'jau 'ga ojeupe. “A'eramũ pa je ãẽ karaemã rerawarera 'gã nupe ãẽ karaemã mepyukaa kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe. “Kasi a'e pe ãẽ ruru'jau'jawi 'au je marukare'ema ne nũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁶—Aipoa 'wyrira'ri 'ga nia'wyr. Nakamësiete rui 'ga ãẽ mepyukari 'gã nupe. A'etea 'ã pejumu'e 'ga ree. ⁷Aipo 'ga kũima'e 'ga nia'wyr agawewi futat. A'etea 'ga opoat ãẽ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga

taetu 'ã esage futat. A'eramũ 'ga 'ã wemiayuwa 'gã poari futari. Ojeupe oporogyta ma'e 'gã ojere'emamũ 'ga 'gã poari futari. ⁸'Ga niporomukui futari ae poaa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Tejoru'japa sipo je tejerowiaara 'gã amũ nesagi? Je ruru'jawa poromukuran sipo 'gã jemogyi kwaiwete je rerowiaa? Kwaiwete tejerowiaara 'gã nesaga je afutat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ je rerowiaarareteramũ pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega pejeojere'emamũ futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Mukũja 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe

⁹A'ere 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe nũ, 'gã mu'jawamũ nũ. “Je jeresageay. Tekotee 'gã nia'wyri. A'ere 'ã je jeresage” 'jara 'gã nupe te 'ga 'i.

¹⁰—Mukũja kũima'e 'gã awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporogytau 'ga upe. Majepeja 'ga fariseua. A'eramũ ajepeja 'ga 'wyriara upe ka'aranũũ pyykara 'ga. ¹¹A'eramũ fariseu 'ga ojemome'wau u'ama Ku'jywa 'ga upe. “Na'gã 'jawe rũi je reko'i ene reape, ki Ku'jyp”, 'jau 'ga 'ga upe u'ama. “Amumera 'gã te aje 'ã muna'ywamũ ako ene reape. A'ere je 'ã nanarũi. Naapoa'uweri je 'ã mama'e tywera ene reape tekou, ki Ku'jyp. 'Gã 'ã nako esagei futari ene reape. A'ere 'ã je te je reko esagei ene reape”, 'jau 'ga oporogytau u'ama Jarejuwarete 'ga upe. “'Gã 'ã okou futat ajumireko are. A'ere je 'ã nanarũi. Noko'a'uweri je 'gã nemireko are. Je 'ã na'gã 'jawe rũi futat. Kwe 'ga te 'ã 'wyriara upe oreka'aranũũ pyykara te”, 'jau 'ga, ajepeja 'ga kũima'e 'ga mome'wau u'ama Ku'jywa 'ga upe. “Nia'wyri 'ga. A'ere je na'ga 'jawe rũi. ¹²Mukũi 'ara rupi je 'ã teporogytau tekou enee ty'ara rerekou. Teka'aranũũa miamũ je 'ã imonou ene upe jepi. Teis ka'aranũũ je majepeja monou enee jepi”, 'jau 'ga u'ama oporogytau Jarejuwarete 'ga upe numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga nuenuwi. Ojeupe etee futat 'ga 'i u'ama— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹³—A'ere 'wyriara upe ka'aranũũ pyykara 'ga awau u'ama ojetee oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'ga kũima'e 'ga werojenosĩ otywera enu'ama. A'eramũ 'ga a'eramũ wowowyre'emamũ u'ama oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. “Je 'ã jetywerete tekou enee jepi. Ejemuaẽm je ree, ki Ku'jyp”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ aipo 'ga 'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga tywera moia 'ga wi. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga katu'oka. Otywera renosiãrera 'ga Ku'jywa 'ga ikatu'oka. ¹⁴Aipo 'ga ikatu'ogipyra 'ga esage akou Janeruwarete 'ga upe. Ajepeja 'ga naani. Nia'wyri 'ga 'ga upe. Wog ipe 'gã jewyamũ 'ga remikatu'ogera 'ga etee futat wesageramũ akou 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

—“Je jeresage” 'jara 'gã Janeruwarete 'ga nafutari. Aipo 'jara 'gã nojekatu'ogukari Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ga “je 'ã jetywerete” 'jara 'gã katu'ogi. Aipo 'jara 'gã etee ojekatu'ogukat Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama, 'gã mu'jau ee.

Jejuí 'ga kunumĩ 'gã netee
(*Mateu 19.13-15; Maku 10.13-16*)

¹⁵ Anure amumera 'gã wa'yra 'gã nerua Jejuí 'ga upe:
 —Orera'yra apyte'rarimũ epo emono a'i kĩ'ĩ— 'jau 'gã erua 'ga upe.
 —Jarejuwarete kĩa upe eporogyta wã nee. A'eramũ Janeruwarete kĩa ojejukau esage wã nee, aru'e ore enee kĩ'ĩ— 'jau kũjãmera 'gã 'ga upe.
 A'ere Jejuí 'ga remimu'e 'gã 'gã nesakawe 'gã 'i 'gã nupe:
 —Perur awi pejeja'yra 'gã 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamũ.
 Nepemaruukari 'ga porogyta 'ga 'amamũ— 'jau 'ga remimu'e 'gã 'gã nupe.
 Aipo 'gã 'eramũ Jejuí 'ga oje'ega wemimu'e 'gã nupe:
 —Naani. Peapo awi aipoa. Tene kunumĩ 'gã nuri je pyri— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.
¹⁶ A'eramũ futat 'ga kunumĩ'ĩ 'gã nenũina:
 —Pe'je pejejua je pyri— 'jau 'ga kunumĩ 'gã nupe.
 A'eramũ 'ga 'jau:
 —Janeruwarete 'ga kunumĩ 'gã afutat wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.
¹⁷—Kunumĩ 'jawewara 'gã nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyríaramũ.
 Kunumĩ 'gã ojemogypyk te Jarejuwarete 'ga ree. Ojerekokatuukat 'gã 'ga upe. 'Gã 'jawe pejemogyramũ 'ga pẽ katu'ogi. Kunumĩ 'jawewara 'gã etee te Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamũ. A'ere 'ga ojee ijemogypyk'e'ema 'gã Janeruwarete 'ga nomogyi wemiayuwamũ. Nakunumĩ 'jawe rui 'gã. A'eramũ 'ga 'gã mogyawe'em wemiayuwamũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe, 'gã mu'jau ee.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are 'ga poronupawet
(*Mateu 19.16-30; Maku 10.17-31*)

¹⁸ A'ere judeu 'gã 'wyríari 'ga amũ awau oporogytau Jejuí 'ga upe:
 —Jejuí. Ene 'ã eneresage. Ma'ja te je aapo 'awamũ tejee, temanũ re ywag ipe tejesawamũ, Jarejuwarete 'ga pyri tewawamũ?— 'jau 'ga oporonupa ee 'ua Jejuí 'ga upe.
¹⁹ A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:
 —Ma'eramũ “Ene 'ã eneresage” 'jau jee ejua 'ũ? Janeruwarete 'ga etee te esage ma'ea kũi. “Ene 'ã Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere te jee?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe. ²⁰—Ymã te 'ã Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. A'ea 'ã erekwaap. “Peko awi pejejemireko are” 'ea 'ã erekwaap. “Peporojuka awi. Pemunarũ kasi mama'e are ne. Peje'ẽwu'jag kasi 'ga amũ ne. Peanuw etee ki pejejara 'gã”. Mĩmera 'ea 'ã erekwaap— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.
²¹ A'eramũ 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:
 —Je kunumĩawe futat aipo aapopap ikue, Moisesi 'ga je'eger imũ etee futat ikue— 'jau aipoa kũima'e 'ga Jejuí 'ga upe oje'ega.
²² A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamũ mama'e mũ eapo. Ekaraemã eme'ëmap. A'ere ene ka'aranũũ monou ika'aranũũ'e'ema 'gã nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojepyri ene manũ re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, enekaraemã monoawera mua enee anure. Ekaraemã me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²³A'ere 'ga aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'ga 'arasigamũ etee okaraemã are. Kwaiwete te 'ga karaemã. A'eramũ 'ga okaraemã me'ega futare'ema. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramũ 'ga u'arasigamũ awau, Jejui 'ga aipo ojeupe 'eramũ awau.

²⁴Ga 'arasiga resakawe Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

²⁵—Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiyauwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Ayay te ikaraemã kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Kwaiwete 'gã karaemã. A'eramũ 'gã okaraemã are etee wea'aramũ ajemogyau. Okaraemã are etee aipo 'gã jemogypygyi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rüi 'gã jemogypygyi ajemogyau. Jarejuwarete 'ga opoara futare'ema ajemogyau. Jeje'ega 'gã nuenuwi futari ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã kawaruua 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat aynamũ ikaraemã kwai ma'e 'gã ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'e 'gã nijekatu'ogukariwari futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁶A'eramũ 'ga renupara 'gã 'jau 'ga upe:

—Maranuaramũ ajee 'ga ae katu'ogi ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pẽ nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa numiamũ. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema amũ mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemã kwai ma'ea miamũ Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Je katu'og ape” ojeupe 'gã 'eramũ— 'jau etee Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemã arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanẽ futat ako ore ejaa ai'i nũ. Ma'ja te ore mama'e rejaawera repya?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi pẽ nupe pënemiejarera apyraapa. Je mome'u are woga rejaarera 'gã, wemireko rejaarera 'gã, weki'yra rejaarera 'gã, wewirera rejaarera 'gã, wenyra rejaarera 'gã, ujara rejaarera 'gã, wa'yra rejaarera 'gã. ³⁰Mímera 'gã nupe Janeruwarete 'ga mama'e monoi. 'Awamũ futat 'ga mama'e monoi 'gã nemiejarera apyraapa. Amanũ re je ree omama'e rejaarera 'gã juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

Amanũawama Jejui 'ga imome'wau'japa
(Mateu 20.17-19; Maku 10.32-34)

³¹Aipo 'gã nupe 'e re Jejui 'ga wemimu'e 'gã nenũina:

—Pejepe!a'! 'gã nui ra'ne. Taporogyta pẽ nupe etee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. A'eramũ 'gã ojepe'au mytuna 'gã nui 'ua. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamũ. A'eramũ je pẽ muea'aa Jarejuwarete 'ga 'jega mome'wara 'gã nemikwasiarer are— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

—Ymã te 'ã 'gã ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue, “Anure tamut teja'yra 'ga pẽ nupe 'jau” 'e are rakue. “A'eramũ ia'wyre'ema 'gã jera'yra 'ga rerekou tyweaete nipo. ³²A'eramũ nipo 'gã 'ga monou romanũ 'wyriara 'ga po pe 'ga jukaukaa. A'eramũ nipo jefaruu 'gã 'ga kurapa, onymuna 'ga ree, 'ga nupãnuãu, 'ga monou, 'ga mu'ama 'ypeywar are 'ga jywa pypiraa 'ga manũawamũ futat”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã muea'aa ikwasiari'pyrer are. ³³—“A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi 'ga moferawi etee nũ”, 'jau 'ã Janeruwarete 'ga 'gã nupe, ikwasiarukaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã muea'aa ee.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pẽneki'yraretea. Janeruwarete 'ga je mut pẽ nupe. A'eramũ 'gã je ree futat poromũ ka'arana kwasiaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'ga nupe.

³⁴A'ere 'gã nokwaawi 'ga 'ea. Naeapyoi 'gã 'ga 'e are.

—Ma'ja are te 'ga jane mu'ei?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ma'eramũ 'ga aipo mome'wau jane?— 'jau 'gã ajaupe.

—Tee. Je nakwaawi ki 'ei— 'jau etee 'gã amũ ajaupe.

Eae'ema 'ga

(Mateu 20.29-34; Maku 10.46-55)

³⁵Jeriko 'jawa amunawa upe iwaẽm ja'wyja'wyuuramũ eae'ema 'ga amũ 'ũina wapyka peyse pe:

—Ka'aranũũ'ia pemut ape jee— 'jau 'ga 'ũina pe rupi okwap ma'e 'gã nupe.

³⁶Peyse pe 'ũinaw ipe 'ga 'ũina wapykau 'gã fu are. Kwaiwete 'gã fu renupa 'ũina. A'eramũ 'ga 'jau:

—Awỹja te poromũ ako?— 'jau 'ga wafukaita 'gã nupe.

³⁷—Jejui 'ga ako, Nasare pe waranup ma'efera 'ga okwap akou— 'jau 'ga amũ 'ga upe.

³⁸A'eramũ eae'ema 'ga wafukaita Jejui 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Ejemuaẽm te je ree? Epãjẽ mũ je katu'og ape, ki Jejui— 'jau 'ga wafukaita 'ga upe.

³⁹A'eramũ 'ga pyu okwap ma'e 'gã 'jau 'ga upe:

—Epije e'ỹina kũi. Aereau toko re'ã— 'jau 'gã 'ga upe.

A'ere 'ga jero'wuro'wui etee wafukaita 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ã Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaẽm je ree. Je resag ape, a'e je enee— 'jau 'ga ojero'waro'wau etee wafukaita 'ũina.

⁴⁰A'eramũ Jejui 'ga awau opytau pe pe.

—Pe'je ajee eae'ema 'ga rerua jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ga rerua 'ga upe. ⁴¹Ojeupe 'ga rerurauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te erefutata ejeupe je iapoa?— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.
 —Tamã'ẽ 'jau nũ, a'e je enee, ki Ku'jyp. Jereapap je ikue— 'jau 'ga Jejuí 'ga upe.
 42 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:
 —Eremã'ẽ futat nũ. Je rerowiar ape ekou ra'e. A'eramũ je ene mamã'jãu nũ— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.
 43 A'eramũ 'ga opo monou 'ga reakwara 'arimũ 'ga mamã'jãu nũ.
 A'erauwe 'ga amã'jãu awau Jejuí 'ga rupi.
 —Ene te 'ã eneresage jee— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa amamã'ẽawer are.
 'Ga resakara 'gã nanẽ oje'ega Jarejuwarete 'ga upe nũ:
 —Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã oje'ega 'ga upe.

Sakeu 'ga

19 1 Jeriko 'jawa amunawa upe owaẽmawe Jejuí 'ga awau amunawa pyterimũ akou. Kwaiwete 'gã awau 'ga rupi. 2 A'eramũ Sakeu 'ga oporesagiweramũ Jejuí 'ga ree. Sakeu 'ga ika'aranũũ kwai ma'ea. 'Wyrriararete upe ka'aranũũ pyykara 'gã nupe 'ga reni 'wyrriaramũ. 3 'Ga poromũ iporesagiwet Jejuí 'ga ree. A'ere 'ga nifukui. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga resake'ema. 4 A'eramũ 'ga awau u'jana 'ga renune awau ojeupia 'ywa rupi. Figú 'ywa rakã 'arimũ 'ga awau ojeupia 'ũina, Jejuí 'ga kwapawa 'arimũ. “Ko rupi futat nipo 'ga kwawi re'ã”, 'jau Sakeu 'ga ojeupe, awau 'ũina 'ywa rakã 'arimũ 'gã nenune.
 5 'Ua Jejuí 'ga owaẽma 'ga upe. A'eramũ Jejuí 'ga amã'jãu 'ga ree. A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'ga upe:
 —Sakeu. Ere ejua ejypa. Too ene rupi ene'wyr ipe 'jau— 'jau Jejuí 'ga 'ga upe.
 6 A'erauwe 'ga 'ua ojypa. A'eramũ 'ga Jejuí 'ga rerawau oje'wyr ipe. A'eramũ futat Sakeu 'ga aku'iramũ 'ga rerawau oje'wyr ipe.
 7 A'eramũ aipo resakarera 'gã 'jau ajaupe:
 —Kuu. Nokwaawi 'ga Sakeu 'ga ra'e— 'jau 'gã ajaupe. —Sakeu 'ga 'ã 'wyrriararete upe janeka'aranũũ pyykara. A'eramũ 'ga ia'wyre'emamũ akou. Nia'wyrí ka'aranũũ pyykara 'gã najuejue etee. Amunarũ ma'e 'gã juejue te 'ã. A'etea Jejuí 'ga oo 'ga 'wyr ipe jã'nũ'ũ— 'jau 'gã Jejuí 'ga ago'wau 'upa.
 8 Ojemi'war ire Sakeu 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:
 —Apoit je tetywer awi 'awamũ. A'eramũ je tekaraemã mojo'oka ikaraemã'e'ema 'gã nupe. Amumera 'gã nui je ka'aranũũ reroouu re je ka'aranũũ monoi 'gã nupe nũ. Irũpãwẽ juejue je imonoi 'gã nupe nũ, 'gã nui eruripywera mepyau 'gã nupe nũ— 'jau 'ga 'ga upe.
 9 A'eramũ Jejuí 'ga 'jau wesakara 'gã nupe:
 —Ko 'ga kũima'e 'ga judeua futat. A'etea 'ga mama'e tywera wapo akou rail'i. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga 'ga katu'ogi— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. 10—Je 'ã pẽneki'yraretea futat. Ma'eramũ 'ã je ruri oka'jam ma'e 'jawewara 'gã nekaa tekou. Jeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã

oka'jam ma'e 'Jawewara futat ajemogy. A'eramũ je 'gã nekaa te tejua etee. 'Gã katu'okawamũ tejua etee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Kũima'e 'ga remiayuwa 'gã mome'uawet
(Mateu 25.14-30)

11 Jerusarega pyri awauwe 'ga rupi oo ma'e 'gã 'Jau ajaupe:

—Sawaẽm ja'wyja'wy jane Jerusarega upe ra'e. 'Awamũ futat nipo 'ga rekoi 'wyririamũ janee— 'Jau 'gã ajaupe.

12 A'ere Jejui 'ga nuenuwi agawewi futat 'gã 'ea. A'letea 'ga okwaap aipo 'gã 'ea ajaupe. A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

—'Wyrirarete 'ga ika'aranũũ kwai ma'e 'ga renũina. “Ere ejua 'au je pyri. Tomono ene 'wyririamũ 'gã nupe 'Jau”, 'Jau 'ga oje'ega monou 'ga upe. Mukuu 'wyrirarete 'ga rekoi.

13—A'eramũ 'ga oo enunewe wemiayuwa 'gã nupe oporogytau. Teis 'ga remiayuwa 'gã pytuna. A'eramũ 'ga ka'aranũũ 'ywope'ia monou 'gã nupe. “Oo je teatau pẽ nui. A'eramũ je ka'aranũũ 'ywope'ia monou pãwẽ pãwẽ pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ pejewau imomytuna jee je ruru'Jawe'emauwe”, 'Jau 'ga 'gã nupe, ka'aranũũ monou 'gã nupe. Oporogytapaw ire 'ga awau 'gã nui.

14—A'eramũ 'ga 'wyr ipewara 'gã amũ 'ga futare'ema 'wyririamũ 'ga rekoa. “Kuu. Nia'wyr'i 'ga. Nifutari jane 'ga 'wyririamũ 'ga rekoa jarejee”, 'Jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'gã amũ monou imoporogytaukaa 'wyrirarete 'ga upe. “Narafutari ore 'ga 'wyririamũ orojeupe 'ga ruwa”, 'Jau 'gã oje'ega monou 'wyrirarete 'ga upe.

15—A'ere 'wyrirarete 'ga nomojerowiari 'gã je'ega. A'eramũ 'ga 'ga mogou 'wyririamũ 'gã nupe. A'eramũ 'ga 'wyririamũ omogo re 'ua ojewya oje'wyr ipe nũ. Owaẽm ire 'ga wemiayuwa 'gã nenũina. “Maran gatu nipo 'gã jeka'aranũũa rerekoi rail'i?” 'Jau 'ga ojeupe. “Ika'aranũũ kwaiwete sipo 'gã nail'i?” 'Jau 'ga ojeupe.

16—A'ere 'ga amũ 'ua owaẽma 'ga upe nũ: “majepei'i etee agawewi ako ka'aranũũa eremut jee ikue. A'ere 'awamũ je imomytuni teis enee ai'i”, 'Jau 'ga 'ga upe erua.

17—“A'jea futat. Majepei'i etee agawewi ako je imonoi enee ai'i. Ene 'ã jeremiyuw esagea futat. A'eramũ je a'eramũ ene monou teis amunawa mo'wyríaa”, 'Jau 'ga 'ga upe.

18—A'ere 'ga amũ 'ua nũ. “Majepei'i etee ako eka'aranũũa eremut jee ikue. A'ere je imomytuna siku 'awamũ ene upe”, 'Jau 'ga o'wyríara 'ga upe.

19—“A'jea. 'Awamũ je ene monoi 'wyríana'nĩnamũ siku amunawa mo'wyríaa”, 'Jau 'ga 'ga upe.

20—A'ere 'ga remiayuwa 'ga amũ 'ua nũ. “Kweramũ eneka'aranũũa. Namomyi etee je. Akyje te je ene wi. A'eramũ je iauwana taity pirera pype imima erekou muna'yw awi ai'i. ²¹ Akwaap je ene jepi. Enemara'ne 'ã ene. Ejemepya te 'ã erefutat ka'aranũũ pyu. A'eramũ 'ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ. A'eramũ je tekyjau ene wi ai'i, eneka'aranũũa momyawe'em ene wi ai'i”, 'Jau 'ga 'wyríara 'ga upe.

22—A'eramũ 'wyriara 'ga amara'neeteeteramũ 'ga ree. “Nenea'wyrri futari te ã ene. Erekwap futat te 'ã jemara'nea jepi. A'jea futat ere aipo 'jau jee. ‘Emepy ekoete ate te 'ã erefutat ka'aranũ pyu. A'eramũ ã ene eporowyky are jẽmĩ ejea'are'emamũ, ere ako jee ko. A'jea futat ere jee. Ka'aranũia etee je afutat”, 'jau 'wyriararete 'ga aipo 'ga upe. 23“Ma'eramũ sipo ene imomytune'ema jee rai'i? Je upe imomytuna ene ifutare'emamũ amunipo 'ã eremono ka'aranũ rerekwara 'gã nupe rai'i kũi. A'eramũ amunipo 'ã 'gã jeka'aranũ momyawera mepyau enee jee rai'i kũi”, 'jau 'wyriara 'ga aipoa kũima'e 'ga upe.

24—A'eramũ 'ga 'jau ojepyriwara 'ga upe: “Ere ka'aranũ pyyka 'ga wi. Imonou teis ka'aranũ pyykarera 'ga upe”, 'jau 'ga 'ga upe.

25—A'eramũ 'ga 'jau 'wyriara 'ga upe: “Naani kũi. Kwaiwete 'ga ma'ea kũi. Teis 'ga ma'e pytuna kũi”, 'jau 'ga 'ga upe.

26—A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe: “A'jea futat. Ereko esageara 'gã opyygu'jap futat nũ”, 'jau etee 'ga 'gã nupe. “Ereko esage'emara 'gã te ajee nuerekoi futari. Ereko pyrera miamũ futat 'ga erekowe'em”, 'jau 'ga 'ga upe.

27—A'ere 'ga 'jau 'gã nupe nũ: “A'eramũ pẽẽ 'awamũ je ree iporomutare'ema 'gã nerua iapisaupap 'au je rowase. Narafutari ore 'wyriaramũ 'ga rekoa 'jarera 'gã nerua iapisau je rowase”, 'jau 'ga 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

Kawaru'i 'arimũ Jejui 'ga ataawet
(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Juã 12.12-19)

28 Aipo mome'upaw ire Jejui 'ga watau wemiayuwa 'gã nenune. A'eramũ futat 'gã awau 'ga rewiri. 29 A'eramũ 'gã awau owaẽma ywytyra upe. Oriweira 'jawa upe owaẽma. Kwaiwete aipoa 'ywa oriweira 'jawa peu. A'eramũ 'gã a'eramũ ywytyra renũina, Oriweira 'jau jupe.

Mukũja amunawa 'upa aipoa ywytyra pyri. Pefaje, Petani. Mĩmera amunawa 'upa ywytyra pyri. 30 A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gã amũ nupe, mukũja 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaẽma iruupeuwarra amunawa upe. Pejesouwe nipo pẽẽ kawaru'i mũ resaka. Nuatai we 'gã amũ i'arimũ. A'ea ki perut iamoiã jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

31—“Ma'eramũ te peko ee?” pejejeupe 'gã 'eramũ ki “Janejara 'ga te e'i ore ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga ore ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pẽ nupe nũ”, pe'je ki 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

32 A'eramũ 'gã awau kawaru'i resaka. 'Ga je'eg imũ etee futat 'gã kawaru'i resaka. 33 Kawaru'i amoiramũ, ijara 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ pejekou ee ki 'ei? Ma'eramũ pẽẽ iamoiã ki 'ei?— 'jau 'gã 'gã nupe.

34 A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Janejara 'ga te e'i ore ko: “Kawaru'ia pekwap amũ rerua jee ra'ne”, e'i 'ga ore ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri nũ— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea. Pe'lje ajee erawau 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵A'eramũ 'gã erawau Jejuí 'ga upe. A'ere 'gã amũ opiara mososoka imonou kawaru'i 'arimũ Jejuí 'ga upe. A'ere 'gã kawaru'i pyyka Jejuí 'ga upe 'ga apykawamũ. ³⁶A'eramũ Jejuí 'ga awau Jerusareg ipe kawaru'i 'arimũ. A'ere 'ga rupi oo ma'e 'gã awau ujãna 'ga renunewe opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamũ. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamũ 'gã iapou.

Ymã 'gã aipo apou 'wyríararete upe rakue, 'ga ree opojejuka resaukaawamũ rakue. A'eramũ 'gã a'eramũ iapou Jejuí 'ga upe.

—'Ga nipo ako 'awamũ 'wyríaramũ janee— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

^{37,38}Ywytyra awau wããpyramũ Jerusarega upe. Jerusarega 'upa ywytyray 'arimũ. Jerusarega rerowykawe 'gã ajatykau wafukaita ajaupe:

—Janeruwarete 'ga esage futat ra'e. Koromũ futat Jejuí 'ga, Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Kwaiwete 'ga 'gã moferawi. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nanê 'ga okatu'ok nũ— 'jau 'gã ajaupe wafukaita. —A'ea ore aruesak ai'i. Janeruwarete 'ga 'ã ene mua— 'jau 'gã ajaupe.

Kwaiwete 'gã awau Jejuí 'ga repejãna. A'eramũ 'gã a'eramũ awau akou meeweí. A'eramũ 'gã amũ 'jau 'ga upe wafukaita:

—Ene 'ã Janeruwarete 'ga remimurera.

Ene ree 'ã Janeruwarete 'ga ta'waramũ akou oree.

Ywagipewara 'gã najuejue etee opy'ata'waramũ ajemogyau nũ.

'Ga te 'ã ene mut ore'wyríarareteramũ.

Ene 'ã eneresage ekou oree.

A'eramũ ene 'awamũ ekou 'wyríarareteramũ oree—

'jau 'gã 'ga upe.

A'ere 'gã amũ 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree jepi. Ene 'ã Jejuí 'ga eremut oree. Eneje'eg imũ futat 'ga ruri. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa Jejuí 'ga ree.

³⁹A'eramũ fariseu 'gã amũ 'jau Jejuí 'ga upe:

—Jejuí! “Aipo pe'lje awi”, ere 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga upe te aipo jane 'i jepi— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴⁰A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani. 'Gã je'ege'em ire amunipo 'ã itaa we futat ije'egi jee je muorypa— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

Jejuí 'ga ajemuaẽma Jerusareg ipewara 'gã nee

⁴¹Jerusarega pyri katu katu awauwe Jejuí 'ga amã'ljãu amunaw are. A'eramũ 'ga u'arasigamũ. A'eramũ futat 'ga ajaa'wau. “Jerusareg ipewara 'gã Jeruwarete 'ga je'ega renupare'ema”, 'jau 'ga ojeupe.

⁴²—Je 'ã ae katu'okara futat. Je 'ã Jarejuwarete 'ga mota'waara pẽ nupe. Je rerowíaramũ nipo 'ga ota'waramũ akou pẽ nupe. Aipo pẽẽ ikwaawa je afutat numiamũ. A'ere 'ã nepekwaawi futari. Ikwaaw ire amunipo 'ã ia'wyre'ema

'gã nepẽ nereko tyweri— 'jau 'ga amã'jãu Jerusareg are. ⁴³—A'ere 'ã Jerusareg ipewaramũ nepẽporomutari je ree. A'eramũ nipo ia'wyre'ema 'gã anure 'ua pẽ'wyrã osõu pẽ nee. A'eramũ nipo pẽẽ mũ pejeka'jame'ema futat. Tujugeyrya pyu pẽ osõu. ⁴⁴A'eramũ nipo 'gã pẽ'wyrarete mateepapa pẽ nui— 'jau 'ga 'ũina. —Pẽẽ nanẽ futat pẽ apisaupap katu katu nũ. Nepeka'jami futari nipo pẽẽ mũ. Kunumĩaky'ria we futat nipo 'gã wapisipap katu katu. Pẽnoga we futat etyka nipo pẽ nui. Iku'jo'joka pẽ nui imuãmuãina pẽ nui. Janeruwarete 'ga 'ã je mut ae katu'oka. A'ere 'ã nepẽporomutari je ree. A'eramũ 'awamũ mama'e tywera ojeapou pẽ nupe— 'jau 'ga 'ũina amã'jãu 'gã 'wyr are. A'eramũ futat 'ga ajaa'wau.

Wyra me'egara 'gã mũ'ẽawet

(Mateu 21.12-17; Maku 11.15-19; Juã 2.13-22)

⁴⁵Gã 'wyrarete upe owaẽmawe Jejui 'ga ojypa kawaru'wi awi. A'eramũ 'ga awayayayau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Irãã'ã wyra me'egara 'gã nuwamũ. A'eramũ Jejui 'ga amara'neramũ 'gã nee:

—Pe'je pejewau peje'jãu 'aw awi. Nawyra me'egawa rũi te 'ã. Jeruwarete 'ga mogytaawa te 'ã 'oga— 'jau 'ga wyra me'egara 'gã nupe, 'gã karaemã muãina, 'gã neymawa mopyamãu 'gã nui. A'ere 'ga 'jau 'gã nupe:

⁴⁶—Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. "Jemogytaawa 'og ipe 'gã nuri oporogytau jee", 'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa rakue. 'Au futat Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ã pemÿi pejemunarũawamũ ete. Pejejeymawa etee 'ã pẽẽ erua ime'ega erupa 'au. "Pe'je pejejua jereymawa mua iapyau Jarejuwarete 'ga upe", 'jau 'ã pẽẽ 'gã nupe pejejupa. A'ere 'ã pemepyuukat pejejaupe epy apyraapa. Pejemunarũmũ 'ã pejejupa pejejoka'aranũũ are— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyrãfena 'gã nupe. —A'eramũ pẽẽ pejewau 'aw awi peje'jãu— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe, amara'neramũ 'gã nee.

⁴⁷A'eramũ Jejui 'ga awau ai'iwe ai'iwe 'jau, 'ga awau 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Kwaiwete 'ga ree iporomutare'ema 'gã. Mainana 'wyrãria 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã, 'wyrã'ri 'gã. Mĩmera 'gã amara'neramũ 'ga ree. 'Ga juka are 'gã afuweramũ.

⁴⁸A'ere 'gã najukaarũi 'ga. Kwaiwete wejue Jejui 'ga ree iporomutat ma'e 'gã jemogyi. A'eramũ 'gã okyjau 'gã nui, 'ga juka ekoete awi. Nokoi wejue Jejui 'ga tesirũgatu 'gã nupe. A'eramũ 'gã a'eramũ 'ga jukawarũe'em. —'Ga ree janereko ekoeteramũ 'ga ree iporomutat ma'e 'gã jane apisi ne— 'jau 'ga ree imara'ne ma'e 'gã ajaupe.

“Awÿja rer imũ te erejot?” Jejuí 'ga upe 'gã 'eawet
(Mateu 21.23-27; Maku 11.27-33)

20 ¹Uwarete 'ga mogytaaw ipe Jejuí 'ga akou 'gã mu'jau 'ga ree:
—Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga pẽ katu'ogi futari, pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

²A'e pype mainana 'wyríara 'gã 'ua oje'ega Jejuí 'ga upe Moisesi 'ga remikwasíarer are moromu'jara 'gã netee, judeu 'gã 'wyríari 'gã. Mímera 'gã 'ua oje'ega 'ga upe:

—Awÿja rer imũ te erejot rakue? Awÿja pãjẽ mũ te mama'ea ereapo? Awÿja te ene mut oreo rakue?— 'jau 'ga 'ua oporonupa ee Jejuí 'ga upe.

³A'eramũ Jejuí 'ga nanẽ 'jau 'gã nupe nũ:

—Pe'je ajee pẽe na'ne imome'wau jee 'ũ. ⁴Awÿja je'eg imũ ajee Juã Batista 'ga ruri ae pymiãu 'y pe rakue 'ũ? Jarejuwarete 'ga je'eg imũ te 'ga ruri rakue? Kũima'e 'ga amũ je'eg imũ te ra'u nũ?— 'jau Jejuí 'ga oporonupa ee 'gã nupe u'ama.

⁵A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe?— 'jau 'gã ajaupe etee futat. —“Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'ga ruri” ojeupe jane 'eramũ te 'ga “te a'etea neperowiari 'ga” 'ga 'i janee nũ a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe. ⁶—“Kũima'e 'ga je'eg imũ 'ga ruri”, 'ga upe jane 'eramũ nipo tekotee 'gã jane apisi ete ita pyu nũ'ũ. “Juã 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee” e'i 'gã jepi. A'eramũ nipo 'gã aipo jane 'eramũ amara'neramũ jane ree ne nũ a'i kũi— 'jau 'gã ajaupe. ⁷A'eramũ 'gã 'jau Jejuí 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juã 'ga muarera 'ga nũ'ũ— 'jau 'ga o'meramũ 'ga upe.

⁸A'eramũ Jejuí 'ga nanẽ 'jau 'gã nupe nũ:

—Je nanẽ temuarera 'ga namome'ui futari pẽ nupe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Ko raaran a'wyre'ema 'gã
(Mateu 21.33-46; Maku 12.1-12)

⁹A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Peapyaka jeje'eg are. Mama'e mũ je amome'u pẽ nupe, pẽ mu'jawamũ ee, pẽ mueapyou ee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kũima'e 'ga amũ y'wa 'ywa rakã otym. Kwaiwete uwa 'jawa 'ywa rakã 'ga otym oko pe. A'eramũ ijara 'ga 'gã amũ monou uwa ko raaranamũ ojeupe. “Y'wa mũ jema'ea futat. Emyreramũ te ajee pẽma'e futat pẽporowykyawera repya futat”, 'jau ijara 'ga 'gã nupe. A'ere 'ga awau watau 'gã nui. A'eramũ 'ga namutamutat akou muku 'gã nui. ¹⁰Uwa atyarama upe iwaẽmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'ga amũ monou oma'e uwa 'a piaramũ. A'ere ko raarana 'gã 'ga nupãnupãi etee 'ga monou 'ga mojewya. Nan etee futat 'ga monou. ¹¹Aipo 'ga waẽm ire ko jara 'ga 'ga amũ monou nũ, oma'e piaramũ 'ga 'ga monou numiamũ. A'eramũ 'ga awau owaẽma uwa ko pe. “Uwa pemut amũ jee, e'i ijara 'ga pẽ nupe”, 'jau 'ga iaarana 'gã nupe. A'ere 'gã nãnẽwẽjẽmĩ 'ga rerekoi nũ. 'Ga pyygi etee 'ga nupãnupãu 'ga rerekou nũ. A'erauwe 'ga ojewya awau nũ. “Namuri etee 'gã amũ jee ki 'ei. Je nupãnupã

ete'e 'gã je mua je mojewya nũ ki 'ei. Ene agawewi ako je mono ape ai'i. A'etea 'gã nojepojeuwi etee ki 'ei", 'jau 'ga 'ua ijara 'ga upe imome'wau.

¹²—A'eramũ 'ga 'ga amũ monou nũ. A'ere 'gã nãñewẽjẽmĩ 'ga rerekoi nũ.

¹³A'eramũ ko jara 'ga 'jau ojeupe: “Ma'ja ajee je aapo 'gã nupe 'ũ? Teja'yra 'ga pa je omono nũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “Jera'yra 'ga nã'ã jeremifutararetea re'ã. A'etea pa je 'ga omono 'gã nesaka kwy. 'Ga nipo 'gã opojeup re'ã. Jera'yra 'ga ree nipo 'gã pojyramũ re'ã”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁴—A'ere nipo 'gã 'ga ra'yra 'ga resakawe 'gã 'i ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramũ ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramũ 'uwa 'ga manũ re. A'eramũ jane 'ga jukau jui. A'eramũ janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manũ re”, 'jau nipo 'gã ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁵—A'eramũ 'gã 'ga pyyka 'ga rerawau enuẽma ko awi 'ga jukau— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gã nerekoi? ¹⁶'Ga futat oo ko raarana 'gã apisau. A'ere nipo 'ga 'gã amũ monou 'gã py'rau oko raaranamũ nũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

A'eramũ aipo renupara 'gã 'jau 'ga upe:

—A'jea futat sipo 'gã 'ga ra'yra 'ga jukai?— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gã nupe rakue. Je ree futat 'gã ka'arana kwasiari rakue.

“Mĩa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gã ajaupe, ita monou imomoa ajauĩ.

A'ere 'ga amũ aipoa ita eroyrũmyrera ita pyygi etee imonou imõina tenawera pype 'oga ppywotypawamũ”,

'jau 'gã ka'arana kwasiaa je ree rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁸—'Ga amũ nipo u'aa ita 'arimũ. A'e 'ga open futat. A'ere 'ga amũ 'arimũ ita 'ar ire a'e 'ga ku'jo'jogi futari. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'emamũ iapoi pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga upe fariseu 'gã 'eawet (Mateu 22.15-22; Maku 12.13-17)

¹⁹A'eramũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromul'jara 'gã, mainana 'wyrriara retee amara'neramũ Jejui 'ga ree.

—Jane upe futat nipo ajee 'ga 'i u'ama— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sipyyk 'ga 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'ere 'gã kyjei etee Jejui 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nui. A'eramũ 'gã 'ga ppyke'ema.

²⁰A'eramũ 'gã 'ga rerekou weape etee. 'Gã amũ 'gã imepyau imonou 'ga rewiri 'ga resakawamũ:

—Pe'je pejewau 'ga renupa pejejemogyau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga rewiri akou 'ga renupa.

—Tepeenup 'ga 'wyrirarete 'ga kurawa 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

—'Wyrirarete 'ga kurawamũ sipyyk 'ga 'jau. A'eramũ 'wyrira 'ga 'ga jukaukaa janee 'jau— 'jau 'gã aipo 'gã nupe, 'ga rewiri imonopyra 'gã nupe.

²¹A'eramũ imepypyra 'gã awau oporonupa ee 'ga upe:

—Jejuí. A'jea futat 'ã ereporogyta esage. Nereporogyta ekoetei 'ã ekou.

A'jea futat 'ã erejejuka pãwẽ pãwẽ ore ree. A'jea futat te ore mu'e ape mama'e are— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe oporonupa 'me ee. ²²—A'eramũ ene 'awamũ 'jau oree. Jane 'ã judeua. Simono te jane ka'aranũia 'wyrirarete 'ga upe? Naani te ra'u nũ? Najudeu arũi te 'ã 'wyrirarete 'ga. Tapy'yi amuteea 'ga. Romanũia te 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gã oporonupa 'me Jejuí 'ga upe.

²³A'ere Jejuí 'ga 'gã kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gã nuri numiamũ. Siesak 'ga 'wyrirarete 'ga kurawa 'jau, e'i 'gã jee numiamũ”, 'jau 'ga ojeupe. ²⁴A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ka'aranũi 'ywope'ia pemut amũ jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mũ ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã amũ imonou 'ga upe:

—Kweramũ ajee 'wei— 'jau 'gã imonou 'ga po pe.

A'eramũ 'ga esaukaa 'gã nupe:

—Awÿja ra'agawa te 'up ee?

—'Wyrirarete 'ga ra'agawa 'up ee!— 'jau 'gã 'ga upe.

—Awÿja rera ajee 'awamũ ojekwasiat 'upa ikupe katy nũ?— 'jau 'ga esaukaa 'gã nupe.

—'Wyrirarete 'ga rera futat 'up ee— 'jau 'gã Jejuí 'ga upe.

²⁵—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramũ pẽẽ imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

²⁶A'eramũ 'ga upe ee oporonup ma'efera 'gã oporesagamũ etee 'ga ree:

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nũ'ũ. Nakurawi futari 'ga 'wyrirarete 'ga janee jã'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã ajemogyau etee futat.

Oferap ma'e are 'gã mu'eawet
(Mateu 22.23-33; Maku 12.18-27)

²⁷Ko'iko'i ete satureu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejuí 'ga upe nũ. Aipo 'gã e'i ajaupe: “Amanũ re ae noferawu'jawi. Amanũmũ ae teepawamũ ywawuje futat”, 'jau agawewi satureu 'gã ajaupe jepi. A'etea 'gã 'ut imome'waukaa Jejuí 'ga upe. ²⁸A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga” e'i 'gã enee jepi. A'eramũ ene ore mueapyo katuu mama'e are. Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kũima'e 'ga amũ nipo amanũ wa'yre'emauwe. A'eramũ nipo 'ga manũ re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera eẽ rerekou nũ. A'eramũ nipo 'ga

wa'yramū ēē pype. A'ere nipo 'ga ra'yr ypya amanū ma'efera 'ga ra'yrera 'jawe futat', 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁹A'eramū 'gā oporogytau'japa nū:

—Kūima'e 'ga amū nipo 'ga ra'yra sete. A'eramū nipo u'ar ypy ma'efera 'ga kūjā mū rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emauwe 'ga manūi jui. A'eramū 'ga wemireko ēē rejaa wewirerera 'gā nupe. ³⁰A'eramū nipo 'ga manū re 'ga rewirerera 'ga amū ēē rerekou 'ga py'rau nū. ³¹Ojopy'rapy'rau etee 'gā ēē ree, ajamanū re. A'ere 'gā nata'yri'i futari ēē pype. ³²Ojee 'gā jomoy paw ire ēē nanē amanūmū nū. ³³A'eramū nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamū sipo ēē menaretea?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe. —'Gā juejue futat ēē wereko kūi— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Au etee te 'gā nemirekoramū kūi. ³⁵A'ere oferap ma'e 'gā nuerekou'jawi kūjāa. Niporerekoweru'jawi 'gā kūjā are. Kūjāmera 'gā nanē omenariwera'emamū futat nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁶—Ywagipewara 'gā 'jawe futat 'gā jemogyi amanūu'jape'ema futat. Janeruwarete 'ga 'gā omoferap imogyau nū. A'eramū 'gā a'eramū 'ga ra'yramū futat ajemogyau. ³⁷Ymā te 'ā Moisesi 'ga jane mu'ei ae feraw are rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —'Ka'a'ia je upe imueny re Janeruwarete 'ga oje'ega jee ikue: Je 'ā Eneruwaretea, 'jau 'ga oje'ega jee ikue", 'jau Moisesi 'ga imome'wau rakue. "Je te 'ā Eneruwaretea. Enepytuna 'gā Nuwaretea je. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mīmera 'gā Nuwaretea je ako, 'jau 'ga jee ikue", 'jau Moisesi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

³⁸—Aipo 'gā amanū futat rakue numiamū, Moisesi 'ga tywe'emauwe futat rakue numiamū. A'ere 'gā 'aga namanūi futari. Ateepawe'emamū futat 'gā 'aga. A'eramū Janeruwarete 'ga poromū 'jau Moisesi 'ga upe. 'Gā 'aga tywe'em ire amunipo 'ā 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe. Ako ma'e 'gā nupe etee te 'ga ae ruwamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

³⁹A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā amū 'jau 'ga upe:

—A'jea futat— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴⁰A'ere amumera 'gā noje'egi futari ajemogyau. Ojenosī 'gā 'ga wi. A'eramū 'gā oje'ege'ema futat 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret

(Mateu 22.41-46; Maku 12.35-37)

⁴¹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maran sipo ajee Kul'jywa 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyreramū wējēmī 'ga rekoī nū? Ymā te Davi 'ga manūi rakue. ^{42,43}Davi 'ga futat ka'arana okwasiat inuga janee rakue, Saumu 'jawa ka'aran are 'ga ikwasiarer inuga janee rakue:

“'Ga te eteetea. Janeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe:

'Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.

Enepājēreteja je 'jawe. A'eramū ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyriaramũ 'gã nupe najuejue etee.
 Ene ree iporomutare'ema 'gã 'arimũ je ene magwawukari.
 A'eramũ ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy', 'jau 'ga
 Jejararete 'ga upe ai'i",

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 44—Janeruwarete 'ga
 remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramũ sipo ajee Davi
 'ga 'i "Jejararete 'ga", 'jau ajuapyrera 'ga upe nũ?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat

(Mateu 23.1-36; Maku 12.38-40)

45 Mytuna 'gã ajemogyau Jejui 'ga porogyta renupa. A'ere 'ga
 ojerowaka oje'ega wemimu'e 'gã nupe:

46—Pejea'gu ki Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nui— 'jau
 'ga 'gã nupe. —'Gã 'ã e'i ojeupe: "Je kũima'eteetea", e'i 'gã 'ã ojeupe ajemogyau,
 waity fuku rerekou. A'eramũ 'gã ataramũ 'gã naitya ajasimana 'gã nee. "Tiporesag
 ete 'gã je ree 'jau", 'jau 'gã akou ojeupe. Wapeje'ega tãmējē 'gã ifutaa. 'Wyriara
 apykawa 'arimũ etee wapyka awau pejejatykaaw ipe. Ojemi'waaw ipe nanē nũ
 'wyriara renawa 'arimũ etee wapygiweramũ ojemi'waa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.
 47—Kũjã men manũ ma'e 'gã nupe nanē 'gã 'jau: "Je tamaenun tekou enekaraemã
 are 'jau", 'jau futatee 'gã 'gã nupe. "Je tareko esage enekaraemã enee 'jau", 'jau
 futatee 'gã 'gã nupe. A'ere 'ga etee 'gã karaemã pygyi ojeupe, ka'aranũua nanē nũ.
 A'eramũ 'gã 'jau ojeupe etee futat: "Kwakwai'i teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe.
 Kasi a'e pe 'gã je kwaawi mama'e tywera je iaporamũ ne kwy", 'jau 'gã ojeupe
 etee futat. A'eramũ nipo 'gã oje'ega monou fukuu 'me futat Jarejuwarete 'ga upe,
 wemiapo tywera mimawamũ. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nereko
 tyweri 'gã nemiapo tyweawer are— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Imen manũ ma'efera ēē remimonofet

(Maku 12.41-44)

21 1 Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'uĩnaw ipe Jejui 'ga ose ma'e
 'gã nesaka 'ũina. Ika'aranũũ kwai ma'e 'gã ka'aranũũ monou yrũ
 pype Jarejuwarete 'ga upe kwaiwete. 2 'Gã nesepaw ire majawera ēē mũ 'ua
 osou 'og ipe. Nika'arani ēē akou. Itywerete ēē akou. A'etea ēē oka'aranũũ
 ywope'i omono ipype. Mukũi'i etee ēē imonou ipype. Naepyi agawewi ēē
 remimonofera. 3,4 ēē resakawe Jejui 'ga 'jau ojeupi oo ma'efera 'gã nupe:

—Kweramũ kũjãa ēē imen manũ ma'efera ēē. Nitywa'uweri agawewi
 ēē mama'ea. A'etea ēē oka'aranũũ monoupap futat yrũ pype. A'eramũ ēē
 otywe'emamũ futat mama'ea ojeupe imuawamũ. ēē remimonofera ika'aranũũ
 kwai ma'e 'gã ma'e wapyraap futat Janeruwarete 'ga upe. 'Gã kwaiwete
 agawewi omono 'ga upe. A'etea 'gã kwaiwete wējēmĩ wereko ojeupe nũ. A'ere
 ēē ma'ea nitywi futari. Omonopap futat ēē 'ga upe. Naemyreri futari ēē upe.
 Wemi'urama muawa we futat ēē omonopap 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Jejuí 'ga rur enune ojeapo ma'e

(Mateu 24.1-14; Maku 13.1-13)

⁵Anure Jejuí 'ga rewiri oo ma'e 'gã 'jau:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga já'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Sã'ã ita esagea. Mytuna 'gã ka'aranũũ mom'yi Jarejuwarete 'ga mogytaawa 'oga apoawamũ— 'jau 'gã.

⁶A'eramũ Jejuí 'ga 'jau:

—A'jea futat esageramũ numiamũ. A'ere nipo anurenure'li jane ree iporomutare'ema 'gã nuri imonou etyka. Nom'yi'i futari nipo 'gã itaa mũ aju'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Maranime sipo aipo 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa monoi etyka? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oree iapo enune?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁸A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Je renune 'ut ma'e 'gã nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gã 'mea ne. Anure nipo kwaiwete 'gã nuri, “Janeruwarete 'ga je mut pẽ katu'okaramũ”, 'jau nipo 'gã 'ua pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. “O'meramũ 'gã 'i”, pe'je etee ki 'gã nupe. Kwaiwete nipo 'gã 'gã moryteeu ojee— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. ⁹—Anure nipo amutee amunaw awi 'gã nuri 'wyriararete rowajaa 'ga remiayuwa 'gã neewe futat. A'ere kasi aipo renupa pekyje ne. Nan futat nipo teepaw enune. A'ere nipo naporomũ rui imateepaawa. Naporomũ etee rui futat nipo mama'e rekoi— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. ¹⁰Amunap tesirũmera pypewara 'gã we futat nipo ajuowajat. ¹¹A'eramũ nipo jero'wua ojeupa kwaiwete. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Amumera 'gã nipo opapa kwaiwete ty'ara rerekou. Ywag ipe nanẽ nipo mama'e mũ ojesaukaa pẽ mogyjawamũ.

¹²Jeremiayuwamũ nipo 'gã amũ pẽ nereko tyweretei. Pẽ monou nipo pẽ munepa pẽ mu'ama moromunepawa pype. Teepaw enune nipo 'gã pẽ monoi pẽ munepa pẽ mu'ama moromunepawa pype. Pẽ pyyka nipo 'gã pẽ nerawau judeu 'gã jatykaaw ipe pẽ moporogytaukaa. Amumeramũ nipo 'gã pẽ nerawau 'wyriara upe. ¹³'Wyriararete upe pejejerooramũ ki pẽẽ je mome'wau 'gã nupe. “Jejuí 'ga iporokatu'ogiwet pẽ nee”, 'jau ki pẽẽ 'wyriara 'gã nupe, moromunepawa pypewara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ki je mome'wau— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

¹⁴—A'eramũ “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gã nupe 'wei”, pe'je kasi ne. ¹⁵Je te 'gã nupe peje'egawa amut pẽ nupe peu pẽ nerooramũ— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe. —A'eramũ 'gã “i'me 'ga rale”, 'jawe'em pẽ nupe. ¹⁶Pẽpytuna 'gã we futat nipo pẽ mono amũ ia'wyre'ema 'gã po pe, pẽ munewukaa. Pẽjara 'gã, pẽnewirera 'gã, pẽneki'ya 'gã, pẽjekoty'aawa 'gã. Mĩmera 'gã miamũ nipo pẽ monou ia'wyre'ema 'gã nupe pẽ munewukaa. A'eramũ nipo 'gã pẽẽ mũ jukau futat. ¹⁷Je rerowiaara 'ã pẽẽ. A'eramũ nipo je rerowiare'ema 'gã najuejue etee futat oporomutare'emamũ pẽ nee. ¹⁸A'ere nipo je nopoiri futari pẽ nui. Tejejukau esage etee pẽ nee. ¹⁹A'eramũ

ki pēē je rerowiaa pejemogyau. Pejepoire'ema futat je rerowiar awi. A'eramũ pēē pejemanũ re pejewau ywag ipe je pyri— 'Jau Jejui 'ga oporogytau 'ũina 'gã nupe.

Jerusarega retygawam

(Mateu 24.15-21; Maku 13.14-19)

20—Anure nipo pē nee iporomutare'ema 'gã nuri Jerusarega osõu. Aipo resakawe ki pe'je pejejaupe: “‘Awamũ nipo 'ã 'gã Jerusarega retygi 'ja”, 'Jau ki pēē pejejaupe. 21 A'eramũ ki pēē Judeja ywy pe ako ma'eramũ 'gã nesakawe pejeka'jama pejewau ywytyr ipe. Jerusareg ipe ako ma'eramũ nanē pēē pejeka'jamayayau jui. Jũ me ako ma'eramũ pejewawe'em Jerusareg ipe. Jerusareg awi ki peka'jamp futat— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

22—Jefaruua Jerusarega upe iwaēmauwe futat ki pe'je pejejaupe “owaēm Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweawa upe ra'e”, pe'je ki. Ymã te 'ã 'gã ka'arana kwasiari ee rakue. “A'ere 'ga 'awamũ ikwasiaripyryr imũ etee futat iapo”, 'Jau ki pēē— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. 23—Oporiy'iramũ nipo ta'yryrũ ma'e kũjã ajemogyau, ta'yky'ri ma'ea nanē nipo nũ. Nujãnarũ eweguu ma'ea. Ta'y'ri'i ma'e nanē nujãnarũ nũ— 'Jau 'ga 'gã nupe. — Imara'ne te nipo Janeruwarete 'ga 'ũina. Ika'jame'ema 'gã nipo ako tywerete futat. 24 Ika'jame'ema 'gã 'ga wapisiukat jyu pyu 'gã nupe. Amumera 'gã nipo 'ga ipofarukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'gã nerawau kwe pe. Ajepeja ywy pe 'gã nerawau imunepa. Jerusareg ipe judeue'ema 'gã 'wyriara 'gã jemogyramũ nipo ojeapou, kwaiwete futat. Janeruwarete 'ga remifutar imũ etee futat nipo 'gã 'ũina. Awau nipo owaēma 'ga muēmawa upe. A'erauwe nipo Janeruwarete 'ga 'ga muēmukari— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

Janereki'yra 'ga ruawam

(Mateu 24.29-35; Maku 13.24-31)

25—Ywag ipe nanē nipo mama'e mũ jesaukari pē nupe nũ. Jay are, jaytata are, kwar are. Mĩmer are nipo ojesaukaa pē mogyjawamũ. 'Yē'ea nanē nipo oyyita nũ. A'eramũ futat nipo wyjapetegamũ. A'eramũ nipo pēē pejekyjau ipyamu awi. 26 Ywag ipewara nanē nipo oyyita nũ. Kwat, jay, jaytata. Mĩmera nipo oyyita— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau. — A'eramũ nipo pēē ywy pewaramũ najuejue etee pejekyjau jui. Amumera 'gã nipo amanũaipa okyje rerekou. 'Gã kyjea nipo 'gã apisawaipa 'gã mogyau— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

27—Aipo pēē esag ire nipo pēneki'yramũ je tejuja tejewya. Ywasiga rupi nipo tejuja tejypa. A'eramũ nipo ywy pewara 'gã je resaka, je ruramũ. Tepãjē mũ nipo je ruri, tejenyfuga pype futat tejuja nũ. A'eramũ nipo 'gã 'Jau jee: “Nitywi 'ga amũ ene 'jawe. Ene te 'ã pãjērete. Ene te 'ã esage ma'eramũ. Nitywi futari 'ga amũ ene 'jawe”, 'Jau nipo 'gã jee— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe. 28—Aipoa mama'ea pejejeupe ijesaugar ypyrauwe ki pejemogy pejeku'iramũ. Aipo pēē esag ire nipo je anurenure'i je ruri pē nerawau 'aw awi— 'Jau Jejui 'ga 'gã nupe.

29,30 A'ere Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'Jau ee ikue:

—Mama'ea je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jawamũ tejuawa 'ar are— 'Jau 'ga 'gã nupe. —Sã'ã ae siaka'gywa potyramũ amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ã ae amana jewyt ja'wyja'wy kwaapa. ³¹Nan tee futat ki je'eawer imũ mama'e jeaporamuerauwe pe'je pejejaupe: “Ut ja'wyja'wy Jeju 'ga janee 'wyririamũ akou ra'e”, pe'je ki pejejaupe. ³²A'jea futat je 'i. Je'eawer imũ mama'e jeapo resakarera 'gã papa katu katue'emauwe nipo tejuwa tejewya— 'Jau Jeju 'ga 'gã nupe. ³³—Ywaga nipo atee pawamũ futat. Ywya nanẽ nipo atee pawamũ futat nũ. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imũ etee futat nipo aipoa ojeapou— 'Jau Jeju 'ga 'gã nupe ikue.

“Je rura ki peapesak” Jeju 'ga 'eawet

³⁴A'ere Jeju 'ga oje'ega 'gã nupe nũ:

—Pe'je pejemogyau je ruru'jawa rapesaka au'jeteramũ futat. Pẽnea'at kasi pejemogyau 'auwara mama'e are etee ne. Maraka apo are etee kasi pejemogy pejeje'aramũ ne. Kasi a'e pe je rura pẽ mopiryyi erujewi ne— 'Jau Jeju 'ga 'gã nupe. ³⁵—Sã'ã ae ywy kwara resage'ema. A'eramũ 'ã ae u'aa erujewi ipype. A'eramũ 'ã ae opiryyjamũ jui. Nan tee futat nipo pẽẽ je jewyra rapesakare'emamũ pẽpiryyi erujewi aipoa mama'e resaka— 'Jau Jeju 'ga 'gã nupe. ³⁶—A'eramũ pẽẽ pejemogyau pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe, pejejere'emamũ. “Ku'jyp. Je momoirukat kasi ape eja'yra 'ga rerowiar awi ne. Je poar ape, 'ga rerowiarukaa jee”, pe'je ki 'ga upe. “Mama'e tywera je aesak kwaiwete. A'ere je jemogypygyi 'ga ree”, pe'je ki 'ga upe. “Najepoiriweri je 'ga wi”, pe'je ki 'ga upe. Kasi a'e pe aipo pe'je'emamũ nepeẽma'uweri mama'e tywer awi ne— 'Jau Jeju 'ga 'gã mu'jau ee. —Je rerowiar awi pejepoire'ema pejemogyau je ruramũ tepẽku'i 'Jau. Pejejuwa pejeku'iramũ je rowase je jewyramũ 'Jau— 'Jau Jeju 'ga 'ũina 'gã nupe.

³⁷Aipo are 'ga 'gã mu'jau akou. Ai'iwe, ai'iwe 'Jau 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'gã mu'jau. A'ere 'ga kaaruwauwe awau ojepe'au Jerusareg awi. Awau osea Oriweira 'jaw ipe. ³⁸Ai'iwe 'ga 'gã nerawau nũ. Tekotee 'gã nanẽ awau 'ga rupi nũ. Kwaiwete 'gã awau 'ga porogyta renupa nũ. Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype awau 'ga je'ega renupa ajatykau.

Jeju 'ga ree ifuwet ma'e 'gã

(Mateu 26.1-5; Maku 14.1-2; Juã 11.45-53)

22 ^{1,2}Egitu ywy awi judeu ppy ppy 'gã nenũ'ẽawer are wea'awa maraka upe iwaẽm ja'wyja'wyrarauwe mainana 'wyrira 'gã ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nee.

—Maran te jane Jeju 'ga ppygi 'ga jukau?— 'Jau 'gã ajaupe.

A'ere 'gã kyjei 'ga remiayuwa 'gã nui.

—Jerusareg ipewara 'gã iporomutat 'ga ree. Soko kasi 'ga ree mytuna pype ne— 'Jau 'gã ajaupe. —Wowase 'ga rerekoramũ 'ga remiayuwa 'gã jane apisi ne. Awotywe'eme te sireko 'ga 'Jau— 'Jau 'gã ajaupe.

Mainana 'wyrriara 'gã nupe Judas 'ga 'eawet
(Mateu 26.14-16; Maku 14.10-11)

³A'ere 'ga remimu'e 'ga amũ ree mama'eukwaawa 'wyrriara ruwi, Judas Iskariote 'ga ree. Jejui 'ga remimu'e 'ga futat numiamũ. A'ere mama'eukwaawa 'wyrriara namu'akwaawukari 'ga imogou. ⁴A'eramũ 'ga awau oporogytau mainana 'wyrriara 'gã nupe:

—Je oo Jejui 'ga resaukaa pẽ nupe. Tepepyyk 'ga 'jau. Je akwaap 'ga rekwawa. A'eramũ je pẽ nerawau 'ga rekwaw ipe— 'jau Judas 'ga 'gã nupe. —'Ga upe jarewaẽmawe nipo je 'ga retywape pyteri 'ga resaukaawamũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵A'eramũ mainana 'gã aku'iramũ 'ga ree, aipo 'ga 'eramũ.

—'Ga resaukaramũ toromepy ene 'jau— 'jau 'gã Judas 'ga upe.

⁶—Pe'je ki ajee 'wei— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe nũ:

—Tene 'ga jepe'ai ra'ne. Emaenun etee ekou ee ra'ne. Ojetee 'ga rekoramũ toropyyk 'ga 'jau. Jemime toropyyk 'ga 'jau, awotywe'eme 'jau. A'eramũ 'ga rewiriwara 'gã ikwaape'ema 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Jejui 'ga 'gã monou kumi apoawamũ
(Mateu 26.17-25; Maku 14.12-21; Juã 13.21-30)

⁷Awau owaẽma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'jawa apoawa upe. Maraka fukua te poromũ. A'e awi awau owaẽma karupa'mĩ jukaawa 'ara upe. A'e 'ara rupi futat judeu 'gã karupa'mĩ jukau i'wau.

⁸Aipo 'ara rupi Jejui 'ga oje'ega Pedro 'ga upe Juã 'ga retee:

—Pe'je pejewau karupa'mĩ mũ jukau eya jarejee— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁹A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ki 'ei? Awỹja rog ipe ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁰A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jusareg ipe. Peu nipo 'y ryrũ rerekwara 'ga peekoat.

¹¹A'eramũ pẽẽ pejewau 'ga rewiri. 'Og ipe 'ga seramũ pejeporogytau 'oga jara 'ga upe: “Janejara 'ga ore mut imome'waukaa enee: ‘Ma'ape te je karupa'mĩ eyra 'ui tejemimu'e 'gã netee?’ e'i 'ga kũi. ‘Ma'ape te ore kumi apoi?’ e'i 'ga enee kũi”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Tajemi'wat tejemiayuwa 'gã pyri 'jau, e'i 'ga enee ko”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. ¹²—Aipo ojeupe pẽẽ 'e re 'ga tepẽ neroo ywatewara imy'jawa pype 'jau. Ityp futat aejemi'waawa peu. Ae renawa nanẽ otywamũ futat nũ. A'eramũ pẽẽ pejejeupe 'ga esaukar ire peu futat iapou ewara reewe jarejeupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹³Ojeupe Jejui 'ga 'e re 'gã awau. Awau 'gã 'ga 'eawer imũ etee futat esaka. A'eramũ 'gã kumi apou maraka are wea'awamũ. A'ere Jejui 'ga awau 'gã newiri, wemimu'e 'gã nerawau.

Mani'oko'o'ia y'waya reewe 'gã nupe imonoawet
(Mateu 26.26-30; Maku 14.22-26; 1 Korĩtu 11.23-25)

¹⁴Kumi apopaw ire Jejui 'ga awau wapyka kumi'wawa pyri wemiayuwa 'gã netee.

¹⁵—Karupa'mĩa je auwei tekou pẽ pyri jepi. Ko'iko'i ete 'gã nuri je pyyka je rerekou tyweaete. ¹⁶Awamũ 'ã maraka apoawa. Maraka apoawa upe iwaẽmauwe 'ã peapo maraka jepi. A'ere je 'awamũ etee futat iapoi pẽ pyri. Pẽ'wyriat pãwẽ pãwẽnamũ tejewya te nipo je iapou'jawi pẽ pyri nũ. 'Aga maraka teepap kamẽsiete. Aipo te nipo marakareteretea futat— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe.

¹⁷A'ere 'ga y'way pyyka, yrũ pypewara reramã'jãu ywau eroje'ega 'Uwa 'ga upe:

—Ene te 'ã mama'ea eremut oree— 'jau 'ga 'Uwa 'ga upe.

'Uwa 'ga upe oje'eg ire 'ga itykurukaa 'gã nupe najuejue etee.

¹⁸—Je natykurujawi pẽ pyri. Tejewyru'japa tãmẽjẽ tatykurujap pẽ pyri 'jau nũ— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

¹⁹A'ere 'ga mani'oko'o'i pyyka nũ. A'eramũ 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe nũ. 'Ga upe oje'eg ire 'ga imonou imo'jau 'gã nupe. 'Gã moykapap mani'oko'o'i pyu. —Koromũ futat jero'oa. Sã'ã mani'oko'o'i jemo'ia. Nan futat nipo jero'oa jemo'i— 'jau 'ga 'gã nupe. —Amanũ je pẽ nupe pẽ katu'okawamũ. A'eramũ pẽẽ jemanũawer are pejejea'aramũ mani'oko'o'i 'wau pejejemogyau pejeojere'emamũ. Pejejea'aramũ jemanũawer are mani'oko'o'i 'wauwe futat— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

²⁰Ojemi'wapaw ire 'ga kaneeku pyyka nũ.

—Sã'ã y'waya. Nan futat nipo jery jeko'wogi pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina. —A'ere'ere'i futat nipo 'gã amũ jery reko'wogi. A'eramũ nipo jery reko'wog ire Janeruwarete 'ga pẽ katu'oka jery pyu— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jery jeko'wogel'em ire amunipo 'ã Janeruwarete 'ga nepẽ katu'logi futari. A'eramũ 'ga pẽ nee futat jery reko'wogukaa. 'Awamũ karupa'mĩa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamũ. Poromũ futat 'ga je'eg ymanera numiamũ. 'Awamũ jerya tee pẽ pĩrei petywer awi. Jemanũ are tee Jeruwarete 'ga petywera moiri pẽ nui je rerowiamũ. Poromũ futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamũ. A'lea 'ga je'ega nimojopy'ruawi futari 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹—'Au futat ia'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga reni wapyka je pyri.

²²Amanũ futat je Tejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat. Iporiay'i ia'wyre'ema 'gã po pe je monoara 'ga numiamũ. Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'ga rereko tyweretei kwaiwete— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

²³Aipo 'ga 'eramũ 'ga remimu'e 'gã amã'jãmã'jãu etee ajueakwar are:

—Awỹja sipo 'ga monou poromũ ia'wyre'ema 'gã po pe 'wei?— 'jau 'gã ajaupe.

Kūima'eeteete are 'gã mu'eawet

24 A'ere 'ga remimu'e 'gã eewi ajamueu nũ:

—Manamũ te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramũ jarejuapyraapa?— 'jau 'gã ajaupe.

25 A'e are 'gã ajamueramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwaap judeue'ema 'gã 'wyrriara 'gã nemiapoa. 'Gã 'wyrriara 'gã wemiayuwa 'gã amũ monou mama'e apoukaa ojeupe: “Nan iki peapo jeje'egawer imũ etee futat”, 'jau nipo 'wyrriara oje'ega wemiayuwa 'gã nupe. Iapo esage'emamũ nipo 'gã 'wyrriara 'gã nereko tyweretei. A'etea nipo 'ga 'jau ojeupe: “Je 'ã 'gã nee ojejuka esage ma'ea”, 'jau nipo 'ga 'ũina ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. 26—A'ere kasi pëe nanarũi ne. 'Wyrriaramũ pejejekoweramũ ki pëe mama'e apou etee futat pejejaupe, pejejopoa etee futat— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe.

27 A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Manamũ te pë nupe kūima'eeteete 'ga? Kumi'wawa pyri wapyk ma'e 'ga, kumi apoara 'ga te ra'u nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Kumi'wawa pyri wapyk ma'e 'ga futat— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea futat. A'ere 'ã je kumi apoara 'jawe futat je rekoi pë nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

28—Ia'wyre'ema 'gã ako je rereko tywerete agawewi ai'i. A'etea 'ã naje rejari pejepe je mogou ojetee'i. A'eramũ je a'eramũ anure pë mepyau.

29,30 Tejuwarete 'ga 'wyrriaramũ pë nupe temonoramũ tomono pëe 'wyrriariramũ imogyau 'jau, tepoaawamũ 'jau. Israeu 'ga ra'yra 'gã pytuna tusi. A'eramũ je pë monou pë mogyau 'wyrriariramũ Israeu juapyrera 'gã nupe. A'eramũ Israeu juapyrera 'gã nipo awau pë nowase. A'eramũ nipo pëe 'jau mama'e esage apoara 'gã nupe: “Mama'e esage ereapo rakue, Jarejuwarete 'ga je'eg imũ rakue. A'eramũ 'ga ene mepyau eneremiapofer are”, 'jau nipo pëe 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo pëe 'jau: “Mama'e tywera etee ereapo Jarejuwarete 'ga upe rakue. 'Ga je'eg imũ jēmĩ mama'e apowe'em rakue. A'eramũ 'ga ene mepyau eneremiapo tywer imũ etee futat”, 'jau nipo pëe 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Aipo 'ara rupi nanë nipo pejewau pejemewaa je pyri nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Juã 13.36-38)

31 A'eramũ Jejui 'ga 'jau Simão Pedro 'ga upe:

—Mama'eukwaawa 'wyrriara oje'eg jee ai'i. “Taesak eneremimu'efera 'gã poirã ene rerowiar awi 'jau”, e'i mama'eukwaawa 'wyrriara jee ai'i. Sã'ã ae juowuu apefera renũ'ëã a'yi esage awi. Nan tee futat nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pë nenuēm are ifuweramũ jeremiayuwa 'gã nui. 32 A'ere 'ã je 'i Tejuwarete 'ga upe tekou ene ree. “Epoar iki Simão 'ga. 'Ga momoirukare'ema je rerowiar awi”, 'jau je 'ã 'ga upe tekou ene ree— 'jau Jejui 'ga 'ga upe imome'wau. —A'eramũ nipo

ene epoiraipā etee je wi. A'ere nipo erejewyt je rerowiaa nū. A'eramū te nipo nerepoiru'jawi je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'eramū ene ejewirera 'gā poaa je rerowiarukaa 'gā nupe— 'jau 'ga 'ga upe.

³³Aipo 'ga 'eramū Pedro 'ga 'jau:

—Naani kūi. Napoira'uweri je ene wi kūi. Moromunepaw ipe miamū futat je oi ene pyri ene munewamū kūi. Ene reewe futat temanūmū kūi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁴—Ene'me awi kūi. 'Awa ypytuna rupi nipo ene'me 'gā nupe kūi. Muapyapyt katu nipo ene 'jau 'gā nupe: “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene 'gā nupe je kwakupa wyrasokwē je'lege'emauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³⁵A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Ymā te ako je pē monoi kwe pe tejemome'waukaa 'gā nupe ai'i. “Peroo kasi pejekaraemā ne”, 'jau ako je pē nupe ai'i. “Ka'aranūūa miamū futat pēē erawawe'em. Pejepyapaawa miamū futat kasi peroo ne”, 'jau je ako pē nupe ai'i. Kwe pe je pē monoramū te mama'ea nitywi pē nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Naani nū'ū— 'jau 'ga remimu'e 'gā 'ga upe.

³⁶—A'jea futat nū'ū. A'ere 'awamū nanarūi. Pejejemi'urama peroo 'awamū. Ka'aranūūa peroo 'awamū. Jyuu tywe'emamū pēē pejejaity poakuwuu mū me'ega jyuu muawamū. ³⁷Ymā te 'gā 'ā ka'arana kwasiari inuga je ree rakue: “Wereko tywerete nipo 'gā 'ga oporojuka ma'e 'jawe”, 'jau 'gā ikwasiaa inuga je ree rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina. —Ikwasiaripyryer imū etee futat nipo 'gā je rereko tyweretei. 'Awamū futat 'gā je rereko tyweri— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina.

³⁸A'eramū 'ga remimu'e 'ga amū 'jau 'ga upe:

—'Awamū mukūi jyuu ruwi kūi— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Au'je ra'ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet (Mateu 26.36-46; Maku 14.32-42)

³⁹Ojemi'wapaw ire Jejui 'ga awau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe. Awawete pe 'ga awau. 'Ga remimu'e 'gā awau 'ga rupi. ⁴⁰Owaēmawe 'ga 'jau 'gā nupe: —Pe'je pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē pejefuakaramū pejetywera apowe'em— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴¹Ojepe'au'i 'ga awau 'gā nui. A'ere 'ga awau wenupy'āu wapyka, oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

⁴²—Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gā imara'ne je ree. 'Gā nipo 'ā je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ā 'gā nuapo'a'uweri nanuara je ree. A'ere 'ā najeremifutar imū rūi ereapoukat. Ejemifutar imū etee te 'ā ereapoukat 'gā nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴³A'e pype ywag ipewara 'ga 'ua ojypa 'ga pyri, 'ga mojemogyppygukaa 'ua ojee. ⁴⁴A'eramū Jejui 'ga oje'egu'japa 'Uwarete 'ga upe nū. 'Ga 'arasiga 'ga py'a moywyrafenayau 'ga m'yina. A'eramū 'ga ry'aja otykya 'ga ry 'jawe

ywyu. ⁴⁵Oporogytapaw ire Jejui 'ga afu'ama awau wemimu'e 'gã pyri. A'ere 'gã seri 'upa. I'arasig 'gã 'ga ree. A'eramũ 'gã a'eramũ osea ajemogyau.

⁴⁶A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ua 'gã nupe:

—Ma'eramũ te peset etee pejejupa? Pefu'am jui. “Pe'je pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pẽ pejefuakaramũ mama'e tywera apowe'em”, a'e je ako pẽ nupe ko. “Kasi a'e pe nepẽfuakari mama'e tywer awi ne”, a'e je ako pẽ nupe ko— 'jau 'ga 'gã nupe.

Jejui 'ga pyykawet

(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Juã 18.3-11)

⁴⁷Aipo 'gã nupe 'ga 'e 'ga 'amamũ 'ga pyykara 'gã 'ua owaẽma 'gã nupe. Judas 'ga 'gã nerua pe resaukaa 'gã nupe.

—'Au 'ga ruri jepi— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'gã nerawau peu. Tenune 'ga 'upa 'gã nupe. A'eramũ 'gã ojekyita 'ga rewiri. 'Ga porogyta 'ga 'amamũ 'gã 'ua owaẽma Jejui 'ga upe. A'eramũ Judas 'ga awau 'ga rerowyka 'ga retywape pytea.

⁴⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je resaukaawamũ te 'ã jeretywape pyter ape jejekoty'aawa 'jawe?— 'jau 'ga Judas 'ga upe.

⁴⁹Aipo resakawe 'ga remimu'e 'gã ikwaapa.

—'Ga pyyka 'gã nuri ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'ga remiyauwa 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene pyyka 'gã nuri ra'e. Erefutat te ore jyyu pyu 'gã apisia?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁵⁰A'erauwe 'ga amũ ogy rekyita kũima'e 'ga amũ namĩ monoka. Mainana 'ga remiyauwa 'ga namĩ monoka 'ga wi. Furuk. Mainana 'wyriararete 'ga remiyauwa 'ga namĩ 'ga iyypa. ⁵¹Aipo 'ga namĩ yywamũ Jejui 'ga oje'ega 'gã nupe:

(Luka 22.41-44)

—Peapo awi nanuara— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Jejuĩ 'ga 'ga namĩ pyyka imonou imỹina 'ga ree nũ, 'ga namĩ renawer ipe nũ.

⁵²A'eramũ Jejuĩ 'ga oje'ega opyykara 'gã nupe. Mainana 'wyrriara 'gã, Janeruwarete 'ga mogytaaawa raarana 'wyrriara 'gã, judeu 'gã 'wyrriari 'gã. Mĩmera 'gã 'ua 'ga pyyka. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ peẽ ma'eramũ pejejua muawa pyu je nupãu ekoete 'ũ, muna'ywa 'jawe 'ũ? ⁵³Pejejepype je rekoramũ miamũ ako naje pyygi pejepe ai'i. A'ere jemanũiawa upe iwaẽmi 'awamũ. A'eramũ Jeruwarete 'ga je pyygukaa rẽwẽjẽmĩ pẽ nupe— 'jau Jejuĩ 'ga 'gã nupe.

Pedro 'ga Jejuĩ 'ga kwakupa

(Mateu 26.57-58,69-75; Maku 14.53-54,66-72; Juã 18.12-18,25-27)

⁵⁴A'eramũ futat 'gã Jejuĩ 'ga pyyka 'ga rerawau mainana 'wyrriarete 'ga rog ipe. Pedro 'ga awau 'ga rewiri. A'ere 'ga mukuu etee 'ga rekoĩ 'ga wi. Awau 'ga owaẽma mainana roga upe. A'ere 'ga oi akou ukupepe etee mainana 'ga remiayuwa pyri etee. ⁵⁵Ukupepe mainana 'ga remiayuwa 'gã tata mojopy'wau 'upa 'ga roga pyri. A'eramũ Pedro 'ga awau wapyka ojepe'jau 'gã pyri.

⁵⁶A'eramũ mainana 'ga remiayuwa eẽ mũ 'ga resaka.

—Mĩnamũ kiã rewiriwara kiã amũ reni ra'e— 'jau eẽ, 'ga resaka tata pyy 'ga renamũ.

⁵⁷Aipo eẽ 'eramũ Pedro 'ga 'jau eẽ upe:

—Tee. Naani nũ i. Nakwaawi je 'ga nũ i— 'jau futatee 'ga eẽ upe.

Okyjau 'ga opyyg awi. A'eramũ 'ga o'meramũ eẽ upe.

⁵⁸A'ere kũima'e 'ga amũ 'ga resaka nũ.

—Ene futat 'ga rewiri ako ma'efera, 'jau je 'ũ— 'jau 'ga Pedro 'ga upe. A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani nũ'ũ. Naje rui kũi— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe nũ.

⁵⁹A'ere'ere'i ajepeja 'ga 'jau 'ga upe nũ:

—Ene futat 'ga rewiriwarera kũi. Garireja wyy pewara ene. A'eramũ ene a'jea futat kũi, 'ga rewiriwara futat ene kũi— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

⁶⁰—Nakwaawi je aipo ene'ea nũ'ũ— 'jau futatee Pedro 'ga 'ga upe, Jejuĩ 'ga kwakupa 'gã nui.

Aipo 'ga 'e 'ga renamũ wyrasokwẽ oje'ega. ⁶¹A'erauwe Jejuĩ 'ga ojerowaka amã'jãu Pedro 'ga ree. A'eramũ Pedro 'ga wea'aramũ 'ga 'eawer are. “Wyrasokwẽ je'lege'mauwe nipo je kwakuw ape 'gã nupe muapyt”, 'ga 'eawer are.

—A'eferupi tee pa 'ã je 'ga kwakuwi nũ— 'jau 'ga wea'aramũ 'ga je'egawer are.

⁶²Aipo 'e re Pedro 'ga awau ujãna ojenosõu. A'eramũ futat u'arasigamũ wea'aramũ ee.

—Ma'eramũ je aipo 'jau ra'e 'ũ?— 'jau 'ga awau 'ũina u'arasigamũ. —Mama'e esage na'ga 'ã wapo jee jepi re'ã. A'etea pa je 'ã aipo a'e ekoete 'gã nupe ra'e nũ— 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamũ u'ewer are.

A'eramũ 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

Jejuí 'ga rerekoemãawet
(Mateu 26.67-68; Maku 14.65)

⁶³Ga pyykara 'gã Jejuí 'ga nupãu. 'Ga kurapa kypyre'emete futat 'ga rerekou 'ga nupã pype. ⁶⁴A'eramũ 'gã 'ga reakwapiaa taity pyu. A'ere 'gã 'jau 'ga upe: —Ene 'ã i'akwaap ma'ea. Awỹja te ene nupã?— 'jau 'gã 'ga upe 'ga rerekoemãu erekou.

⁶⁵A'e pype 'ga nupãara 'gã 'ga kurapa ajemogyau.

'Wyríara 'gã Jejuí 'ga moporogytaukãa
(Mateu 26.59-66; Maku 14.55-64; Juã 18.19-24)

⁶⁶Ku'emamũ mainana 'gã ajatykau 'wyríari 'gã, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee:

—Perut 'ga 'au oree. Toromoporogytaukat 'ga 'au orojee 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga rerua 'gã nupe.

⁶⁷A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimurera?— 'jau 'gã 'ga upe.

—“A'jea futat” je 'eramũ naje rerowiari pejepe ne— 'jau etee Jejuí 'ga 'gã nupe. ⁶⁸—Pejejeupe mama'e mũ ree jeporonuwamũ, nepemome'ui jee ne. ⁶⁹A'ere anurenure'i je apygi Tejuwa 'ga yse katy. Tejuwarete 'ga 'jawe futat nipo je rekoi pãjẽreteramũ. A'eramũ nipo je 'ga yse katy te'ỹina teapyka 'awamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷⁰—Koromũ futat nipo ajee ene Jarejuwarete 'ga ra'yramũ?— 'jau 'gã 'ga upe.

—A'jea futat poromũ pe'je— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁷¹Aipo 'ga 'eramũ taetu 'gã amara'neramũ 'ga ree kwaiwete.

—Aruenuw ore 'ga 'awamũ. “Tejuwa 'ga 'jawe futat je rekoi nipo”, e'i 'ga oree— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sijuka 'ga 'ũ— 'jau 'gã ajaupe. —Narafutari ore 'ga je'ega mome'wara 'gã. 'Ga futat 'awamũ ojemome'u esage oree— 'jau 'gã ajaupe, amara'neramũ 'ga ree.

Piratu 'ga rowase Jejuí 'ga rekoí
(Mateu 27.1-2, 11-14; Maku 15.1-5; Juã 18.28-38)

23 ¹Aipo 'e re 'gã 'ga rerawau 'wyríara 'ga upe, Piratu 'ga upe. Najuejue etee futat 'gã 'ga rerawau. ²A'eramũ 'gã 'ga je'ẽwu'jaga 'ga upe:

—Koromũ 'wyríararete 'ga ree 'gã mamara'neukaara. “Pemepy awi 'wyríararete 'ga”, e'i 'ga oree ai'i— 'jau futatee 'gã, Jejuí 'ga je'ẽwu'jaga Piratu 'ga upe. —Koromũ futat “Je Jarejuwarete 'ga remimureramũ”, 'jau nanẽ 'ga oree ai'i nũ. “A'eramũ je 'awamũ 'wyríarareteramũ pẽ nupe. 'Ga py'rau tejuwa”, e'i 'ga oree ai'i. A'eramũ ore 'ga pyyka 'ga rerua— 'jau futatee 'gã Jejuí 'ga je'ẽwu'jaga Piratu 'ga upe.

³A'eramũ Piratu 'ga 'jau Jejuí 'ga upe:

—Ene futat nipo ajee judeu 'gã 'wyríararetea?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat ere poromũ— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴A'eramũ Piratu 'ga 'Jau 'gã nupe:

—'Agamũ ae kũima'e tywere'emamũ, a'e je 'ã pẽ nupe jepi. Ma'eramũ ajee jane 'ga jukai 'ũ? Ma'ja 'ga iapou pẽ nupe rai' 'ũ?— 'Jau etee Piratu 'ga 'gã nupe.

⁵A'ere mainana 'gã 'i etee futat 'ga upe:

—Pe'je 'ga jukau futat. Kwe pe te 'ã 'ga oi ae mu'Jau tyweruu akou. A'ere 'ga remimome'ufera nia'wyri futari. Amunawa moyka oporogyta tywera pyu. Pẽnemiayuwa 'gã 'ga amu'e 'wyriararete 'ga rerowiarukare'em are. Garireja wyy pe ra'ne ako 'ga rekoi 'gã mu'Jau ai'i. A'ere 'ã 'ga ruri akou 'au nũ— 'Jau futatee 'gã 'ga upe.

Erote 'ga upe 'ga reroawet

⁶Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Piratu 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Garireja wyy awi 'ut ma'efera 'ga nipo ajee?— 'Jau 'ga 'gã nupe.

⁷—Pe awi futat 'ga ruri— 'Jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Piratu 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau Erote 'ga upe. Ako je nipo 'ga 'au. Garireja wyy pewara 'gã 'wyriara 'ga. A'eramũ pẽẽ 'ga rerawau imome'wau 'ga upe— 'Jau Piratu 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau Erote 'ga upe.

⁸Jejui 'ga resakawe Erote 'ga aku'iramũ 'ga ree. Jejui 'ga rera renupawe 'ga 'Jau ojeupe: “Ymã we 'ã jeporesagiweramũ 'ga ree numiamũ. A'ere 'awamũ 'ga ruri 'au je resaka. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga okatu'ok. Amanũ ma'e 'gã nanẽ 'ga omoferap nũ, 'Jau 'gã jee jepi. Ma'ja sipo ajee 'ga wapo jee wesagamũ?” 'Jau 'ga ojeupe, oporesagiweramũ 'ga ree.

⁹A'eramũ Erote 'ga Jejui 'ga moporogytaukaa ojeupe numiamũ. A'ere Jejui 'ga noje'egi Erote 'ga upe. ¹⁰A'eramũ mainana 'wyriara 'gã 'ua, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'gã netee. Jejui 'ga je'ẽwu'Jaga Erote 'ga upe nũ. ¹¹A'eramũ Erote 'ga 'ga kurapa jefaruu 'gã netee. A'ere 'ga 'wyriara raity piraga pyu 'ga kupe piari, 'ga rerekoemãawamũ.

—“Je 'wyriara” e'i 'ga. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejemã'Jãu 'ga raity esage are. 'Wyriara 'Jawe futat 'ga— 'Jau 'gã Jejui 'ga rerekoemãu 'ga kurapa.

A'ere Erote 'ga 'Jau 'gã nupe:

—Pe'je 'ga rerawau 'ga rorojewya Piratu 'ga upe nũ— 'Jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã 'ga rerawau erojewya Piratu 'ga po pe nũ. ¹²Aipoa 'ara rupi Piratu 'ga akou Erote 'ga jekoty'aawamũ. Imara'ne 'gã akou ajuee. A'ere aipo 'ara rupi 'gã ta'waramũ ajaupe nũ.

'Gã nupe 'ga monoawet

(*Mateu 27.15-26; Maku 15.6-15; Juã 18.39-19.16*)

¹³A'eramũ Piratu 'ga 'gã majatykau. Mainana 'gã, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã, tekotee 'gã. Mĩmera 'gã 'ga imajatykau 'gã mua oporogyta anupa.

14—Perur ete 'ã Jejuí 'ga. Erojewya jee nũ. Pêẽ te 'ã perut ekoete 'ga rai'i. “Ekoay 'ga akou 'wyriararete 'ga rerowiare'em are 'gã mu'jau”, 'jau 'ã pêẽ 'ga upe. A'eramũ je ako teporonupa ee pê nowase 'ga upe ai'i. A'ere 'ã 'ga nuapoi futari mama'e tywera rai'i. O'meramũ te 'ã pe'je. Peje'ëwu'jag ekoete 'ã 'ga—'jau 'ga 'gã nupe. 15—Erote 'ga nanẽ 'ã 'jau rai'i nũ: “Nuapoi 'ga mama'e tywera ajukaawamũ”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe rai'i nũ. A'eramũ 'ga 'ã 'ga mua imojewya 'au rai'i nũ—'jau Piratu 'ga 'gã nupe. —Najeporujukaweri je 'ga ree. Nia'wyri je upe 'ga jukaa ekoetea. 16A'eramũ je 'ga nupãukaa etee 'gã nupe ra'ne. A'ere 'ga tomono imuẽma 'jau nũ, 'ga nupã re 'jau nũ—'jau Piratu 'ga 'gã nupe.

17Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipywera 'ga amũ muẽma judeu 'gã nupe jepi. A'eramũ Piratu 'ga 'jau ojeupe: “Jejuí 'ga wi jepoiriweramũ”, 'jau 'ga ojeupe.

18A'ere tesirũmera 'gã afukai etee 'ga upe:

—Erepor awi 'ga wi. Ejukaukat tãmẽjẽ 'ga oree. Moromunepawa pypewara 'ga te erejukaukar awi. Epoi etee 'ga wi oree. Parapasi 'ga te emuẽm moromunepaw awi oree. A'eramũ ene Jejuí 'ga jukaukaa oree—'jau 'gã wafukaita 'ga upe.

19Parapasi 'ga futat 'gã mamara'neukaa 'wyriara 'ga ree rakue. “Simuẽm 'ga 'wyriaramũ 'ga ren awi 'jau”, 'jau 'ga 'gã nupe, 'gã mamara'neukaa 'ga ree. Oporojuka ma'efera 'ga wejue nanẽ poromũ nũ. A'eramũ 'gã 'ga monou 'ga munepa 'ga mu'ama rakue.

20A'ere Piratu 'ga 'ga muẽm are nifueweri. A'eramũ 'ga oje'eguj'apa 'gã nupe nũ: —Naani futari. Jejuí 'ga wi futat je poiri—'jau etee 'ga 'gã nupe numiamũ.

21A'ere 'gã afukai etee 'ga upe nũ:

—Naani futari. Erepor awi futat 'ga wi. Ere 'ga jukaukaa futat oree. Ere 'ga monoukaa futat imu'ama 'ypeywar are oree—'jau judeu 'gã Piratu 'ga upe.

22A'ere Piratu 'ga je'eguj'awi etee 'gã nupe nũ:

—Natesirũgatu 'ga rekorãu rui 'ã pejukaukat 'ga jee. Kũima'e esagea te 'ga 'ã. Anupãukat etee futat je 'ga 'gã nupe. A'ere je 'gã momoirukaa 'ga wi—'jau Piratu 'ga 'gã nupe numiamũ.

23A'ere 'gã jopy'rupy'rui etee futat wafukaita 'ga upe nũ:

—Naani futari. “Ere 'ga jukaukaa futat oree”, aru'e ako ore ko—'jau etee 'gã wafukaita 'ga upe afuakaramũ futat Piratu 'ga ree.

Wojere'emamũ futat 'gã wafukaita 'ga upe aipo 'jau.

24,25—Nepeenuwi etee 'ã jeje'ega. “Ere ki 'ga jukaukaa futat oree”, pe'je 'ã jee. A'eramũ je 'ga jukaukaa pê nupe—'jau Piratu 'ga 'gã nupe ojee 'gã fuakarauwe.

A'eramũ Piratu 'ga oporojuka ma'efera 'ga jẽmĩ imuẽmukaa moromunepaw awi 'gã nupe. Aipoa imuẽmipyra kũima'e 'ga futat 'wyriara 'gã ajuee 'gã mamara'neukarera. A'etea 'ga 'ga omomoirukat 'ga wi.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet
(Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Juã 19.17-27)

²⁶A'eramũ futat jefaruu 'gã Jejui 'ga rerawau 'ypeywar are 'ga pokutukaw ipe. A'eramũ 'gã pe aje Simão 'ga rekoa, Sirene ywy pewara 'ga rekoa.

—'Ypeywara erokwap 'ga upe. Ifuakapap 'ga ee— 'jau jefaruu 'gã Simão 'ga upe, oje'ega moywyrafena.

A'eramũ futat 'gã imonou 'ga 'arimũ, 'ypeywara rupirukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga erawau erekou 'gã newiri. ²⁷Kwaiwete 'gã ojekeyita 'gã newiri awau.

—Siesak 'ga jukaa 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã ojekeyita 'ga rewiri awau. Kũjãmera 'gã nanẽ awau Jejui 'ga rewiri. Awau 'gã ajaa'wau 'ga ree:

—Esage ma'e kĩa. Janepytuna ako kĩa okatu'ok ai'i. A'ere wã 'awamũ kĩa rerooi ijukau— 'jau 'gã ajaupe ajaa'wau 'ga ree.

²⁸A'eramũ Jejui 'ga ojerowaka 'gã nee, oje'ega 'gã nupe:

—Pejoo'owi je ree. Pejeja'yra 'gã nee tepejoo'lo pejejee nanẽ futat pejejaa'wau nũ. ²⁹Anure nipo pe'je pejejaupe: “Ta'yre'ema wã jarute ajemogy. Jane te aje 'ã ta'yt ma'eramũ jareja'yra eko tywera siesak jarejemogyau”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. ³⁰Anure nipo peko tywet futat. Ywytyra upe nipo pẽẽ 'jau: “Ejot e'aa ore 'arimũ. Noreruagi ore arako tywera upe”, 'jau nipo pẽẽ ywytyra upe. A'ere nipo nuri futari u'aa pẽ 'arimũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³¹—Je 'ã Tejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat aporowyky. A'etea 'gã 'ã je jukau ekoete. Pẽẽ taetu aje 'ã mama'e tywera peapo. Na'ga remifutar imũ etee rüi pejemogy pejeporowykyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Je miamũ te 'ga 'ã je rereko tywerukat wa'yramũ miamũ. Pẽẽ taetu aje 'ã 'ga rerowia'ria te. A'eramũ 'ga pẽ taetu pẽ nerekou tyweaete futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³²Mukũja muna'ywa 'gã nanẽ 'gã erawau iapisau Jejui 'ga reewe nũ.

³³Aeakagera 'jawewat 'jau ae apisawa rera. Mukũja muna'ywa põ'õ me 'gã Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Ga ryrũ mosoka 'ga wi. A'ere 'gã 'ga monou imu'ama muna'ywa 'gã põ'õ me. Itaju pyu 'gã 'ga pokutuka ajuowai. 'Ga py maju'aa ikutuka. 'Ga rekoa futat 'gã imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka.

³⁴A'ere Jejui 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Enemara'ne kasi 'gã nee ne, Kiapi'ni. Je repyat kasi ape ne, Kiapi'ni. Nokwaawi 'gã je rekoa— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'ere 'ga pokutukarera 'gã 'ga raityfera me'egawamũ, ita'i 'jawewara momopoa 'upa ywyu. A'eramũ ijewag are, 'ga raity mojo'oka. Sã'ã ae jugu momora. Nan futat 'gã ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamũ.

³⁵A'eramũ judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã 'gã nesaka 'upa. 'Ga momoria 'ga rerekoramũ 'gã 'upa 'ga rerekoemãu etee 'upa.

—“Janeruwarete 'ga te ako je mut ikue”, e'i 'ga jepi. Opoat 'ga 'gã jepi. Siesak 'ga jepoara 'jau— 'jau 'gã 'upa ajaupe.

—Ere ejua ejypa. Taruesak ene rura ene jywa 'jau kũi. Ene jyp ene ruramũ taruerowiat ene 'jau kũi. “Na pa je 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat ra'e”, taru'e enee 'jau kũi— 'jau 'gã Jejui 'ga upe 'upa.

36 Jefaruu 'gã nanẽ 'ga kurapa 'upa nũ 'ypeywar are 'ga 'amamũ nũ. Y'way ajaiwaya 'gã erawau erojeupia itykurukaa 'ga upe numiamũ. A'ere 'ga notykuri.

37—“Wyriara je” ere 'ã. A'eramũ ene ejua ejypa esaka ore— 'jau 'gã 'ga upe. A'ere 'ga nojywi futari. Enupare'ema 'jawe etee futat 'ga u'ama 'ypeywar are werekoemãnamũ.

38 A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nĩ kwasiaa 'gã nupe: “Koromũ futat 'wyriararetea judeu 'gã nupe” 'ea 'ga ikwasiaa 'yjepa'nĩ are. A'ere 'gã erawau ikutuka inuga 'ga apyte'rarimũ 'yw are.

39 'Ga pyri u'am ma'ea mũ muna'ywa oje'egayau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera je”, ere 'ã. A'eramũ ene ewau ejypa jarejee, tore mososog ape 'ypeywar awi 'jau— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

40,41 Aipo 'eramũ ajepeja muna'ywa 'ga amara'neramũ aipo 'jara 'ga ree. —Nerekyjei nipo 'ã Jarejuwarete 'ga wi? Ene we 'ã aipo ere e'ama 'ga upe. Noporojukai 'ga 'ã. A'etea nipo 'ga 'ã amanũ. Au'je katu te 'gã jane taetu jane apisi. A'eramũ jane 'awamũ jaretywera mepyau. 'Ga tywere'ema miamũ 'ã amanũ— 'jau 'ga ajaupe.

42 A'ere 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ejea'ar iki je ree, ki Jejui, 'wyriaramũ ejewya— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

43 A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awauwe futat ereo je rupi jerupaw ipe. Esage te 'ã jerupawa. 'Awauwe futat jane oi peu— 'jau 'ga 'ga upe.

Jejui 'ga manũawet

(Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Juã 19.28-30)

44 Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat opyytunaiwamũ. Kwara ajerewamũ tãmẽjẽ awau weny jesagamũ nũ.

45 Janeruwarete 'ga mogytaawa rowopypea my'ljawa taity otoroka Jejui 'ga manũnamũ.

46 A'e pype Jejui 'ga wafukaita 'Uwarete 'ga upe:

—Amanũ je. Te'aga je omono enepo pe, Kiapi'ni. Eneremifutar imũ etee futat je manũ 'gã tywera mepyau, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ futat 'ga amanũmũ. Aipo 'e re 'ga opika amanũmũ.

47 A'eramũ jefaruu 'gã 'wyriara 'ga enupa u'ama 'ga manũ resaka. A'eramũ 'ga 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—A'jea futat 'ga kũima'e esagea rai'i— 'jau 'ga u'ama.

48 'Ga manũ resakara 'gã u'arasigamũ awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

—Ma'eramũ jane 'ga jukaukaa ekoete rai'i 'ũ? Esage futat 'ga rai'i— 'jau 'gã ajaupe pe rupi awau akou.

A'eramũ u'arasigamũ awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

⁴⁹Ga pytunera 'gã, kŭjãmera 'gã. Mĩmera 'gã muku'li 'upa 'ga manũ resaka. Kŭjãmera 'gã 'ua Garireja ywy awi Jejuí 'ga rupi rakue. A'eramũ 'gã 'upa 'ga manũ resaka nũ.

Ita kwara pype 'ga monoawet

(*Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Juã 19.38-42*)

⁵⁰Kũima'e 'ga amũ 'ũina Jejuí 'ga manũ resaka. Josea 'ga rera. Arimateja pewarera 'ga. Arimateja 'jawa amunawa 'upa Judeja ywy pype. Jose 'ga esage ma'lea. “Jejuí 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat”, 'jau 'ga akou ojeupe etee jepi. Jejuí 'ga 'ga werowiat. Opytuna 'gã nupe oje'ẽma'e 'ga poromũ. A'eramũ 'ga ajatykau ajepeja oje'ẽma'e 'gã nee rakue. ⁵¹Ajatykaaw ipe 'gã 'jau rakue: “Sijuka Jejuí 'ga”, 'jau 'gã ajaupe rakue. A'ere Jose 'ga 'i 'gã nupe: “Naani. Nafutari je 'ga jukaa”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue numiamũ.

⁵²Aipo 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Amanũ Jejuí 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga Piratu 'ga upe.

—Ere 'ga rerawau inuga ipype— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵³A'eramũ 'ga awau Jejuí 'ga reumera mosoka 'ypeywar awi. A'ere 'ga 'ga reumera auwana taity pyu. Iauwan ire 'ga erawau inuga ita kwara pype. Jejuí 'ga reumera erawau inuga ita kwara pype, teumera monoawe'ema pype. Jejuí 'ga tãmẽjẽ futat 'ga imonou aipoa ita kwara pype. Ymã te 'gã kwaiwete 'gã neumera monoi ita kwara pype ra'e jepi. A'ere aipoa nipa'ruawi we. Ita kwar yaua te poromũ. A'eramũ 'ga Jejuí 'ga reumera tãmẽjẽ imonou ipype. ⁵⁴Sexta feira kaaruwa rupi 'ga 'ga monou ita kwar yau pype. Sabado morowykye'ema judeu 'gã nupe. A'eramũ morowykye'ema piara rupi 'gã 'ga monou ita kwara pype. ⁵⁵Kŭjãmera 'gã 'ua Garireja ywy awi 'ga rupi rakue. Aipo 'gã awau 'ga rupi ita kwara pype 'ga rerooramũ.

—Taruesak ene imonoa 'jau— 'jau 'gã Jose 'ga upe.

—A'jea— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵⁶Jejuí 'ga reumera mono resag ire 'gã awau wog ipe nũ. Jany kasiga mogatyrũmũ imogyau Jejuí 'ga reumer are imonopyramũ. A'ere 'gã sabado rupi 'gã noporowykyi. “Sabado rupi peporowyky awi”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã oporowykyawe'em. Opytu'wau ajemogyau.

Jejuí 'ga ferapawet

(*Mateu 28.1-10; Maku 16.1-8; Juã 20.1-10*)

24 ¹Ikoai'li, ku'emaiw are, kŭjãmera 'gã awau. Mari Matarena ẽẽ, Juana ẽẽ, ajepeja Mari ẽẽ, Tiago 'ga y ẽẽ. Amumera 'gã nanẽ awau 'gã nupi nũ. Mĩmera 'gã jany kasiga rerawau eko'woka Jejuí 'ga auwanawa taity are. Ita kwar ipe 'gã erawau numiamũ. ²Owaẽmawe 'gã itauu resaka. Ita kwara rawopytymawera 'gã esaka. Ojepe'au jui. Ita ojepe'au ikwar awi. —Koo. Awỹja ita pe'au jui ra'e nũrã?— 'jau 'gã ajaupe.

³A'eramũ 'gã awau ita kwara pype osou. A'ere 'gã nuesagi Jejuí 'ga reumera.
⁴A'eramũ 'gã 'jau:

—Ma'eramũ kĩa maran akou rai'i nūrã? Nitywi ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

Poje mukũi ywagipewara 'gã 'ua ojesaukaa kũima'eramũ etee 'gã nupe.
 'Gã naitya wenyfugaiwayramũ 'gã nupe. ⁵A'eramũ kũjãmera 'gã okyjuu
 etee ajemogyau. Wããpyramũ ajemogyau. 'Gã kyjea 'gã nerekou. A'eramũ
 'gã nupe ojesaukat ma'e 'gã 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ te peekat 'ga 'au ita kwara pype? Oferap ako 'ga ko. ^{6,7}'Au
 'ga nitywi. 'Ga Ruwarete 'ga 'ga moferap ko nũ. Nepẽnea'ari nipo 'ga
 'eawer are? “Je 'ã pẽneki'yra. A'eramũ nipo 'gã jejuwaa pypiraa 'ypeywar
 are. A'eramũ nipo je temanũmũ futat”, 'ga 'eawer are?— 'jau 'gã 'gã
 nupe. —“A'ere nipo mukũi etee je seri. Imuapyra 'ara rupi teferapa nũ”,
 pejejeupe 'ga 'eawer are nipo pejejea'are'emamũ pejejemogyau? A'eferupi
 tee 'ã 'ga ferawi nũ. Sã'ã 'ga 'amamũ nũ— 'jau 'gã kũjãmera 'gã nupe.

'Gã ããpyt 'gã jemogyramũ 'gã aipo 'jau 'gã nupe.

⁸A'eramũ futat 'gã wea'aramũ ee. Ojeupe Jejuí 'ga 'eawer are wea'aramũ
 ajemogyau. ^{9,10}A'eramũ futat 'gã ojewya awau imome'wau 'ga remimu'e 'gã nupe.

¹¹A'ere 'gã nuerowiari 'gã.

—Pẽ'me nipo nũ ã. Naruerowiari ore pẽẽ— 'jau etee 'gã 'gã nupe,
 ojeupe 'gã imome'uramũ.

A'ere 'gã fuakaramũ etee.

—A'jea futat kĩa ferawi ra'e— 'jau etee 'gã 'gã nupe.

¹²A'ere Pedro 'ga fu'ami uẽma awau esaka. Jejuí 'ga monoawer ipe
 owaẽmawe 'ga anuruka amã'jãu 'ga rupawer are. Irãã'ã taitya etee
 tuwamũ 'ga rupawera pype. A'ere nitywi 'ga reumera. A'ere Pedro 'ga 'ua
 wog ipe nũ. “A'jea sipo 'ga ferawi ra'e? Ma'ape sipo ajee 'ga rekoí? Aesak
 werewi pa 'ã je 'ga nũ”, 'jau 'ga 'ũina. Ojeupe etee futat wea'aramũ 'ũina.

Emausi pe oo ma'e 'gã Jejuí 'ga resaka

(Maku 16.12-13)

¹³Aipo 'ara rupiwe mukũja 'gã awau ajepeja amunaw ipe. Emausi
 pe 'gã awau. Jejuí 'ga rewiriwarera 'gã futat poromũ. Jerusareg ipyriuu
 Emausi 'upa. ¹⁴Jejuí 'ga ree 'gã awau akou wea'aramũ. Oporogytau
 akou ajaupe. ¹⁵'Gã porogyta 'gã nekoramũ Jejuí 'ga 'ua 'gã nupisika pe
 aje. A'eramũ futat 'ga oporogytau 'gã nupe. ¹⁶'Ga resakarera 'gã futat
 numiamũ. A'ere 'gã nokwaawi 'ga. ¹⁷A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ pẽẽ ma'ja 'jau pejejemogyau 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã opytau. Ojeupe 'ga je'egauwe 'gã opytau. U'arasigamũ
 opytau 'upa. ¹⁸A'eramũ Kreopas 'ga 'jau 'ga upe:

—Nerekwaawi nipo ekou ki sa? Jerusareg awi 'ut ma'e agawewi nã'ã
 ene re'ã. A'etea nipo nerekwaawi ekou ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹—Ma'eramũ maran ki 'ei?— 'jau Jejuí 'ga 'gã nupe.

—Jejuí 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. 'Ga poromũ Jarejuwarete 'ga je'eg are ore mu'jarera. Jarejuwarete 'ga pãjã 'ga wereko ai'i kũi. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'oka 'jau ai'i kũi. ²⁰A'ere mainana 'wyrriara, ore'wyrriari 'gã netee 'ga monou Piratu 'ga po pe, 'ga jukaukaa ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

'Ga jukaawera mome'wau Jejuí 'ga upe.

²¹—“Israeu juapyreramũ jane'wyrriara 'ga”, 'jau ore 'ga upe jepi numiamũ.

“'Ga 'awamũ jane pojeka tapy'ÿjamũ te 'wyrriar awi”, 'jau ore ai'i numiamũ. A'ere ako 'gã ikokaru'wi futat 'ga jukai ai'i. ^{22,23}A'eramũ 'awamue futat orepytuna 'gã awau ita kwar ipe wyrasokwẽ je'egauwe ra'e. A'ere 'gã nuesagi 'ga reumera ra'e. “Ywagipewara wã etee ore aruesak ita kwara pype”, 'jau 'gã ko. “Oferap 'ga ko, 'jau wã oree”, 'jau kũjãmera 'gã imome'wau oree ko. A'eramũ aipo 'gã 'ea ore moporesaka etee ore mogyau ko, ore ikwaape'ema arajemogyau ko. ²⁴A'eramũ orepytuna 'gã amũ awau esaka ko nũ. A'ere 'gã miamũ nuesagi 'ga ra'e. “A'jea futat ra'e”, 'jau 'gã oree ko— 'jau 'gã 'ga upe, imome'wau.

²⁵A'eramũ Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'eramũ sipo pẽẽ Jarejuwarete 'ga porogytafera mome'wara 'gã je'ega rerowiara'ne'ema pejemogyau? ²⁶Nepekwaawi we nipo. Wemimurera 'ga manũ'em ire amunipo 'ã Janeruwarete 'ga nepẽ katu'oga'uweri futari. A'eramũ 'ga amanũmũ futat 'au. A'ere 'ga ferawi nũ. A'ere 'ga awau ojeupia ywag ipe nũ. Nan nipo “'ga rekoí pẽ katu'okaramũ” 'eawera— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷'Gã mu'jau amanũawer are.

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari 'ga manũ are rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ futat, ka'arana kwasiaa 'ga manũ are rakue— 'jau 'ga 'gã mu'jau, wataaw ipe 'gã nerekou.

²⁸Emausi 'jawa amunawa upe owaẽm ire Jejuí 'ga 'jau 'gã nupe:

—Iruupeu'i je oi— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹A'ere 'gã fuakaramũ 'ga ree:

—Naani. 'Au etee futat eko ore pyri. Kaarup. Ipytunaiway enee ne— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga awau osou 'gã nog ipe. ³⁰A'eramũ 'gã awau wapyka ojemi'waawa pyri. A'ere 'gã ojemi'war enune Jejuí 'ga kanape'i pyyka oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage oree. Mama'ea eremut oree eojere'emamũ— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramũ futat 'ga eruapyka kanape'i mopena 'gã nupe. ³¹Kanape'i mopena resakawe 'gã 'ga kwaapa.

—Kuu. 'Ga futat ra'e kũi— 'jau 'gã ajaupe.

Okwaawauwe 'ga ojemoteu 'gã nui. ³²A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Jarejeupe 'ga je'egamũ janepy'ata'waramũ akiko kũi. A'eramũ jareku'iramũ 'ga ree. Jarejuwarete 'ga je'eg are ako 'ga jane mu'jau jane reruaw ipe ko kũi. Jarepy'ata'waramũ akiko, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'urauwe— 'jau 'gã ajaupe.

³³A'eramū futat 'gã afu'ama ojewya awau imome'wau Jejui 'ga remimu'e 'gã nupe Jerusareg ipe. ³⁴A'ere 'gã imome'ue'emaue 'gã amū 'jau 'gã nupe: —A'jea futat 'ga ferawi rai'i kúi. Simão 'ga “aesak je 'ga ko”, e'i ko kúi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

³⁵A'eramū Emausi 'jaw ipe oo ma'efera 'gã wemiesagera mome'wau 'gã nupe: —Emausi pe ore oi ko. A'eramū 'ga ipiara rupi ojesaukaa oree ko. A'ere ore norokwaawi 'ga ko. 'Og ipe orowaëm ire 'ga kanape'i mopena oree ko. A'eramū te ore 'ga kwaawi ko— 'jau 'gã 'gã nupe.

Jejui 'ga remimu'efera 'gã 'ga resaka

(Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Juã 20.19-23; Atos 1.6-8)

³⁶Aipoa 'gã imome'u 'gã nuwamū Jejui 'ga ojesaukaa 'gã pyter ipe. —Pëpy'ata'waawa owaëm pë nupe ki 'ei. Pëpy'ata'wa 'awamū ki 'ei— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷—Ajaga nipo 'ã 'ja— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramū 'gã okyjau 'ga wi.

³⁸—Ma'eramū ajee pekyje etee je wi ki 'ei? Naje rerowiari nipo pejepe?— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁹—Jepo are pemã'ë, jepy are 'jau. Jepo kutukawera peesak. A'e are je kwaap pejepe. Je ete ako. Pepokok je ree esaka. Taje rerowiat pejepe 'jau. Ajaga no'oi. Je futat ako. Pepokok je ree esaka. Tepeesak jero'oa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁰A'erauwe 'ga opo kutukawera resaukaa 'gã nupe. Opya nanë nū. Opy resaukaa 'gã nupe.

—Kuu. 'Ga futat ra'e kúi— 'jau 'gã ajaupe.

⁴¹Aku'iramū 'ga ree. A'ere 'gã a'eramū miamū nuerowiari katu 'ga. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ityp te 'au i'upyra?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ityp futat nū'ü— 'jau 'gã 'ga upe.

^{42,43}A'eramū 'gã ipira eyra monou 'ga upe. A'eramū 'ga ojemi'waa 'gã neape. ⁴⁴Ojemi'war ire 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari jemanū are rakue. “Imara'ne ma'e 'gã nipo 'ga ajuka”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanë nū, Saumu 'jaw are ikwasiaa inuga jemanū are rakue. A'ea ako je amome'u pë nupe ai'i. A'eferupi te ako 'gã je rerekoi ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁵A'eramū futat Jejui 'ga 'gã mueapyou ee, ikwasiaripyre are.

⁴⁶—'Awamū tepekwaap. 'Gã nemikwasiarer imū etee futat je manūi.

Imuapyra 'ara rupi etee teferapa nū. ⁴⁷'Awamū pe'je pejewau je mome'wau 'gã nupe. Jerusareg ipewara 'gã nupe ra'ne je mome'wau. “Jejui 'ga amanū futat. A'ere imuapyra 'ara rupi 'ga ferawi nū, jane katu'okaramū. A'eramū pëë pejeipoia pejetywer awi”, pe'je ki 'gã nupe. “Pejetywer awi pëpoiriweramū Jejui 'ga ipe'ai pë nui pë katu'oka”, pe'je ki 'gã nupe. Anure kwe pe pejewau tekotee 'gã momoranupa— 'jau 'ga 'gã nupe. ⁴⁸—Peesak futat ako je manūa ai'i.

'Awamū 'ã pëë je ferawa resaka nū. Je kwaap 'ã pejepe. “Janeruwarete 'ga je

mut ae katu'okawamũ” 'ea 'ã pekwaap. A'eramũ pẽẽ pejewau je mome'wau 'gã nupe, amunawa moymoyka— 'jau 'ga 'gã nupe, oporogytau. ⁴⁹—A'ere 'awamũ 'au etee futat pejemogy ra'ne. 'Au futat nipo je tepãjẽ muri pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ymã te 'ã Jeruwa 'ga 'i jee: “Simono jarepãjẽa jarejerowiaara 'gã nupe 'jau”, e'i 'ga jee ikue. A'ere anure tomono oropãjẽa pẽ nupe 'jau. Pejejeupe imure'emamũ 'au etee futat iapesaka pejejupa ra'ne. Pejejeupe je imono re tãmẽjẽ tepeata je mome'wau 'gã nupe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiwet
(*Maku 16.19-20; Atos 1.9-11*)

⁵⁰Aipo 'e re Jejui 'ga 'gã nerawau Petani pe. A'eramũ 'ga opo monou 'gã 'arimũ oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Ejejuka 'gã nee jee, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁵¹Oporogytau u'ama Jejui 'ga ojepe'au'i awau akou 'gã nui. A'ere 'ga Ruwarete 'ga 'ga mojeupirukaa 'ga monou ywag ipe 'gã nui. ⁵²'Ga jeupira resakarera 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage. Naene 'jawe rũi 'ga amũ— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa.

A'ere 'gã awau ojewya Jerusareg ipe nũ. Worywamũ 'gã awau.

⁵³Namutamutat 'gã nekoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe.

—Ene te 'ã eneresage oree, Kiapi'ni. Naene 'jawe rũi 'ga amũ. Nitywi futari 'ga amũ kwe pe ene 'jawe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa.